

Toneel- en danskijker
Recensiebundel
2017/2018

Toneelkijkervoorstellingen		
Voorstelling	Cijfer	Aantal recensies
Het lijden van de jonge Werther	8,57	13
Revolutionary Road	8,56	29
Brieven uit Genua	8,54	13
De Andere stem	8,33	17
Andromache	8,36	9
De felomstreden kroon	8,45	11
Menuet	7,96	10
De Huisbewaarder	7,89	9
Zeventien	7,8	10
Shop till you drop	7,76	17
Arabische Nacht	7,6	9
Zonder Toestemming	7,53	6
Romeo en Julia	7,47	3
Samenloop van omstandigheden	7,4	8
Woiski vs. Woiski	7,4	1
Super leuk, maar voortaan zonder mij	7,36	9
De Man is Lam	7,3	8
Double bill: Moore Bacon / Only Bones	7,18	11
Gidsland	7,14	10
Matglazen Vensters	7,10	8
Nieuwe Familie	7,09	9
Tenzij je een beter plan hebt	7,08	13
Eenzame begeerte	7,02	12
Kinderen van Judas	7,01	42
Geluk	7	15
Niemandland	6,86	10
Als we Theodor met rust laten	6,83	12
Gouwe pinda's	6,8	14
Het Debuut	6,76	22
De Wereldverbeteraar	6,47	15
Koor	6,69	13
Metropolis 1	6,62	33
Oerknal Variaties	6,5	6
The bright side of life	6,8	7
Dood & Zo	6,3	16
This can't happen	5,86	9
Amadeus	5,75	8
Vlaklanders	5,43	6
1095	5,34	15

Danskijkervoorstellingen		
Voorstelling	Cijfer	Aantal recensies
Tetris mon amour	8,7	16
Bending the Walls	8,26	7
Mixed Bill	8,23	12
Thron	7,93	18
Dido Dido	7,72	12
7: Triple Moon	7,45	14
Dancing Grandmothers uit Korea	7,01	19
Ottot	4,78	17

1095 - lisboa kuiperskaai

Road-voorstelling gesitueerd in de donkere middeleeuwen. Oorverdovend geluid,, veel geschreeuw en platte seks. Op de koop toe te nemen er ook een verhaal, ontwikkeling van karakters of iets dergelijks zichtbaar zou zijn. Maar helaas. De spelers werken keihard, maar het komt niet verder dan: much a do about nothing ! **Ronald Visser**

Lisboa en Kuiperskaai presteren iets ongekennds, namelijk dat ik na een klein halfuur al stiekem op mijn horloge ga kijken. Is dit nog theater? Blote billen, een continu scheel kijkende monnik, een monnik die zijn piemel laat zien, lesbische porno als schaduwtheater. Rekwisieten die gemaakt zouden kunnen zijn in de laagste klassen van de basisschool. Dat alles vergezeld door woest uitgeschreeuwde teksten die de moeite van het verstaan niet waard zijn. Het keiharde geluid uit de grote theaterspeakerboxen deed pijn aan de oren. Gelukkig werd er af en toe wat tekst geprojecteerd zodat je een beetje wist waar het over ging.

Ik heb veel niet verstaan, maar ik geloof niet dat ik veel gemist heb. Het applausje aan het eind was voor de energie die de spelers een uur en een kwartier onvermoeibaar bleven vertonen. Buiten op het Spui was het heerlijk rustig. **Paul van Leeuwen**

De opening van het toneelkijkersserie is bijzonder slecht gekozen. Een zwak verhaal (plaatje praatje) en zeer schreeuwerig gespeeld. Ergens in de aankondiging las ik dat dit fris en brutaal zou zijn maar dit was allerminst vernieuwend. Altijd makkelijk om als gezelschap te zeggen dat je graag wilt chocqueren en de randjes op wilt zoeken. Dit kan echter niet verbloemen dat het spel gewoon ronduit slecht was. En als de boodschap had moeten zijn dat we nu nog steeds in een wereld leven van intolerantie dan was wat meer diepgang in het hele stuk, spel en regie, beter geweest. Ja meer dat hier onze subsidiegelden aan uitgegeven wordt. **Rubi Hendriks**

Als het de bedoeling was het publiek 1 uur en 3 kwartier tot het uiterste te tergen, dan is het resultaat wat mij betreft een 10 waard. Ik kan best tegen een experimentje, maar 1 uur en 3 kwartier geschreeuw vond ik bijna onverdraaglijk, zeker doordat er ook nog een kindvrouwstemmetje tussen zat. Ik was er zo klaar mee dat ik de nabespreking heb overgeslagen, en dat doe ik niet snel. Onze toneelkijkervriend Jeroen, die overigens het minst negatief was over het stuk, merkte in onze eigen nazit samenvattend op: "Het was niet subtiel." Ik noem dat het understatement van de Middeleeuwen. **Henk Zwijnenburg**

korte recensie: TE veel

iets uitgebreidere recensie:

Alles was over de top. teveel lawaai, teveel bloot, zelfs richting pornografisch, te lange herhalingen van handelingen, en dergelijke scènes teveel en te vaak. De voorstelling duurde zo bij elkaar bijna twee uur. En dat was drie kwartier te lang. overbodig onnodig beslag op mijn tijd.

REGIE

bij het nagesprek het bleek dat de regisseuse weldegelijk over in mijn ogen onbegrijpelijke keuzes had nagedacht. zoals het boventitelen van een sterfscene met 'de hoofdpersoon sterft' Dat was prima te zien aan de dienstdoende actrice, kortom overbodig.

Ook aan tafel zat een fan die dat juist fantastisch vond. 'up the nose' oid werd als een groot compliment aanvaard. ik ken die term nog steeds niet.

SPEL

de acteurs en actrices waren duidelijk niet beschaamd. opmerkelijk: er was er ééntje die zijn onderbroek wel aanhield. Ze waren onvermoeibaar ondanks het uitbundige spel. Complimenten voor hun onuitputtelijke energie. ikzelf werd er doodmoe van om het grootste deel aan te moeten zien. De scène van Paus Urbanus was helaas niet goed te verstaan, terwijl achteraf die me nou juist wel interessant toescheen. Bij het nagesprek bleek namelijk dat dat min of meer zijn eigen historische rede moet zijn geweest.

VORMGEVING

Het decor was teveel, te rommelig. er ging veel tijd zitten in gesmijt met decorstukken, vooral ook tijdens changementen. het scherm voor het schimmenspel was heus een aardige vondst, maar na twee van dergelijke scenes breekt de tijd aan van teVEEL-van-het-goede.

Over de kostuum DIE er waren niets dan lof. erg mooi. Wel constateerde ik een gebrek aan outfits. errug veel bloots. wat de dames betreft was dat overigens zeker geen straf om te aanschouwen, maar desondanks overheerst de bezorgdheid of die meisjes het niet koud zullen krijgen.

TEKST

bij het nagesprek bleek dat de voorstelling niet was samengesteld uit improvisatiesessies, wat ik bij aanvang nog even dacht. Het was een uitgeschreven stuk. Opmerkelijk. de jonge monnik hoofdpersoon had als enige juist geen tekst.

OVERALL

Dit was me het inswingertje wel, de eerste voorstelling van het nieuwe seizoen. Hierboven heb ik vele klachten geuit maar ik heb heus genoten van bepaalde onderhoudende passages. daarom geen 1.

mevr LisaBoa, alstublieft oordoppen uitdelen volgende keer. succes met uw loopbaan. **Jitske Zitman**

Uitzonderlijk hoge cijfers voor een buitengewone goede voorstelling. Betoverend, vervreemdend, vernieuwend, boeiend, kortom alle superlatieve zijn van toepassing. Ik ben meegenomen naar een andere wereld, en bedacht me na afloop, Het leek wel of er een nieuwe laag in het stuk was toegevoegd, heel knap!!!! **Barbara Berkhout**

Op zich vond ik het een indrukwekkend stuk, maar de vormgeving in al zijn facetten, was naar mijn mening te heftig en duurde soms te lang. Het stuk had veel meer indruk op mij gemaakt, als de vormgeving minder "over the top" was.

T.a.v. dit stuk geldt: in der Beschränkung zeigt sich der Meister. **Marjan Duijm**

Much ado about nothing **Renée Besteman**

Het stuk bezit een potentie, er zaten veel facetten in die met meer gerichte aandacht tot iets moois kunnen uitgroeien en dan sterker tot hun recht komen. Nu had ik het gevoel dat teveel verschillende ideeën samengebundeld waren om een geheel te kunnen vormen. Of het nu door de regie of het spel kwam, de boodschap kwam minder goed over door het rauwe karakter. Was choqueren het doel of zat er toch nog een andere boodschap in? Het kan ook komen door het enthousiasme van de spelers, die spatte er vanaf. **Bianca de Bruin**

een confronterende opening van ons toneelkijkerseizoen, we lijken terug in de jaren 70 waar toneel vernieuwend emoties en ongemak opwekkend moest zijn, dit genre trekt mij niet zoveel meer aan, de naaktscenes zijn voor mij niet functioneel en oneindig doorgespeeld, veel scènes worden veel te lang doorgevoerd en muziek is te hard (en ik kan wat hebben), het is jammer de de centrale speech van Urbanus de 2e niet goed gehoord kan worden te hard en teveel in Vlaams. **Frits Brouwers**

Het gehele stuk kwam bij mij als zeer chaotisch over. De klanken waren oorverdovend en de sessies duurden erg lang. De gesproken tekst was heel moeilijk te verstaan, Vlaams gesproken, kortom: het geheel duurde lang. Als toneelkijker heb ik deze voorstelling uitgezeten, maar ik weet dat tijdens deze voorstelling mensen de zaal verlieten. Helaas heb ik de nabespreking gemist, maar hoor de volgende keer graag hoe de reacties in zijn algemeenheid waren. **Gerda Heethuis**

Jezus, wat een pokkeherrie. Was m'n eerste gedachte toen ik murw geslagen weer de zaal mocht verlaten. Waarom denken theatermakers dat het publiek middels een gehoorbeschadiging fijner in de voorstelling zal komen? Een beetje minder mag best hoor. Wat minder lang, wat minder bloot, wat minder geschreeuw. Het was vanavond alsof werkelijk alle hoofdstukken uit het boek "Groter Dan Groots - Of Wat Kan Ik Allemaal Op Het Toneel Doen?" doorlopen dienden te worden. De "schreeuw van de elfde eeuw op scene zetten", vertelde de regisseur na afloop. Right, die is aangekomen. Het is goed bedoeld, begrepen we. Met niveaus van fysieke en stemmatige overdrijving, met hedendaagse thema's die gespiegeld worden aan deze tijd van toen. Jazeker, we doken in de beleving. De middeleeuwen werden gekoppeld aan performance. Maar als je voornamelijk met je vingers in je oren zit, kun je ook concluderen dat de vorm misschien iets te ver doorgevoerd is, waardoor de boodschap van het verhaal auditief weggeblazen wordt. En dat is jammer. **Derk Hazekamp**

Het stuk duurde mij te lang; een aantal scènes kunnen echt veel korter. Het geluid was veel te hard. Doordat de teksten rauw uitgesproken (lees geschreeuwd) werden, werd het voor mij in ieder geval onverstaaanbaar. De actrices vond ik overigens goed spelen en zeker niet zonder passie! **Erika Verhulst**

Een podiumproductie hoeft niet per se te behagen om waardering te verdienen. Op excessief schreeuwen, onverstaaanbare stukken tekst en erg plastisch acteerwerk zoals in '1095', is veel kritiek mogelijk. Maar met haar consequent compromisloze aanpak toont Lisaboa Houbrechts wel waarin je kunt belanden wanneer (machts-) impulsen in ontremde vorm de werkelijkheid gaan kleuren. Het geval van paus Urbanus met zijn wanstaltige mix van wereldlijke en religieuze macht is beklemmend genoeg maar staat beslist niet op zich. En ook nu zijn er allerlei verhoudingen waarin machthebbers het spel bepalen ten koste van anderen. Op grove wijze zoals in burgeroorlogen, of juist subtieler zoals binnen sommige organisaties. Dat maakt '1095' voor mij tot een ervaring van betekenis, samen met de bewuste uitschakeling van proporties in de meeste podiumacties. Overigens vind ik het acteren niet altijd even overtuigend en het decor is wat rommelig.

Jeroen Schoot

Een supergoed begin van het toneelseizoen. Heel origineel, gedurfd, ik heb af en toe met verbazing zitten kijken. Sommige scènes, vooral de irritante lan uitgesponnen scènes, stierven in schoonheid: ik hoopte dat ze nooit zouden eindigen. **Martje Verhagen**

Als we Theodor met rust laten ... - OT Rotterdam

Gedateerd probleem, dat mi slechts herkenbaar is voor mensen uit begin jaren 70. Bovendien is de relatie tussen jazz en democratiserings golven op universiteiten niet invoelbaar.

Joske van Duijne Strobosch

Genoten van de voorbespreking. **Hannah Koutstaal**

Het was wel veel tekst. En ook nog van die zinnen waarin dan zo veel gebeurt. En eerst nog een college filosofie. Dat was eigenlijk ook al theater..... Ik snap wel dat je de vertolking van zo'n levensverhaal moet afwisselen met muziek enzo, maar ik ervaarde de tegenstelling tussen Adorno en de meiden wel erg over the top; is dat erotische gedoe bedoeld om jonge mensen naar het theater te trekken?

Ik vond Adorno erg goed gespeeld. **Marga Swart**

Het is even geleden dat ik het stuk zag, en anders dat het over de filosoof Adorno ging, kan ik mij er nog weinig van herinneren...

Dat geeft te denken. Heb echt goed opgelet, maar het heeft niet zo'n indruk op me gemaakt.

Het spel van Paul Kooij staat me wel als indringend bij, goed gedaan! **Janie Kropman**

Na een trage en saaie start, kwam er toch wat meer vaart in de voorstelling, die redelijk leerzaam was ten aanzien een bijna vergeten filosoof, die met mede filosofen als Sartre en Marcuse ten onder is gegaan gedurende de studenten opstanden uit de zestiger jaren. **Gerrit Jol**

Natuurlijk zat ik, eitje, bij de verkeerde inleiding. Was wel interessant. Maar daardoor bekeek ik Theodoor waarschijnlijk niet goed genoeg voorbereid.

Het eerste gedeelte sprak Theodoor naar mijn idee veel te zacht en daarbij de achtergrond muziek te luid.

Jammer dat de regisseur niet achterin de zaal kan gaan zitten en dan seintje kan geven om Theodoor's microfoon harder te laten klinken.

Of ligt het toch weer aan mijn oren. Ook best mogelijk.

Toch prettige voorstelling. **Ingrid ypma**

Op zich een boeiend onderwerp.

Het studentenverzet in de 60-er jaren interesseert mij ten zeerste. Met name omdat het destijds geheel langs mij heen is gegaan. Ik hoor nog net tot de generatie, die niet beter wist dan "ja professor, nee professor". Na het afstuderen gevolgd door "ja luitenant, nee luitenant".

Vervolgens sprak ik mijn eerste directeur mijn hele leven aan met u en toen ik dat zelf werd hoorde ik voornamelijk "ja meneer B., nee meneer B."

Zoende kan ik er geen genoeg van krijgen om veel te horen over dat andersoortige bestaan, dat mij vreemd gebleven is. Als documentaire viel "Als wij Theodor met rust laten" niet mee. Ik werd er niet veel wijzer van. Wel was het een genoegen naar het acteren van Paul R. Kooy te kijken. Die maakt elke tekst interessant! De neuzelende begeleiding op de cello beviel mij ook wel. Er kon tenminste rustig doorheen gepraat worden en één van de drie mede-acteurs, die verder voornamelijk als aangever fungeerden, kreeg in ieder geval nog wat positieve inbreng. De elektrische gitaar daarentegen was afschuwelijk. Deze moderne manier van oprekken van een avond om nog een beetje verkopelijke speelduur te bereiken, vindt in mij geen aanhanger.

Mirjam Koen heeft een indrukwekkend curriculum achter zich als regisseur. Dit stuk, waar ik helaas niet veel van geleerd heb zal echter niet hoog op het lijstje van haar memorabilia terecht komen.

Een tragisch speellijstje voor het weer herrezen OT Rotterdam. Veertien avonden in Rotterdam (plus nog een beurtje in de Schouwburg zelf), hoe krijg je ze vol? Veel andere universtiteits-steden lieten het afweten bij de aankoop en of Ostade in Amsterdam een geschikte locatie is als je het toch van gewezen en thans fungerende studenten moet hebben, vraag ik mij af. Hopelijk volgende keer een boeiender productie van OT Rotterdam. Gaarne houd ik goede moed.

Aart Blom

Het relaas van de deconfiture van een kritisch filosoof. Maar een beetje onduidelijk waar de voorstelling nou eigenlijk kritisch over was. De non-activistische houding van Adorno? Het conformistische non-comformisme van de hippie-generatie? Of hun mededogenloosheid? Of moest alles geprojecteerd worden op het heden? En was het commentaar op een hedonistische levensstijl of juist een al te makkelijke en obligate maatschappijkritiek? Daarbij vroeg de voorstelling veel voorkennis van het publiek. Of daarmee de boodschap, zo die er was, overkwam? Of was dit alles een eigen maken van de geschiedenis door een jongere generatie? Als dat laatste het geval was, bekwam mij wel het gevoel dat we tegenwoordig de reprise van de geschiedenis meemaken. De generatie die in welvaart en zonder gebrek is opgegroeid speelt het verleden na, om zo te kunnen staven iets van ontbering te kennen. Een beetje zoals Adorno zich schuldig voelde over het feit dat hij voor de nazi's was gevlucht. Maar is dat niet een vals schuldgevoel? Misschien ging het daar wel over.

Hoe dan ook Paul Kooij zette een trieste, weifelende, en dan weer krachtige Adorno neer. Zijn spel was overtuigend, maar de drie dames fladderden wat om hem heen. Het leken geen van drieën volwaardige rollen. Veel werd vrij luid muzikaal opgevuld. En zoals wel vaker met muziek in een toneeluitvoering: een gemakkelijke en oppervlakkige regie. Daar laten we het maar bij. **Theo Akse**

Theodor Adorno, filosoof en componist, is een arrogante man. Hij gruwet van moderne muziek (Jazz), alleen zijn mening telt en alles moet blijven zoals het is. Van veranderingen houdt hij niet, laat hem vooral met rust. Tijdens de oorlog verbleef hij, net als bijv. Brecht en Eisler, in de VS. Omdat hij daardoor veel "gemist" heeft is hij getraumatiseerd geraakt en zoekt hij compensatie in zijn werk. Daarbij is hij op weg naar een ivoren toren, want daar verblijft hij het liefst, verheven boven de rest. Hij is een afstandelijke man, stug, niet erg toegankelijk, en dat geldt soms ook voor de voorstelling. Gelukkig doen er behalve Paul Kooij, die een heel goede Adorno neerzet, ook vier muzikanten mee om het geheel soepel te houden. Drie daarvan zijn ook actrice en zangeres en ze zijn innemend, stoer en sexy. Als op het einde het wiegelied van Brahms klinkt en de laatste twee regels van het eerste couplet ontbreken – morgenvroeg, als God het wil, word je weer gewekt – weet ik het

al, Adorno is overleden. Een ambachtelijk gemaakte voorstelling met prima spel en muziek, maar vrij stug, helemaal in het karakter van de hoofdpersoon. **Brigitte Van Mulken**

Dankzij de toneelkijkers-inleiding en de begeleidende tekst op de flyer kreeg ik met terugwerkende kracht een beetje grip op de voorstelling. Adorno, filosoof en professor, leefde voornamelijk in zijn oog, en de dat botste met de tijd en omgeving waar hij leefde. Ook zijn jeugd - opgroeien met moeders - heeft hem gemaakt tot wie hij is. Paul Kooij speelde Adorno voortreffelijk. Maar de voorstelling als geheel is niet bij mij blijven hangen en heeft niet echt indruk gemaakt. **Marijke de Jong**

Hoewel zowel de inleiding vooraf als de voorstelling zelf gespreksstof opleverden, vraag ik me toch af of filosofie wel goed te vertalen is in een theatervoorstelling. Het is gewoon niet dramatisch genoeg. Er werd wel leuk gemusiceerd en rondgesprongen, maar op sommige momenten was het zoooo saaaaaai. Onze gesprekken na de lezing en na de voorstelling gingen over de rare paradox dat je, als socialist, wel de massa wil 'verheffen' door ze te 'leren' genieten van hogere kunst (er is wel degelijk een verschil tussen Walt Disney en Shakespeare) maar als ze dat dan gaan doen, dat je dan toch weer een verplattung krijgt. Een verpopularisering en vercommercialisering. ook goed te zien in stedentrips (daar spitste ons gesprek zich op toe): al die massa's in Venetie en Barcelona maken het voor 'ons' minder leuk in Venetie en Barcelona. Maar wat willen we dan? Biefstuksocialisme, iedere arbeider zijn eigen auto - en intussen maken we alles wat van waarde is kapot. We kwamen er niet uit die avond. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

De teksten geïnspireerd op Theodor Adorno waren natuurlijk interessant en daardoor bleef je geconcentreerd luisteren. Het spel kende weinig spanning. De setting was vooraf al duidelijk; drie studentes die de filosoof uitdagen. Spannend werd het op het moment dat Adorno het vuur aan de schenen wordt gelegd met het verwijt dat hij zijn kritische analyse van de maatschappij weigert om te zetten in actie. Is het onmogelijk om filosofische teksten te combineren met attractief spel en vorm? Het college door Jelle Baan voorafgaand aan de voorstelling was een geweldige opwarmer. Adorno in een vogelvlucht van 30 minuten. **Frans Verberne**

Amadeus – De Warme Winkel

Twee jaar terug al eens gezien, ben ik nu nieuwsgierig of ik na 135 minuten een zelfde negatief oordeel vorm en vooral waarom.

Analyse dus. Het stuk is gesitueerd in een radio-studio waar 2-gitaristen en 2-interviewers - Marien Jongewaard + Vincent Rietveld - elkaar bevragen voor een cultuurpraat-programma. De tamelijk grove manier van omgaan met elkaar en de luisteraar, irriteert weer direct, misbruik van macht van versterkt geluid is naast de onzinnige vraagstelling het tegenmechanisme. Mechanisme is machtmisbruik door degene die de microfoon vasthoudt aan de knopjes zit. Als er vervolgens een 'privé-actueel' probleempje koud ingesneden wordt, met te veel gooi&smijtwerk&overschreden-geluids grenzen, voel ik ook weer de neiging op te stappen, in navolging van andere bezoekers.

- Volhouden, kom op, blijf zitten - .

Het vervolg levert alleen maar meer ongeloofwaardige monogeluiden op: een slijmpreek om een werkrelatie te herstellen, tekst uit een anarcho-verleden -de overkant- tegen betalend publiek, iets uit de script 'de moord op Amadeus', de muur van gitaargeluid die de voorstelling beëindigd.

Analyse naar mijn persoonlijk oordeel:

De dramaturg/spelers zijn losgegaan in idiotogewelddadige scenes gedekt door het overmatig versterken van geluid en flauwe grappen.

Blijvende vragen: Hoe komt het toch dat acteurs -makers- zo moeilijk spreken over hun omgang met kunst in de eigen culturomgeving?

Zitten ze er te dicht op?

Willen ze alleen maar applaus horen en verder niks?

Zijn ze bang voor het helder uitwisselen

van oordelen en meningen?

Staan ze wel toe dat er - los van de makers -

over de ontvangst van kunst een debat te voeren is? **Martien Vogelesang**

Voor de interviews in het eerste deel van Amadeus waren van een venijnige ironie. In een mengeling van acteren en improvisatie gingen de theatermakers op zoek naar wat artisticeit nou eigenlijk is. Is het hard werken en ambachtelijkheid of is het natuurlijk aangeboren genie? Waar aanvankelijk de twee polen ten opzichte van elkaar werden gesteld, was het tweede deel meer introspectief van aard: wat doet mij toneel spelen, theater maken, kortom waarom acteer ik? En dat ging nogal gierend uit de bocht. Was dit gemeend? Was dit ironie of persiflage? Was het een karikatuur? Was het eigenlijk wel geacteerd? Zo was de monoloog van Jongewaard van een tenenkrommende en pathetische nostalgie, het sentiment van een overjarige puber uit de 'sixties'. En Rietveld leek eerder een klein kind, dan een serieus acteur, en in die zin misschien bedoeld als representant van zijn generatie?

Maar goed, tegen het einde werden de eindjes weer aan elkaar geknoopt en werd er gelukkig weer geacteerd. Met het muziekspel er aan toegevoegd, werd Amadeus uiteindelijk toch een te waarderen voorstelling.

Wat uiteindelijk bleef hangen was dat Mozart vs. Salieri als Leitmotiv dienden voor een algemener al te menselijk sentiment: afgunst. Jaloezie als het centrale thema van Amadeus? Ik weet niet of het zo bedoeld was, maar een dergelijke interpretatie maakt de voorstelling ook voor de gewone mens behapbaar. **Theo Akse**

een dynamische voorstelling waar tekst, klank en beweging uiting geeft aan emotie, denken en doen van ons mensen. Waar de waarheid ligt is aan ons!?

Prachtig en fysiek gespeeld door acteurs en musici . **Joske van Duijne Strobosch**

Halverwege liepen een aantal mensen uit de voorstelling weg : omdat wij fatsoenlijke toneelkijkers willen zijn, zijn we - helaas -- blijven zitten. Heer Jongewaard met zijn gekrijs en gekoketteer met zijn lijf is niet onze stijl ! Sommige delen tekst waren aardig, maar niet meer dan dat.

En de muziek is niet mijn genre. **Hubert Coenen**

Bij vlagen hilarisch en bij vlagen saai, deze voorstelling over jaloezie tussen artiesten. de monologen van Marien en Vincent waren mooi, maar duurden te lang. De toneelstukjes waarin de musici de acteurs interviewden en omgekeerd waren geestig, maar duurden ook te lang. Op het eind is het woord aan de muziek - maar tegelijk werd het donker en het duurde te lang. Je wilt losbarsten in applaus, maar dat mag dan nog niet terwijl de muziek nou ook weer niet zo boeiend was. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Het begon met vreselijke muziek waardoor je meteen al weer de zaal uit wilde lopen. Daarna speelden de musici echter best wel mooie muziek gelukkig. De stukken waarin de twee acteurs zich voordeden als interviewende DJ's waren best wel grappig, voor de rest vond ik het veel geschreeuw maar weinig wol. Het duurde ook veel te lang, je weet dan niet meer hoe je zitten moet. Ik vond dat ik superbeleefd ben geweest door toch deze hele rit uit te zitten. **Rene van Dootingh**

Mooie zinderende anarchistische show.

Begon met een intellectueel Duits hoogstandje wat overging in een hilarische interview persiflage. Daarna knallend vuurwerk tot het einde. **Gerrit Jol**

Wat mij ergerde, was het feit dat de omschrijving van het stuk in de programmagids vorig jaar zo lekker vaag was dat veel mensen op het verkeerde been gezet zijn. En dat is niet alleen bij dit stuk het geval.

Ik denk dat veel stukken nog geschreven moeten worden als het nieuwe seizoen begint. Bij dit stuk wekte het de indruk dat het de week ervoor geschreven was . Het is dan ook raar als je dan pas leest dat de kvoorstelling Amadeus die je een half jaar geleden kocht natuurlijk niet over Amadeus gaat.

Af en toe wel gelachen om de improviserende acteurs, maar het kon beter denk ik. **Joyce Sprong**

Andromache – Toneelschuur Producties

Wat deden ze hun best. Wat was het taalgebruik mooi. Wat een streng, maar in dit kader passend decor. Maar ... ik was moe, het kwam niet over.

Misschien moet ik een hoger cijfer geven. Jullie mogen mijn beoordeling ook afronden naar 7.5 uur bij de bloedstollende strijd : wie is de winnaar van het toneelseizoen Spui-theater.

Blij met jullie organisatie en programma. **Annemare baronner**

Tekst vooral in het begin te dominant. Later door het spel -veel- sterker.

Het stuk nam me mee en geeft 'mooi' de vernietigende kracht van zo sterk ik-gerichte liefde weer.

Plony de Jong

De belangrijke invloed van geschiedenis: de Griekse- en Louis14-tijd, is meesterlijk verbeeld in de opening van het decors. Een zes-deurs vitrinekast uit Museum-Teylers.

Met het open scheuren van de kast, start het liefdesverhaal van Orestes, met de soapy-wat-voorafging in de Trojaanse oorlog : waar Andromache krijgsgevangene van koning Pyrrhus hem van een voorgenomen huwelijk met Hermione weet af te houden. Doortrapt en slim helemaal in haar voordeel en ze zo kansen biedt voor Orestes die stapelverliefd is op Hermione. Zien we het al? Elk van de hoofdpersonages heeft een vertrouweling die vanavond door één acteur gespeeld wordt, een soort manusje die alle versiertrucs weet en kent en overziet:

Goed Heer, laat ons Hermione ontvoeren. Temidden van gevaar, treedt een groot hart naar voren. Vriendschap geleid door liefde : wat dat al niet vermag . . .

De twee dames zijn uiterst slim, manipulatief en verleidelijk voor eigen gewin, de twee heren lopen er voortreffelijk in, alleen Orestes is te laf en te strategisch-slim om de daad bij het beloofde woord, *de moord*, te voegen.

Orestes eindigt met 'slaande deuren', uiteindelijk twaalf, geheel alleen en met het bloedbad om zich heen.

Racine schreef het stuk in alexandrijnen, lange zinnen op ritme en rijmen. Dit is losgelaten bij de nieuwe vertaling van Herman Altena.

Alleen de plechtstatige woorden en zinslengte geven aan dat we in het paleis van Pyrrhus zijn, als dit psychologisch drama tot ons komt. Naarmate het drama groter wordt, neemt de emotie van het liefde-haat-spel de overhand, ongegeneerd bijna dierlijk komt misleiding aan het licht.

. . . had U mij lief, Mevrouw, al wilde U mij haten. Oh, Goden. Al mijn eerbied mijn vriendschap, tederheid . . .

Op dit niveau, net onder de Grieks goden, geldt: het lot is onontkoombaar en liefde is ook bezitsdrang en vooral door wraak, familie-eer en misleiding gevoed.

Een indrukwekkend en monumentaal stuk waar "taal" het zesde grote personage is, op enkele momenten vervangen door een drumstel.

Een hele avond genieten van het spel en de taal van Roeland Fernhout, Kirsten Mulder, Ellen Parren, Matthijs IJgosse en Steven Ivo.

Martien Vogelegang

Dit was een klomp roggebrood. Lekker, maar zwaar op de maag voor wat de tekst betreft.

Mooi aangegeven dat de tekst een keurslijf is. In de kleding en in de etalage, die centraal stond en waaromheen de handeling zich afspeelde. Dat het een klassiek drama is kwam zo op een bijzondere manier tot uitdrukking.. Heb bewondering voor het feit dat enorme stukken tekst aangeleerd werden. Was een heel aparte gebeurtenis op deze manier **Joukje Bijlsma**

De tekst zo archaisch houden , of dat een goed idee was weet ik niet. Het stoorde vooral in het begin erg. Later werd ik toch in het stuk 'gezogen' en wende het luisteren. Maar ik had het toch liever zonder "mevrouw" en "u" gehoord. **Tiny Hielema**

Het toneel is donker met een strak weergegeven verlichte kast met glazen deuren waarachter de spelers hun benarde positie symboliseren. Ook in hun kleding komt die ongemakkelijkheid mooi tot uitdrukking.

Een soort vuurwerk barst los, dan wordt het stil, het einde van een oorlog. Tegelijkertijd leer je uit de gesproken teksten die zeer ritmisch gesproken worden dat de taken waarvoor men staat alleszins gemakkelijk zijn. Er is veel bijzonder mooie tekst, helaas niet altijd goed te verstaan, maar er is genoeg om de uitstekend gespeelde emoties een steeds duidelijker wordend Andromache verhaal te geven. Het is één grote liefdestragedie die echt van het begin tot het einde fascineert. Licht en muziek zijn daarbij zeker instrumenteel te noemen. **Fea Boegborn**

Er staat een ingepakte kast op het toneel. Het duurt even voordat er wat beweging in komt. De spelers weten zich te bevrijden uit de kast maar blijven er toch binnenin. Ze slagen er niet in om uit hun voorbestemde rol, de onmogelijke en onbereikbare liefdes te stappen. Ze mogen één voor één hun verhaal doen buiten de kast. Orestes over zijn liefde voor Hermione, Hermione over haar liefde en band met Pyrrhus, Pyrrhus over zijn verlangen naar Andromache en Andromache over haar liefde voor haar zoon en haar door Pyrrhus vermoorde man Hector.

Al deze rollen worden hartstochtelijk gespeeld. Ook hier heeft de regisseur Olivier Diepenhorst zijn stempel gedrukt op een overtuigende avond toneel. Ik heb genoten, al was de verstaanbaarheid niet altijd even goed, deels door de soms matige dictie van de spelers, soms door het geleuter van de groep jongelui achter ons op de laatste rij. **Sjoerd Postma**

Als het stuk begint is het vrijwel donker. Langzaam doemt een soort kast op, vaag worden daarin mensen zichtbaar. De kast is omwikkeld met plastic. De vier personen proberen de ingepakte deuren te openen, met moeite lukt dat. Allemaal zijn ze op hun eigen manier in een keurslijf gekleed. Decor en kleding zijn een mooie metafoor voor de thematiek van het stuk. Ook de taal is een keurslijf van volzinnen in een strak ritme. De personages zitten vast in hun verleden, ze kunnen niet loskomen van hun gevoelens van rouw en wraak, veroorzaakt door de Trojaanse oorlog. Het is inmiddels vrede. Allemaal worden ze overspoeld door heftige gevoelens, die een nuchtere kijk op de werkelijkheid verhinderen en daardoor een noodlottige uitwerking hebben. De man van Andromache, Hector, is dood. Zij is in diepe rouw, haar kind wordt gegijzeld en als pion in het liefdesspel gebruikt. De anderen zijn hevig verliefd, maar op de verkeerde, hun liefde wordt niet beantwoord. In een zee van woorden komen hun gevoelens over het publiek heen. Het is een woordenvloed van doorwrochte tekst. Het vraagt even tijd om er aan te wennen, maar het boeit wel. Als ze losbreken in hun emoties raken ze verward in een onderlinge relatieoorlog die uit de hand loopt en alleen verliezers kent. Het stuk wordt op een boeiende manier neergezet. De spelers gaan het gevecht met dit bolwerk van taal aan. Het geheel is goed gecombineerd met muziek van slagwerk. Het decor en de aankleding zijn fenomenaal in hun metaforische symboliek. **Anne-Mieke Akkermans**

Een meesterlijk gespeeld toneelstuk met sterkte tekst. Bewondering voor met name het spel van Hermione/Ellen Parren. **Dagmar Halff**

Arabische Nacht – De Roovers

Mijn beoordeling is dit keer heel wisselend. Ik ervaarde het optreden van het collectief als vijfmaal een monoloog zonder enige onderlinge verbinding. Voor mij was het zeker geen hallucinante trip zoals in de uitnodiging aangekondigd wordt. Decor, sfeer, tekst, alles kwam op mij grauw en troosteloos over..

Annemarie Baronner

Genoten! Moest even wennen aan het benoemen van handelingen en de polyfonie, maar naarmate de nacht verstreek, vond ik beide een verrijking. Mooi om te zien en te horen hoe het grauwe naast elkaar leven-van-alledag verandert in kleurrijke, surrealistische contacten. Geweldige acteurs; knap dat ze zo'n stuk in zo korte tijd zo op de planken kunnen brengen! **Nieske Wedman**

In een redelijk kaal decor, met aan de rechter kant muzikale begeleiding wordt een verhaal neergezet over gebrek aan water. Een kleine eenzijdige liefdesgeschiedenis tussen een schone slaapster en een drankzoekende man speelt daar tussen door en een liefdesgeschiedenis tussen een in de lift opgesloten iemand en een rondrennende vrouw. Daarbij het feit dat iedereen commentaar levert op een ander, maakt van de voorstelling een wat chaotisch geheel. **Joukje Bijlsma**

Modern theater, weinig poespas. Ik vond het interessant maar het beklemmende onderwerp kwam bij mij niet beklemmend genoeg binnen. Ik vond het eerder amusant. **Tiny Hielema**

De totale eenzaamheid in een groot flatgebouw, mogelijk in Istanbul. Vijf personages, veel geren, wanhopig zoeken naar contact (en water). Gesprekken vinden plaats zonder echt contact. Een ieder spreekt alsof de ander er niet is. Een chaotische droom? **Margreet Iskra**

Het is een wat cryptisch stuk. Er zitten 5 mensen in een flat, het is broeierig heet. Er is een zwarte, spiegelende vloer waarop het geheel zich afspeelt. De vijf personages leven langs elkaar heen, ieder heeft zijn eigen verhaal en eigen eenzaamheid. Ze steken in flarden hun eigen verhaal af naar de zaal toe. Een vrouw is op zoek naar haar geliefde, ze is buitengesloten en rent in het rond en belt overal vergeefs aan. Een ander slaapt en is zich van niets bewust. Een man uit de flat is heimelijk op haar verliefd, een ander is aan de drank. Er is een huismeester die vergeeft probeert een en ander te regelen, maar iedereen praat en leeft langs elkaar heen. Af en toe raakt het ene verhaal het andere. De bewoners lijken zich in een boos, eenzaam sprookje te bevinden. Die sfeer, die de kern is van dit stuk, wordt versterkt door de muziek die het geheel omlijst.

Anne-Mieke Akkermans

Is er een voorbespreking, kan ik er niet bijzijn, jammer! De zaal heeft een zwarte vloer die goed is belicht en verder alleen spelers en een gitarist (Eelco Blijweert) aan de zijkant. Die maakt geluid. Het zal met water van doen hebben want een conciërge, die expliciet vertelt wat hij op deze hete dag aan het doen is, wat hij doen gaat en dat hij weduwnaar is en water hoort en zoekt. En je ziet het voor je de lift, de gangen van het flatgebouw en de slapende vrouw op een hoeketage waar een overbuurman naar kijkt. Veel ziet hij niet van haar, maar genoeg om zijn appartement te verlaten en de vrouw te gaan helpen. Eigenlijk heeft zij geen hulp nodig want zij slaapt altijd na haar werk, gerust omdat haar medebewoonster over haar waakt. En op die momenten krijgt de vriendin altijd bezoek van haar vriendje. Je beleeft zijn weg naar haar toe en haar verlangen naar hem. Alles loopt evenwel anders door deuren die onnodig openstaan of toevallig dicht zijn gevallen. Een hilarisch verhaal waarin de overbuurman niet aan maar in de fles geraakt, de geliefden elkaar niet meer minnen en de lift stukt, de conciërge de vrouw ook wil kussen en ga zo maar door. Fantastisch wat een vertelkracht en spel en als toeschouwer verbeeldt je je er nog meer bij. **Fea Boegborn**

In de toelichting wordt beschreven dat we een hallucinante trip gaan meemaken. Dat is niets teveel gezegd. Een leeg toneel met een 5-tal personen die stuk voor stuk beschrijven waar ze zijn, wat ze (gaan) doen en wat ze willen of juist niet willen. Het lijkt erop dat ze allemaal in een gesticht zitten, zo maf zijn ze.

De avond vult zich met hun fantasieën en relaties. Spannend, onwerkelijk en gevoelig. Door het Vlaams van dit gezelschap klinkt het ook zo lekker dat je helemaal gaat meeleven met de personages.

Een heerlijke avond met mooi toneel. **Sjoerd Postma**

Het verhaal van 'Arabische nachten' van Roland Schimmelpfennig is behoorlijk absurd. Knap is hoe de verhalen van de verschillende personages door elkaar zijn geweven.

Helemaal knap hoe de acteurs als het ware acapella dit stuk opvoeren.

Er zijn hoegenaamd geen attributen die hen houvast geven. Met hun beeldende spel weten ze hele taferelen tevoorschijn te toveren.

De acht is met name aan deze acteurs te danken, die een geweldige prestatie leveren. **Joke Feitsma**

Brieven uit Genua – Toneelgroep Maasticht

Elke hardwerkende havenstad verdient een dergelijke beschouwing. **Agnes Valkhof**

Prachtig literair muziek theater schotelde Toneelgroep Maastricht mij voor.
De beschouwing over vluchtelingen in Europa vond ik heel treffend. **Annemare baronner**

Het is voelbaar dat de acteurs van Toneelgroep Maastricht zich verbonden voelen met Ilja Leonard Pfeijffer. Hoewel de thematiek behoorlijk heftig is, een schrijver die zichzelf is kwijtgeraakt en zijn dagen vult met schrijven en veel, heel veel drank, is het een warme voorstelling geworden. In brieven aan zijn vriendin Gelya beschouwt Pfeijffer zichzelf, Genua maar ook Europa en voert hij een pleidooi voor de vluchtelingen die over de zee naar Europa komen, evenals Europa ooit zelf uit zo'n tocht is ontstaan.

Het verhaal mag geen fictie bevatten, dus moet het echte leven een nodige wending brengen om het boek dat hij met deze brieven wil uitbrengen, interessant te maken. Dat gebeurt: Pfeijffer wordt verliefd op Stella. Deze liefde maakt het noodzakelijk voor hem de strijd met de drank aan te gaan, en met succes.

Spel, taal en muziek vormen een prachtig geheel in deze mooi voorstelling. **Joke Feitsma**

Het is een geweldig 'taal'stuk. De taal kwam ook goed tot haar recht door het goede spel. Dat de liefde zo'n grote rol speelt vond ik minder duidelijk. Het ophouden met drinken leek eerder een rationele beslissing zonder de emotie van een groot probleem, wat het toch moet zijn na zo'n lange alcoholische periode.

Tiny Hielema

Beste Ilja,

Dat je een fantastische romanschrijver bent wist je natuurlijk allang, maar ook op het gebied van brieven laat je je niet onbetuigd. Dat je van een sigaret en een drankje hield wist ik ook wel, maar dat het zo erg was, daarvan had ik geen idee. Geen wonder dat het leven dan soms een puinhoop wordt. Gelukkig heb je een nieuwe liefde gevonden die je weer op de been helpt en je zelfs van de drank afhelpt. Heb je inmiddels al ontdekt wie je bent en wil je die persoon ook zijn of worden? Ik hoop het voor je. Blijf vooral heel mooi schrijven en blijf ook zo ongelooflijk eerlijk.

Lieve groeten, Brigitte

P.S. Doe de hele hartelijke groeten aan die fantastische acteurs van Toneelgroep Maastricht, die jou zo mooi in beeld hebben gebracht, en aan de dames die voor heerlijke muziek zorgden. Het was een liefdevol gemaakte voorstelling, waar ik erg van heb genoten. De vriendschap met Michel Sluysmans zou ik zeker koesteren. La Superba wordt vast ook heel mooi met zulke vakmensen. Ik kan niet wachten!**Brigitte Van**

Mulken

Mooie en sterke teksten in een uitgebalanceerde vorm. **Plony de Jong**

Prachtige tekst, bijpassende zang als afwisseling.

Met minimale attributen een plezierig Genuees terras verbeelden, dat bevolkt wordt door Ilja en daarbij voorbijgangers die ook richting geven aan het verhaal. Het lijkt allemaal heel reëel. De zich voortdurend lam drinkende Ilja wordt zeer geloofwaardig neergezet.

Mooi zoals uit veel brieven de zoektocht naar zijn ik in een paar brieven wordt samengebracht. **Joukje Bijlsma**

We vernemen tijdens de inleiding van Michel Sluysmans dat hij diverse personages speelt in dit stuk, dat hij bovendien ook zelf regisseert. Hij heeft een goede relatie met Ilja Pfeijffer en verklaart dat hij een zeer beperkte selectie brieven heeft gekozen, namelijk die aan een vrouw met wie Ilja per fiets naar Genua is vertrokken. Zij is niet bij hem gebleven. Het toneel stelt een klein sfeervol pleintje voor dat ook in de late uurtjes fraai is verlicht en intiem kan zijn door de enorme parasol met -hoe kan het anders- een Italiaans drankje reclame. En daar zit Ilja (Serve Hermans) in volle glorie alleen, met zijn drank die hem vult en de glazen die hij omarmt. Het personeel kent hem en hij iedereen, op die ene jonge vrouw na die zijn leven fundamenteel weet te veranderen. Hij weet door haar niet meer wie hij is en speelt zijn nieuwe ik voortreffelijk. Dit veranderen wordt ook met diverse aria's tot een hoogtepunt opgevoerd. Zelfs zijn nieuwe vriendin kijkt op een nieuwe Ilja manier voor hem naar Genua als hij even de stad, die hij verkiest, moet verlaten. Een prachtig gespeeld en gezongen stuk met een verrassend plot bovendien. **Fea Boegborn**

We krijgen een inleiding van Michel Sluysmans die al een geslaagde voorstelling op zichzelf is. Dat belooft wat en in die belofte worden we niet teleurgesteld.

Een mooi intiem decor met terras wacht op ons in de zaal.

Het verhaal wordt verteld en ook toegelicht door Michel Sluysmans die ook nog een paar bijrollen vervult. De grote dichter wordt realistisch vertolkt door Servé Hermans die zich in weet te leven in de oude stad van Genua.

Hij wordt bediend en begeleid door de mooie stem van Lies Verholle die op haar beurt weer wordt begeleid door de pianiste Elisabeth De Loore, die de hele avond, als ze niet speelt, achterom gedraaid op haar bankje naar de Dichter zit te kijken, een fysieke prestatie !

Het publiek wordt in het verhaal getrokken, we zien de Dichter aan en van de drank geraken. De romantiek druipt eraf.

Ik heb een heerlijke avond met mooi toneel en fantastische muziek gehad. Met een echt goede tekst van de Dichter, geselecteerd voor deze voorstelling. Heel fijn, we wachten op de in het nawoord belofde volgende voorstelling van deze Dichter en zijn vrienden. **Sjoerd Postma**

Prachtig, poëtisch stuk! Zeer genoten van de combinatie muziek en toneel. Pianomuziek die de tekst mooi volgt in stemming; een sopraan die komisch overkomt in de drankscene en ingetogen blijft bij O mio babbino caro. Doeltreffend spel van beide acteurs. De Brief aan Europa slaat de spijker op zijn kop en ontroerde; ik ga hem nalezen! **Nieske Wedman**

Met simpele attributen en overtuigend spel waan je jezelf op een pleintje in de oude stad van Genua. Enorme hoeveelheden drank worden letterlijk verzwoegen, begeleidt door mooie zang en pianospel. Als het droeve einde van "Iliya" onvermijdelijk lijkt, wordt hij gered door de liefde. **Margreet Iskra**

Servé Hermans speelt Ilja Leonard Pfeiffer heel effectief met een pruik met haar a la Ilja en de bewegingen die er bij horen om het haar naar achteren te bewegen. Hij doet dit op zo'n manier dat het toch geen typetje wordt, maar een geloofwaardig personage. Michel Sluysmans speelt de andere figuren die Ilja ontmoet. Samen brengen ze de brievenroman van Ilja tot leven op een heel aantrekkelijke manier. Dit wordt aangevuld met liederen van o.a. Puccini die live gezongen worden door een zangeres. De brieven zijn gericht aan zijn vriendin met wie hij naar Italië is gefietst en die bij hem is weggegaan. Hij probeert zich eerst staande te houden met behulp van drank en sigaretten in de stad die hem vasthoudt. Hij ontmoet een nieuwe liefde, Stella, die hem verleidt te stoppen met drank. Hij mijmert over zichzelf en zijn verhouding tot de wereld en over Europa en haar verhouding tot vluchtelingen, die in Genua volop aanwezig zijn. Dit doet hij op een aangrijpende manier. **Anne-Mieke Akkermans**

Geweldig goed gespeeld, lust voor het oog en oor. Wat een naturel spel, mooie beelden, prachtige muziek en boeiend verhaal. Ik had niet gedacht dat brieven in een monoloog weergegeven zo boeiend konden zijn.

Chapeau! **Hansi van Wezel**

De Andere Stem – Toneelgroep Amsterdam

Herkenbare, spannende schets van een symbiotische relatievorm, gezien door de ogen van de mannelijke hoofdrolspeler. Meesterlijk geacteerd, in een eigentijdse omgeving en met eigentijdse communicatiemiddelen. **Ronald Visser**

Een prachtig "antwoord" op La Voix Humain ! Zeer intensief gespeeld met een ongelofelijke tekst : ook al hoor je de andere kant van het gesprek niet kun je toch invullen wat de ander zegt.

Grote vraag is natuurlijk : waarom hang je niet gewoon op ? Waarom zet je je telefoon en laptop niet helemaal gewoon uit ? Een redelijk kaal decor en weinig audio zorgt dat de aandacht op de tekst en het spel gericht blijft.

In het alleraardigst en zeer informatief nagesprek legde Ramsey dit piekfijn uit.

Wat me helemaal voor hem innam was zijn schroom en ontroering toen hij info deelde over zijn ouders....hij .kan niet meer kapot voor mij !!

Hubert Coenen

In een leeg decors, het is een appartement met open raam naar te horen een stad en een trap naar boven, zit een man.

Naast hem staat een laptop. Hij spreekt de laptop toe. Zoekt telefooncontact of is gebeld door zijn vroegere geliefde.

Het gesprek staat niet op speaker en alleen de stem van de man klinkt door de woning.

Veel problemen, vragen, bedrog, verlaten, beloftes breken, lijmen, clichés, teleurstelling, leugens, hulppraat, zelfmoord, insinuaties komen in een onnavolgbare afwisseling langs.

Het lijkt erop dat de gehele menukaart aan emotionele spelvormen die Ramsey Nasr heeft uitgespeeld worden.

Om het drama niet alleen in de asymmetrie van het horen van één helft van telefoneren te laten indutten is er een nieuwe geliefde.

Zij komt af en toe de trap af en bemoeit zich niet echt met het gesprek, maar wel met de man. Dit kleurt de man in als een enorm vervelende stomkop een zak.

Die met zijn overmatig wisselend épatterend stemmetje twee vrouwen eindeloos aan de lijn houdt.

Een echt vervelend karakter die de ander tot suicide drijft. Iemand die je na anderhalfuur echt zat bent.

De expressies worden steeds fysieker, de man kruipt, kronkelt, stampvoet, schopt tegen muren, draaft in het rond trap op, trap af. Het hele scala aan vormen komt tot vervelens toe weer langs.

Door de herhaling van zelfde reacties is het verband met het tweegesprek niet meer voor te stellen of te bedenken.

Het geluid dat wordt ingezet gaat zich onbegrijpelijk aan volumes te buiten, te ver over de top, en de geloofwaardigheid is weg.

Er is alleen opeenvolging van pathetisch uitgespeelde tekst en de illusie stort in.

Mijn aandacht is weg met het overgaan van de grens van teveel herhaling.

De aanwezigheid van de nieuwe liefde pakt de aandacht niet, is alleen een illustratie van het onacceptabele karakter.

Als kijker pik je het gewoon niet, gevoel van verzet dringt zich op, ik wil opstappen. Dat is de mij onbekende emotie,

de ongekeerde ervaring, die

De Andere Stem weet op te wekken :

"verbazingwekkend erg spel " . **Martien Vogelesang**

Als een stuk mij niet bevalt, ben ik in eerste instantie geneigd te denken dat het mij ligt - zeker bij staande ovaties en enthousiasme bij sommige toneelvrienden. Maar al snel bleek ik lang niet de enige die deze voorstelling slecht bekomen was. Als ik het in één woord zou moeten zeggen, dan zou ik kiezen voor 'vermoeiend', in twee woorden: 'erg vermoeiend'. Ramsey Nasr kan spelen - dat wist ik al - maar hij riep in dit stuk bij mij vooral irritatie op. Niet omdat hij een tamelijk irritante kerel speelde, maar omdat het stuk maar doorzette met wisselende emoties en stemverheffing die steeds weer terugkwamen; er zat nauwelijks ontwikkeling in. De vrouw aan de andere kant van de lijn had van mij de hoorn al na een kwartier op de haak mogen gooien. Het was een hele opluchting toen de vrouw aan deze kant de halve inboedel van de trap af donderde. Met andere woorden: zo, en nu is het klaar! Het nagesprek vond ik trouwens wel interessant.

Henk Zwijnenburg

Prachtige en indringende tekst en vertolking door Ramsey Nasr. Mooie zoektocht naar 'de andere stem'. Zou het nu ook wel als tweeluik willen zien samen met Halina. **Rubi Hendriks**

De andere stem is het antwoord op La voix humaine, waarin Jean Cocteau in een telefoongesprek een vrouw afscheid laat nemen van haar ex. Was bijna 80 jaar lang het beeld dat die vrouw slachtoffer was van een nare man, nu krijgt hij zelf dan eindelijk ook een stem. Nasr maakt aannemelijk dat het beeld veel minder zwart-wit is dan vermoed, ook de man is een mens met zijn zwakheden en goede kanten. Met zijn inlevend spel brengt hij de ware toedracht langzaam aan het licht. Misschien was de man wel te goed voor de vrouw, en maakte zij misbruik van zijn goedaardigheid. Is zij dan niet degene die manipuleert en chanteert? Het maakt duidelijk dat aan elk verhaal twee kanten zitten, en dus ook, bijvoorbeeld, liefde van twee kanten moet komen. Maar aan het eind zit nog een addertje onder het gras. Hoewel de man eindelijk tot inzicht komt, dat zijn ex helemaal niet lief is, en het goed is dat deze relatie beëindigd is, is hij al een nieuwe relatie begonnen met een vrouw die wel eens over dezelfde manipulatieve eigenschappen zou kunnen beschikken als de ex, zij het in een andere vorm. Staat de man op het punt de zelfde fout te herhalen? Trapt hij in een gelijke valkuil als eerder? Heeft hij dan echt niks geleerd? Of is het nou eenmaal zo, dat ieder mens uiteindelijk zijn eigen noodlot is? Of Nasr en Van Hove die vraag hier willen stellen blijft onuitgesproken, maar het maakt dit toneelstuk wel tot een sprekend voorbeeld van La condition humaine. **Theo Akse**

Wat aardig is, is dat waar in La Voix Humaine van buitenaf in het appartement van de vrouw wordt gekeken, in De Andere Stem van binnen naar buiten wordt gekeken met uitzicht op het balkon. De balkonrand speelt ook mee en zorgt voor enige spanning. Dat Ramsy Nasr de andere stem een kans wilde geven om ook die kant van de gebeurtenissen te belichten vind ik een uitstekend idee dat ook goed gelukt is. De man wordt er niet aardiger door maar wel menselijker en blijkt uiteindelijk een zwakke persoonlijkheid. Een uitstekend gespeeld niet-leuk weekdier. Fijn trouwens dat Ramsy zo goed verstaanbaar was. **Paul van Leeuwen**

Een leuke voorstelling. De acteur was goed, heel natuurlijk en het decor paste uitstekend bij die natuurlijke acteur en zijn situatie. Het werd wel een vervelende vent, maar zijn reactie kon ik me goed voorstellen. Het duurde lang, eindeloos, steeds weer die telefoon, maar dat was nu juist de bedoeling heb ik begrepen.

Heleen Wagenaar

Het sobere decor doet sterk denken aan La Voix Humaine, maar dan vanaf de binnenkant van het appartement. Hier woont Ramsy Nasr, de naamloze ex van de eveneens naamloze vrouw aan de telefoon. Zij belt inmiddels niet meer met een vaste telefoon, maar met een haperend mobieltje, of doet ze alsof? Haar schreeuwen om aandacht en haar zelfmoorddreigingen komen hem, al doet hij anders voorkomen, best goed uit. Hij houdt nog veel van haar en haat haar tegelijkertijd en ze mag vooral zo vaak bellen als ze wil. Of zijn nieuwe vriendin, waar hij inmiddels mee samenwoont er nou bij is of niet, hij gaat gewoon door met troosten, waarschuwen, bemoedigen en vooral heel veel praten. De nieuwe vriendin heeft engelengeduld, ik had allang gevraagd of er geen uitknop zit op zijn laptop of mobiele telefoon. Uit al zijn gedrag blijkt dat hij haar eigenlijk niet kwijt wil, en ook weer wel, en dat hij van haar en ook vooral veel van zichzelf houdt. Wat dat betreft is hij een schoolvoorbeeld van een ijdele man. De sterke tekst is geschreven door Ramsy Nasr. Vooral de zin "we hebben elkaars leven bedacht" zegt veel over de slechte relatie die de twee hadden. Spel en regie en de mooie vormgeving en belichting zijn allemaal uitstekend verzorgd. **Brigitte Van Mulken**

Met 'De andere stem' sluit Ramsey Nasr aan bij de lange rij makers die in relatieperikelen een eindeloos stromende bron zien voor nieuwe podiumproducties. In dit geval is de basis een stuk van Jean Cocteau uit 1930.

Vakkundig en met een stevige theaterstem vertolkt Nasr de ene, zichtbare en hoorbare kant van een langdurig telefoongesprek met z'n ex. Het gesprek toont vooral dat de gevoelswerelden van recente exen nog door talloze draden verbonden zijn. Nasr speelt zijn aandeel onderhoudend en soms humoristisch maar ik mis een echt verrassend, ontregelend of innovatief element dat juist deze relatiekwesatie bij uitstek interessant maakt. Daardoor daalt gaandeweg m'n interesse, ook al zijn z'n teksten soms scherp of enorm kwetsend.

Gelukkig is z'n nieuwe vriendin het na een uur ook wel zat en dat onderstreept ze door een paar kuub huisraad van de trap te gooien. Deze en andere onderbrekingen van de telefoonmarathon helpen me om bij het stuk te blijven.

Ramsy Nasr verdient veel respect door grotendeels als eenling 'De andere stem' door de avond te trekken. De inhoud blijft jammer genoeg wat achter waardoor het stuk me minder raakt dan wellicht had gekund.

Regie en decor vormen voor mij een passende setting voor het acteerwerk in het stuk. **Jeroen Schoot**

Wat een fantastisch stuk! Razend knap geschreven, goed ingevoelde emoties, prachtig neergezet door deze fantastische speler! **René van Dootingh**

In een kamer in een zuidelijk land voert een man een telefoongesprek met zijn wanhopige ex. Zij houdt nog van hem en wil hem terug. Maar hij heeft een ander leven met een andere vrouw. Het liefdesleven met de ex was hartstochtelijk en allesoverheersend, maar dat is niet vol te houden. 'De andere stem' maakt me nieuwsgierig naar 'La voix humaine'. Uit 'De andere stem' komt de vrouw naar voren als iemand met een

theatraal karakter, iemand die alle energie uit je weg zuigt. Uit La voix humaine komt, zo heb ik begrepen, de man naar voren als een ongevoelige hork. Maar hij blijft wel aan de telefoon, en hij blijft praten. Zo ongevoelig is hij dus niet. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

De Andere Stem is de tegenhanger van La Voix Humaine gespeeld door Halina van Rijn. De stem is inderdaad anders, en wel mooi, ongeduldig, ongerust en scherp neergezet door Ramsey Nasr! De telefoon blijft rinkelen, de gesprekken gaan doorAfscheid nemen van liefde is moeilijk en pijnlijk, dat is iets wat iedereen zal erkennen.

Prachtige voorstelling, met mooie kleine rol van Djamila Landbrug **Joske van Duijne Strobosch**

Het antwoord op La voix humaine is menselijk en mededogend maar is ook verstikkend omdat zij elkaar gevangen houden tot het bittere eind, Dat is meeslepend maar wordt ook irritant, zo dichtbij komt het. Prachtige tekst en prachtig spel. **Renée Besteman**

mooi gemaakte voorstelling. Zo anders dan La Voix Humaine die ik zag met Halina Reijn, knap geschreven en ingeleefd! **Janie Kropman**

Om te beginnen moet ik bekennen, dat ik "La voix humaine" met Halina Reijn niet heb gezien, ik mis dus een beetje aansluiting omdat het werk van Ramsey Nasr daar een antwoord op wil zijn.

De schrijver vindt de niet gehoorde andere stem bij Cocteau als een harteloze vent overkomen. Misschien valt het best mee- is zijn uitgangspunt.

Dat meevallen geldt deze keer echter niet voor de nu niet gehoorde andere stem. Zo te beluisteren hebben we in dit geval te maken met een onverdragelijke hysterica. Het is een wonder dat de mannelijke hoofdrol het daar nog vijf jaren mee uitgehouden heeft.

Over de mannelijke hoofdrol gesproken, we zien meer dan voortreffelijk acteren van een keurig beschaafd, redelijk manspersoon. Of hij het met al zijn beschaving en keurigheid lang gaat uithouden met zijn wulpse nieuwe vriendin is de vraag. Deze nieuwe relatie laat hem lekker begaan met zijn eindeloze telefoongesprekken. Tot ze opeens -en dat moment komt nogal onverwacht uit de lucht vallen- de halve verhuizing van de trap gooit. Waarom opeens? Is de relatie nu al weer ten einde? We zullen het niet weten.

Mooi strak decor met een prachtige belichting. Wat is het toch heerlijk dat een behoorlijk gesubsidieerd gezelschap over voldoende middelen beschikt.

Al met al een uitstekende voorstelling waar de ervaren hand van Ivo van Hove met zekerheid een belangrijk aandeel in heeft gehad. **Aart Blom**

Eindelijk weer een echt goed stuk. Ik vond de kwaliteit van de stukken in deze serie nogal variëren. Vooral de stukken die in zaal2 gebracht werden, waren af en toe erg matig.

Het idee om een antwoord op het stuk van Jean Cocteau te maken was erg origineel en goed uitgewerkt. Het spel van Ramsey Nasr was heel goed, het is moeilijk om bijna de hele voorstelling alleen op het podium een verhaal uit te beelden en te blijven boeien.

Het decor was simpel, maar mooi. De aandacht van de toeschouwers werd zo extra op de spelers gevestigd. Prima avond. **Sprong**

De felomstreden kroon - Zuidpool & Tom Lanoye

Vond het een prachtig stuk met zeer mooie teksten en mooi stilistisch vorm gegeven.

Ik had echter een probleem: de wisseling van personages (de oude koning, die gestorven was, had later een andere rol; hetzelfde geldt voor Gaveston, die later de rol van Lucifer (?) vervulde. Als mij dit niet was verteld, had ik dit niet doorgehad. Misschien had een eenvoudige verandering in kleding dat misschien wat meer duidelijk gemaakt. Voor het overige vond ik het een schitterend stuk. **Marjan Duijm**

dit is toneel waarvoor ik naar het theater kom, sterk spel, stekende heftige pakkende teksten, onderhouden en overzichtelijk **Frits Brouwers**

Sterke tekst, maar weinig dynamiek in het spel, waardoor het saai dreigt te worden. Is meer een hoorspel. **Ronald Visser**

De geweldige tekst van Tom Lanoye met een prachtige mix van rauwe en poëtische elementen, is voor mij de stuwende kracht van dit stuk. Historisch is 'De fel omstreden kroon' van Marlowe maar hier is het aangepast en uitgebeend tot zeven onmisbare rollen. Het toont het de intriges rond het hof van koning Edward II en je weet dat die alleen maar catastrofaal kunnen uitpakken. De smetteloos witte outfits van de acteurs, het kille podiumlicht en het laag-volume achtergrondgeluid bevestigen het onheil dat voortdurend nabij is. En passant vallen er veel slachtoffers wat effectief wordt verbeeld door stoelen te stapelen met harde, metaalachtige klappen. 'De kroon regeert wie ze draagt, niet omgekeerd', zo luidt de kernzin van het verhaal. Edward II is de gevangene van zijn koningschap en tragische speelbal tegelijk - o.m. van zijn homoseksuele hartstochten en van zijn familie. De Vlaamse acteurs van Zuidpool verbeelden dit alles krachtig maar opvallend genoeg zonder extreme dramatiek, wat het verloop allen maar onverbiddelijker maakt. Al met al een bijzonder geslaagde productie met een consequente regie. **Jeroen Schoot**

Het is als minimal music, maar nu minimal theater. Dat maakt de beleving juist meer intens. Je wordt niet afgeleid door bijzaken. Geweldige prestatie van Zuidpool. **Paul van Leeuwen**

Met ogenschijnlijk minimale middelen en bezetting woedt een onderlinge machtsstrijd om de kroon tussen vaders en zonen, hun moeder en hun onderdanen waarbij zij tot het uiterste gaan. Meeslepend en huiveringwekkend. **Renée Besteman**

Echt een gaaf stuk. Inhoud boeide van begin tot eind, prachtig toneelbeeld en fantastisch geacteerd.

Martje Verhagen

De combinatie van decor, belichting, kostuums, spel, regie en tekst maakte dit tot een prachtige voorstelling. De spelers waren enorm sterk en steengoed gecast voor hun rol. Ongemerkt werden zware onderwerpen onder het voetlicht gebracht. **Bianca de Bruin**

Het oorspronkelijke verhaal schijnt 42 personages gehad te hebben. In deze uitvoering van Tom Lanoye is dat drastisch teruggebracht. De tekst blijft geweldig en de gekozen vorm is even simpel als doeltreffend: wit, eenvoudig. Minder eenvoudig zijn de onderlinge verhoudingen tussen vader, zoon, moeder en minnaar. Door geraffineerde plaatsing van de acteurs op de stoelen worden de onderlinge verhoudingen fijntjes weergegeven. Op de juiste momenten is er rust in de tekst en in het spel. De soms onheilspellende soundscape draagt bij aan een mooie theateravond. **Derk Hazekamp**

Eindelijk was ons subgroepje Toneelkijkers het weer eens helemaal eens. Over de stukken van de afgelopen maanden waren de meningen vaak zeer verdeeld geweest. Nu waren we unaniem enthousiast. We zouden bijna een 10 gegeven hebben, zodat Zuidpool de Toneelkijkersprijs zou binnenslepen en dus terug zou moeten komen. In dat geval zouden de helaas verhinderde leden van ons groepje het stuk alsnog kunnen meebeleven. De sterke kanten? In de eerste plaats de tekst. Heerlijk om naar te luisteren en prachtig gebracht! Ik heb daar een 10 voor gegeven. Verder de keuze om extreem weinig middelen in te zetten voor dit koningsdrama. Eenvoudige en toch 'voornaam' witte kleding, een vloer vol stoelen en een subtiel geluidsdecor. Het enige onduidelijke element waren de ballen van Koen van Kaam, maar daar heeft hij in de al even geslaagde nabespreking namens 'kleedster' Andrea Kränzlin een enigszins overtuigende duiding aan kunnen geven. Dat probeerde Koen ook te doen met de keuze van muzikman Mauro Pawlowski voor de Vogeltjesdans als muzikaal decor voor burgeroorlog, moord en doodslag. Maar dat ging er bij mij niet in. Hierdoor werd het eigenlijk een nogal lollig intermezzo. Ik zou eerder gekozen hebben voor As Long As I Live uit de soundtrack van Small Town Murder Songs. Alleen had zoon Mortimer al die stoelen nooit in de 2.05 minuten van dit nummer kunnen opstapelen ... **Henk Zwijnenburg**

Goed stuk zeg!

Die traagheid, die spanningsboog, dat onafwendbare noodlot, alles verandert, niets blijft, maar toch blijft alles hetzelfde. de jonge prins/koning is zo mogelijk nog meedogenlozer dan zijn voorganger. dat tragische lot voor de hofhouding, of liever het koninkrijk, is eigenlijk de hele mensheid beschoren "het wordt er allemaal niet beter op" lijkt de deprimerende conclusie van dit verhaal. maar dan wel erg mooi gebracht.

de acteurs hebben lange tijd niet veel meer dan hun mooie outfits om ons te laten zien, geen handeling, alleen de tekst en hun 'delivery' op stoelen pal voor de neus van het publiek. het draait nog net niet uit op een wedstrijdje aanstaren, maar het voelt ongemakkelijk. ik neem aan wederzijds. dat ongemak is in dit geval een compliment. het hoort er helemaal bij

Alle acteurs waren heel goed, speciale complimenten daarbovenop voor de zoon/prins. die acteur is 14 jaar oud, aldus de nabespreking. ik kon het bijna niet geloven.

Over de vormgeving: prachtige kostuums.

Decor, bestaand uit rijen stoelen, was uiterst simpel. Doeltreffend en dienend aan het stuk, het paste gewoon. De techniek had het ook goed geregeld: dat die ene acteur verantwoordelijk was voor het opruimen/opstapelen van die hele bende. onder het 'genot' van de Vogeltjesdans nog wel!

Dat was een abrupte onderbreking, net op tijd om de doelbewuste traagheid in het stuk te contrasteren en de bij mij door die traagheid opkomende onbedoelde uitval af te wenden.

de finale is doeltreffend beklemmend. Het inktzwarte noodlot wordt nagenoeg voelbaar en dan is het ook klaar. Hulde! **Jitske Zitman**

De huisbewaarder – Toneelschuur Producties

Prachtig, een heel goed stuk, met inhoud. Behalve René van 't Hof - ik vind hem een superacteur - waren ook de beide anderen goed. Je zit anderhalf uur te genieten van manipulatie en je ruikt de stank bijna, zo goed is het. Ik ken ook van die mensen die, als het weer opknapt, van alles gaan doen, waardoor hun leven weer op de rails komt. Of die willen gaan opknappen, zodra ze een schuurtje hebben. De realiteit was dus volop aanwezig. **Heleen Wagenaar**

Een echte Pinter; mooie teksten, personages die geen echte dialoog met elkaar aangaan maar in hun eigen 'droom' wereldje blijven. En een zeer beklemmende sfeer. De voorstelling werd meteen prachtig neergezet door Lowie van Oers met bijna gezongen en herhaaldende teksten op prachtige muziek. Vooral de rol van Aston werd schitterend gespeeld door Jan-Paul Buijs. De muziek en de vormgeving was prachtig. **Rubi Hendriks**

Prachtige verbeelding van de fundamentele onzekerheid die het menselijk bestaan kenmerkt. En van de manier waarmee de mens zich daartoe kan verhouden en ermee om kan gaan.

Extra lof voor het spel van Lowie van Oers, die als Aston heel mooi diens kracht en kwetsbaarheid toont. **Ronald Visser**

Afgezien van het lelijke decor een uitstekend stuk toneel. Gewoon zoals ik toneel ken en hoop dat het mij vaak overkomt. Acteurs die in hun rol zitten en daarmee een levend en invoelbaar personage inzetten. Een prima interpretatie van Pinter. Lekker ongemakkelijk. **Paul van Leeuwen**

Prachtig spel in een tijdloos existentieel stuk. Na Revolutionary Road deze indringende voorstelling, serie 1 kan niet meer stuk! **Renée Besteman**

Navigeren tussen mensen die allesbehalve natuurlijke partners zijn maar met wie je een situatie deelt, dat maakt De Huisbewaarder interessant. Het trieste decor van een vervallen woning die moet worden gerenoveerd is de plaats van handeling. In dit stuk is de setting 3-koppig waarin de zwerver/huisbewaarder (Paul van 't Hof) me het meest opvalt. Wendbaar als een floretschermer manipuleert hij zich door de soms riskante afhankelijkheden en voetangels waarmee hij in de loop van het verhaal te maken krijgt. De daarbij geëtaleerde vaardigheid stijgt nogal uit boven 'street wise' en dat maakt het voor mij lastig om in hem een zwerver te blijven zien (maar misschien heb ik een clichébeeld van een zwerver). De twee broers hebben ieder ook persoonlijke motieven en dat leidt tot een totaal mix waarin de onderlinge verhouding nooit stabiel wordt - behalve de tristesse die een vaste grootheid blijft. Jammer genoeg draaien de dialogen in het eerste deel wel erg vaak rond prozaïsche zaken als winkelbezoek, schoenen, persoonlijke papieren, e.d. die ik niet interessant vindt.

Maar het laatste half uur met een hogere intensiteit maakt veel goed.

Je ziet dan ook een schitterend decor van een soort grillige kabelsoep die op verschillende plekken oplicht als in een hersenscan. Er vanuit gaand dat daarmee vooral de moeilijkheid van contact in een 'Huisbewaarderachtige' driehoek waar dan ook, wordt onderstreept, is dit een ijzersterke visualisatie.

Zonder die vondst zou het stuk ondanks goed acteerwerk aan de magere kant blijven, vooral door de lange aanloop. In dat laatste opzicht is de hand van de regisseur m.i. minder gelukkig geweest. **Jeroen Schoot**

Het was een prachtig stuk om naar te kijken, omdat de verbazing over de hoofdrolspeler's gedrag bij mij naar boven kwam. Ondankbaar, egoïstisch en manipulatief. De andere twee spelers vond ik sterker, omdat ze hun rol meer droegen. De interactie met het decor was fascinerend om naar te kijken. **Bianca de Bruin**

Houdt iedereen elkaar voor de gek en wordt er continu gemanipuleerd? Dat lijkt de kernvraag van deze onderhoudende voorstelling. René van 't Hof likt, slijmt, treitert op z'n best. Er valt weinig sympathie op te brengen voor zijn personage, maar de andere twee komen ook niet ongeschonden door de ballotage. De ander is niet te vertrouwen, mogelijk zelfs bedreigend en je kunt maar beter goed voor jezelf proberen te zorgen. En toch overheerst bij alle drie een diepe wens naar een omgeving van gekoesterde (sociale) veiligheid. De tekst van Harold Pinter mag dan al even geleden zijn geschreven, in deze uitvoering van Toneelschuur is hij weer super actueel. Enige twijfel bleef na afloop over het decor. Ik had het gevoel dat de dradenchaos met licht niet helemaal volgens plan verliep? **Derk Hazekamp**

REGIE

goed stuk, aangrijpend, niet te lang, goed gespeeld.

de happy end, broertje kiest voor broertje, vond ik er een beetje aan de haren bijgesleept. dat vond ik niet per se een geslaagde toevoeging.

TEKST en SPEL

de drie karakters kwamen naar voren uit hun teksten. ze zijn allemaal op hun eigen manier een mislukking. de meest geslaagde, de jongere broer, heeft een eigen zaak of iets dergelijks? of in ieder geval een busje. het feit dat hij een rijbewijs heeft stelt al weer wat voor, naast de oudere broer en de schooiende logé, die als een zwerfkat aan komt lopen.

VORMGEVING

De enorme troep op het toneel liet zien hoe ongeschikt de beoogd huisbewaarder was voor z'n taak. de rommelige, lekkende ruimte ondersteunde ook heel mooi het trieste van de oudere broer die het kennelijk allemaal niet aankan. de kortsluiting in zijn hoofd (of juist electroshock-therapie?) werd heel mooi eenmalig verbeeld met de electradraden, waar hij zo klungelig aan stond te prutsen eerder in het stuk.

OVERALL

vond ik het een erg mooie voorstelling. **Jitske Zitman**

De Man Is Lam – Lucas de Man

De spraakorgie annex podiumkoning die Lucas de Man heet, toont zich in 'De man is lam' de tegenvoeter van deze titel. Geen moment is hij lam, lens of bloedeloos en met z'n half-anekdotische, cabaretse teksten houdt hij er het tempo in. Dat is knap want hij doet dat zonder tegenspeler(s), slechts gesteund door hoge beeldschermen, een pianokruk en een theetafeltje. Het stuk begint met wat negatieve feiten rond mannen in het algemeen, gaandeweg volgen meer persoonlijke, (fictief-) biografische fragmenten. Soms betreft hij via vragen het publiek soepeltjes bij z'n onderwerp. Door zijn krachtige theaterstem, humor en energieke presentie blijft Lucas de Man's productie steeds onderhoudend, hoewel ik het laatste deel wat minder vind. Overigens komt 'de man' (een wat riskante generalisatie) er al met al beter af dan de kreupele ziel die de titel suggereert. De videobeelden - met daarop uiteraard veel mannen - vullen de teksten goed aan. 'De man is lam' vind ik vooral een geslaagde humoristische productie die me niet zozeer in emotionele zin raakt. Ik denk dat het Lucas de Man een goede keuze maakte door regie en uitvoering hier in één hand te houden. **Jeroen Schoot**

Actueel onderwerp. Na de vele discussies rondom #Me Too. Het was een openhartige voorstelling. Met name de decorbeelden van de fotograaf gaven een extra dimensie aan de voorstelling. Na een wat moeizame start kwam de voorstelling op gang door Lucas de Man's uitstekende anekdotische vertelkunst. **Rubi Hendriks**

Toch eigenlijk ouderwets politiek theater in de stijl van Brecht, maar nu met een humanistisch en niet zozeer politiek thema en gegoten in een eigentijdse, multimediale vorm.

Ik vond het alles iets teveel met een 'boodschap', die te expliciet over het voetlicht werd gebracht. De vorm echter beviel me zeer en de muziek is prachtig. **Ronald Visser**

Door de combinatie tussen beeld, geluid en spel was het een mooie voorstelling om naar te kijken. Ook door de interactie met het publiek. De verschillende invalshoeken om het Man-zijn en de worsteling waar ze mee te maken hebben maakten de voorstelling uniek. De combinatie tussen geluid en beeld was niet altijd prettig om naar te kijken. **Bianca de Bruin**

Actuele voorstelling gemaakt door drie theatermakers en gedragen door Lucas De Man over hoe man te zijn. Het personage Lucas De Man is een mix van al die geïnterviewde mannen. Ontroerend en geestig met prachtige beelden, **Renée Besteman**

Een sympathieke, grappige, gemoedelijke, ontspannen en onderhoudende voorstelling op de grens van cabaret. Leuke verteller die Lucas. Mooie beelden ook. Het verhaal van Mo - op zich een mooi verhaal - vond ik er een beetje bijhangen; het paste naar mijn smaak niet zo goed in het geheel. **Henk Zwijnenburg**

Ik dacht dat de titel een woordspeling met Islam was. maar dat was dus niet zo, bleek. ik had me van tevoren niet enorm verdiept in de voorstelling die we zouden gaan zien. Pas toen het menneke opkwam begreep ik dat het om een BN-er ging. althans BV-er, wereldberoemd in NL en Vlaanderen (?), die De Man heet. Lucas De Man, bekend van (Kunststof op) TV: Het stuk draaide om dhr De Man, aka LDM. Zijn leven en zijn fantasie en de toneelvertelling die hij uit die elementen gecomponeerd heeft.

Van de flyer had ik begrepen dat ze met z'n drieën zouden zijn, maar de twee andere makers waren niet aanwezig die avond. Hun bijdrage zat in de beelden en de radiofragmenten met inderdaad de mooiste stem van de wereld.

Het was dus LDM himself die de hele show aan elkaar praatte en then some. Nadat hij ons 2 uur langs van zijn stuk had voorzien, was hij niet te vermoeid, of beroerd, om ons nog wat meer te verrijken met zijn inzichten van deze wereld en de mensheid. die nabespreking deed hij er nog even achteraan, alsof hij nog stijf stond van de adrenaline, ofzo. of ADHD? De 'nabespreking' was trouwens meer een voortzetting van de monoloog die hij begonnen was af te steken op het toneel. Lucas De Man was een tornado die het ons allemaal even uitlegde, en daarna murwgeluld achterliet toen hij eenmaal richting de trein verder was getrokken.

Dat hoeft verder niet aan het stuk af te doen, maar overschaduwde de avond wel enigszins.

Het stuk zelf onderzoekt de rol van 'de man' in de samenleving. LDM is op het toneel een fictieve figuur die uit situaties put die niet per se die van Real Life LDM zijn, maar lokt wel een aantal mensen in de zaal uit hun tent met 'echt' hun eigen persoonlijke ontboezemingen. dat vind ik op zich een beetje sneaky, maar a la, mensen hebben de keus om daaraan mee te doen of zich stil te houden.

Ik vond de redenering over pijpmaagdelijkheid tot z'n 18de trouwens een meesterlijke. het klonk volkomen logisch als iets om trots op te zijn X'D

De vormgeving, de schermen met de supertrage beelden. tussen fotografie en slow motion film in. dat was visueel wel echt heel erg fraai. het eindshot, als de verschillende mannen ons eindelijk gaan aankijken, trok zelfs een open doekje. daar was LDM trouwens nogal pissig over. wakkerde dat zijn vuur bij de nabespreking aan? hoe dan ook. ik geloof niet dat dat een weg-klap-applaus was om de voorstelling voortijdig te doen beëindigen. het was wel te lang, het verhaal van Mo was te langdradig en had eruit geknipt kunnen worden, maar dat lag zeker niet aan de eindfotocollage.

al met al een hele ervaring. volgende keer zet ik een KUnststof aan op uitzending-gemist als ik ooit behoefte zou krijgen aan een shot LDM **Jitske Zitman**

De urge en drive is er wel bij Lucas de Man, maar komt bij mij niet goed over in deze voorstelling. Hij is sympathiek, maar niet confronterend (genoeg). Voor mij stonden de deuren waarop aangeklopt werd al lang open. De vele afwisselingen tussen het acteren, de radio-interviews en de (op zich prachtige) slow-motion-projecties halen het tempo te zeer uit de voorstelling. De techniek lijkt belangrijker dan de kern van de boodschap die daardoor blijft hangen achter de glimmende schermen. De "zinderende solo-performance" waar in de flyer over wordt gesproken mis ik. Dit is meer voor een rustig voor-het-slapen-gaan momentje.

Derk Hazekamp

De Wereldverbeteraar – Theater Rotterdam/Erik Whien

Acteertalent was groot;
inhoud was niet al te boeiend;
decor en acteur hadden iets meer verlicht mogen zijn. **Dagmar Halff**

Slaapverwekkende voorstelling. Donkere toneel en veel te warme zaal versterkten dat effect.
Hannah Koutstaal

Knap spel en sterke tekst.
Jammer dat gekozen is om lichaamstaal, gezichtsuitdrukking etc. in het donker te verbergen.
Had korter gekund ook gelet op de 'zwaarte' van de tekst. **Plony de Jong**

Toneel teruggebracht tot een minimum, inderdaad minimal art. Subtiele wijzigingen in beeld en licht maakten het net geen hoorspel. De tekst was wel zo intens dat teveel reuring het ook zou hebben geschaad.
Een bijzondere belevenis **Liesbeth Hazekamp**

Heel knap dat iemand zo'n lap tekst in zijn hoofd kan stampen.
Maar wel een hele lange zit, voor een monoloog die me nauwelijks kon boeien. **Gerrit Jol**

Helaas, weer een monoloog. Strak gebracht, door één acteur die op één plek in het donker blijft staan.
Van spel is zo weinig sprake, toneel wordt voor mij interessant als verschillende personen met elkaar communiceren en hun gevoelens tonen.
Over de belichting, vormgeving en de kostuums kan ik kort zijn: nogal eenvoudig.
De tekst werd correct uitgesproken, maar na een kwartier was het wel duidelijk. Te veel woorden, te weinig beeld. **Joyce Sprong**

Mooie start, volledig donker, deur gaat open, acteur komt binnen: alsof we in hem gaan kijken. Zijn schaduw van diverse kanten zichtbaar, als (of) hij van diverse kanten belicht wordt. Verandert maar 1 keer van houding, als hij de prijsuitreikers toespreekt. Zwart staat hij tov bijna alles: zichzelf, zijn vrouw, de wereld, zijn bijdrage aan de wereld. Soms lichtpuntjes, te zien als een soort glinsterende wolk boven hem. Ik was erg onder de indruk van de manier waarop deze monoloog werd gespeeld! **Nieske Wedman**

Tijdens deze voorstelling heb ik meerdere malen mijn ogen dicht gedaan. Niet dat ik in slaap viel, daarvoor is de tekst te boeiend, maar omdat ik deze beleving als luisteren naar radio of CD ervoer. Ik kan me voorstellen dat het kijken afleidt van het luisteren maar het is toch ook theater en daar wil je wat zien. Niet helemaal bevredigend voor mij, deze voorstelling. **Tiny Hielema**

Je moet als regisseur wel lef hebben om het theaterstuk 'De wereldverbeteraar' van Thomas Bernhard zo te ontdoen van alles wat afleidt van de tekst, dat nagenoeg alleen de stem van de acteur overblijft.
Erik Whien heeft het aangedurfd. De tekst wordt alleen ondersteund door vaag verschuiven van flauwe lichtbundels en wat klank.
Sanne den Hartogh excelleert in deze rol: goede timing en intonatie. Een knap stuk werk, waarin de destructieve, machteloze gedachtegang van de filosoof schrijnend, maar hier en daar ook met humor wordt vertolkt. **Joke Feitsma**

Op zich een knappe acteerprestatie, maar ik viel in slaap. Alleen tekst, teveel donker ... nee dat ging niet. **Marga Swart**

Ik haat lange monologen. Ik haat acteurs die op één plaats blijven staan. Ik haat voorstellingen met teksten die nauwelijks tot nadenken stemmen. Bijna werd het spannender toen het over Trier ging, maar al snel was hij weer terug bij af. Een hartstochtelijke tirade tegen alles. Een geweldige kans voor een intrigerend stuk, maar de combinatie van nihilistische vorm, ontbreken van decor, en stilstaand spel met nauwelijks verrassende teksten verdient zelf een tirade. Erik Whien zegt te willen doordringen tot de kern van het stuk. Misschien gelukt, maar weergaloossaai. Natuurlijk alle lof voor de wijze waarop de acteur de tekst declameert. **Frans Verberne**

Een strak uitgevoerde monoloog van een wrokkige man die boos is op alles en iedereen. Uitgevoerd in het halfduister door een vrijwel bewegingsloze figuur, is het geheel ietwat onheilspellend. Zeker doordat humor vrijwel niet is te bekennen.
Bijzonder hoe van een prijsuitreiking en gedoe over kleding een monoloog gemaakt kan worden die de aandacht zo lang weet vast te houden.
Joukje Bijlsma

Bijna volledig in het donker met slechts een zwerende lichtstraal, staat de acteur en tiert tegen een afwezige persoon, waarvan hij blijkbaar wel geheel afhankelijk is. Steeds meer wordt duidelijk dat hij eigenlijk met tegenzin wacht op de komst van de academici die hem een eredoctoraat komen verlenen voor een verhandeling die hij jaren terug heeft geschreven. Volgens hem heeft niemand die ooit goed begrepen. Hij raast en windt zich op, onderwijl vertellend dat de wereld het beste af zal zijn zonder de mensheid.
Margreet Iskra

Sanne den Hartogh speelt de verbitterde filosoof op een bijna helemaal donker toneel. We zien slechts vaag zijn schoenen en af en toe glinstert er wat in de donkere achtergrond. Verder is er vooral de tekst die over ons heen komt en waar je je helemaal op kunt richten. De filosoof krijgt vandaag eindelijk erkenning voor zijn werk in de vorm van een eredoctoraat, maar echt blij wordt hij er niet van. Hij stort zijn verbittering over ons uit. Op de achtergrond is een geluidsdecor van sombere klanken. Het stuk wordt alleen door den Hartogh gespeeld, de vrouw die slechts een beperkte rol speelt is hier uit het stuk weggelaten. We zien hem nauwelijks en zijn aangewezen op de tekst en de manier waarop hij die brengt. Hij weet je met deze beperkingen vanaf het begin op een knappe manier te boeien. **Anne-Mieke Akkermans**

Dood & Zo – Noord Nederlands Toneel

Thema (kanker) is momenteel te dichtbij.....moeilijk om er onbevangen naar te kijken.

Werd gaandeweg minder vervelend.

De betekenis van het water was me niet duidelijk ! **Hubert Coenen**

Het zal je maar gebeuren. Je hebt alles geregeld voor je overlijden en je uitvaart, en dan gaat het hele verhaal opeens niet meer door! Dan moet je flink resetten. Geen NVVE meer of poeder uit China. Wie rekent er op 84-jarige leeftijd nou nog op te genezen van longkanker. Het overkwam Annemarie Prins, doorgewinterd actrice en vooral stoer wijf. Haar ijzersterke vriendschap met Eva Duijvestein, die geheel onverwacht toch nog moeder werd, zorgde voor dit stuk. Samen leverden ze een deel van de prima tekst aan, die verder werd geschreven door Sophie Kassies. Voorzien van de nodige humor wordt dit zware onderwerp toch licht verteerbaar. De dames spelen om en in een grote, ondiepe plas water, en dit decorelement is voor veel uitleg vatbaar, ik zag er bijvoorbeeld de Styx in, maar bleek zonder speciale bedoeling te zijn gemaakt. Verder oogde alles heel sober, het ging om het spel en de tekst. Stiekem kijk je of iemand van 84 nog wel tekstvast is, maar als er iemand weet te overtuigen en zonder haperen haar verhaal weet te vertellen, dan is dat wel Annemarie Prins. Een sterk stuk van twee sterke vrouwen, liefdevol gespeeld (en mooi uitgelicht!). **Brigitte Van Mulken**

Twee echte vriendinnen Annemarie Prins (84) en Eva Duijvestein (40) geven een doorkijkje tot de gesprekken die in de bizarre periode van de ziektegeschiedenis van Annemarie en het moederworden van Eva, door hen opgetekend zijn.

Hoofdlijn is de aangekondigde dood van Annemarie van kanker, die verbazingwekkend geneest.

Dit levert onverwachte en schaamteloze gedachten over dood en leven en dat wat er na komt.

Sophie Kessels schrijft de gegeven tekstflarden van de twee naar een documentaire toneelvorm.

Samenhang ontbreekt, melodrama ook, harde grove taal over : doodgaan, euthanasie, inrichting van de begrafenis of crematie, wat wel, wie niet.

Die heel ordinaire zaken komen langs naast ook het bang zijn en het de jeugd misgunnen nog verder te leven, de wens eerst wel/dan niet dood te gaan.

Een heel persoonlijk document waar "vriendschap het van de weerzin overwint". Elkaar voor rotte vis uitschelden, zet een onnatuurlijk angstig accent op het gegeven, vooral waar het verband ontbreekt.

De tekst lijkt van te dichtbij geschreven voor de twee vriendinnen om op zich te kunnen vliegen. Grote theatrale middelen trekken de voorstelling naar een symbolisch vrij-denkers niveau :

een hertengewei, een krukje in een rechthoek van water, maakt alle mogelijke interpretaties los.

Trekt de volle aandacht als water echt nat meespeelt.

Prima vondst, maar dat is dan ook de enige buiten het overtuigend spel van twee actrices, want van de tekst zelf komt het succes niet. Het vrij en zonder emotie spreken over dood en leven

in een vervreemdend toneelbeeld geeft de vaart. **Martien Vogelegang**

Ik vond die bak met water wel mooi, maar snapte het niet.

Het spel van Eva Duijvestein vond ik niet goed; kil, vlak, onverschillig, niet echt. Een paar keer was het wel echt. Annemarie Prins heeft veel indruk op me gemaakt. Ik zou deze voorstelling nooit uitgekozen hebben. Maar het zet me ook wel aan het denken; dat is het mooie en het belang van kunst. **Marga Swart**

Dood en zo is weliswaar zo getiteld, maar heeft 'dood' helemaal niet als thema. Waar het wel over gaat is vriendschap. Dood, sterven zo je wilt, is enkel het motief. Actrices Annemarie Prins en Eva Duijvestein nemen hun vriendschap op de korrel naar aanleiding van gebeurtenissen in hun persoonlijke levens rond sterven en leven. Prins werd gediagnosticeerd met kanker, maar genas, en Duijvestein had lang een onvervulde kinderwens, maar beviel uiteindelijk op latere leeftijd.

Ingrijpende levenservaringen die - kennelijk - ook de vriendschap op de proef stelde, en waarvan zij verslag hebben gedaan. Dit verslag is uiteindelijk door Sophie Kassies tot een toneeltekst verwerkt.

Een doorgaans geslaagd uitgangspunt: gebeurtenissen uit het echte leven tot toneel verwerken. Toneel is immers de spiegel van de werkelijkheid. Echter kunnen bij deze uitvoering vraagtekens gezet worden bij de keuze om de actrices de eigen levenservaringen na te laten spelen. Begrijp me niet verkeerd, op het acteren zelf was weinig aan te merken, maar was er wel genoeg afstand tot de materie? Werd hierdoor de dramatische handeling niet te veel beperkt? Want het bleef nogal eens rondraaien om het elkaar uitmaken voor van alles wat goed en kwaad was. En zo bleef het steken bij een ordinaire ruzie tussen vriendinnen, waarvan je soms als argeloze voorbijganger op straat

getuige van kunt zijn, en waaraan je snel voorbijgaat. Het gaat jou tenslotte niet aan. Aldus verdwenen herkenning en identificatie ook al net zo snel achter de horizon.

Maar dat lag wellicht ook aan de tekst. Hoewel die met enkele fraaie poëtische regels begon, en er her en der nog wel stilistische oprispingen volgden, bleef dat niveau helaas niet gehandhaafd. Het kan ook aan de regie hebben gelegen. Het stuk maakte een wat gekunstelde en fragmentarische indruk. Dat laatste nog te begrijpen uit de aard van de handeling: een gesprek tussen vriendinnen uitgesmeerd in tijd en plaats. Maar van enige betekenisvolle opbouw was weinig sprake, er werd wat rond of uit de zaal weggelopen, op een kruk gezeten of in een plas water gelegen. À propos plas water: wat die op het toneel deed, was een raadsel. Moest dat water iets groots voorstellen? Zoiets als de bron en het einde? En nog raadselachtiger: een liedje over een jager en een kapstok met geweien erop??? Of waren dit trucjes om 'betekenis' te geven aan het gesprek. Dat laatste leek het soms inderdaad het geval, waarbij die betekenis overigens niet geduid werd. Nee, hierdoor werd je je eigenlijk des te meer bewust van tekortkomingen in de tekst.

Samenvattend: volgende keer de regie graag wat coherenter, en vooral door twee andere actrices laten spelen. **Theo Akse**

Mooie voorstelling maar het heeft me niet geraakt terwijl het toch een thema is waar veel emotie bijhoort. **Hillie Kuipers**

Wat betekent vriendschap als de dood dichterbij komt, maar ook als hij weer afgewend wordt. Dat is het persoonlijke verhaal van Annemarie Prins en Eva van Duijvestein. Voor de laatste speelt ook, dat zij net moeder is geworden, na een lange periode van niet zwanger kunnen raken. Het is een proces van aantrekken en afstoten. Helaas weten de actrices de toeschouwer hiermee niet echt te raken en te boeien. Daarbij helpt de vormgeving ook niet echt: de watervloer en het hertengewei suggereren veel symboliek, maar creëren bij mij vooral afstand. **Marijke de Jong**

Intieme en erg persoonlijke en talige voorstelling over het omgaan met de dood van de 84 jarige Annemarie Prins. Als kijker vond ik de voorstelling wat eentonig en wat te weinig uitgewerkt om ook de toeschouwer wat mee te geven.

Ik had bewondering voor het (woord)spel dat beide actrices met elkaar aangingen! **Joske van Duijne Strobosch**

Somber stuk over de dood.

Mooi gespeeld, maar...

Maatschappelijk zeer relevant, maar het kostte me moeite om er bij te blijven. **Gerrit Jol**

Ik vind het moeilijk om dit stuk frank en vrij te beoordelen omdat de hoofdpersoon haar eigen verhaal/ situatie op het toneel neerzet, wat mij best moeilijk lijkt, en ook gepaard kan gaan met gevoeligheden. Ik vind dat heel dapper van haar, en wens haar ook al het goede toe. Maar toch lopen privésituatie en professionaliteit hier door elkaar heen.

Het was een boeiende toneelvoorstelling, soms heel open en op het rauwe af. Dat was ook goed en sterk. Een goede weergave van allerlei gemoedstoestanden die je kunt hebben in zo'n situatie.

Het toneelbeeld, de toneelvloer onder water gezet, en de spelers die daar ook nog eens languit in gaan liggen, vond ik onbegrijpelijk en wekte alleen maar mijn medelijden op. ("Ach, zullen ze het nu niet koud hebben? etc.") En er zaten ook in de voorstelling zelf momenten die ik niet begreep. Kwam soms wat gekunsteld over, b.v. het "rondedansje"aan het eind. Daardoor een 7 i.p.v. een acht. **René van Dootingh**

Persoonlijk verhaal, ook bijzonder omdat het o.a. door een dame op leeftijd wordt vertolkt, maar het wekte geen gevoelens bij mij op. Het onderwerp wordt met de vergrijzing steeds actueler, er wordt dus al veel aan gerefereerd. De waterpartij als decor begreep ik wel (Styx overgaan, rimpelingen en afleiding door alles wat je met water aan effect kan creëren om het geheel minder saai en steriel te maken) maar vond ik te afleidend. Zeker toen de twee actrices ook nog kletsnat op het podium stonden, erg theatraal. **Janie Kropman**

Het decor was intrigerend. Zeer origineel en het trok steeds de aandacht. Laatste rimpelingen in het water die ook weer uitdoven. De acteurs die een werden met het water, alsof het er niet was. Teksten en spel bleven echter vlak ondanks dat de twee vriendinnen hard en soms weer liefdevol naar elkaar waren, kwam het niet tot werkelijke verdieping van de karakters en niet van de worsteling of verzoening met de dood.

Frans Verberne

Bleef zich maar herhalen. Veel te lang. **Hannah Koutstaal**

Veel van hetzelfde, de herhalingen, de vlakke intonatie; het had boeiender gekund **Yolande Krullaards**

Goed onderwerp matig uitgewerkt: niet helemaal gelukt of helemaal niet gelukt?

Over de dood is in het huidig tijdsgewricht veel te vertellen. We leven langer, hebben dan inmiddels veel potentiële dooorzaken overleefd, maar sterven uiteindelijk toch een keertje. Tegelijkertijd hebben we een veel vrijere keuze dan vroeger om zelf wat aan ons overlijdensmoment te sleutelen. We laten niet alles aan God's hand over. Interessante, rijke materie.

De uitwerking door de tekstschrijver van deze voorstelling beantwoordde helaas niet aan mijn hoge verwachtingen. Hetzelfde geldt voor Annemarie Prins, die als creatief aanjager van projecten op het gebied van theater een indrukwekkend track record heeft. Als uitvoerend actrice blijkt haar uitstraling echter suboptimaal en wordt zij in deze voorstelling zeker niet gered door haar tegenspeelster. Wat hebben die dames eigenlijk met elkaar? Zijn het oude vriendinnen of zo? Waarom eigenlijk? Er ontstaat geen begrijpelijk beeld van hun onderlinge verhouding. Ik hoor niets, dat mij verrast, schokt of emotioneert.

De regie heeft kennelijk doorgehald dat hij zit met een zwakke tekst en executanten zonder veel uitstraling. Hij probeert de zaak dan wat spannender te maken door ze in een bak water te laten spelen, hetgeen voor de toeschouwer vooral overkomt als acteurtje pesten. Ik hoop wel dat de 85-jarige een lekker oliepak onder haar kostuum heeft zitten. Je doet dit zinloze verblijf in het koude water toch zo iemand niet aan?

Op zich geeft de spiegeling van een hertengewei in het water wel een mooi beeld. Abstracte schoonheid zonder nader verband met het stuk. Fijn dat de naam van Annemarie Prins en het potentieel boeiende onderwerp voor een volledig gevulde zaal zorgden al moet ik daarbij opmerken dat het Theater in het Spui -waarschijnlijk uit bezuinigingsoverwegingen- heel wat mogelijkwijs boeiende voorstellingen nu voor

slechts één avond boekt. Tot voor kort liet het budget duidelijk ruimere boeking toe. Zo wordt de verbreiding van het toneel meer en meer ingeperkt. **Aart Blom**

Hoewel het voor Annemarie Prins een verschrikkelijk moet zijn geweest om te horen dat zij kanker had en niet zou genezen, kon het stuk waarin ze dit tracht uit te beelden, mij niet echt boeien.

De vormgeving vond ik niet geweldig, het zou niet nodig moeten zijn om als actrice in een ondiep bad te gaan liggen om je diepere emoties uit te beelden. Euthanasie is ook een beladen onderwerp, maar kwam ook niet goed uit de verf. De tekst was niet boeiend en het spel ook niet. Helaas.

De sobere vormgeving is erg onbarmhartig voor de uitvoering door de spelers. **Joyce Sprong**

Double Bill: Moore Bacon & Only Bones

Een hele afwijkende vorm van theater maken, verrassend, soort bewegingstheater. Heel knap om met minieme middelen zo'n fascinerende, beklemmende sfeer neer te zetten. Het roept allerlei associaties op, en werkt echt vervreemdend. Dit betreft met name het eerste stuk waarin een naakt lichaam haast onherkenbaar in het bijna donker zich langzaam ontvouwd. Het tweede stuk is veel grappiger en duidelijker te zien. Het geheel werd echter te lang uitgerekt, waardoor de spanningsboog verslapt en men gaat verlangen naar het eind. **René van Dootingh**

Knap gedaan variété, maar wat moet je er mee?

Geabonneerd op een toneelkijkersserie kregen wij -waarschijnlijk wegens krapte van het aanbod- een avondje mime, bewegingstheater of variété voorgeschoteld. Sommige mensen houden daar wel van. Ik toevallig niet maar dat wil niet zeggen dat het gebodene beneden de maat was.

In "More Bacon!" leverde Kobe Chielens knap werk. Vooral de belichting -waarschijnlijk het werk van Bosse Provoost- sprak mij zeer aan. Drie kwartier één personage op het toneel zonder enige tekst leidt makkelijk tot trage beelden en heel wat herhaling. Toch was ik aan het einde van de performance verbaasd dat er 45 minuten verstreken waren. Dat was dus een goed teken.

Na de pauze zagen we Thomas Monckton, die in de eerste helft van de vorige eeuw uitstekend op zijn plaats zou zijn geweest in de destijds florerende variététheaters. Daar kreeg je een serie onderhoudende nummertjes achter elkaar te zien. Elke artiest had dan zo'n tien tot vijftien minuten tot zijn beschikking en kon diezelfde avond nog ergens anders optreden ook. Knap werk wederom, maar hier was 45 minuten wel heel erg lang.

Zelden verveel ik mij een beetje tijdens voorstellingen in het vlakke vloer theater maar deze keer hoopte ik toch echt al een hele tijd dat het (nogmaals: knappe) werk voorbij zou zijn.

Teleurstellend vond ik de achteloze begeleiding van deze voorstelling door het Theater aan het Spui. Nergens was een flyer met de precieze namen van de executanten en de theatermakers te vinden. Als het gezelschap daar om een of andere reden niet voor kan zorgen (het moest zeker allemaal weer van het laagst denkbare budget) dan mag het ontvangende theater toch wel minimaal voor een stencil zorgen met de namen en de gegevens. Op Internet waren ze thuis met enige moeite terug te vinden. Het Nationale Theater had op de eigen website de summiere gegevens 's avonds al gewist. Een beetje klantvriendelijkheid zou de organisatie sieren.

Aart Blom

Sowieso intrigerend om Henry Moore en Francis Bacon in eenzelfde ruimte te ontmoeten. Als je twee kunstenaars aan weerszijden van het spectrum wilt noemen, zijn het wel deze twee. Moore, de beeldhouwer van de klare lijn en de gestileerde figuren, Bacon, de schilder die zijn onderwerpen rauw binnenste buiten keerde. Wat ze gemeen hebben is het organische menselijke lichaam. En daar ging deze voorstelling over. Fascinerend en intrigerend hoe met één naakt lichaam en lichtspel een statisch beeld tot beweging geroepen kan worden. Nu was Bacon duidelijk aanwezig, en was het een beetje zoeken naar Moore. Maar juist in het verbindende element, het menselijk lichaam, vond je ook Moore terug. Begin en einde van de voorstelling waren zeer sterk. Jammer van het middengedeelte, dat een beetje verloren aan deed. Waarom werd er muziek afgespeeld, die geen raakvlak met de beelden had, en eigenlijk alleen maar afleidde van de schoonheid van het beeld? En wat deed dat rare rode licht op het toneel? Al sla je me dood. Maar dat daar gelaten bleef er genoeg over om het geheel ademloos te ondergaan. **Theo Akse**

Moore Bacon is een intrigerend lichtspel. Vanuit eenvoud opgezet, met slechts een naakt lichaam en een kaars, komt een mens tot leven in vele vormen. Steeds opnieuw in verrassende langzame en snelle bewegingen wordt het een dans. Het turen, het wennen aan het weinige licht is inspannend en verdovend. De relatie met Moore en Bacon en later blijkt ook met de muziek is interessant, maar ook zonder dat te weten is de voorstelling geweldig. Ode aan deze jonge theatermakers.

Only Bones is een groots spel met het lichaam. Het hoogtepunt ligt in de eerste tien minuten wanneer handen tot leven komen als mensen, als dieren. Houding en gedrag worden gevisualiseerd in eenvoudige bewegingen. Verder in de voorstelling blijkt hoe expressief het gezicht, de schouders, het gehele lichaam wordt ingezet door Thomas Monckton. Af en toe gaat hij te lang door met herhalingen, zoals het combineren van geluiden.

Double Bill was dubbel fascinerend. **Frans Verberne**

Het was geen toneel in strikte zin :

het zou wat mij betreft vanwege het ontbreken van tekst onder Performance oid mogen vallen.

Het eerste deel zet je regelmatig op het verkeerde been : je weet letterlijk niet wat je ziet soms. Komt ook door het zeer zwakke licht. Heel bijzonder, maar had ook wat korter gemogen.

Het tweede deel was ongelooflijk verrassend : de lenigheid, het verrassingsmoment, vondsten met het licht , expressie , lichaamsbeheersing : uitmuntend gedaan,....

Wereldklasse ! **Hubert Coenen**

Voor de pauze zit je in het vrijwel volledige duister te kijken naar de vage omtrekken van een menselijk figuur die dan hier dan daar is. Ben ik blij dat het geen donker gekleurde medemens is. Voor oudere ogen is dit moeilijk omdat onze pupillen niet meer zo ver open kunnen als bij jonge mensen. Na de pauze wordt het aardiger. Veel leuke mime en er kan gelachen worden. Maar dit is toch meer iets voor op Oerol dan voor een theater. Maar dit moet ook kunnen, toch? **Paul van Leeuwen**

eerste deel, Moore Bacon, kende ik al. Was minder overrompelend dan de eerste keer, wel nog steeds fascinerend. Vooral omdat je erg goed moet kijken wat je eigenlijk ziet in het donker.

Twee deel Only Bones, was grappig en hilarisch. Wat een elasticiteit en wat een humor. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Twee voorstellingen op één avond, waarvan geen van de twee als voorgerecht of toetje

te herkennen is.

Beide zijn onherkenbaar als toneel of ballet en hebben wel alles te vertellen over hoe wij naar het menselijk lichaam kijken en bij het zien ervan verder aanvullen // invullen // invoelen // meegaan in de beweging in beeld.

"Moore Bacon!" volgt een haarscherp concept : één bloot lichaam volgt langzaam en beheerst bewegingen die door de geringe belichting van één afgeschermd waxinelichtje [1,0 Candela] steeds te weinig laat zien om te geloven dat er -bijvoorbeeld- wel een hoofd aan zit of welke houding het lichaam heeft aangenomen. Dit spel van lichaam en licht ontwikkelt zich, onderzoekt de werkelijkheid van het waarnemen van beeld. De verwijzing naar sculptuur en schilderkunst dringt naar voren : Henry Moore, Francis Bacon, Berline De Bruyckere, Gustave Courbet en thema's uit de christelijke schilderkunst over het leven en lijden komen langs.

De inzet van de geluidstape en het warmrode verlichtingsobject blijft voor mij wat lastig te plaatsen maar levert wel effectief een dramatische draai aan het geheel.

Voor de toneelkijker een bijzondere oefening in kijken die meer verlangt en serieus neigt naar het in een museumzaal of beeldenpark je in stilte mee laten voeren door wat je ziet en ervaart aan esthetische waarneming.

Een bijzondere ervaring van 100% precisie in sculpturaal theater // theatrale sculptuur, indrukwekkend werk van Kobe Chielens en Bosse Provoost. **Martien Vogelesang**

Twee heel verschillende performances. More Bacon adembenemend doordat je nauwelijks kunt zien hoe er bewogen wordt, Only bones heel onderhoudend door de ongelooflijke capriolen die de speler met zijn mimiek uithaalt. **Marijke de Jong**

Waar keek ik eigenlijk naar? Een kindervoorstelling? Een circusact? Maar toen, verdomd, viel het kwartje. Ik keek naar iemand die het verkeerde verdienmodel heeft gekozen! Op straat kan hij veel meer geld ophalen met deze fratsen, en dat ongesubsidieerd. **Theo Akse**

Eenzame begeerte – Theatergroep Suburbia

Een prachtig gespeeld rauw stuk met schitterende teksten. Knap hoe beide acteurs hun tekst beheersten. Mooie dramaturgie om te beginnen met het heden en terug te gaan naar hoe idyllische het ogenschijnlijk begon. Het decor was prachtig in haar eenvoud en mooi belicht. Enige kritiek: Het stuk duurde net iets te lang en had afgesloten kunnen worden met de eerste duik in het water... **Rubi Hendriks**

Meer dan een uur samengeperst venijn uit het rijke assortiment van twee echtelieden die twintig jaar in wederzijdse afkeer verbonden zijn... Dat deprimerende beeld domineert 'Eenzame begeerte'. Anders dan de titel suggereert, is 'begeerte' in de gangbare betekenis van het woord in dit stuk vrijwel afwezig. Behalve dan in de prachtige scène van de eerste ontmoeting op het strand waarin het verlangen naar de ander met kledingstukken wordt verbeeld i.p.v. met bloot.

De somberheid ten spijt, blijft 'Eenzame begeerte' boeiend. Dat komt vooral door de messcherpe tekst vol striemende humor, waarmee de twee acteurs bijzonder overtuigend aan de slag zijn. Voor mij laat het stuk indringend zien dat de lastig bedwingbare neiging om aan partners (en anderen) kwalificaties uit te delen, contact effectief smooit.

Daartegenover vormt het podiumbeeld van een wolkenloze horizon inclusief snoeproze pony en dito illusies dan weer een fraai contrast. Ik vind 'Eenzame begeerte' een sterke productie, zij het dat het fysieke acteerwerk voor mijn gevoel een wat sterker accent had verdiend.

Jeroen Schoot

Een tsunami aan tekst, zonder het nodige spel, waardoor er (te) weinig wordt overgelaten aan de verbeelding. **Ronald Visser**

De manier waarop de gedachten van de hoofdpersonen hardop uitgesproken werden was soms vervreemdend, maar dat was vast ook de bedoeling. Goede tekst, zeer goede bijna poetische vertaling, scheurende vertolking. Meer, meer! **Paul van Leeuwen**

Vond het een boeiend, erg gevat, met heel veel one liners, die goed raak waren.

De regisseur vertelde in de inleiding dat jij op een laat moment in het repetitieproces de volgorde van beide stukken had omgedraaid, eerst het tragische (?) einde, daarna het hoopvolle begin van een relatie.

Wel eerder gedaan, maar hier een effectieve keuze.

Ik vond de metamorfose van vooral de mannelijke acteur, en zijn bewegen en lichaamstaal erg leuk.

Martje Verhagen

Na het verhaal van Olivier Diepenhorst over de aanpak van de twee stukken van Steve Berkoff stelt de voorstelling teleur door te veel taal, hoe mooi ook vertaald, en te weinig handeling. Na het sterke begin heb je de bittere boodschap op een gegeven moment wel begrepen en gaat die taal door het gebrek aan ontwikkeling van de personages ondanks de inzet van de acteurs vervelen. Even leek er sprake van een dramatisch en abrupt einde maar helaas, daarna ging de voorstelling weer verder. **Renée Besteman**

Over het algemeen hou ik niet zo van ellenlange tekst, maar bij dit stuk heb ik juist erg genoten van de teksten vol humor, venijn, beeldspraak etc. Het eerste gedeelte (the bow of Ulysses) vond ik wel veel interessanter dan het tweede deel (lunch). Op zeker moment 'weet je het wel' en is het niet meer echt 'spannend'.

Complimenten voor de acteurs die zoveel tekst uit hun hoofd moesten leren! **Erika**

Ik heb bij Eenzame Begeerte genoten van het spel en de vormgeving, inclusief kleding. Maar ik was teleurgesteld in de inhoud van het stuk. Dat deel 1 bol stond van de wederzijdse afzeikerij had ik wel verwacht. Maar dat deel 2 al snel na het vleugje begeerte/verliefdheid alleen maar meer van hetzelfde bood, viel me erg tegen. Ik heb geen vervelende avond gehad. Vooral de overgang van deel 1 naar 2 (onder passende, sfeervolle begeleiding van Chris Isaac) én de scene in het water maakten veel goed. Dus toch een 7. **Henk Zwijnenburg**

De titel sluit goed aan bij de lading die de regisseur aan de gecombineerde (twee) stukken wilde geven. Het concept kwam voor mijn gevoel niet helemaal uit de verf, maar ik kan niet onder woorden brengen waar dat aan lag. **Bianca de Bruin**

REGIE

in de inleiding werd verteld dat het een heel fysiek stuk zou zijn, maar dat was veel minder het geval dan de indruk die gewekt werd. Wel plenty aandacht voor de fysieke verschijning van de spelers. in een omgekeerde striptease.

OVERALL

Ook uit de inleiding: de omkering. het oudere stuk van Berkoff - waarin het stel op elkaar uitgekeken is- werd als eerste gespeeld. dat was een zeer geslaagde ingreep. op zich natuurlijk een deprimerend gegeven, dat alles voorbij gaat; wat mooi is, lelijk zal verrotten; etc. Maar to end this piece on a high note. dat geeft de burger moed

TEKST en SPEL

De monologen zijn ijersterk en ook goeie vertaling. de acteurs konden er duidelijk uit de voeten. knappe oneliners en amusant de verschillende belichtingen 'blauw' en 'roze' van dezelfde kwesties. hoe hij tegen de mislukking van hun huwelijk aankijkt, en hoe zij. ik heb genoten van de rake, harde, vinnige verwijten over en weer.

VORMGEVING

kleurrijk! die vrolijke regenboog aan kleuren op het toneel contrasteerde mooi met de grauwe realiteit van wat er besproken werd.

die bril stond Thomas heel goed, gaf een mannelijke uitstraling ofzo. in ieder geval raakte die kwijt tijdens het 'verleidelijke' dansje waarin hij (z'n kleertjes aantrok en) het meisje Marie veroverde.

en de watercatwalk. tja. die mag natuurlijk niet onbesproken blijven. het is inderdaad een verrassend element, en het trekt de aandacht, en het blijft je bij. maar... het is teveel een op zichzelf staand 'ding'. voor de lading in het stuk droeg het niet echt iets wezenlijks bij. ik ergerde me bijvoorbeeld aan het waterballet. dat riep dan gedachten op als "wie mag dat straks gaan opruimen?". Kortom het leidde teveel af.

En ik zou het zo zonde vinden als we het over dit stuk gaan hebben als 'die 2 met de watercatwalk' ipv 'die 2 met de venijnige verwijten' die echt ijzersterk verwoord waren. **Jitske Zitman**

Zoals het stuk stond beschreven: rauw acteursduel over liefde, lust en venijn. Een broeierige happening zou het moeten zijn. Ik vond het stuk, in zijn totaliteit, overdone. De tweegesprekken, inderdaad venijnig, maar toch ook weer, daarna het gevoel: moet dat nu zo worden gebracht. Het totaalgebeuren had zeker een half uur korter gekund. Het einde in het water: ja, bij mij gaf het het gevoel: wat moet je daarmee. Een kou oplopen, en dat was het geval bij de hoofdrolspeler Stefan Rokebrand. Het geheel: indringend had het moeten zijn maar kwam erg gekunsteld bij mij over. Jammer. **Gerda Heethuis**

Geluk – Toneelschuur Producties

Twee lange lijnen zorgen voor verband in deze voorstelling, het rode bacilfiguurtje die zorgt voor het lijden van de mens en het zilver vliegen-gordijn met ervoor handwriten happiness waarop schitterende kleur-neon-led-effecten zich manifesteren. Voor en achter het gordijn leveren de acteurs [Linde van den Heuvel, Victor IJdens, Tessa Jonge Poerink en Sander Plukaard] hun samen bedachte bijdragen aan het thema: dat is pas hard werken, snel afwisselen in vele acts en lappen moeilijk te begrijpen tekst. Ondanks het feit dat er een nauwkeurig script ligt spelen zij alsof het voortijdige improvisaties zijn, die niet echt afgerond mogen mogen onder de regie van Nina Spijkers.

Mij neemt het niet mee en de herkenning van geluk ook niet, ondanks het decors van bossen en wolken. Enkele momenten van herkenning tussen mij en de spelers zijn de lange stiltes in combinatie met studie van het theaterplafond. [mijn fysieke reactie als het niet aanspreekt]. Het stuk is de treurige parodie op het zoeken van **Martien Vogezang**

Een aaneenschakeling van sketches in een mooi decor; prachtig dat glinsterende gordijn. Ik heb de lagen niet gevonden. Het was wel amusant om naar te kijken, en te luisteren ,, , hoewel ik op een gegeven moment mijn oren heb afgedekt ... wat een herrie was daar opeens. Kortstondig geluk leverde het op, niet meer
Marga Swart

het was een aaneenrijgen van dolle situaties zonder enig verhaal.

de inzet was krachtig.
er werd wel afentoe vals gezongen... **Hubert Coenen**

Inderdaad een zeer vrolijke en super energieke muziektheatervoorstelling. Origineel groen begin met een nog origineler oranje persoontje ertussen. Mooie en duidelijke tekst. Super, soms vertederend en ook goed gecoördineerd samenspel met veel grappige details. Dit alles voor, tussen en achter een verrassende en mooi licht weerkaatsende afscheiding. Niet te vergeten het Oma geluk luchtje en het handjes met plastic bekertjes muziekstukje. De tijd is omgevlogen en iedereen is vast toch een beetje Gelukkiger geworden! **Ingrid Ypma**

Heel erg mooi. Zoals goede cabaretiers je onverwacht van schater naar stilte kunnen brengen. Werd er heel erg blij van. Geluk tijdens de voorstelling :) **Hannah Koutstaal**

Een grabbelton van ideetjes, filosofietjes en dingetjes
Toneelschuur Producties biedt in de regel voortreffelijke voorstellingen, waarin jeugdige spelers onder leiding van een jonge, aankomende regisseurs geweldige kansen krijgen. Dat het in zo'n context ook wel eens grandioos mislukt, is niet zo'n drama. Deze keer zagen we een voorstelling, die beter halverwege de repetities afgelast had kunnen worden. Maar ja, dan kost het project alleen maar geld en komt er niets meer binnen.
Nina Spijkers heeft inmiddels best al een aardig trackrecord opgebouwd. Een poging om zonder tekstschrijvers met allerlei losse flodders een montage te maken, die een zaal betalende toeschouwers nog een beetje verantwoord bezig zou kunnen houden, heeft zijn doel deze keer niet bereikt. Eenzelfde project van een creatieve leraar op een goede school, die met een stelletje artistiekige leerlingen eigengemaakte teksten aan een elkaar plakt, had grandioos succes gehaald in een zaal vol ooms, tantes, docenten, ouders en medeleerlingen.
Aan het Spui zaten we echter naar professioneel theater te kijken. Er zijn maar héél weinig, zeer ervaren en doorgewinterde acteurs te vinden die van bijna niets toch nog iets weten te maken. Zo'n krachttoer kun je van professionele beginnelingen niet verwachten. Met bewonderenswaardige moed probeerden zij nog te redden wat er te redden viel met hun broodmagere materiaal. Ze straalden nog steeds geloof uit in wat ze deden. Waarschijnlijk zullen ze heel blij zijn als ze op 25 maart 's morgens wakker worden en beseffen dat ze weliswaar voorlopig geen werk meer hebben maar niet meer met deze tekstjes en muziekjes de boer op hoeven. Licht en decor heel aardig. Onflatteuze kostuums. Het publiek bleef heel beleefd en applaudisseerde nog een beetje na afloop. **Aart Blom**

Geluk' zat niet in mijn serie, maar mede dankzij WAP pikt de toneelmens anno 2018 makkelijk een graantje mee uit andere series, zonder direct aan de bedelstaf te geraken. Heerlijk! Ik ben speciaal naar 'Geluk' gegaan om te kijken of de (beroeps)recensenten met hun magere 2 sterren gelijk hadden. Misschien is dat theaterwetenschappelijk wel zo - de minpunten die zij hebben geconstateerd en beschreven kan ik

volgen. Maar zelf kijk (gelukkig) niet als een recensent en ik zag een weliswaar ietwat rommelige, maar vooral ook originele, vrolijke en leuk vormgegeven voorstelling, waarvan het jeugdige spelplezier afspatte. Mijn ervaring lijkt op die van de 77-jarige Willem, die reageerde op de 2 sterren die ook de recensent van theaterkrant.nl voor 'Geluk' overhad. **Henk Zwijnenburg**

'Geluk' is een montage over de hedendaagse obsessie met geluk. In een vloeiende wisseling van scènes wordt onderzocht waar deze obsessie vandaan komt, van filosofieën en persoonlijke overpeinzingen via geluksgoeroes tot en met reclames en de geluksindustrie. Tekst en spel zijn net zo wisselend als de scènes vragen: energiek, ludiek, weifelend, ernstig of over the top. In de regie van Spijkers levert het resultaat een lekker onderhoudend avondje uit op. **Theo Akse**

Waar worden we gelukkig van? de een van een goede voetbalwedstrijd, de ander van lie-ie-iefde, een der van muziek maken. Nina Spijkers en de acteurs maken een speelse en luchtige voorstelling, waarbij het geluk weliswaar gevonden wordt, maar ook meteen weer vernietigd. Want in het streven ligt het meeste geluk. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Er was geen grote lijn in het verhaal te ontdekken, de opbouw was te fragmentarisch. Elk stuk was op zichzelf aardig-en knap (vooral muzikaal) uitgevoerd. De intensiteit en de uitdrukkingsvaardigheid in de ogen (vooral) van de vrouwelijke spelers was groot. Al met al heb ik het een plezierige voorstelling gevonden. **Joske van Duijne Strobosch**

Afwisselend, leuke scènes, mooie muziek waar je happy van wordt. De meeste sketches lieten iets zien van wat een gelukzalig gevoel, een moment van geluk (?) bij personen teweeg kan brengen. De prins om het witte paard was verrassend omdat die ook liet zien dat gedroomde geluk vluchtig is en tegen kan vallen. Maar de meeste scènes misten toch diepgang om te boeien. Wat zei het stuk echt over geluk? Het miste diepere lagen. Zonder lijden geen geluk, uitgebeeld door de rode verschijning en het werd weggejaagd, gedood maar de spanning of balans tussen lijden en geluk kwam er niet uit.

De acteurs hebben er uitgehaald wat er in zit, een prima prestatie geleverd. Het voorgesprek gaf de indruk dat de echte prestatie de voorbereiding was, namelijk met opdrachten van de regisseur (naar) huis om materiaal voor scènes te maken. Misschien leent niet elk onderwerp zich om zo theater te maken en mag de toeschouwer niet meer verwachten van een montagevoorstelling. **Frans Verberne**

Geluk is een vrolijke voorstelling die echt geslaagd was, een aantal verschillende stukjes met als thema geluk zijn aan elkaar gelijmd en daar doet men niet ingewikkeld over.

Het spel was prima, de spelers bleken ook goed te kunnen zingen.

De vormgeving was ook heel leuk, met weinig middelen werd het een feest om naar te kijken, ik werd er best gelukkig van. **Joyce Sprong**

Wat is de definitie van geluk? Een ding weet in zeker, daar ga tijdens deze voorstelling (of welke andere voorstelling dan ook) niet achterkomen. Dat hoeft ook niet, het is so wie so voor iedereen iets anders. In witte trainingspakken, voorzien van afplaktape om scheuren in het geluk te maskeren, wordt het publiek tijdens deze montagevoorstelling vooral geamuseerd. Als losse flodders komen er allerlei scènes langs waarin gezocht wordt naar het grote of kleine geluk. Intussen brengt het rode diertje (bacterie?) ongeluk, maar dat mag de pret niet drukken, trouwens, bestaat er geluk zonder ongeluk? En geld helpt ook al niet. Het bezit van de zaak is het eind van het vermaak, zei mijn vader. Waarschijnlijk is de zoektocht naar geluk nog het meest aantrekkelijke deel. Geluk is een vermakelijk stuk, met een lekker glitterdecor en hele enthousiaste acteurs, maar hangt soms wel als los zand aan elkaar. **Brigitte Van Mulken**

Ook nu weer teleurgesteld in een stuk dat ad hoc en al repeterend tot stand komt. Ik heb het gevoel dat er dan weinig sprake is van een geheel.

Nu dan allerlei aan elkaar geplakte scenes over het onderwerp "geluk", de meeste scenes vond ik flauw of te doorzichtig. Een enkele stak er boven uit, bijvoorbeeld die van Linde van den heuvel als een soort amoëbe-achtige figuur die ons toespreekt. Daarmee begon het stuk veelbelovend om daarna in te zakken. Het stuk kon mij niet boeien. de zang was af en toe aardig. **Janie Kropman**

Ik vond het knap gespeeld. voor mijn gevoel was de voorstelling 'rommelig' en kwam het 'geluk' te weinig uit de verf. **Martien Hess**

Gidsland - mugmetdegoudentand

Een persiflage op talkshows en de gasten van de grachtengordel. Soms wat hilarisch maar meer amateur cabaret dan verwacht zou worden van MMDGT. Jammer. **Agnes**

De acteurs hebben bijzonder weten te boeien. 4 talenten op de planken. **Dagmar Halff**

Leuke voorstelling. Aan het criterium 'amuseert het me' voldeed het helemaal. Goed spel, er viel te lachen en het was aangenaam er naar te kijken. Inhoudelijk wel erg herkenbaar, misschien te herkenbaar om aan mijn criterium 'raakt het me' te voldoen. Mijn derde criterium 'zet het aan het denken' was ook niet echt van toepassing. Daarvoor was de problematiek weer te herkenbaar. **Tiny Hielema**

Heel goed, de 'spiegelfunctie' en dat met veel humor en vaart gebracht. Jammer dat de tekst niet altijd goed te verstaan was. **Plony de Jong**

Erg veel 'would be', een gewenste rol spelen en zwaar over de top, maar het verstilde eerlijke moment maakte de meeste indruk. Zeer herkenbare scènes, maar lekker aangedikt, en prima gespeeld. Eenvoudig, rommelig decor dat de diverse locaties weer moest geven? Voegde weinig toe. **Nieske Wedman**

Humor is lachen om de bittere werkelijkheid, om niet in tranen om te komen'. Deze beschrijving, die ik leerde op de middelbare school, schoot me te binnen bij het zien van de voorstelling Gidsland van Mug met de gouden tand.

Haarscherp worden de pijnpunten blootgelegd die spelen in ons land: de politiek, de omroepwereld, het asielbeleid en aardbevingen in Groningen. Nadat alle thema's afzonderlijk aan bod zijn gekomen, volgt een talkshow waarin alle thema's en personages bij elkaar komen.

Mooie praatjes worden als een ballonnetje doorgeprikt als het erop aankomt.

Heel goed spel, vlotte dialogen en een flinke dosis humor maken het tot een prachtige voorstelling.

Joke Feitsma

Gidsland is een persiflage op dagelijkse televisie shows, waarin op luchtige wijze oppervlakkig wordt ingegaan op zaken die het land bezighouden. Het is tevens een commentaar, zowel op de publieke omroep als op de politiek. Het is misschien iets te duidelijk herkenbaar en speelt in op de linkse mening van het publiek dat deze voorstelling bezoekt, waardoor de impact beperkt blijft. Het decor was niet imponerend, nogal vaag. Kortom, amusant, maar even oppervlakkig als de shows waarvan het een karikatuur is. **Margreet Iskra**

Het stuk is van dezelfde schrijver als kunsthart, Nathan Vecht. De tijd van Nederland gidsland lijkt voorbij. we zitten als het ware live bij een politiek getinte show, een soort Wereld draait door, waarin alles vooral op infotainment is gericht. Serieuze onderwerpen als aardbevingen door gaswinning, huisvesting van asielzoekers, perikelen in omroep, het komt allemaal in ijtempo met kwinklagen voorbij.

Spitsvondigheden tellen meer dan degelijke inhoud. In hoog tempo passeert van alles de revue. Als de uitzending gaat plaats vinden laten de gasten zich niet meer in het format dwingen. Zo wordt ons een spiegel voorgehouden. **Anne-Mieke Akkermans**

Helaas geen inleiding, dus meteen de zaal in waar het toneel mij wat rommelig voorkomt. Wat is er zoal te zien, een tafel met daaraan ah, ik begrijp het, kabinetonderhandelaars. Wat later wordt een televisieopname opgevoerd zowel achter als voor de schermen. En dan ook de problematiek van de bodemverzakking in Groningen. Allemaal verhalen, maar helaas ontstijgen deze verhalen de werkelijke verhalen uit de media wereld nauwelijks. Het is kluchtig en zeker geen harde opstand tegen de media die zichzelf teveel de hemel in prijs. Jammer **Fea Boegborn**

Gevlucht voor de leegheid en oppervlakkigheid van de TV kom ik in een voorstelling terecht waar deze leegheid en oppervlakkigheid nog eens wordt uitvergroot als persiflage van DWDD. Flauw, melig, platproaten: Satire!

Dat moet je op de televisie doen maar niet op het toneel. **Sjoerd Postma**

Gouwe Pinda's – Esther Scheldwacht

Theater van de Lach uit Nederlandsch Indië

Ook al heb je nooit enige binding gehad met Nederlandsch Indië. Dit soort verhalen hoort echt tot ons nationale erfgoed, dat vooralsnog gelukkig gekoesterd blijft. Bij het genre "Theater van de Lach" hoef je je niet te bekommeren over een enigszins zwalkend verhaaltje, dat een beetje uit losse, weinig samenhangende tafereeltjes is opgebouwd. De personages krijgen elk hun eigen karakter en dat geeft alle betrokkenen gelegenheid ons te laten genieten van hun acteerwerk. Superieur spel en superieure timing. Duidelijk een regisseur, die overzicht heeft gehouden en de lol niet al te uitbundig of ongeloofwaardig laat opborrelen. Er zit ook nog beheersing in het lachwerk. Aan het decor kon gelukkig enig geld besteed worden.

Een volle bak in het Spui, maar wel in de kleinste zaal. Wat is er mis met het Nationale Theater, dat er zo zuinig ingekocht moet worden? In Den Haag, de meest Indische stad van Nederland net zoveel avonden geboekt als in Amersfoort of Utrecht, beduidend minder dan in Haarlem of Amsterdam? Is er zoveel geld verdampt in de fusie? Vergeleken met vorige jaren kun je van de Toneelkijkersseries heel wat minder avonden ruilen voor hetzelfde stuk als je eens een keer niet kunt. Mooie verhalen over de fusie maar veel avonden op zwart in de Schouwburg en aan het Spui. Ik ben benieuwd of de fusie op den duur weer tot opkrabbelen van de inkoop gaat leiden. **Aart Blom**

Drie Indo-zussen, over-realistisch gespeeld door Nadja Hübscher, Bodil de la Parra en Esther Scheldwacht, zijn nog niet echt geland in NL. 50 jaar na aankomst zitten ze echt vast in hun beperkt eigen wereldje. De oudste -Non- 'komt er niet meer uit' en ziet koken zoals haar moeder kon als levensopgave. Hobbies: betuttelen van haar twee jongere zusjes en het beschrijven van de familiegeschiedenis. Als contrast is de tweede -Titi- meer ingeburgerd maar vooral naarstig op zoek naar een goede huwelijkspartner. De jongste -Son- wordt klein en dom gehouden door de anderen. Zij is de enige die waarheid zoekt en op die manier het verhaal in beweging zet: de verzwegen feiten uit de familiegeschiedenis, alle leugens en verdraaiingen komen aan het licht, worden zichtbaar in het familie album.

De vet-gespeelde oude dametjes in een sfeer van indo-muziek en -interieur met zwaar-accent zijn ontzettend komisch en halen steeds de lach op uit de zaal. Dit mechanisme vormt heel exact de spiegeling van wat in het indo-milieu gebeurt: alle persoonlijke ellende weglachen en met liefde binnen de familie houden.

De tragiek van het indo-milieu is aangrijpend scherp en heel wrang op het toneel gezet door de drie gouwe pinda's in een uitverkochte zaal. **Martien Vogelezang**

Erg flauw. **Gerrit Jol**

Aardige voorstelling. Bevestigend beeld. **Hannah Koutstaal**

Dit relaas van een Indische generatie roept veel herkenning op. Met name het omzeilen van de pijnlijke episodes uit de familiegeschiedenis, en het toedekken van al te grote emoties met vooral veel eten komt erg dichtbij: 'A doe, het moet wel gezellig blijven, ja. Vooruit neem nog een lempertje, lekker toch'. Dit Grote Indische Zwijgen heeft de volgende Indo-generatie(s) achtergelaten met een gat in hun identiteit. Het belastte hen met een zoektocht naar hun herkomst en een verklaring voor het gedrag van de (groot)ouders. Dit vormt een belangrijk motief voor dit toneelstuk.

Hoewel het Indisch-zijn soms wat al te dik werd aangezet – met name de Indische tongval – werden de emoties van en de relaties tussen de drie zussen met overtuiging gespeeld. Enerzijds het volkomen wegrationaliseren en beheerst blijven, anderzijds het plots omslaan in emotionele uitbarstingen. Nooit geleerd op een volwassen manier met emoties om te gaan. Zoals de dametjes in hun kindertijd geleerd hadden: je moet je netjes ('Europees') gedragen.

Ook de tekst en de vormgeving hadden een Indische uitstraling. Vooral in de details werd die zichtbaar en voelbaar, zoals de huissloffen en de orchidee, met als klap op de vuurpijl: de van mondvoorraad uitpuilende keuken. Vooral dat laatste is deze Indische generatie eigen: een overlevingsstrategie overgehouden aan de Japanse bezetting en de bersiap.

Door het zusterlijke gekift oogde het geheel komisch, maar de tragische onderlaag was steeds aanwezig, en driegde op momenten door de oppervlakte te breken. Iets wat uiteindelijk ook gebeurt, met het overlijdensbericht van Broer. Maar dan nog wordt er beheerst en rationeel

gereageerd, zoals zij tijdens oorlog en bersiap geleerd hadden: te veel emotie kon zomaar tot ernstige gevogen leiden.

Een klein eerbetoon aan een bevolkingsgroep die overleefd heeft, maar wier tragische verhaal te weinig verteld en gehoord wordt. Een aanzet tot meer? **Theo Akse**

een stuk wat je terugbrengt naar het voormalig Nederlands-Indie, je voelt en ruikt de geur van de tropen, het gekruide eten en het eindeloos gekrakeel van de zussen over hun verleden, hun herinneringen, hun toekomst en leven in gesloten kring.

Prachtig en komisch gespeeld stuk met een diepere ondergrond. **Joske van Duijne Strobosch**

Het verhaal is interessant genoeg en eigenlijk heel tragisch. Het ware verhaal van de dood van de vader, het verdriet van de oudste zus omdat zij niet in het foto-album staat, het rare contact met 'broer', daar kan best een mooie voorstelling van gemaakt worden. Maar in Gouwe pinda's zijn de zussen rare typetjes, is de inrichting zo gedateerd dat het ongeloofwaardig wordt en afleidend werkt - zou zo'n tv het überhaupt nog doen? Het drama raakte nogal uit beeld. jammer. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Op zich een gezellig stuk, maar wel vrij oubollig, en meer geschikt voor het betere buurt en clubhuis circuit zonder mezelf nou echt elitair te noemen.

Het is blijven steken in de gezapige zestiger jaren, je moet daar van houden, en ik en meerderen met mij die er bij aanwezig waren hebben dat toch echt wel achter ons gelaten zo langzamerhand. Daarom kregen we soms een meewarig gevoel, en dan denk ik; Aárdige dames, jullie doen uitermááte je best er een leuk feestje van te maken, maar kies dan ook de omgeving waar zo'n stuk in past! Gezien de reacties bij een groot deel van het publiek was ook de eigen fanclub aanwezig (gelukkig) en die hadden het reuze naar hun zin.

Het decor was ook ontstellend oubollig, de spuitjeslucht (met pindasaus) sloeg je in het gezicht..

René van Dootingh

Leuk, onderhoudend en voor Den Haag héél herkenbaar **Yolande krullaards**

Een gemakkelijke en af en toe aangrijpende voorstelling. Ja, hoe overleef je als drie zussen zo'n verleden? Ieder op haar eigen manier, dat bleek wel.

Het doodgewone decor - ergens een flatje ? - en het toch wel doodgewone spel (soms te doodgewoon), zorgden ook weer wel voor het besef dat iedereen er toch maar gewoon het beste van probeert te maken. **Marga Swart**

Drie zussen delen een serviceflat, alle drie zijn ze single. Ze houden veel van elkaar, maar zijn ook behoorlijk jaloers op elkaar. Ze spreken iets te veel met een Indisch accent, waardoor het soms bijna ongeloofwaardig wordt. Nonni, gespeeld door Bodil de la Parra, die ook het script schreef, lijkt geen sterke acteerkwaliteiten te hebben, in tegenstelling tot haar twee zussen Titi (Esther Scheldwacht) en Son (Nadja Hüpscher), die wel geloofwaardig overkomen. Het verhaal is soms zwak en ook onduidelijk, want welk geheim schuilt er nou eigenlijk echt in het "verdwenen" fotoalbum? Mooi wordt het als Son ontdekt dat haar vader haar wel degelijk heeft gekend en van haar heeft gehouden. Heel leuk was het om te zien dat bij de Indische muziek veel mensen in het publiek het moeilijk vonden om stil te blijven zitten. Dat waren misschien wel de beste momenten van de voorstelling. **Brigitte Van Mulken**

Nadja Hüpscher, Bodil de la Parra en Esther Scheldwacht spelen vol overgave drie op elkaar aangewezen oude Indische zussen. Ze schuifelen rond met bejaardenmotoriek en spreken het indo-taaltje met elkaar. Ze zijn heel verschillend ondanks dat ze zussen zijn. Ze hebben met elkaar gemeen dat ze nergens echt over praten, en alle problemen weglachen. Eten is waar het allemaal om draait. Het is allemaal zo cliché, dat de irritatiegrens snel is bereikt. Maar op een gegeven moment went het en is het einde toch nog ontroerend. **Marijke de Jong**

In één woord Fantastisch: tekst, spel, huiskamertje, kleding, keukentje met uitpuilende kast. Alles!

En omdat mijn kaartje naar de extra voorstelling op zondag was gezet, zag ik ook nog bij een biertje na de voorstelling "Hendrik Groen" zitten.

Ingrid Ypma

Oubollig/lach-of-ik-schiet////

Kortom niet leuk, amateuristisch schooltoneel.

Jammer van de inzet van de actrices want daar ligt het niet aan... **Hubert Coenen**

Het Debuut – Via Rudolphi Producties

The Place to be: vol bewondering gekeken naar dit fysiek zo ontzettend zwaar acteerwerk. Heel knap. Je bedenkt er zelf een verhaal bij. What sounds like now: ja inderdaad zeldzaam, maar ik voelde me er te oud voor, helaas. Misschien iets wat je vaker moet zien om eraan te wennen en dan te kunnen waarderen.

The seed of life: Het Topstuk van de avond, wat een energie en expressie heeft Romano Haynes. Werkelijk indrukwekkend. Origineel, wervelend, bruisend met een mooie muzikale touch door Yorlenie

Ingrid Ypma

Drie voor de prijs van één. Wat koop ik er voor? Drie korte voorstellingen van pas afgestudeerde toneelmakers. Sympathiek.

Nr. 1: The place to be.

Sterk begin, dat uitdaagde en nieuwsgierig maakte naar hoe het verder zou gaan en aflopen. De eindeloze herhaling van steeds dezelfde vruchteloze poging refereerde aan de futiliteit van het menselijk streven. Hoe maak je dat af? Helaas bleek dit begin het hoogtepunt van de voorstelling.

Nr. 2: What sounds like now

Een inkijkje in het moderne puberbrein. Ik moet zeggen dat ik het gedrag van bepaalde subculturele jongeren nu beter kan plaatsen: wat een monotone verveling is het daarbinnen zeg! Daar moet je wel opstandig van worden.

Nr 3: Toen ik weer wakker werd bij aanvang van de pauze, ben ik maar naar huis gegaan. **Theo Akse**

Ja, over deze avond kan ik niet een algemeen cijfer geven, dat zouden er 3 moeten zijn. Ik geef ze allemaal een 10! Zo veel lef en kwetsbaarheid! Ik vond The place to be 'wel de bijzonderste, grensoverschrijdend, dat gesleep met die lichamen. 'What sounds like now' vond ik aandoenlijk, twee jongens die lekker hun gang gingen. 'The seeds of life' gaf mij een ongemakkelijk gevoel, zoveel man, zoveel gevoel, bijna te veel om aan te zien. **Marga Swart**

Drie afstudeerwerken van drie duo's met de boeiende overeenkomst die iedereen, die weleens afstudeerde, herkent:

laten zien wat je kan, wat je nu zelfstandig kan, wat je graag doet, wat je geleerd hebt, wat je je eigen gemaakt hebt, waar je trots op bent en mee voor de dag komt, kortom de zelf-uitgevonden-top.

Ook nog te herkennen zijn de diepe imprint van het academische, het naïef schoolse erin stappen, beginnen en doorgaan. Dat geeft iets super-echts, diep-persoonlijks, iets puurs aan de voorstelling.

'The Place to Be' is bewegingstheater waar de twee mannen een perfecte manier van bewegen hebben uitgevonden waarmee ze "de mensch" in al zijn hoedanigheden laten zien: manipulerend, eigenwijs, hardhandig, zorgzaam, vechtend, concurrerend, eensgezind en ga maar door.

Het concept van deze voorstelling is zo helder, zonder tekst en minimaal achtergrond-geluid, daarmee scherp en eenvoudig dat het voor mij als beste van de drie geldt, niks te veel maar wel veel samenhang van schijnbaar moeiteloos bewegen waar het publiek zelf kan invullen en ervaren waar het aan gevoel en betekenis toe leidt.

,'What Sounds Like Now' is een voortgaand spel of gevecht tussen twee rappers die improviserend elkaar aan de gang houden: een staccato van woorden die met een verschoven klemtoon,

hier en daar een rijm en uptempo ritme de overlevingspower uitdrukken van jong en verveeld. Het verbindt zich daardoor nergens aan een betekenis buiten dat waar de mannen zich aangezet hebben.

Eindigt krachteloos en uitgeput zonder enig alternatief.

'The Seed of Life' is het levensverhaal van Romano Haynes, van zijn jeugd, dat model kan staan voor veel mannen van Surinaams/KaapVerdiaanse oorsprong. Hij gebruikt daarvoor heel veel en heel grote of misschien zelfs groteske theatrale middelen en acteert daar op het zelfde niveau in.

De meest uiteenlopende sferen laat hij als acteur zien en dan ook nog heel persoonlijk / aandoenlijk kwetsbaar. Grote harde schakelmomenten tussen: onwetende kinderangst en -verdriet, onvoorwaardelijk moederliefde, teleurstelling-in-afwezige-vader,

tegen-opa-ooms-vol-haat-en-toch-opkijken,
zelf-geen-weg-weten-met-macho-seksualiteit.
Het wordt allemaal in heel korte afwisselende
scenes in het midden gebracht en bewijst daarmee
top-prestaties neer te kunnen zetten direct vanuit de
heel eigen en diep-persoonlijke ervaring. Dit maakt
de voorstelling echter ook tot een enorme achtbaan
die voor mij de grote afstand tussen culturen versterkt
en dat is dan net weer niet de bedoeling van de maker.
zo bleek in het nagesprek.

Het avondvullende 'Debuut' is bijzonder de moeite
waard, alleen al door de grote afwisseling van
uiteenlopende sferen en topprestaties. **Martien Vogelesang**

Het Debuut – It's Festival winnaars

The place to be, de titel van het eerste stuk, is fysiek een hele zware voorstelling. Twee mannen verplaatsen zich, steeds bijna op dezelfde manier, over een stelling, waarbij de kleinste en tengerste van de twee de ander minstens 24 keer op een hoger plateau moet tillen, waarna die ander dan elke keer als ze boven zijn er weer vandoor gaat en het hele verhaal opnieuw begint. Fascinerend, ik heb ademloos zitten kijken. What sounds like now, de tweede voorstelling, viel heel erg tegen. Het zag er heel amateuristisch uit en ik heb me steeds afgevraagd of de acteur met de dreadlocks soms dronken of stoned was. Een vaag verhaal.

The seed of life, de derde voorstelling, was hartverwarmend. In dit stuk kan de acteur Romano Haynes, van Kaapverdische komaf zijn verhaal kwijt. Het is een liefdevolle ode aan zijn moeder, begeleid door prachtige Kaapverdische zang. Romano wil gehoord en gekend worden en dat is zeker gelukt! Zijn moeder kwam twee keer kijken. Ik zou zeggen, ga gerust nog een paar keer, het is meer dan de moeite waard, u kunt trots zijn op uw zoon!

Ook het nagesprek, waarbij bijna alle acteurs acte de présance geven, was top. **Brigitte Van Mulken**

Drie mooie stukken, meest indrukwekkende de eerste. **Hannah Koutstaal**

Het waren drie heel verschillende stukken. De eerste (mime) sprak mij het meest aan. Je bleef geboeid kijken, al werden de handelingen telkens herhaald. **Ellen ten Berge**

Eigenlijk onmogelijk om deze avond met één cijfer te beoordelen.

In volgorde van waardering:

1. The Place to be: twee mannen waarvan de een als een tantaluskwelling de ander naar boven moet rollen, tot het niet meer gaat. Mooi uitgelicht, spannend om naar te kijken.
2. Seed of life. Persoonlijk verhaal over de afkomst van een Surinaamse/Kaapverdische acteur Romano Haynes. Interessant en mooi gespeeld
3. What sounds like now: twee mannen die improviserend aan het rappen zijn. Verschrikkelijk; waar ging dit over? **Marijke de Jong**

The place to be' was geweldig, als een dans, fysiek en toch gracieus. Ze putten niet elkaar uit, maar ook de toeschouwer.

'What sounds like now' was gedurfde improvisatie en af en toe spannend om te zien hoe het duo de conversatie weer oppakte als het stokte. Te vaak liep het niet en de pretentie om zich zelf bloot te geven werd niet bereikt.

'The seed of Life' was weer een hoogtepunt. Kracht, agressiviteit en de warmte, gevoeligheid in dezelfde persoon werd prachtig gecombineerd in het levensverhaal door middel van tekst en fysiek. De plek - in de aarde midden tussen het publiek - en de prachtige zang laat je de cultuur van Romano voelen. **Frans Verberne**

Wat moeten we in de toekomst op onze podia verwachten met dit jong aanstormend talent? In ieder geval een grote diversiteit. Ik verwacht zeker nog meer te horen en zien van Romano Haynes (als hij maar niet te veel naast zijn schoenen gaat lopen). **Yolande Krullaards**

Het Debuut: Place to be

Wat een indrukwekkende mime performance. Ik kreeg het af en toe benauwd als ik naar het zware fysieke werk keek dat de twee performers verrichtten. Het desolate ploeteren dat de mens soms in het leven kan overvallen werd op een zeer krachtige manier verbeeld. Heel origineel gedaan. **Janie Kropman**

Helaas houd ik niet zo van Mime. Ook deze voorstelling kon me niet echt boeien. De spelers wisten hun bedoeling wel over te brengen, maar het was wel erg dik aangezet. Ik vond het akelig om te zien hoe ze zich fysiek uitputten en dacht doorlopend: denk aan je rug, je moet nog zo lang mee! Dat was toch niet hun bedoeling neem ik aan.

De ondersteuning met muziek of aankleding was ook minimaal, er hadden meer verrassende wendingen in verwerkt moeten worden. **Joyce Sprong**

The place to be.

De mime spelers lieten de spanning zien tussen noodzakelijk aan elkaar verbonden zijn en bijna dwangmatig aan elkaar overgeleverd zijn. Niet met en niet zonder elkaar kunnen. Bijna symbiotisch tot elkaar veroordeeld zijn. Voor elkaar zorgen uit liefde maar ook uit dominantie.

Herhaling en in patronen verzeild raken. Fysiek ontzettend knap werk. voor een voorstelling wat mij betreft iets te abstract. Wel veelbelovend als bedacht wordt dat er bijvoorbeeld met beeld en geluid gewerkt wordt. Misschien een volgende uitdaging.

Hanneke Bakker

The Place to Be' is bewegingstheater waar de twee

mannen een perfecte manier van bewegen hebben uitgevonden waarmee ze "de mensch" in al zijn hoedanigheden laten zien: manipulerend, eigenwijs, hardhandig, zorgzaam, vechtend, concurrerend, eensgezind en ga maar door.

Het concept van deze voorstelling is zo helder, zonder tekst en minimaal achtergrond-geluid, daarmee scherp en eenvoudig dat het voor mij als beste van de drie geldt, niks te veel maar wel veel samenhang van schijnbaar moeiteloos bewegen waar het publiek zelf kan invullen en ervaren waar het aan gevoel en betekenis toe leidt. **Martien Vogelesang**

Het Debuut : The Seed of Life

Mooie integere en intieme voorstelling. Voelbaar dat het een autobiografie is. Combinatie met een geluidsband (niet altijd goed te verstaan) en de zangpartijen geven het stuk cachet. Indrukwekkend spel dat door de zaalopstelling nog meer tot zijn recht kwam. Heel prettig dat het een "eigen" verhaal is en niet opnieuw een uitvoering van een bestaand verhaal. Maakt nieuwsgierig naar volgende voorstellingen. **Hanneke Bakker**

The Seed of Life' is het levensverhaal van Romano Haynes, van zijn jeugd, dat model kan staan voor veel mannen van Surinaams/KaapVerdiaanse oorsprong. Hij gebruikt daarvoor heel veel en heel grote of misschien zelfs groteske theatrale middelen en acteert daar op het zelfde niveau in.

De meest uiteenlopende sferen laat hij als acteur zien en dan ook nog heel persoonlijk / aandoenlijk kwetsbaar. Grote harde schakelmomenten tussen: onwetende kinderangst en -verdriet, onvoorwaardelijk moederliefde, teleurstelling-in-afwezige-vader, tegen-opa-ooms-vol-haat-en-toch-opkijken, zelf-geen-weg-weten-met-macho-seksualiteit. Het wordt allemaal in heel korte afwisselende scènes in het midden gebracht en bewijst daarmee top-prestaties neer te kunnen zetten direct vanuit de heel eigen en diep-persoonlijke ervaring. Dit maakt de voorstelling echter ook tot een enorme achtbaan die voor mij de grote afstand tussen culturen versterkt en dat is dan net weer niet de bedoeling van de maker. zo bleek in het nagesprek. **Martien Vogelesang**

Dit stuk was verrassend goed voor een beginnend acteur. Ook nog zelf bedacht, heel knap. De regie en vormgeving waren prima, ook de zang van Yorlenie was mooi en paste goed in de voorstelling. Romano liet zien dat hij heel verschillende dingen kan uitbeelden, ik denk dat hij nog veel verder kan komen. Succes! **Joyce Sprong**

Het Debuut: What Sounds Like Now

Teleurstellende performance. De opgenomen verhalen van de moeder waren heel slecht te verstaan, waardoor een deel van het verhaal voor mij verloren ging. Het liggen in foetus houding, het wroeten in de aarde, de rituele rondgang met zang, het was voor mij allemaal iets te voorspelbaar. daarbij vond ik de grimmige en dwingende manier van spelen overdone. Natuurlijk kan ik begrip hebben voor zijn persoonlijk verhaal en verdriet, alle lof ook om zijn moeder te willen bedanken en eren, maar ik kan er als toeschouwer niet veel meer mee dan het ter kennisgeving aannemen. Hoe vaak lezen/horen we niet over mensen uit Surinaamse of Afrikaanse culturen die uit gezinnen komen waar de vader de grote afwezige is, er meerdere vaders zijn, gezinnen die vaak alleen overeind blijven omdat moeders het besef hebben dat de boel bij elkaar houden de enige manier is om hun kinderen enig perspectief te geven. Dat is zo triest en het verandert maar niet.

Janie Kropman

,'What Sounds Like Now' is een voortgaand spel of gevecht tussen twee rappers die improviserend elkaar aan de gang houden: een staccato van woorden die met een verschoven klemtoon, hier en daar een rijm en uptempo ritme de overlevingspower uitdrukken van jong en verveeld. Het verbindt zich daardoor nergens aan een betekenis buiten dat waar de mannen zich aangezet hebben. Eindigt krachteloos en uitgeput zonder enig alternatief. **Martien Vogelesang**

Op zich knap om al improviserend en reagerend op het publiek al rappend je zielerorselen een stem te geven, ik vond het echter rommelig overkomen en kwam er niet achter wat de performers nou daadwerkelijk innerlijk dreef of dwarszat. Behalve dan de voorspelbare seksuele verlangens, het willen schoppen tegen heilige huisjes, de neiging te vluchten, maar heel verrassend was dat niet. Wel goed hoe ze het tempo vasthielden en hoe ze improviseerden. **Janie Kropman**

In het begin verrassend maar dat neemt gedurende de voorstelling af en voel ik mij als kijker een beetje in de maling genomen. Met de kennis dat improviseren en ter plekke impulsgedachten in tekst omzetten verschrikkelijk moeilijk is, voel ik me meer een getuige van een eerste repetitie dan een betalende bezoeker van een voorstelling. Ondanks mijn respect voor de prestatie en voor de spelers blijft bij mij het gevoel hangen, terecht of onterecht, dat er weinig moeite is gedaan om dit tot stand te laten komen en dat geeft een bijsmaak. Talent is wel degelijk zichtbaar maar iets meer voorbereiding en wellicht toch een regisseur is mijn aanbeveling. **Hanneke Bakker**

Het was goed dat de rappers hun rap wat aangekleed hadden met de pistooltjes en ook wat over het toneel bewogen. Het bleef wel een duel met woorden tussen twee mannen dat na een tijdje niet veel nieuws meer bood. Verder was het de eerste keer dat ik raps kon verstaan. Het is knap dat ze zo kunnen improviseren, maar ik zou er niet nog eens naar gaan kijken. In zijn totaliteit was de vormgeving wel simpel! **Joyce Sprong**

Het lijden van de jonge Werther – Toneelschuur Producties

Ik vond de drie acteurs sterk, innemend en veelzijdig.

De teksten bleven dicht bij het origineel zonder saai te worden.

De ingebouwde humor verrijkte het stuk en was goed getimed.

Al het plastic leek me aanvankelijk gewaagd, maar deed het stuk geen afbreuk, **Dagmar Half**

Meteen een klapper aan het begin van de serie! Een genot om naar te kijken en te luisteren, waarbij de vaak literair aandoende zinnen haast komisch klonken. Veel bewondering voor de uitstekende manier waarop de jonge acteur de wispelturige Werther vorm geeft: wat een expressie. Ook de andere 2 rollen heeft de eveneens jonge regisseur mooi ingevuld. Een prachtige vondst, het multifunctionele doek met die mierzoete voorwerpen, die samen een bergdecor vormen. De muziek vulde het geheel prima aan. Ben benieuwd naar een volgend stuk van deze regisseur!! **Nieske Wedman**

Dank je Aline, Diewertje, Sander en Victor voor het feestdat jullie gemaakt hebben van het lijden van onze Werther. ,

Het swingt, het is vitaal en het decor is spetterend.

Complimenten **Annemarie baronner**

De bijzondere vormgeving, samen met de tekst - maakt het stuk 'van alle tijden en van alle plaatsen'.

Veel waardering voor het sterke spel van de acteurs, alle drie en Werther in het bijzonder. **Plony de Jong**

Geweldige voorstelling. Alles was in balans: spel, vormgeving, inhoud. Alle lof zoals dit thema in deze tijd werd gezet. **Tiny Hielema**

De interessante inleiding gaat vooral in op het waarom van de bewerkster van de roman over de jonge Werther en dat belooft wat. De zaal voelt bij binnenkomst lekker aan en dat komt vooral door het kleurrijke decor en de ritmisch op de Caraïbisch-achtige muziek meeslaande klankstok. Dan is daar opeens een overvloed aan data met briefteksten hoe de jonge Werther zich voelt in zijn nieuwe omgeving (een groot gezin zonder moeder en een oudste dochter die haar taken voortreffelijk volbrengt). Het decor geeft vorm aan zijn enorme groei in gevoelens voor de oudste dochter door letterlijk mee te groeien! een fantastische vondst. Hij plukt er zelfs van alsof hij liefde zaait en oogst. De houding van de oudste dochter, die eigenlijk al voorzien is van een minnaar, heeft nauwelijks invloed op de verdere ontwikkeling van zijn gevoelens. De eerst goede verstandhouding (die mede vorm krijgt door samen muziek maken en zingen en dansen) tussen het drietal verslechtert en Werther wordt na hun huwelijk verzocht minder op bezoek te komen. Hij wil of kan dat niet begrijpen en ziet maar één uitermate lastige uitweg.

Een zeer fraaie bewerking van dit tragische verhaal door Eline Arbo! Een naam om te gaan onthouden.

Fea Boegborn

Het begon met een boeiende inleiding van Thomas Lamers. Hij vertelde honderduit over de beweegredenen van de voorstelling en de achtergrond van de regisseur.

De voorstelling volgt het boek zover dat natuurlijk mogelijk is, de zinnen zijn lang en fraai opgebouwd, maar het blijft wel een samenvatting. Toch komt de essentie van het verhaal wel aan het licht. Maar de overtuiging van Werther vond ik toch te zwak. De spanning tussen gevoel en verstand kwam niet echt naar voren omdat het verstand geheel ontbrak. Hij bleef slechts de "hysterische egoïst".

Misschien kwam dat door het spel van Victor IJdens, misschien door de regie van Eline Arbo. Sander Plikaard en Diewertje Dir speelden hun rol erg goed. **Sjoerd Postma**

Een verrassende start van het seizoen: een voorstelling waar alles aan klopt, gemaakt door jonge makers.

Eline Arbo heeft de tekst van Goethe perfect bewerkt. De vraag 'Wat is leidend: gevoel of verstand en wat zijn de consequenties?' komt goed uit de verf.

Respect voor de drie jonge acteurs die zowel in spel als muzikaal heel sterk zijn.

Het speelse decor geeft een bepaalde luchtigheid aan het stuk, evenals de muziekkeuze.

Zowel de theatermaker als de acteurs: een belofte voor de toekomst! **Joke Feitsma**

Vrolijke muziek leidt je binnen in een wereld van jonge mensen, die nog alles van het leven verwachten en die zich onderdompelen in de romantiek en de eenvoud van het landleven. Het is geweldig dat een jonge regisseur een klassiek stuk zo toegankelijk maakt met vlotte teksten, zeer toepasselijke muziek en een indrukwekkend decor. Langzaam wordt duidelijk dat iedereen keuzes moet maken. Dat bepaalt of men verder kan of de uiterste consequentie trekt.

Alles klopte in deze voorstelling. Een geweldige start van het theaterseizoen. **Liesbeth Hazekamp**

Het eerste kwartier kostte het moeite om de aandacht erbij te houden. Toch is de tekst vlot en na het stroeve begin, tot eind boeiend en speels. De zang tussen door is mooi gedaan. Ook het decor van kinderspeelgoed is leuk gevonden. Delen van dat decor worden gebruikt, zoals de grappige rondedans met de zwembandjes.

Het eind, de zelfmoord van Werther, is heel inventief uitgebeeld met gebruikmaking van het decor. Heel verrassend! Een mooie voorstelling.

Joukje Bijlsma

Een prachtige voorstelling waarin alles klopte. Wat in het begin een kleurrijke hoop plastic lijkt, blijkt later een berglandschap te verbeelden, waaruit ook nog eens af en toe een bruikbaar voorwerp wordt geplukt. Dit is maar een van de verrassingen van deze voorstelling. Prachtige teksten en overtuigend spel maakten het geheel een ware beleving. Totaal overdonderd verliet ik de zaal. **Margreet Iskra**

Dit stuk van Goethe is geregisseerd door Eline Arbo. Het is haar debuut het is een naam om zeker te onthouden. Het stuk wordt met verve neergezet in een strak metrum van zinnen die vloeiend worden gebracht door de drie jonge acteurs. Het is het verhaal van de onmogelijke

liefde van Werther voor Lotte die zijn liefde niet beantwoordt en met Albert gaat trouwen. Het stuk start in het schemerdonker, er ligt iets vaags op de grond. Plotseling schiet een sliert van plastic voorwerpen omhoog en er klinkt muziek. Dit alles plaatst dit stuk uit 1774 in de eigen tijd. ondanks het plechtige metrum van de tekst. Die wordt op een bewonderenswaardige manier gebracht, goed verstaanbaar en met pit en zeker niet melodramatisch. Werther, Victor IJdens, doorloopt alle emoties, spot af en toe met zichzelf, maar houdt wel vast aan zijn keuze, hoe irrationeel ook. De andere 2 spelers geven hem goed partij. een verrassende voorstelling! **Anne-Mieke Akkermans**

De jonge Werther lijkt wel in deze tijd te spelen, Werther (victor IJdens) is echt een gast van nu. Dat dit verhaal ruim tweehonderd jaar geleden geschreven werd zou je dan ook niet zeggen. En toch is hij een echte Sturm und Drangfiguur. Hij is tot ver over zijn oren verliefd op Lotte, die helaas haar hart al aan Albert heeft gegeven. Dan blijft er maar één ding over: zelfmoord, iets dat in die tijd in heel Europa veel navolging vond, zó geliefd was deze brievenroman van Goethe. Himmelhoch jauchzend, zum Tode betrübt, alsof er helemaal geen tussenweg bestaat.

Je wordt meegezogen in dit prachtige verhaal, dat door drie jonge acteurs ijzersterk wordt gespeeld. Een klassieker die op moderne wijze wordt verteld en die na al die jaren nog niets aan kracht heeft ingeboet. Een compliment voor de ook al jonge regisseuse Eline Arbo. Het lijden van de jonge Werther is een schitterend stuk, wat mij betreft de winnaar! **Brigitte Van Mulken**

Kinderen van Judas – HNT/Oostpool

Afentoe hilarisch !

Sommige scenes duren net iets te lang...

"Lunch " zal nooit meer hetzelfde zijn **Hubert Coenen**

Een gaaf stuk, wat een theater. Boeiend ondanks of dankzij de chaos. De helft begreep ik niet en soms verstond ik het ook niet, Maar het bleef prachtig om naar te kijken, Er waren scenes waarin totaal niets gebeurde, maar de hele zaal sloeg het met belangstelling gade, Zo werkt het. Een mooi, schaduwwijk decor. En er werd veel gelachen. Ga zo door Jeroen de Man met je topacteurs. **Heleen Wagenaar**

Een vooral onbenullige voorstelling zonder inhoud. Als dit het niveau is van het hedendaagse en gesubsidieerde theater dan wordt het tijd voor een tweede Actie Tomaat! **Rubi Hendriks**

Voorstelling zonder duidelijke lijn en weinig uitgewerkt, met een verwarrende/verwarde visie op de menselijkheid.

Qua spel/muziek (de pianist/zanger!!) top gespeeld, met veel fysieke kracht en mateloze verbeelding.

Joske van Duijne Strobosch

De inleiding door de dramaturg wekte hoge verwachtingen maar die werden wat mij betreft niet waargemaakt. Ik zag het gewoon niet. Vond het een rommelige voorstelling; lang niet zo grappig als aangekondigd (al zaten er wel wat grappige dingen in) en vaak slecht te verstaan. **Ellen ten Berge**

Tristan, een vampier, heeft al bijna 70 jaar een bijna-burn-out. Dat snap ik wel, want het leven is een herhaling van zetten en als je al heel lang meegaat denk je waarschijnlijk bij alles "been there, done that". Hij gaat al zo lang mee dat hij Jezus nog heeft gekend. En riep die zijn vader aan? Welnee, hij riep om zijn moeder! Er zit zoveel absurdisme in dit stuk dat het regelmatig heel chaotisch wordt, bijna anarchistisch, alsof iedereen zijn goddelijke gang gaat en er geen regie aan te pas is gekomen. Gelukkig zat er de nodige humor in deze voorstelling en ook de muziekkeuzes waren ijzersterk. Het spel van Joris Smit stak met kop en schouders boven dat van de anderen uit. Al met al een matig stuk.

Brigitte Van Mulken

Toneelgroep Oostpool gooit weer

-als ware het Warme Winkel- raak

op toneel, vanavond : Vampiers.

Niet echt eng, ze zijn wat uitgeblust

of hebben burn-out en zijn ook maar

flauw-verveeld bloeddorstige typetjes.

Onsterfelijkheid blijkt tijdens de stortvloed

van scenes en grappengrollen het diep

liggende probleem naast het kleine

spraakgebrek.

Alle wereldse wegen naar een oplossing

komen en gaan. Bankhangen, vliegenafvangen,

zelfhulpgoeroe uitnodigen: Aura, pianospel

en zang: Van Veen's 'Liefde Van Later',

flauwe grappen, geestige spoken en veel

dreigend gesis en stromen, liters, flessen

bloed overal, tot in de gordijnen, oren,

haren, snor en oksels. Niet eng, maar wel erg

smerig, wellustig vies plakkerig.

De dorst en de verveling verdwijnen niet,

het gespeelde verhaal heeft geen bodem

slechts een verlangen naar het duister

houdt iedereen op koers. Plato's grot

verkeerd om, Thuisbezorgd aan een haakje,

woest en ledig vrijen in het warme bloed.

Citaten uit films houden de monsters niet

op koers. De zelfpromotie van de vampier

zonder armen wordt gesmoord in zijn kist,

maar ook hij slaapt niet echt in. De bijdrage

van de dramaturg : waar een verhaal allemaal

aan moet voldoen, valt door de mand en drijft

weg in de overvloed van bloed en saaiheid.

Het verhaal van Judas - de echte - hij leeft

nog - weet de voorstelling naar het einde

te brengen. 'Umwertung aller Werte' toe-

gepast op het verhaal van de kruisiging van

de mens Jezus stelt de vampiersmoraal

in het avondrood.

Een bende aan acquisitentropen en aan thema's is wat blijft hangen na de waanzinnige route door het gevoelsleven van de zeven vampiers: chaos en onzekerheid en dorstig blijven zoeken. Die noodlottige onsterfelijkheid gaat ook als voorstelling heel lang mee en de angst bekruipt me dat het nog veel langer doorgaat. Chaos en onzekerheid en dorstig blijven zoeken naar de juiste noot uit de zwartgrijze pianokast kan nog heel lang duren is de repeterende eindcode .

Met de dolkomische tragiek in het hoofd, vluchten we weg uit de meesleurende soms horten-en-stoten, vallen-en-opstaan, alle-kanten-op voorstelling. En alles echt en live op toneel, waanzinnig wat een avond.. **Martien Vogelezang**

Ik heb helemaal niets met vampiers. Ik heb me er ook niet verdiept met het oog op deze voorstelling. Dus ik zal wel het een en ander aan verwijzingen en citaten hebben gemist. Desondanks (en ondanks dat ik geen kop of staart aan de voorstelling heb kunnen ontdekken) heb ik een mooie Toneelkijkers-avond gehad. Er was vanaf de prachtige potpourri aan de piano en het aansluitende betoog van vampier Vincent (meer dan) genoeg te beleven op de vloer. Zelden zo'n diversiteit en taferelen, sferen en hilariteiten voorgeschoteld gekregen. Daar blijf je wel wakker bij. Het had van mij wel 15 tot 20 minuten ingekort mogen worden. **Henk Zwijnenburg**

De inleiding door Fanne Boland begon al heel gezellig en interessant. Ik vond haar vergelijking met een quilt, een lapjesdeken, heel toepasselijk. Veel kleine scènes, heel kleurrijk, vrolijk en ernstig, prachtige kostuums en bovenal verrassende, knappe, super acteerkunst. Een Wonder Voorstelling. **Ingrid Ypma**

Amusant theater over een groepje vampiers. Mensen die doen of ze vampiers zijn die doen of ze mensen zijn, dat is best een leuk uitgangspunt en levert af en toe kolderieke scènes op. Zoals met 'typische menselijke' handgebaartjes onderstrepen dat je als mens toch niet verwacht dat je zelf dood zult gaan. Het stuk heeft niet zoveel diepgang, maar dat moeten we misschien ook niet verwachten van theater dat op basis van improvisaties tot stand komt. Spelplezier is goed zichtbaar en werkt aanstekelijk. Verkleedpartijen zijn tegenwoordig erg 'in', ook bij volwassenen. Halloween wordt omarmd en re-enacters spelen veldslagen na en er is geen grens aan wat je kunt laten tatoeëren. Het stuk past uitstekend bij deze tijdgeest.

Susan de Boer en Geertje van der Waaij

Het was een bizarre voorstelling die geen moment verveelde. Het spel vond ik goed en de casting ook heel bijzonder. Met de tekst en het verhaal kon ik helemaal niks. **Hillie Kuipers**

Grappig stuk!
Totaal afwijkend van alles wat je zoal op toneelgebied ziet.
Veel humor, soms aardig morbide, maar daar hou ik wel van. **Rene' van Dootingh**

Kinderen van Judas is onderhoudend en amusant, maar ook onsamenhangend, en stipt (te) veel verschillende ideeën aan. Veel ideeën, waarvan geen enkel volledig wordt uitgewerkt. Het uitgangspunt: vampiers spelen mensen, alsof ze kinderen zijn. Ziedaar de 'kinderen' uit de titel. Dat kan de onsamenhangendheid verklaren, en het niet kunnen kiezen uit de vele mogelijkheden. Leidt dat vervolgens tot keuzestress? De 'burn out' van de vampier waaraan bij begin wordt gerefereerd? Het blijft in het midden, maar zou zomaar per ongeluk het centrale thema kunnen zijn van deze voorstelling. En is dat wellicht ook de stress waar veel hedendaagse theatermakers mee worstelen? Liever dan je toe te leggen op één – of vooruit twee – onderwerp uit het aanbod aan maatschappelijke issues, alles op een bord gooien en dan is het voor elk wat wils. Een kleine greep uit wat hier zoal voorbij kwam: wrede kinderspelletjes, onmogelijke idealen: vampiers willen sterfelijk zijn, verlies van identiteit, vercommercialisering van de samenleving, antiverlichting, segregatie - of desintegratie - van de maatschappij, bijbelegese, doorgeschoten individualisme, geperverteerd gelijkheidsideaal en, inderdaad, hedendaagse stress.

Je zou kunnen zeggen, dat het niet-kiezen precies de kern van de kritische beschouwing is: dit is waar de huidige maatschappij onder gebukt gaat, en hé we zijn er zelf bij. Maar deze methode leidt niet tot verdieping, of tot veralgemenisering in het licht van wat het betekent mens te zijn. Wat je wel zou verwachten gezien het motief van de humaniteit zoekende vampiers. Het blijft echter bij persoonlijke constatering, bij strikt individualistische soul searching: wat doet het met mij? Enige verdieping wordt aan het publiek overgelaten. Laten we het daar maar op houden, en dit in de contemporaine context een geslaagde voorstelling noemen, ook al blijft het bij krassen aan de oppervlakte. **Theo Akse**

De inleiding was goed en veelbelovend. Wat viel het stuk dan tegen. Zat weinig vorm in, leek op een puberaal soort toneel waarin vooral de spelers en regisseur lol hadden, maar hun boodschap kwam nauwelijks over. Je kan als regisseur dan wel sinds je jeugd bezeten zijn van vampiers, dat maakt nog niet dat je met de vorm waar nu voor is gekozen indruk maakt. Het valt me vaker op dat men met een idee begint, daar moeten dan spelers, regisseur, dramaturg enz, zich over buigen en een "stuk" gaan maken. Dat kan goed gaan, maar onttaardt vaak in een soort amateurisme waarbij ik me soms afvraag of er wel een kritische instantie is die meekijkt en zegt: "jongens, dit kan echt niet." Om in de inleiding een parallel te trekken met South Park, Monty Python, Jiskefet en dergelijke, bleek achteraf zeer aanmatigend, dat niveau werd nauwelijks aangestipt. Sommige scènes duurden te lang, ik werd verveeld. Daarbij komt ook, maar dat is persoonlijk, dat ik helemaal niets heb met vampiers of dat soort wezens. Ik had er voor open willen staan, helaas heeft het me niet geraakt.

Janie Kropman

Verrassende, kinderlijke wendingen waardoor ik me soms ongemakkelijk voelde, en het leek wel, de acteurs soms ook. Mooi intermezzo's, zoals het beverven van het lijf van Joris Smit, wat dan een Jezus aan het kruis oplevert. Ja, ik ben niet zo van de vampiers, en al dat bloed hoeft niet zo van mij.... **Marga Swart**

Top voorstelling! In begin, de eerste scene hou je je hart vast, een slecht clown, vertelt flauwe moppen over vampiers. Daarna Chaos, Stilte, verveling, Spanning, Bizar, kolderiek, vervreemdend, de voorstelling dendert door zonder te vervelen. Erg boeiend, TOP **Barbara Berkhout**

Ooit vond ik vampiers wel interessante wezens. Maar het enge is er wel een beetje af. Oostpool haakt hier op in door de vampiers neer te zetten als een stelletje verveelde hangjongeren met burn out. Gelukkig is de tekst goed genoeg om na afloop van de voorstelling te kunnen constateren dat je met een brede grijns naar de garderobe loopt. Kortom ik heb genoten. **Paul van Leeuwen**

De tekst van het stuk vond ik imposant, maar de wijze waarop deze werd uitgesproken veel te hard en schreeuwerig.

Overigens vond ik de gehele vormgeving te veel "over the top."

Na afloop had ik een beginnende hoofdpijn van het harde geluid (in de ruimste zin van het woord)!

Marjan Duijm

uit het nagesprek met Joris Smit en Lisa Schamlé werd duidelijk dat het stuk geschreven is op basis van improvisaties door de acteurs. toch was het echt een stuk, die een periode beschrijft uit het eindeloze eeuwige leven waartoe vampiers veroordeeld zijn: de tijd die traag/snel tikt; bucketlists afwerken en weer nieuwe opstellen. Tijdens dit maakproces is ook duidelijk uit de enorme collectie films en literatuur over vampiers geput. ik kon niet alle verwijzingen bijhouden. verrassing was de aanpak voor het klassieke vampierprobleem verveling. uit 'interview with the vampire' had ik begrepen dat vampiers in geval van verveling een nieuwe soortgenoot 'maken' waarmee ze zich een tijdje kunnen vermaken. maar in deze voorstelling was het verzetje de komst van ene Aura met haar cadeaus, die de aanknopingspunten waren voor de individuele scenes. deze Aura-methode was nieuw voor mij. maar ik ben ook niet echt een kenner van het genre. ik heb Interview with the vampire vooral gezien omdat ik op Brad Pitt was (/ben)

Uit bovenstaande werd al duidelijk dat de acteurs ook echte theatermakers zijn. speciale vermelding verdient Yves Vermeulen waarvan ik na afloop dacht 'oh hij heeft in het echt ook geen armen' . Hij is een heel acrobatisch figuur en zijn slangenmensenwerk was echt vervreemdend. het paste perfect in deze voorstelling. ik vond zijn scene in Dracula's doodskist echt hilarisch.

over de vormgeving. het was een mooi decor en fantastische kostuums. in het genre vampiers en horror kun je natuurlijk lekker los gaan. maar zelfs met alleen een masker op deed de FOO van Majd Mardo het publiek even opveren. de onthoofde bruid was ook prachtig, het zag er echt uit alsof haar keel was doorgesneden. heel luguber. wat in dit ene geval 'goed' betekent.

de acteurs kregen allemaal hun solo. het meest was ik onder de indruk van die van Majd Mardo, die zich eerder al zo bloot had gegeven. saving the best for last in zijn relaas over Jezus en Judas.

overall vond ik dit een heel leuke voorstelling. bewijs: geen moment in slaap gevallen **Jitske Zitman**

onderhoudende avond, wel iets te langgerekt **Frits Brouwers**

Hoe kom je de tijd door als je het eeuwige leven hebt? Als je niet meer weet of je vorige week of vorige eeuw naar een feestje bent geweest. Het leven van een vampier is geen lolletje, voor het publiek ook niet altijd. Je moet werken om erbij te blijven. De kracht is ook meteen de zwakte van dit stuk, je ziet dat de acteurs hun eigen toneel karakter zeer goed hebben ontwikkeld maar daardoor komt de verhaallijn niet altijd even sterk over. Alles bij elkaar wel een boeiend stuk om naar te kijken, zeker als je fan bent van alles wat Vlad is.

Andre Smulders

Het eeuwige leven is verschrikkelijk. Deze les leren wij van een stelletje vampiers dat van lamelligheid niet meer weet wat ze moet doen. Veel citaten uit draculafilms, verwijzingen, bonte scenes: allemaal nogal rommelig en ik miste de rode lijn en samenhang. **Marijke de Jong**

Inhoudsloos kindertoneel voor volwassenen

Tot mijn spijt moet ik bekennen, dat ik nooit interesse heb gehad in vampiers. Na het zien van "Kinderen van Judas" heb ik dat ook niet gekregen. Voor mij werd ik geconfronteerd met inhoudsloos kindertoneel voor volwassenen. Geen enkele interessante gedachte, geen nieuw licht op onderwerpen waar ik nooit over had nagedacht, geen verrassende blik op wat dan ook. Ik had medelijden met de acteurs, die gelukkig wel weer enige weken brood op de plank hadden maar zich moesten worstelen door zinloze monologen afgewisseld met meermans-scènes zonder enige interactie. Een flinke bak schaars subsidiegeld weggegooid al zag het decor er stukken beter uit dan bij voorstellingen die op een schoen en een slof moeten worden aangekleed. Van regie was niet veel te bekennen maar we zaten bij een voorstelling waar tekst en regie uit één hand kwamen.

Met lede ogen zie ik aan hoe het toneel steeds verder wegbrokkelt in de belangstelling. Zelf ga ik de volgende keer toch wel weer want ik kan er geen genoeg van krijgen en houd telkens goede moed, dat er mooie momenten zullen zijn. Die natuurlijk zijn er natuurlijk ook met regelmaat. Het valt te vrezen dat heel wat bezoekers, die maar af en toe naar toneelvoorstellingen gaan denken: "de eerste maanden maar niet meer".

Naar mijn inschatting na afloop een matig en aarzelend applaus. **Aart Blom**

Flitsende anarchistische show, met leuk gooi en smijtwerk. Geen moment verveeld **Gerrit Jol**

Lang is niet duidelijk waar de titel van het stuk op slaat. Tot dat moment worden we ondergedompeld in de wereld van de vampiers, die soms veel op die van de gewone mens blijkt te lijken. Trage scenes, afgewisseld met over-de-top actie.; het blijven losse fragmenten die ik moeilijk aan elkaar kan passen. Wel genoten van het intensieve spel. **Nieske Wedman**

Hilarisch, bizar, macaber, soms heel grappig.
Op personage Aura na waren acteurs m.i. goed.
Tekstinhoud wat vaag en hol, zeker als je er volle 120 minuten naar luistert.
Kostuums, schmink, decor apart en noemenswaardig. **Dagmar Halff**

Ja, wat kun je hier over zeggen.... Het was amusant, veel spektakel, absurd, vaak onbegrijpelijk, goed spel, verborgen verwijzingen naar...???
Al met al wel een leuke theateravond. **Tiny Hielema**

Kinderen van Judas is een voorstelling voor liefhebbers. Het lijkt me handig als je iets weet van vampiers; wellicht geeft de tekst dan meer response. Op spel het en toneelbeeld is niets aan te merken.
Soms lijken de scènes wat onsamenhangend.
Er zijn zeker komische momenten en situaties; zoals wanneer Joris Smit zijn glas vult met het bloed van een lijk dat als een gedood dier in een abattoir op zijn kop aan een haak hangt.
De muzikaliteit van Vincent van der Valk is opvallend.
Maar helaas, het is niet mijn genre. **Joke Feitsma**

Met 15-jarige kleinzoon het toneelstuk bekeken, Hij wist niet dat je bij toneel zo kon lachen en dat toneelspelers zo gek mochten doen.
Kortom: een geslaagde avond. **Annemarie Baronner**

Voor een niet ingewijde in het genre van vampiers en ondoden gaan veel verwijzingen en grappen verloren. Ik heb me daarom laten vergezellen door een dochter en kleinzoon, deskundigen op dit gebied. Zij hebben zich mateloos vermaakt. Voor mij was het grotendeels afzien. Het decor, de wisselingen, de leuk gevonden liedjes boden gelukkig ook voor mij wat vertier. **Margreet Iskra**

Vampiers die hun bijkans existentiële verving trachten te pareren. Dat gegeven doet een hilarisch stuk vermoeden en 'Kinderen van Judas' is dat ook echt. De onderdelen die in een wat willekeurige volgorde worden opgediend, zijn vrijwel steeds vermakelijk. Tragikomische dialogen en acteerwerk in soms absurdistische scènes zijn daarin krachtige ingrediënten. En passant neem je ook aardige indrukken over de veelvormige verhouding mens/vampier mee.

Ook valt me op hoe goed de diepte van het podium wordt benut zodat je minstens een voor- en een achtererf als kijk/speelveld in beeld hebt.
Vormgever en regisseur (Jeroen de Man) hebben dit wat mij betreft prima ingericht - passend bij speelscènes en tekst.
Dit alles maakt 'Kinderen van Judas' tot een geslaagde productie. **Jeroen Schoot**

Decor, kleding, scènes, afwisseling en effecten zijn fascinerend en moeten de voorstelling dragen. De burn-out en het mens willen zijn is erg dun uitgewerkt. Prachtige monoloog in doodskist. **Frans Verberne**

Ik vond het stuk goed, leuk om te zien, maar het heeft op de een of andere manier niet echt beklifd. Maar de gehele opzet en de hele dynamiek vond ik leuk, **Martje Verhagen**

Niet erg boeiende voorstelling; ik vond het erg rommelig en had de indruk dat er geïmproviseerd werd. Het stuk duurde mij te lang. **Erika**
Leuk stuk; moet misschien nog wat groeien; kwam naamate het vorderde ook steeds beter uit de verf.
Yolande Krullaards

Geweldig spektakel om naar te kijken en te luisteren. De teksten waren vernieuwend en amusant. De spelers speelden voor overtuiging en geloofwaardig in hun gekke rol. **Bianca de Bruin**

Vanuit improvisatie kunnen leuke dingen ontstaan. Maar het kan ook goed mis gaan. Kinderen van Judas kwam uit improvisatie voort, en eerlijk gezegd is het geen van beide geworden. Er zaten zeker onderhoudende stukken in de voorstelling, maar het geheel miste misschien juist dat wat er bij een meer gestructureerd opgezet stuk wel aanwezig had kunnen zijn: samenhang. Het voelt nu als een high speed IMDB fly-through met filter op het woord "vampier": de filmgeschiedenis van de bloedzuigende (anti)held vliegt voorbij. Het verhaal (voor zover je daarvan kunt spreken - het zijn meer losse anekdotes) springt van hot naar her en afgezien van de nu en dan fijne soundtrack en prettige gestoordheid van Vincent van der Valk blijft toch een onregelmatig gevoel over waarbij het niveau dat van een flink uit de hand gelopen schoolvoorstelling soms ternauwernood kan ontstijgen. **Derk Hazekamp**

Een bizar stuk over vampiers. Ik heb niets met dit thema, dus de verwijzingen die ongetwijfeld in dit stuk zitten, ontgaan mij volkomen. Het stuk maakt ook niet dat het onderwerp aantrekkelijker voor me wordt. Het ziet er af en toe mooi griezelig uit. Af en toe heeft dit vampiergedoe ook wel iets komisch, dan weer is het meer gewild grappig. Kortom het stuk kan mij niet echt boeien en af en toe vind ik het zelfs langdradig.
Anne-Mieke Akkermans

Bij binnenkomst is het toneel smal met een gordijn over de hele breedte. Een vreemde kwast probeert wat grapjes uit, maar raakt geïrriteerd door een fotograaf in het publiek. Na wat onopgevolgde terechtwijzingen wordt de toeschouwer op gruwelijke wijze opgegeten. Dan opent het toneel zich in volle kleuren ook al is het leven van vampiers saai, zo wordt verteld. Tegelijkertijd wordt er prachtig piano gespeeld door Vincent van der Valk met toepasselijke muziek van Roald van Oosten, en bloed getapt uit een hangend lijk. Er is erg veel dynamiek in het spel en doorzichtige gordijnen schuiven van het ene tafereel naar het andere. Attributen die aan een ieder uitgedeeld worden, worden gebruik om mee te sollen als ware het rituele bijeenkomsten. Er is uiteraard een doodskist scene. Ook krijg je op humorvolle wijze inzicht in hoe een vampier leert een slachtoffer te bemachtigen. Eigenlijk waren het losstaande optredens van de diverse acteurs die zich mochten uitleven in hun fantasie, de ene acteur speelde wel sterker dan de ander. **Fea Boegborn**

Een rare grappenmaker staat voor het doek om flauwe grappen te vertellen, dat zal wel niks worden denk je dan. Tot deze onschuldige figuur iemand uit het publiek verslindt.

Dat is de opmaat voor een zeer afwisselende kleurrijke vrolijke idiote voorstelling waarin fantastische muziek gemaakt wordt, met bloederige taferelen, eenzaamheid, lethargie en andere gevolgen van het eeuwig durend leven, maar ook fantasie, ruzie en afhankelijkheid en verkleedpartijen. Een grandioos gebeuren met goede teksten waar de spelers zich geweldig uitleven in een toepasselijk, goed uitgelicht decor. Een heerlijke avond waarna we weer opgeladen naar huis kunnen. **Sjoerd Postma**

Het decor kwam bij mij over als het "echte binnenkomen in een Vampier Kasteel uit de Middeleeuwen". Opvallend waren de brandende kaarsen, en dat in een theater! De sfeer was goed getroffen. Het spel heerlijk theateraard en dan weer lichtvoetig. Het stuk had iets korter gekund. Maar dik de moeite van het griezelen waard. **Gerda Heethuis**

Koor – NTGent / Peter Verhelst

In het duister tot halfduister op slaapverwekkend monotone wijze voorgelezen poëtisch ingestoken teksten waarmee de regisseur het geheel niet weet uit te tillen boven de particuliere liefde van deze man voor deze vrouw.

Een lijdensweg, zowel voor het publiek als voor de voordrager die te kampen had met een steeds erger wordende en daardoor steeds minder goed te onderdrukken kriebelhoest. **Ronald Visser**

Toen de schijnwerper aanging en de 'ufo' weer op weg was naar boven begreep ik het: Het orakel heeft gesproken. Halverwege ieder gedicht raakte ik de draad kwijt, gaandeweg raakte de inhoud betekenisloos en gaf de stem van Peter Verhelst toegang tot mijn eigen gedachtewereld. Toneelbeeld mooi maar statisch. Van een verbinding tussen performers was helaas geen sprake want ieder deed zijn eigen ding. **Renée Besteman**

Mooi, moeilijk, duurde net lang genoeg. Je blijft wel veel beelden onthouden, bijvoorbeeld melkblauwe oogleden. De verlichting vond ik heel mooi. **Heleen Wagenaar**

Ik ben geen ervaren poëzielezer of -luisteraar. Ik vond het tamelijk lastig om me op de tekst te concentreren, laat staan dat ik alles kon duiden. Toch ben ik zeker niet negatief over Koor. In de eerste plaats niet, omdat het weer eens een heel ander soort voorstelling was. Echt bijzonder, zowel inhoudelijk als qua vormgeving (minimaal licht, intrigerend geluid en veel rook). Toen we naar buiten liepen, noemde iemand de voorstelling hypnotiserend en dat was precies het woord dat ik zocht. **Henk Zwijnenburg**

Eerst is er alleen duisternis en hoor je achtergrondgeluiden. Langzaam wordt je zo in een andere werkelijkheid gezogen. Bijna in het donker, naast een licht- en rookzuil, zit de dichter, die monotoon zij werken voorleest, onderbroken door brokstukken geluid. Er is dus nauwelijks iets te zien, op een licht draaiend vlak waarop licht wordt geschoten, variërend van geel naar oranje en rood na. De teksten gaan over geliefden en vanzelf dwalen toch je gedachten af naar eigen verloren geliefden. Inspannend om zo geconcentreerd te blijven luisteren, volledig gericht op de tekst. Er is geen beweging, op die van het licht na. **Margreet Iskra**

Verstild, meditatief, niet perse theater. **Tiny Hielema**

Hoe creëer je met poëzie als kern een boeiende theaterbeleving? Theatermaker en dichter/schrijver Peter Verhelst heeft daarover beslist nagedacht maar de uitkomst valt tegen. In 'Koor' draagt hij een selectie van eigen gedichten voor die hij nader heeft bewerkt. De meeste gaan over de veelvormige verhouding tussen mensen en daarbinnen vooral de liefde. Een enkel gedicht en sommige afzonderlijke zinnen vind ik treffend maar de meeste raken me niet echt en ik mis een perspectief of onderwerp dat er uitspringt. Daar komt bij dat Verhelsts stemgeluid neerkomt op een voortdurende herhaling van dezelfde sobere zinsmelodie wat een licht deprimerende sfeer oproept. De soms apocalyptische geluidsfragmenten die zijn voordracht omlijsten, versterken dat gevoel.

Wat betreft enscenering begint 'Koor' overigens bijzonder sfeervol: een klein licht daalt heel langzaam neer uit een donker uitspansel (de associatie met de ster van Bethlehem dringt zich op) waarna geleidelijk de contouren van Peter Verhelst zichtbaar worden. Op die plek blijft hij ook tot het einde op zijn stoel zitten.

Vermoedelijk wil Verhelst met 'Koor' vooral de poëzie als rustpunt, als moment van reflectie laten zien - met een minimum aan expressieve, theatrale middelen dus, bijna als hoorspel.

Maar die keuze maakt het podiumbeeld wat mij betreft te dun en te passief waardoor ik het 'echte theatergevoel' dit keer heb moeten missen. **Jeroen Schoot**

Een bijzondere ervaring. Starten in het donker, met een zachtjes afdalende lichtbron, de nauwelijks waarneembare dichter op een zetel, en geluiden die je in het universum van de dichter zuigen: zeer beeldend. Tekst mn over verlangen, al dan niet verwezenlijkt bij hem, maar met de veranderende steeds feller wordende belichting ook op ons gericht: hoe staat het bij onszelf? **Nieske Wedman**

In een heel sober decor werden op een manier, die na een poos, hallucinerend werkte, een heel aantal gedichten op monotone manier voorgedragen. De suggestie werd gewekt dat een en ander zich in iets als een kathedraal afspeelde. Toch ook weer niet door het knerpende grint en de autogeluiden. Een vervreemdende voorstelling. (vond deel van de gedichten prachtig!) **Joukje Bijlsma**

Ik vind dit een lastige. Eenmaal in de "flow" van Peter Verhelst en Kreng kan deze voorstelling je mooie dingen brengen en je meenemen in tekst en geluid, de omgeving doen vergeten. Maar voor je in de flow bent moet je wel een moeilijke weg bewandelen. En eenmaal op die weg, leiden vele afslagen weer tot het hier en nu van de werkelijkheid. Een verkouden Verhelst helpt niet om in de andere wereld te blijven en de "muziek" van Kreng is soms storend, afleidend en overheersend, aanwezig. Een twijfelgevalletje dit, misschien werkt het op een andere avond beter. Maar nu blijft het gevoel dat dit theaterstuk beter als podcast of luisterboek had kunnen worden gebracht zodat je zonder afleiding van een weinig toevoegend decor waar nodig even een "fast forward" kunt doen. **Derk Hazekamp**

Als we binnen komen staat de zaal al vol rook. Ik heb hier een bloedhekel aan, maar ik moet toegeven dat in dit geval de rook wel functioneel is. Volgens Peter Verhelst, auteur van de gedichten en speler van de tekst was het de enige manier om een zogenaamd katholiek licht te verkrijgen. Als het stuk begint, is er slechts een heel klein beetje licht dat langzaam naar beneden zakt. Vaag is een figuur te onderscheiden. Hij begint met het lezen van zijn poëzie. De taal van de gedichten wordt begeleid door klanken. Geleidelijk wordt de plek van de muzikant ook zichtbaar. We worden omringd door de taal van de gedichten en de muzieklanken, die samen een magisch geheel vormen. Het is een voortelling die je ondergaat en waarvan de sfeer je bij blijft, maar die lastig in woorden is samen te vatten. Het geheel doet me denken aan een andere voorstelling van Peter Verhelst: Het sprookjesbordeel. Dat is een groot compliment want die voorstelling heb ik zo'n 20 jaar geleden gezien en ik denk daar nog regelmatig aan terug. **Anne-Mieke Akkermans**

Deze voorlezing was geweldig. Verhelsts stem neemt je mee. het is een genot om naar te luisteren. stukken eindigen regelmatig veelzeggende stiltes. dat typisch is voor hem, zo bleek ook bij de nabespreking.

het trage openingsshot met het stijgende lampje in de donkerte was eindeloos mooi. kon me niet lang genoeg duren. zeer aan mij besteed.
bis! **Jitske Zitman**

Voorstelling: KOOR. Gesproken poezie teksten, geschreven en vertolkt door Peter Verhelst. Een belevens in het donker, in een mistige omgeving (door rooeffect nog intenser te ondergaan). Een geheel andere vorm van toneel. Intens, af en toe moeilijk te verstaan, jammer, maar prachtig woordspel. In doodse stilte onderging men deze voorstelling, de monotome stem van Peter Verhelst, het ritme van de woorden, de complete duisternis, doet je je ogen sluiten om het geheel te ondergaan. Het kost tijd deze voorstelling tot je door te laten dringen. Het nagesprek was voor mij een soort ontlading. Peter Verhelst: woordvirtuoos met een katholiek rugzakje. Blij deze voorstelling te hebben mogen ondergaan. **Gerda Heethuis**

Matglazen vensters – Dood Paard

Een interieur met uitzicht op de overburen is het decors van deze voorstelling. Het uitzicht is levendig, stapelwolken gaan voorbij, zonlicht volgt haar natuurlijke beweging gordijnen wapperen in geopende ramen. Het schril contrast van onveranderlijkheid van het echtpaar komt uit de dialoog naar voren. De oudste zoon komt langs en de allang-bestaande kloof tussen de generaties brengt ook de relatie van stiefmoeder in beroering. Het conflict draait om verzorgingsstaat versus neokapitaal, woningbouwverenigingen tegenover expensive-gated-communities, als van nature samenleven en werken of elke individuele keuze alle ruimte geven.

De vader en zoon hebben totaal geen waardering voor elkaar, de zoon doet maar wat, maar doet in ieder geval wat . De vader denkt alleen over dat wat hij in zijn boek gaat schrijven. De jongere vriendin maakt kunst in haar atelier.

Er uit komen doen ze niet daar is een donderslag bij heldere hemel voor nodig en staan ze plots in de regen en kijken aarzelend terug net als het publiek niet wetend wat ze overkomt in deze wel-verzorgde woonwijk en theatervoorstelling. De almachtige hand van vormgever Wim T Schippers, die voor het uitzicht op het exterieur, staat dondert het stuk in een donkere regenplas. De lange zinnen, met heldere dictie en realistisch spel, die een vast patroon volgen, kunnen alleen door krachten van buiten openbreken.

Een avond mooi teksttoneel over ons actueel maatschappelijk dilemma. **Martien Vogelezang**

Boeiende dialogen. Je komt in een flow, maar je kunt het nauwelijks navertellen. **Agnes Valkhof**

Het conflict Utopia versus hier en nu kwam wel aan de orde, maar werd toch niet echt een drama. De tekst sprong te veel van 'wijze uitspraken' naar 'botte beweringen'. Er zat niet een echte lijn in het geheel waardoor ik van tijd tot tijd afhaakte en dacht 'het zal wel'. Van het spel van Muizelaar genoot ik, al was zijn rol als vader wel erg negatief. Dat niemand de wereld zag zoals die zich voordoet was wel duidelijk. De titel was daarom niet verkeerd. **Tiny Hielema**

Ik miste de eenheid, spelers en teksten bleven voor mij nogal 'los zand'. **Plony de Jong**

Vond het stuk wat saai. Er leek niet echt vaart in te komen. Het acteren kwam ook niet echt van de grond. Het was allemaal erg statisch. **Joukje Bijlsma**

Als het stuk begint zijn we in de woonkamer van een echtpaar, een uitgebluste, gepensioneerde leraar en zijn 2e vrouw: Tacita die jonger is dan hij. Ze waren altijd sociaal geëngageerd, maar dat lijkt nu alleen nog maar in woorden te bestaan. Zij is kunstenares, maar in haar atelier is ze al een tijd niet meer geweest. Ze kwijnt weg in de flat in een buitenwijk. Ze wil verhuizen. Het decor laat een beeld zien van het uitzicht op de flats aan de overkant met een stukje van de lucht. De muur van de kamer loopt door over de grond. Zo zitten ze min of meer opgesloten in hun eigen wereld. Ze steken beiden monologen af naar elkaar zonder elkaar echt te bereiken. Manja Topper als Tacita gaat er flink op los met haar stem waarbij ik altijd iets moet overwinnen om er naar te luisteren, maar hier is het goed gecast. De zoon van de man, een veertiger, heeft zijn komst aangekondigd. De flat blijkt onderdeel van een nieuw project waar hij zakelijk mee te maken heeft. Ze zullen moeten verhuizen. Prompt gaat Tacita hier tegen in. Ook de zoon steekt monologen af, hij doet zich voor als geslaagd zakenman en wereldwijd, maar

dat is slechts buitenkant. Zijn leventje is ingehaald door de realiteit. Zijn vriendin blijkt weggelopen. Het stuk laat moeizame menselijke verhoudingen zien die alle idealistische ideeën te niet doen en weinig uitzicht bieden op iets nieuws. De ene generatie zet zich af tegen de vorige, maar loopt ook vast. Op zich is dat knap gedaan, maar het geheel slaat de kijker min of meer dood. Je krijgt het gevoel van ik zit erbij en kijk er naar. **Anne-Mieke Akkermans**

Heerlijk, vandaag weer een inleiding en wel door de schrijver Rob de Graaf zelf. Hij schrijft zijn toneelteksten veelal met de diversiteit van de spelers in het achterhoofd. Het stuk zal gaan over een man en zijn tweede maar jongere vrouw en het kind van de man, die het heeft gemaakt. Wat mooi het decor, een flat waar nauwelijks iets beweegt maar de lucht erachter wel. Daarvoor een bankje en stoel -een huiskamer suggererend- met een man (Titus Muizelaar) en vrouw die praten over de komst van de zoon en de wijze waarop hij in het leven staat. De zoon haat zijn vader die altijd erg belerend is geweest en zijn stiefmoeder ook maar niets vind. Het stuk blijkt uit diverse episodes te bestaan. Maar met een glaasje wijn verandert dat en is de zoon quasi geïnteresseerd in zijn stiefmoeder. Hij verlaat het huis en komt er verloren weer terug, het waarom daarvan wordt niet duidelijk. In het spel ervaar je goed de leeftijdsverschillen, maar de generatiekloof is wel een beetje achterhaald. Het lijkt zich af te spelen midden tweede helft vorige eeuw. De tekst is soms wel humorvol, de woordkeus goed passend bij de emotionele relaties maar wellicht had het stuk aan kracht gewonnen als het niet vertelt wat we eigenlijk allemaal wel weten, maar iets anders. **Fea Boegborn**

Als inleider hebben we vandaag de schrijver zelf: Rob de Graaf. Als altijd heeft hij een aardig verhaal over zijn keuzes. Hoe hij de rol uitwerkt van de hem bekende toneelspelers: op het lijf geschreven. Het decor is dit keer van Wim T Schippers en is inderdaad verrassend vormgegeven, en speelt een rol in het stuk.

Het verhaal vond ik nogal eenvoudig en clichématig. Gezeur van de vrouw op een in zichzelf gekeerde man. De verloren zoon heeft niet veel te vertellen al het lijkt erop dat hij meer te vertellen heeft dan hij doet voorkomen. Het verhaal houdt plotseling en plotloos op.

Rob de Graaf moet met pensioen. **Sjoerd Postma**

Menuet - NTGent

Mooie teksten en fijnzinnige opbouw met spel door fijne acteurs, maar dit in een traag, visueel weinig aantrekkelijk en daardoor al met al helaas toch saai stuk. **Ronald Visser**

de kleurloosheid van het decor symboliseert het decor. De monologen, het verhaal, de beweging, het spel het was helemaal af! Een dikke 10 **Barbara Berkhout**

De tekst was dik in orde, het spel ook, maar ik vind 1 uur en 3 kwartier luisteren (kijken?) naar bijna 100% teksttoneel heel moeilijk vol te houden, zeker als het warm is in de zaal. Het was gewoon te veel tekst voor mij, ik kon niet gefocust blijven. Het was een zegen dat het in het laatste halfuur geleidelijk intenser, expressiever en inhoudelijk spannender werd, anders was ik misschien wel in slaap gevallen. Ik geef gewoon een 7, want het was zeker niet slecht, maar van mij mag er op toneel best iets meer te zien/beleven zijn dan een wandeling over kasten, stoelen, tafels en banken. **Henk Zwijnenburg**

Omdat veel in de prachtige tekst onbenoemd bleef maar duidelijk werd door het fysieke spel van de spelers bleef een oordeel over wat zich afspeelde uit en bleef het fris. In tegenstelling tot de warmte op de tribune waardoor ik soms moeite had om erbij te blijven. Mooie regie en mooi spel. **Renée Besteman**

Hoewel het voor mij met mijn slechte gehoor steeds weer moeilijk blijkt om de tekst goed te verstaan mijn complementen aan Bert Luppens. Hij was van begin tot eind goed te verstaan. De tekst van Louis Paul Boon komt fantastisch tot zijn recht tussen het vervreemdende effect dat het bijeengeraapte en opgestapelde ameublement als decor heeft. Overigens ook mijn complimenten voor de expressie van Chris Thys als echtgenote in een terneerdrakkend huwelijk. **Paul van Leeuwen**

Onverbidlijker dan NT Gent in 'Menuet', kun je 'n mens als eenling nauwelijks portretteren. Basis voor het stuk is de roman Menuet van Louis Paul Boon (1955) die de intriges rond een driehoeksverhouding beschrijft.

We zien drie acteurs in vol podiumlicht die zich slechts incidenteel verplaatsen en het grootste deel van de voorstelling sur place blijven. Dit statische beeld in combinatie met de afwezigheid van dialogen en de niet al te opwekkende monologen, levert een tamelijk zwartgallige toneelavond op. De notie dat werkelijk persoonlijk contact tussen mensen nagenoeg onmogelijk is (bijv. vanwege de immer beperkte toegankelijkheid van het bewustzijn van de ander), wordt in Menuet compromisloos onderstreept.

Het decor sluit nauw aan bij deze beleving: het is opgebouwd uit tientallen aaneengesloten meubelstukken, zodat elk van de drie voortdurend een eigen plek of eilandje kan claimen. Helemaal in stijl, loopt het verhaal ook nog eens slecht af.

Toch raakt dit beklemmende stuk me emotioneel minder dan het aanvankelijk leek. Dat komt vooral door het dempende effect van de schrale lichaamstaal die in de regie van Liliane Brakema volledig ondergeschikt is aan de tekstpresentatie. Binnen deze keuze vind ik de acteurs niettemin vrij sterk. Zonder echte tegenspelers door grote lappen tekst moeten gaan vraagt vakmanschap.

Een sombere productie, maar wat mij betreft interessant vanwege de scherpe keuzes die worden gemaakt. **Jeroen Schoot**

Een stuk waar je niet vrolijk van werd, maar wel goed. De vorm van monologen benadrukte hoe de drie langs elkaar heen leefden. Het decor was mooi, hoe ze daar in en overheen bewogen. Het stuk raakte, ik vond het wel somber, maar dat ligt misschien wel aan L.P. Boon. **Heleen Wagenaar**

Gestage opbouw naar dramatisch einde.

Op het moment dat het decor uit z'n voegen barstte door een welgemikte schop was ik oprecht geschrokken. goed spel van allemaal **Jitske Zitman**

Het gesprek vooraf aan de voorstelling, met de regisseur Liliane Brakema, was verhelderend. Haar enthousiasme over het uiteindelijke eindresultaat maakt je nieuwsgierig. Het boek Menuet van Louis Paul Boon, slechts 100 blz., is min of meer een uitgebreide monoloog van de eenzaamheid. In het toneelstuk voel je deze eenzaamheid van deze drie personages tot in je botten. Het toneelstuk van het "jonge meisje" is overrompend. Haar lichaamstaal zo overduidelijk, zo scherp, zo confronterend. De gehele voorstelling zit je op het puntje van je stoel. Een heerlijke toneelavond. De impact van dit toneelstuk was lang voelbaar.

Gerda Verheijen

Metropolis 1 – Sadettin Kirmiziyuz

Goed stuk Zeer geschikt voor onderwijzend personeel om te evalueren/ discussiëren .Ondanks dat we op de eerste rij zaten (mogen zitten) was het soms slecht te verstaan .Vooral Stefan als hij achter zijn Bali/ bureau zat **Len Ophorst**

In een lekker open en schetsmatig decors van zo'n typische zestiger jaren, fleurig-fris-modern schoolgebouw : accent op de entree, de conciërge in glazen hok, je moet de trap naar de directie. Eén markante afwijking is de soundmixer Bram op het dak van het glazen hok.

Het is een school vol tieners van uiteenlopende afkomst die zich naar "excellent" gaat opwerken. Antoinette Jelgersma als directrice, zet een ijzersterke manager neer die van ontslaan&aansturen met slagingspercentages weet. Boekensteun van de school is ook hier konsie-erzje Otto [Stefan de Walle] die het nog maar net redt tot einde voorstelling in alle ontslagrondes. Fraai type is de leerplichtambtenaar Marieke Giebels die het dilemma van pampere en regels aanscherpt. Draaipunt is docent geschiedenis [Mariana Aparicio Torres] met hart voor de 'aanwezige' leerling zoals die er door Leandro Ceder dubbelrol moeilijke leerlingen [en schuldeisende turk] staan en Sadettin die beveiliging en leerling speelt. Met deze ingrediënten wordt in een snel tempo een spannend en levensecht verhaal uitgewerkt, vol van die grappige middelbare schoolhumor en voorspelbare cynismen. Inventief zijn de terzijdes van Bram [Kasper Schellinghout] en zijn sfeermuziek die stiekempjes en slim de lijn van het schooldrama voort trekt. De Bram op het dak is hier de leerling die het bovenkamerprobleem tussen school en thuis met al zijn duistere kanten laat zien. Het actuele dilemma eindigt met sterk wisselend effect van slagingspercentages en slachtoffers. Het scherpe en sterke toneelspel brengt flink wat school-mis-standen met humor en realisme op de speelvloer. **Martien Vogelezang**

Helaas een zeer zwakke en haast amateuristisch te noemen voorstelling. Wat een clichés over het onderwijs en wat ongelooflijk saai gebracht. Even op Google surfen en je vindt alle onderwerpen staan. Maar DOE er dan iets mee. Alleen de muziek en het decor waren voldoende. Ook al viel er m.i. nog meer uit het decor te halen. Gebruik die trappen, laat er leerlingen op en af lopen. En het hokje van de conciërge.....laat Stefan zijn logboek uit het raampje doen. Nu viel er niets van te verstaan (ik zat op de eerste rij). Kortom een slaapverwekkende voorstelling. Jammer! **Rubi Hendriks**

Om te beginnen was de verstaanbaarheid van sommige rollen, met name de conciërge en Robbie, slecht. Dat is jammer want je mist af en toe de aansluiting op de handelingen. Hier en daar was het te merken dat het een try-out was aan de momenten van stilte die geen functie hadden als het opvoeren van de spanning. Dat gezegd hebbende, het is een van begin tot het einde boeiende maatschappelijk kritische voorstelling. Het decor is uitstekend, het draaiende congieerhok een leuke vondst. Als er hier en daar nog wat geschaafd wordt dan wordt het vast een perfecte vertoning. **Paul van Leeuwen**

Laat ik vooropstellen dat ik het vervelend vind om minder positief te zijn over een voorstelling waar zo veel mensen bij betrokken zijn voor wie ik veel sympathie en bewondering heb. Dat gaat van Sadettin (het prachtige somedaymyprincewill.com), Stefan (101 x van genoten) en Antoinette (idem) tot Mariana (Elektra, Speeldrift, Oom Wanja, Code 010, Fresh Young Gods) en Kaspar (The Sadists en IJS&VIS). Het positieve was dat ik me geen moment heb verveeld; het stuk was onderhoudend - er gebeurde van alles. (En dat is voor mij een belangrijke plus, want ik vind niets zo erg als tijdens een voorstelling te moeten vechten tegen de slaap; dat gebeurt ook!) Minder vond ik, dat de voorstelling mij niet heeft geraakt, met uitzondering van de emotionele verzuchtingen van Brammetje op zijn 'zolderkamertje', zijn verlangen om een ameube te zijn in de oersoep, zowel aan het begin als aan het eind van het stuk. Ik had echt even met hem te doen. Voor het overige waren de personages naar mijn smaak te veel typetjes, die in een kluchtig stuk beter op hun plaats zouden zijn dan in een stuk dat een serieuze problematiek aankaart. Misschien zijn typetjes bijna onvermijdelijk als je twee of drie rollen moet spelen en je steeds duidelijk moet laten zien 'wie je nú weer bent'. Als aanklacht tegen het vermaledijde marktdenken, de verlamdende bureaucratie en de geestdodende protocollisering van het onderwijs vond ik het stuk al met al te weinig vlammend. Oké, een 7 is niet excellent, maar wel voldoende. **Henk Zwijnenburg**

Decor was perfect: 8. De muzikale ondersteuning: prachtig en de vondst, om de leerling Bram, een probleemstudent, daar bovenin het draaibare conciërgé-hok, te laten spelen en zingen, schitterend en ook ontroerend. Enkele docenten sprongen er wel uit, maar het geheel vond ik wat rommelig en niet altijd verstaanbaar, overkomen. **Gerda Heethuis**

Bij vlagen interessant theater over de problemen die een school in een zwakke wijk heeft. Leerlingen die in de criminaliteit verdagen, het rendementsdenken, dilemma's als beter een laag diploma dan het risico op helemaal geen diploma. Maar het leek me een beetje te veel op vormingstheater. Er wordt een probleem geschetst en gedramatiseerd, en ieder moment verwachtte ik dat de zaak zou worden stilgezet om het publiek om suggesties te vragen hoe het beter opgelost kon worden. Of hoe het in onze school ging. Nazit was trouwens erg leuk, met een jaar bevlogen oud-schooldirecteuren die erg enthousiast waren over de voorstelling vanwege de herkenbaarheid. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Metropolis#1 van Sadettin Kirmiziyüz is mooi geschreven, met een puike cast, die fraai acteerwerk levert en goed geregisseerd. Jammer alleen dat het een pamflet was, en geen toneelstuk. **Theo Akse**

Omdat ik zelf op een school in de binnenstad heb gewerkt en mijn huidige werk ook in het stuk terugkwam (schulden) was het wel confronterend. Hoe overleven mensen in zulke situaties? Ik kon me niet vinden in de 'de oplossingen' die werden geboden in het stuk. Te plat. **Marga Swart**

Supergoed stuk, gecentreerd rond een jongen die het moeilijk heeft, Bram,,,, hij was zo goed gesitueerd op z'n balkon. De verschillende belangen van de diverse personages kwamen goed uit de verf. Leuk ook de wisselingen van personages. ik vond het een empathisch stuk en was blij dat op het laatst de leerlingambtenaar zich zo in de jongen verdiepte. Leuk decor, met al dat getrippel op die trappen. **Heleen Wagenaar**

Als tekst en personages grotendeels uit cliché's bestaan, kunnen ook sterke acteurs een productie niet redden. Metropolis 1 biedt via het wel en wee van het 'Oranjecollege' een indruk van het voortgezet onderwijs in de grote stad. De lastige spanning tussen hulp aan leerlingen bij hun persoonlijke proces en de ambitie om via slagingspercentages en kencijfers het 'kwaliteitsprofiel' aan te scherpen, is daarbij een rijke bron. Maar i.p.v. een interessante uitwerking versimpelt Metropolis 1 dit gegeven tot een parade van ééndimensionale karakters die me geen moment emotioneel echt raakt. Afwisselend in actie zie je bijv. de op het label 'excellent' gefixeerde directeur zonder overleg skills, de enthousiaste, nieuwe docent die snel wordt geloosd, de leerling die ontspooit door dramatiek thuis en de conciërgé die informeel eigen 'oplossingen' met die leerling regelt. Die personages doen zó oppervlakkig aan dat ook de zelfmoord (?) van de ontspoorde leerling aan het eind vooral overkomt als een flauwe grap. Mijn indruk is - ik kan het niet bewijzen - dat Sadettin Kirmiziyüz vooral een amusant en 'begrijpelijk' stuk wilde maken waarbij potentieel interessante ontwikkelingen en passanten zijn gesneefd. De vormgeving vind ik in deze productie ondergeschikt en ze valt verder ook niet op. **Jeroen Schoot**

Goed stuk met goed spel.

Enige kritiekpunt: het geluid was wel heel zacht, had moeite met het verstaan, vooral als de spelers met de rug naar het publiek stonden. Vooral Stefan v.d Walle was, als hij in zijn hok zat heel moeilijk te verstaan.

Wel een goeie avond gehad **Greetje Politiek**

Hoewel het spel goed is (muv de verstaanbaarheid van enkele spelers) is er teveel overhoop gehaald naar mijn idee. Minder problemen aan de orde stellen en de overblijvende sterk uitdiepen zou veel winnen. Het stuk bleef nu voor mij aan de oppervlakte (meer een krantenverslag) en raakte me niet echt. Kan beter, zeker met deze prima acteurs! **Plony de Jong**

Nee, dit was het niet voor mij. Komend uit het onderwijs onderschrijf ik de problemen maar dat betekent nog niet dat deze documentaire aanpak DRAMA wordt. Dit is jammer en het ergerde me zelfs. Zonde van de tijd. **Tiny Hielema**

Geen enkele scène of tekstregel is blijven hangen. Er worden wat personages opgevoerd die hun ding doen maar van samenhang is geen sprake, laat staan van enige diepte in het stuk. De herhaling als stijlmiddel maakte me slaperig in plaats van betrokken. **Renée Besteman**

Het bijeenbrengen van interessant documentair materiaal hoeft geen theater op te leveren.!

Hulde voor de research van Sadettin Kirmiziyüz. Volgens de programmaflier van "Metropolis I, Onderwijs" is hij verantwoordelijk voor concept en tekst van dit stuk. Wat we op de laatste try out vóór de officieel aangekondigde première datum zagen was een onvoldragen project, waar de hand van een regisseur smartelijk ontbrak. Niemand had zich druk gemaakt over tekstbehandeling, verstaanbaarheid en het feit dat de toeschouwers waren gekomen om toneel te zien.

De avond werd gered door alleskunner Antoinette Jelgersma, die zelfs het telefoonboek nog leven kan inblazen. Een eerste klas acteur als Stefan de Walle was niet verteld dat hij verschrikkelijk onverstaanbaar zat te mompelen in zijn conciërgé-hok, sterk gehinderd bovendien door het geluidsdecor, dat veel te luid was aangezet. Uitstraling, die hij in de regel zeer zeker heeft, was in deze context ver te zoeken. Kaspar Schellingerhout had de muziek geleverd. Wanneer hij de volumeknop wat zachter laat zetten zullen de spelers in het vervolg een stuk beter te verstaan zijn. Van de tekstschrijver had hij als acteur bovendien best een aardige monoloog ter introductie van het stuk in de mond gekregen. Niemand had hem echter verteld dat hij dan wel moest gaan toneelspelen. Onverwachts midden in het stuk uitbarsten in gezang liet horen, dat hij best aardig kan zingen maar de reden daarvoor bleef in het duister.

Naar Mariana Aparicio Torres heb ik in het verleden meermalen met bewondering zitten kijken. Haar eerste rolletje in deze voorstelling verknoei'de ze volledig door tekstbehandeling die het ergste deed vrezende voor de rest van de avond. Later herstelde zij zich en zagen we toch een bekwame actrice op het toneel.

Een goede regisseur had nog heel wat verbetering kunnen aanbrengen.

Het genieten moest deze avond helemaal van Antoinette Jelgersma komen. Wat kan die spelen! Wat heeft die een uitstraling! Best verdienstelijk was ook wel het decor, waar behoorlijk financiële middelen in gestoken waren. Helaas kan een aardig decor zonder theatrale handeling en overtuiging op het toneel de tekortkomingen van deze projecttekst niet verhullen. **Aart Blom**

Het spel was prima, het decor was schitterend, muziek prachtig, maar het onderwerp matig interessant, en kon niet echt boeien, daardoor werd het toch saai. Helaas... **René van Dootingh**

De gedachte om een vierluik op de planken te brengen om het stedelijke leven onder de aandacht te brengen is een goed uitgangspunt om ons burgers wakker te schudden en (letterlijk) bij de les te houden.
Voor mij was het thema "onderwijs" (nog) niet voldoende uitgewerkt, ook de personages kwamen onvoldoende tot hun recht en helaas was de tekst vaak niet erg verstaanbaar.
conclusie: een mooi initiatief maar niet klaar voor het podium. **Joske van Duijne Strobosch**

Het thema lijkt mij meer iets voor scholen ed. Er was een spannend moment in de voorstelling : toen spatte eventjes de vonken eraf....

Mag nog eens kritisch naar gekeken worden door dramaturg en regisseur ! **Hubert Coenen**

We zagen een try-out van deze voorstelling, maar dan mag je toch verwachten dat e.e.a. al flink in de steigers staat. Dat de potentie van de voorstelling zichtbaar is en dat je als publiek geboeid meekijkt terwijl de laatste puntjes op de i worden gezet. Helaas: niets van dit alles bij Metropolis 1. De voorstelling wordt op een presenteerblaadje aangereikt: als publiek hoef je in het geheel niet na te denken. Het is plat, rechttoe-rechtaan, ééndimensionaal, slaapverwekkend. De toch al zwakke tekst kent nauwelijks ontwikkeling. Dit is niveau middelbare schooltoneel. De acteurs doen nog hun best, maar met slecht materiaal kun je niet zo veel. Volgens de flyer is er geen regisseur: dat is te merken. De voorstelling is nu een allegaartje van speelstijlen en overbodige scenes. Het decor is ok, maar doordat je de acteurs duidelijk kunt zien verkleed weet je al precies waar de volgende scene over zal gaan. Dit moet deel 1 in een vierluik worden. Dat belooft niet veel goeds. Terug naar de schrijftafel lijkt me het beste nu. **Derk Hazekamp**

De Directrice annex moeder had de zwaarste rol, die steile trap, dan weer naar beneden klauteren via een stellage met hele grote stappen om weer vlug om te kleden en een aso moeder spelen. Knap gedaan.

Ook het wisselen van leerling naar leraar ging perfect.

Stefan de Walle was helaas soms niet te verstaan.

Maar ik kon me goed indenken hoe het op sommige scholen toe gaat, en dat was de bedoeling van het stuk. De inleiding heb ik helaas gemist.

Ingrid Ypma

directeur, conciërge, docente, leerling, ieder heeft een eigen wereld en op het toneel zijn eigen positie ingenomen, halsstarrig, zonder nader tot elkaar te komen. Een uitzichtloos gebeuren en een oplossing is niet voorhanden. . **Annemare baronner**

De voorstelling weerspiegelde in essentie goed de werkelijkheid hoewel extreem neergezet. Zowel de focus op excellentie in cijfers als de criminaliteit zal in deze vorm niet op elke school voorkomen. Natuurlijk wel de getoonde dilemma's, maar die kennen we allemaal. Ze werden enorm uitvergroot in de teksten uiteengezet. Niet nodig want ze zijn bekend. Had dit niet veel subtieler gekund, uitgewerkt in spannende dialogen? Nu werden ze bijna als toelichting, als een voice-over verteld. Hierdoor was het teveel naar het publiek gericht. De acteurs speelden hun rol uitstekend zowel als leraren, leerlingen, directrice alsook conciërge. Mooi en strak decor en snel wisselende rollen en scenes. Dat hield gelukkig de vaart in de voorstelling. **Frans Verberne**

Het toneel is goed voorzien van elementen die de indruk wekken dat je een gebouw ziet met meerdere verdiepingen. Een school dus met veel leerkrachten en vooral een conciërge die zijn pappenheimers kent. De directrice gaat helemaal op in de eisen van de tijd, het bewerkstelligen van een hoog slagingspercentage. Dat lukt haar schijnbaar en vermoedelijk over de hoofden van leerkrachten en leerlingen. Verder komt elk onderwerp over het onderwijs dat de krant haalt voor in de teksten van de spelers zonder enige samenhang daarin. Dat is jammer want zo kijk je naar een stuk dat eigenlijk heel leeg is en nergens enige diepgang heeft. **Fea Boegborn**

Op het grote toneel verschijnen veel acteurs in nog meer rollen. Er wordt een school nagespeeld door een directeur, een aantal leraren een conciërge en een paar leerlingen. De directeur speelt de moderne manager, met moderne management technieken die alleen onbegrip en weerstand oproepen bij zowel de leraren, de conciërge als bij de leerlingen. Het eindresultaat is een excellente school. Hoe dat resultaat bereikt wordt is onduidelijk: de leraren kunnen het niet aan en de conciërge ook niet. De leerlingen die de boel verpesten worden van school verwijderd en de bollebozen blijven over. Voilà, de tovenarij nabij.

Alles wat in dit stuk gezegd en gedaan wordt staat bol van de clichés. Zo uit de krant geknipt. Geen enkele originele gedachte, plotwending, humor of spanning wordt er geproduceerd. Een ergerlijk lange avond tot gevolg.

Het was een try-out, maar veel zal het niet worden als er geen goede schrijver aan te pas komt. **Sjoerd Postma**

Dit was wel echt uit het leven gegrepen, en lekker aangedikt. Zeer herkenbaar, die directrice, conciërge, en nieuwe docente en prima gespeeld. De muziek omlijst het geheel erg goed. Genoten! Lijkt me zeer geschikt om te spelen voor middelbare-school-personeel... **Nieske Wedman**

Een stuk dat inspeelt op de actualiteit, goed gespeeld in een origineel decor met veel mogelijkheden.

Vooraf het decor vond ik knap bedacht, sober, maar goed voor alle scenes te gebruiken zonder veel ingrepen.

Het is misschien niet toevallig dat van de grotestadsproblemen het onderwijs ook hier het eerste aan bod kwam in de cyclus, er komt ook wel erg veel neer op de schouders van het personeel.

Ik kijk met belangstelling uit naar de volgende delen van Metropolis. **Joyce Sprong**

Helaas de voorstelling heeft mij als kijker niet geraakt. Eigentijdse thema's als scholen als bedrijven, niet de leerling maar de cijfers, langs elkaar leven, verslaving, criminaliteit: we zien ze allemaal voorbij komen, zonder dat ze in samenhang een geheel vormen. De losse scenetjes komen als losse elementen voorbij, de personages blijven in karikaturen hangen en wat een heftig schokkend einde moet zijn, is eerder de opluchting dat het afgelopen is. Ik realiseer me dat ik de tweede try-out heb gezien, dus ik hoop dat de voorstelling met de première in iedere geval een betere timing en tempo heeft. **Marijke de Jong**

Metropolis is een stuk van Sadettin Kimiziyuz. Het is het eerste deel van wat een vierluik moet worden. Dit deel handelt over het onderwijs. Eerdere stukken van hem kwamen voort uit zijn persoonlijk leven en waren allemaal erg de moeite waard. Dit maakte dat ik een hoge verwachting van deze voorstelling had. Hierin werd ik echter in teleurgesteld.

Het stuk speelt zich af op een school. Het toneelbeeld bestaat uit 4 plekken, 2 boven en 2 beneden die min of meer los van elkaar staan. De personages zijn: de directrice die de school op wil stoten tot een excellente school, een conciërge, een beginnende idealistische lerares, een leerplichtambtenaar en wat leerlingen. Deze personages blijven steken in een soort levend pamflet, ze komen niet echt tot leven. Het geheel levert ook geen nieuwe kijk op de situatie op, het zijn allemaal dingen die wel bekend zijn. De afzonderlijke plekken waar gespeeld wordt maken ook dat het geen geheel wordt. De dramatische spanning wordt hierdoor in stukjes geknipt. Het geheel is als losse knikkers in een doos. Het geheel is onbevredigend zowel in regie als inhoud.

Ik ben het stuk eind maart nog eens gaan zien. Er waren wel verbeteringen in het decor, de speelplekken waren meer een geheel geworden maar de personages blijven erg pamflettistisch. Kortom: teleurstellend.

Anne-Mieke Akkermans

Zwak stuk. zwak spel, onoverzichtelijk verhaal. de grote hoeveelheid spelers en rollen lopen kriskras door elkaar. de rode draad is schijnbaar de drugsdealende puber die af en toe bij de conciërge mag rondhangen. in de chaos zoekt de één z'n toevlucht in improviseren, de ander gaat schmieren. wat op zichzelf best grappig is, en die acteurs waren ook echt lichtpuntjes in de avond, maar het stuk werd daarmee niet gered.

Jitske Zitman

Het decor was wel leuk, maar de voorstelling kon me niet echt boeien; het bleef een beetje vlak. Wat mij ook afleidde was dat acteurs die zich omkleedden in beeld bleven. **Erika Verhulst**

Zo snel na "The Nation" opnieuw een maatschappelijk ge-engageerd stuk dat (een aspect van) onze maatschappij kritisch beoordeelt. Dat roept bij mij de vraag op: is het een hype van dit moment om maatschappelijk kritisch uit de hoek te komen, of is het zo ernstig gesteld met de maatschappij dat we aan deze kritiek niet ontkomen.

Ik vind maatschappij kritiek prima, en verwacht dat ook van de kunsten, zeker toneel, maar jammer dat het qua timing niet wat meer uitgesmeerd/ gedoseerd was bij het Nationaal Toneel.

Het onderwerp was wel zeer herkenbaar, gelukkig dat de geschetste situatie niet representatief is voor heel Nederland. Het lijkt me vooral een probleem van de grote steden.

Wat mij steeds vaker opvalt, is dat als er theater wordt gemaakt vanuit een gedachte, (er is dan ook zeker research aan vooraf gegaan) maar er nog geen tekst op papier aanwezig is en dat al improviserend wordt gemaakt, het resultaat mij vaak teleurstelt. De stukken die gebaseerd zijn op bestaande teksten komen vaak veel beter uit de verf.

Niettemin was het stuk boeiend genoeg om naar te kijken, al werd er te vaak herhaald wat de individuele standpunten waren, waardoor het iets drammerigs kreeg.

De muziek overstemde vrij vaak de gesproken tekst, dat was jammer, want was daardoor soms slecht te verstaan.

Dit was een try-out, ben benieuwd hoe het uiteindelijke resultaat zal zijn. **Janie Kropman**

Een innemend toneelstuk met goede acteurs die overtuigend overkwamen.

Ik heb me geen minuut verveeld. **Dagmar Halff**

Niemandland - Bellevue Producties / Eva Jansen Manenschijn

Het is naar mijn idee de bedoeling van de auteur van dit stuk om de vrijwel onoverbrugbare emotionele afstand van de karakters en het daaraan verbonden onvervulbare verlangen naar aanraking uit de doeken te doen. Dat lukt niet onaardig maar sommige elementen van het verhaal lijken er met de haren bijgesleept. De moeder die op de berg onder een vijgenboom begraven ligt, het einde met het losbarsten van het oorlogsgeweld in de stad in het dal. Dat voegde wat mij betreft niet veel toe aan de lading van het stuk. Vandaar een zeven ondanks de goede acteurs. **Paul van Leeuwen**

Hoewel ik niet kan ontkennen dat ik na een halfuur een dipje had - toch even onvoldoende vaart/ontwikkelijking - vond ik Niemandland interessant en intrigerend. **Henk Zwijnenburg**

Binnen ons vaste clubje nabeschouwers was ik het meest enthousiast over deze voorstelling. Ik heb het stuk ook minder somber ervaren dan mijn toneelvrienden - wij waren niet van hetzelfde zwart. Ik vond de dialoog best spannend, hij maakte nieuwsgierig naar de onderlinge verhoudingen in het verleden en de relaties met moeder. Ook vond ik de ietwat onbeholpen manier waarop de pianist zich presenteerde interessant (terwijl mijn vrienden het zagen als matig spel - die indruk had ik helemaal niet). Opvallend sterk vond ik ook het licht, met name het intermezzo in blauw, geel en groen. **Henk Zwijnenburg**

Je blik in een soort Alpenhuisje met in de achtertuin die uitziet op de bergen, het kruis op moeders graf. Een verkleind, treffend decor dat het hele stuk door sfeervol wordt belicht. Prachtig!

Het acteerwerk blijft hierbij wel wat achter en dat kan ik moeilijk los zien van het gegeven. Als mensen elkaar 14 jaar nadat ze huisgenoten waren weer zien, is het de vraag of hun binding méér kan zijn dan een gedeeld verleden. De ontmoeting tussen de voormalige zoon des huizes en de huishoudhulp in 'Niemandland' laat zien dat hun contact zonder de weggefallen moeder te dun is om levensvatbaar te zijn. De twee acteurs maken de stroefheid die daarmee gepaard gaat duidelijk invoelbaar, ook door de bijpassende lichaamstaal die veelal sterk geremd is. Maar juist de aannemelijkheid van dit alles maakt dat ik in 'Niemandland' de verrassing mis die deze productie interessant zou kunnen maken. De gecompliceerde achtergrond van de huishoudhulp - ze was vluchteling - is daarvoor ontoereikend. Al met al een stuk dat niet helemaal voldoet en dat komt denk ik vooral door het uitgangspunt ervan. **Jeroen Schoot**

Verstilde voorstelling van twee mensen die een droombeeld van de ander voor ogen hebben dat in het nu tegen het licht wordt gehouden. De eenzaamheid blijft. **Renée Besteman**

Het voorgesprek door Eva Jansen was verhelderend en maakte dat je met een bepaald verwachtingspatroon het toneelgebeuren ervaart. Je proeft de onmacht om tot elkaar te komen. De onmacht om het verleden los te laten, de onmacht om je jeugd en je persoonlijke ervaringen in de relatie met je moeder te relativiseren. 14 jaren zijn voorbij gegaan, je verlangt er naar elkaar weer te treffen, maar je kan onmogelijk dichtbij de ander komen.. Onmacht is de rode draad door deze beklemmende voorstelling, schitterend toneelspel van Anne-Chris Schulting en Tijn Docter. Ze laten je eenzaam en alleen achter..... **Gerda Verheijen**

Een poëtisch stuk, ik vond het mooi. Een enigszins hopeloos verhaal over 2 mensen die beiden hun best doen, maar waar het niet lukt. Een interessant decor met het veel te gele huis in de bergen. Boeiend, ondanks het bewegingloze toneel. **Heleen Wagenaar**

In potentie belooft de voorstelling wel wat, maar al snel bevind je je als toeschouwer in een met clichés overladen tekst, die vrij statisch door de acteurs wordt gebracht in een decor dat op zich best fraai is, maar weer zo contrasteert met de in de tekst gesuggereerde omgeving dat het eigenlijk alleen maar verwarring oproept. Het einde is dramatisch tenenkrommend slecht; dat ontstijgt nauwelijks het amateurtoneel. De voorstelling boeit niet en daagt de toeschouwer niet uit. **Derk Hazekamp**

de vormgeving was nogal over de top. markant dat gele huisje, maar het kruis op de top van de berg is wel heel erg 'in your face'. de wending kwam nogal geforceerd over. het was erg gespeeld.

ik heb elk moment het gevoel gehad naar een toneelstukje te kijken. daardoor was zelf iets stom kleins als een achtergebleven rijgdraad in overjas van de hoofdrolspeler storend. het onderstreepte het in elkaar gekunstelde toneelstukje. **Jitske Zitman**

Een mooie voorstelling; het had iets intiems, maar kan dat niet direct onder woorden brengen. Ik heb geboeid gekeken en geluisterd! **Erika Verhulst**

Nieuwe Familie – Sanne Vogel

Een 'ervarings' verhaal wordt verteld. Is dat theater? Sanne Vogel maakt het tot theater maar slaagt daar naar mijn idee onvoldoende in. Het boeide me niet echt omdat het verhaal te bekend is. Haar reactie als 'Gutmensch' op het vluchtelingenprobleem was soms ontwapenend maar toch ook weer te voorspelbaar. **Tiny Hielema**

Waren we allemaal maar Sanne's, dan zou de wereld er heel anders uitzien. Ontroerend is het verhaal dat ze samen met haar protegees op de planken brengt. Misschien is het meer een documentaire dan een theatervoorstelling, maar het wordt zo boeiend gebracht dat je aan haar lippen hangt.

Heel mooi en symbolisch is het decor: overal dekbedden, als een warme deken.

De weinige kleuren die verder gebruikt worden komen prachtig terug, tot in de jurk van Sanne.

Je zou wensen dat deze voorstelling door iedereen gezien wordt.

Ongetwijfeld komt er dan meer begrip voor de situatie van vluchtelingen in Nederland en daarbuiten.

Met deze opzet slaagt Sanne Vogel daar heel goed in. **Joke Feitsma**

Wat een verrassing. Natuurlijk spel, Gecomplieerde en schrijnende situatie toegankelijk voor het voetlicht gebracht door drie bevlogen spelers in een origineel passend decor. Complimenten, Sanne! **Annemarie Baronne**

Dit stuk lijkt nog het meest op een documentaire zonder beelden van de omgevingen waar herinneringen aan worden opgehaald.

Een knuffelig decor met al die dekbedden en schapenvachten overal. Zacht tegenover de harde werkelijkheid.

De acteurs zijn zeer geloofwaardig met hun zware Syrische accent. hoewel er veel wordt verteld is het een beweeglijk geheel geworden, mee doordat er wordt gekookt en geslapen op een instortend bed.

Een voorstelling die nog maar eens de harde werkelijkheid laat zien waar veel mensen in moeten leven

Joukje Bijlsma

Tekst vooral van de 2 mannen indrukwekkend, zonder opspraak, recht uit het hart. Sanne Vogel sloot hier mooi bij aan; helaas heb ik moeite met haar stem. Het toneelbeeld simpel maar doeltreffend met al die witte dekbedden. Genoten van het samenspel van de 3. **Nieske Wedman**

Vriendelijk verhaal in een eenvoudige decor. Soms grappig, soms aangrijpend. Knap gedaan door de niet professionele spelers. Hoewel het in wezen geen spel is, maar meer een documentaire op toneel. **Margreet Iskra**

Sanne Vogel vertelt hoe ze met twee Syrische vluchtelingen in contact is gekomen. Het is een egodocument en tevens het verhaal van de twee vluchtelingen. Dit verhaal wordt door hen gezamenlijk verteld. Sanne is eerder in Griekenland geweest om vluchtelingen te helpen, maar is daarbij tegen haar eigen grenzen aangelopen. Ze heeft deze twee jongens ontmoet als vrijwilliger op het station in Amsterdam, waar ze gedropt zijn op weg naar een asielzoekerscentrum ergens ver weg in het land. Ze neemt ze mee naar haar huis. Het toneelbeeld is een huiskamer met een keukentje en luchtbedden voor de logees. De jongens vertellen in het stuk hoe en waarom ze gevlucht zijn en wat ze achter hebben moeten laten en hoe ze nu een nieuw thuisgevoel proberen te krijgen. Sanne geeft aan hoe ze een evenwicht probeert te vinden tussen helpen en haar eigen grenzen bewaken. Het geheel is als het ware een documentaire die zich live voor je ogen afspeelt. De jongens formuleren het Nederlands soms moeizaam, maar wel goed verstaanbaar. Een prestatie op zich. Het stuk maakt duidelijk wat het betekent om vluchteling te zijn en je aan te moeten passen in een nieuwe wereld. Ook wordt duidelijk gemaakt wat je daarbij voor elkaar kunt betekenen. Een indrukwekkende voorstelling. **Anne-Mieke Akkermans**

Geen voorbespreking, maar wel een bomvolle zaal! De grote. Waarom deze voorstelling uit de toneelkijkerserie opeens zoveel publiek trekt ga je je natuurlijk afvragen. Zijn er bedrijvunitjes? Het is ook jeugdiger publiek. De zaal is met behulp van grote lampen goed uitgelicht en stelt een woonkamer met prominent keukenblok voor. Het ziet er goed uit, maar suggereert niet het behelpen met extra bewoners. Als dan opeens ook nog het lichtbed waar de vluchteling/en op kan/kunnen slapen uit meerdere lagen bestaat dan is dat wel een beetje grappig. Dat wat de vluchtelingen onderweg meegemaakt hebben is vermoedelijk minder grappig, maar door de kinderlijke verteltrant en het heen en weer gefladder en onnozel en aandachttrekkend en niet ter zake doende geroen van Sanne raak je enorm afgeleid van enige vluchtelingenproblematiek, als die er al zou zijn. Uit de tekst blijkt dat niet in het bijzonder. Ze wilden niet in dienst: Muayad Hilamia niet omdat hij liever rondrijdt met de auto en muziek, Amir Namou niet na een universitaire opleiding. Ze missen hun thuis, ook al hebben ze veel contact met hun familie lijkt het. Gelukkig kunnen ze bij Sanne wel hun eigen kostje koken. Wat een flauw stuk, dit is toch geen toneel? **Fea Boegborn**

Op een groot toneel dat een klein flatje moet voorstellen ontvangt Sanne Vogel, schrijfster, regisseur en hoofdrolspeelster van deze voorstelling het publiek op een gezellige avond.

De zaal is mudvol, waarschijnlijk omdat het hier om een BN-er gaat.

De emotionele verhalen, van de beide vluchtelingen worden hoofdzakelijk vertolkt door Sanne. Alles wat ze meemaken is verschrikkelijk en afschuwelijk. Dat ze ook veel lol hadden wordt niet verder uitgewerkt. Sanne denkt dat ze uit de woestijn met kamelen komen, maar ze komen uit de grote stad Damascus (groter dan Amsterdam waar ze zich eenzaam voelen al staan ze 24 uur per dag in verbinding met hun ouders, broers en zussen en vrienden.)

De rol van Sanne wordt van voor tot achter en van onder tot boven uitgemeten maar over de jongens komen we niet meer te weten dan dat ze niet in militaire dienst willen. De baan die Amir zoekt is al gevonden en je vraagt je dan ook af of je hier naar een Sanne Vogel promotie of naar een vluchtelingen verhaal zit te kijken.

Het is een verhaal dat melodramatisch is en saai wordt verteld. De liedjes en dansjes zijn matig en de kookprestaties zijn ook niet om over naar huis te schrijven. Al met al een leuke televisieavond voor de commerciële zenders maar geen reden om daar voor naar het theater te gaan.

Sjoerd Postma

Oerknal Variaties – Jan van den Berg / AdHoc

Ik vond het lijken op het bijbreien van wekelijkse wetenschapskaternen uit dagbladen. **Dagmar Halff**

Een even eenvoudige als diepzinnige voorstelling die doordringt tot in de kern. Het moge duidelijk zijn: ik heb ervan genoten! **Plony de Jong**

Op het toneel liggen rollen in rechthoekige patronen, links is ruimte voor de begeleidende snaarmuziek. De theorieën over de oerknal en andere theorieën over het ontstaan van de wereld zijn verweven met de persoonlijke ontstaansgeschiedenis van de verteller, Jan van den Berg. De verschillende theorieën worden in behapbare stukjes gebracht. Steeds wordt dan een nieuwe rol uitgerold voor een nieuwe theorie begint. Zin eigen bestaan begint met een vroeggeboorte, hij komt in de couveuse terecht. Natuurlijk weet hij dat alleen uit de verhalen, zoals er ook allerlei verhalen bestaan over het ontstaan van de wereld. Hij kijkt naar het bijbelse in den beginne en herkent van daaruit de ontstaansgeschiedenis van het bewustzijn en hoe dat onder woorden wordt gebracht. Hij herkent verder verschillende wetenschappelijke theorieën. Dit alles wordt begeleid met muziek. Hij slaagt erin dit alles tot een mooi geheel te maken. **Anne-Mieke Akkermans**

Leuk idee. Interessant gebracht. **Tiny Hielema**

Een mooi verlicht toneel met Jan van der Berg, maar dit keer niet alleen, zoals hij te zien was in het stuk over het Higgs deeltje. Het toneel is voorzien van een soort glimmend ei. Een muzikant erbij verrast mij zeer. Nu de tekst nog denk ik, want met de oerknal heb ik niet zoveel. Dan begint de verteller te vertellen, zoals tegenwoordig vrijwel iedereen, over zichzelf. Ik houd daar niet zo van, en nog minder van mensen die in hun boeken vertellen over hun ouder wordende ouder. Gelukkig komen er nog een aantal andere variaties aan bod die met muziek zijn gelardeerd of voor zichzelf "spelen". Het is mijn avond niet. **Fea Boegborn**

Vandaag komt Jan van den Berg vertellen over de vele verschillende theorieën over de Oerknal. Hij wordt begeleid door Jacq Palinckx die voor een muzikaal decor zorgt.

Het verhaal is nu wat duidelijker dan dat over het Higgs deeltje. Helaas gaat het echter niet over de oerknal maar over het begin van iets, zoals bijvoorbeeld het leven van de mens. Dat is in de tijd dat het heelal bestaat slechts de laatste 5 minuten. Of het gaat nota bene over de bijbel en de vertaling daarvan?? Alsof de vertaling van de bijbel ook maar iets aan het waarheidsgehalte van de bijbel verandert. Zo worden er vele variaties aangehaald, maar het gaat niet over de oerknal. De muzikale begeleiding zorgt wel voor oerknal geluiden of ruimte muziek. Al met al was het een weinig spannende of leerzame of boeiende of verrassende avond.

Sjoerd Postma

Revolutionary Road – Theater Rotterdam

In de meer dan volledig gevulde zaal
- met een extra tribune is het speelveld
ingeklemd door publiek -
is een woonkamer/zitkuil gebouwd,
jazzmuziek, spelers zitten relaxt.
Jacob Derwig opent met een lang beschouwend
verhaal, schetst de voorgeschiedenis, de situatie.

Centraal staat het koppel April en Frank Wheeler,
gespeeld door Alejandra Theus en Teun Luijkx.
April, ooit een gevierd actrice, zit nu in de moederrol.
Frank zeurt - als laffe antiheld - over zijn suffe werk
en burgerlijke woonbuurt tegen zijn vrouw.
April pakt dat op, draait het om en lanceert het
revolutionaire plan om naar Parijs te vertrekken.
Dit start de motor van het toneelverhaal.

Derwig en Malou Gorter spelen de verschillende
buurtgenoten van het stel. Supersnel en subtiel
schakelen zij als ze van personage wisselen.
Geraffineerd, zonder overgang, naadloos
gemonteerd laat regisseur Erik Whien hen
de heel verschillende personages van de woon-
buurt spelen, met slechts een miniem verschil
in houding of kleding komen ze helder in beeld.

Het stel bouwt met scherp geslepen zinnen
het psychologisch drama luid en duidelijk op.
De -genadeloos van verre te herkennen - typische
ruzie-retoriek van mensen die tot elkaar
veroordeeld zijn. Schrijver Yates + tekstbewerker
Derwig laten de woorden wrang na klinken, wat
echt genieten van tekst en spel - toneel - is.

Het stel voldoet totaal niet aan de man- / vrouw-
ideaalrollen in zestiger-jaren-amerika resp. :
persoonlijke ontwikkeling en carrière tegenover
kinderen maken en opvoeden.
April projecteert dit patroon met een twist op
haar man, biedt hem een nieuwe start in Parijs
om uit te vinden wat hij echt wil, wat zijn
bestemming is. Zij zal voor het inkomen zorgen.
April zelf ontdekt intussen dat ze in verwachting
is van haar derde en overweegt deze zwanger-
schap te eindigen.

Frank moet dan dealen en wheelen om nog maar
iets van zijn mannelijke heldenrol te combineren
met de carrière-rol. De twee haaks op elkaar
staande, maar evengoed universele, dilemma's
[man/vrouw#zorg/carrière]
leveren schitterend psychologisch toneel op.
Met snel oplopende spanningen, gevolgd door
meedogenloze stiltes, krijgt elke toeschouwer
de kans zijn eigen plaats in het drama te herkennen.

Het pijnlijk verschil tussen ideaal en werkelijkheid komt
bruut bloot te liggen als de psychisch gestoorde
buurjongen door waarom vragen - prachtig gespeeld
door Derwig - het stel er snoeihard mee confronteert.
Een tragisch einde hangt stilaan boven de zitkuil
waar de enige echte kleur die van de rode bank is.

Weer een top-toneelkijker-avond meegemaakt. **Martien Vogelesang**

deze : "hopeloze leegte" zonder enige inzinking beleefd.

Uitstekend spel goede setting dicht op spelers, intens spel goede ontwikkeling en duidelijk te volgen. Een topavond. **Frits Brouwers**

Geweldige toneelavond, in alle opzichten. Genieten van het spel en van de wijze waarop de makers deze zware kost relatief licht verteerbaar hebben gemaakt. En dat zónder de ernst van de problemen waarmee de personages worstelen te bagatelliseren, laat staan weg te laten lachen. **Henk Zwijnenburg**

Treffend neergezette tragikomedie over grote levensthema's. Afwisselend vederlicht en loodzwaar.

Prettige afwisseling in de scènes, waarin Jacob Derwig het meest overtuigende in de rol van burgerman en in de rol van diens psychotische zoon. **Ronald Visser**

Ik vind het een mooi stuk, goed gespeeld en mooie opstelling met die 'speelkuil'. Wel jammer dat de acteurs (met net als bij het vorige stuk over vampiers) af en toe slecht/niet te verstaan waren. Hopelijk kan er iets aan de geluidsinstallatie worden gedaan om dit voor de volgende stukken te verbeteren. **Ellen ten Berge**

Heftig stuk, goede acteurs, uiteraard met Jacob Derwig erbij. Het stuk was zo heftig dat ik niet goed weet wat ik er mee moet. Sommige dingen waren herkenbaar, maar veel ging me door merg en been. Gelukkig dat het theater is. **Heleen Wagenaar**

Een prachtig stuk uit de Amerikaanse school an de zestiger jaren over klein psychologisch leed in de sub urbia waar de intelligentsia hun keurige, financieel onbekommerde leventjes leven, maar daarin wel de grootsheid en dynamiek missen. Aan het eind word het verhaal echt wel even triest, als het centrale echtpaar probeert toch een modus te vinden om met elkaar verder te leven, wetende dat van alle grootse plannen en fantasieën waarschijnlijk nooit iets terecht zal komen.

Daar wringt het dan echt, en zou je ze graag even een troostende schouder willen aanbieden....

Ik denk dat dit zo'n moment is waarin zeker de helft van de zaal, zeker onder de iets ouderen een herkenning van de eigen situatie plaatsvindt. De ontroering slaat dan ook nog eens terug op de eigen situatie....

Heel mooi gespeeld, psychologisch sterk, mooie karakterrollen, die men ook aankon.

Mooi om te zien dat de psychisch gestoorde zoon van de burens eigenlijk de enige is die ongegeneerd voortdurend de waarheid ziet en ook ronduit uitspreekt.

Een simpel, maar goed bedacht decor, met simpele ingrepen kon een andere omgeving gesuggereerd worden. Ook mooi dat de spelers niet tussendoor "'afgingen", maar zich bescheiden aan de rand van het speelveld terugtrokken. Doordat het publiek om het speelveld heen zat, en de spelers zich geen moment écht kunnen terugtrekken voelde het nog eens nadrukkelijker aan dat de acteurs zich wel heel bloot moeten voelen de hele avond.... **René van Dootingh**

Wat doe je als dertiger met het gevoel hebt als je vast zit in het leven dat je leidt. De wil om iets drastisch anders te doen en niet in staat zijn om die verandering ook te realiseren. Fantastisch acteerwerk in een decor waar je bijna inzit. Aan het begin even wennen aan de wisselingen in verschillende karakters die door Jacob, Teun, Malou en Alejandra worden neergezet, maar dan laat het je ook niet meer los. **Andre Smulders**

Deze toneelbewerking door Erik Whien van de roman van Richard Yates uit 1961 is actueel. Hoewel Whien het stuk nadrukkelijk in zijn tijd plaatst, brengt hij het wel naar onze tijd. Dat ligt vanzelfsprekend aan de tijdloosheid van het thema, de discrepantie tussen de uiterlijke schijn van een gelukkig leven en het onvervulde innerlijke leven.

Yates – en Whien –beschrijft hoe dit conformisme mensen verscheurt. Het echtpaar April en Frank Wheeler gaat er letterlijk aan stuk. De tekst is schatplichtig aan Albee's *Who's afraid of Virginia Woolf*, zij het dat George en Martha op tijd op de rem trappen, om nog in leven te blijven. Een, gegeven de omstandigheden, 'happy end', dat April en Frank niet is gegund. In hun poging te ontsnappen aan de verstikkende burgerlijkheid, vatten ze een plan op, dat niet alleen het einde betekent van dat burgerlijk bestaan, maar ook van hun droom, die de uitvlucht moest zijn.

Whiens keuze om het stuk eigentijds te laten afspelen, is een gelukkige. Hij brengt het hierdoor naar het niveau van een modern historisch drama. Ja, zo sprak men destijds, en dronk men dat, en luisterde naar die muziek, zo leefde men in suburbia. Het maakt de handeling des te schriller. Deze keuze heeft de tekst behoed voor een al te hedendaagse en populaire bewerking. Het taalgebruik is tijdgebonden, maar nooit oubollig of retro, en blijft voor de hedendaagse kijker herkenbaar.

Ook de encenering is modern historisch. Het toneel bestaat uit een zitkuil in het midden van de zaal, het publiek zit ter weerszijden. De zitkuil bevat weliswaar comfortabele stoelen en bankstellen, maar is omgeven door een zwarte rand. Het geheel wekt de indruk van een boksring, een arena. En dat valt samen met de handeling: het gevecht van de protagonisten met hun omgeving, maar ook met elkaar. Tegelijk is het uitdrukking van het zelfbedrog, waaraan April en Frank ten prooi zijn gevallen. De zitkuil, het veilige huis in suburbia als metafoor voor de vlucht voor de boze buitenwereld. Maar zo is die zitkuil ook een zelfgebouwde gevangenis van zelfverloochening geworden, waarin niets rest dan tot het bittere einde vasthouden aan de onbereikbare droom.

Alles bij elkaar staat zo de karakterontwikkeling centraal, en daarmee het spel. En hoewel de acteurs niet altijd uit de voeten raken met de emotionele miniatuur – het is bij vlagen ietwat te voordrachtelijk, is er niks mis met de grote uitbarstingen. Vooral de dialogen zijn van een puike kwaliteit.

Zo zijn we getuige van de desastreuze gevolgen van ontkenning en verloochening: het vermalen van de individuele mens in de verpletterende ineenstorting van een huwelijk, en de ondergang van dromen op de meedogenloze realiteit. En dat op een nooit banale wijze, die herkenbaar blijft voor het publiek van alle tijden. **Theo Akse**

Ze lijken wel in een kooi te wonen, waar wij als publiek van alle kanten in kunnen kijken. Als je je dan nog niet begluurd voelt en onvrij....Het benauwende bestaan in een voorstad in de vijftiger jaren wordt perfect in beeld gebracht. Een zitkuil met twee soorten en kleuren meubilair is voldoende om veel verschillende ruimtes voor te stellen. Thuis of op kantoor, bij de burens of ergens anders, het kan allemaal moeiteloos, knap

gedaan! Alejandra Theus speelt de huisvrouw die eigenlijk tot actrice is opgeleid, maar daarin niet succesvol is, en die dus hele dagen thuis is bij de kinderen. Dat was in die tijd heel gewoon, maar zij wordt er gek van. Haar man, Teun Luijckx, heeft een saaie baan en wil graag iets uitdagenders, maar wat, dat weet hij niet. Het doet hun huwelijk niet goed en in een ultieme poging om de boel te redden komt zij met het plan om naar Parijs te emigreren. Als zij zwanger blijkt te zijn van hun derde kind en geen abortus wil gaat het feest niet door. Dan stort hun hele wereld in. Iedereen bemoeit zich ermee en dat maakt het voor de kijker heel interessant. Alle overige rollen worden gespeeld door Malou Gorter en Jacob Derwig, en die doen dat met verve. Als goede vrienden zijn ze fantastisch, maar vooral als buurvrouw en psychisch zieke zoon zijn ze een lust om naar te kijken. Vooral Jacob Derwig is fenomenaal. Hij zegt iedereen keihard de waarheid en die waarheid komt keihard aan bij het jonge paar. Na een geslaagde abortus overlijdt de jonge vrouw aan bloedingen, of was het een verkapte zelfdoding? Ze is in elk geval van het benarde leventje af. Nou hij nog. **Brigitte Van Mulken**

Een knappe, rake toneelversie van het boek Revolutionary Road uit de zestiger jaren.

De voorstelling wordt gespeeld in een vierkante functionele ruimte /kamer die meegroeit met het treurige verhaal. De dialogen zijn sterk en indringend. De acteurs spelen "echte" mensen die vechten voor elkaar en vooral ook worstelen met zich zelf.

Een prachtig levensechte voorstelling vond ik het! **Joske van Duijne Strobosch**

In onze nazit bleken de verschillen in kijken nogal geslachtsbepaald ... ik had me vooral gericht op April, de mannen op haar man (ik weet niet eens zijn naam meer ...!). Hieruit bleek maar weer de waarde van de Spuifoyer; een goeie omgeving om na te praten.

De vormgeving vond ik prachtig, een vierkant, erin of eruit of ertussenin, de acteurs deden heel goed werk om dat te laten ervaren **Marga Swart**

We zien een echtpaar, April en Frans, op een moment in hun leven dat ze vastgeroest dreigen te raken in de nieuwbouwwijk. April wil graag uitbreken en krijgt Frank ook zover, maar dan raakt ze zwanger en dat houdt iig Frank tegen. April en Frank worden gespeeld door twee acteurs, burens, collega's en vrienden worden ingevuld door twee andere acteurs. Na de eerste minuten snap je het systeem en herken je onmiddellijk Helen of Milly of wie je dan ook maar voor je hebt. Vooral Jacob Derwig was meesterlijk in het overtuigend aannemen van totaal verschillende rollen. die van zoon John was het meest in het oog springend, want hij zei, als 'gek', 'de waarheid'. Maar dat vond ik ook wel een beetje cliché. In de naziet hoorden wij van een medekijker die het boek gelezen had, dat April voor haar trouwen een beroemd actrice was geweest. Dat maakte ik niet op uit de monoloog in het begin. Dat maakt de abortusgedachte wel begrijpelijker. Decor en het gebruik ervan onderstreepte goed de groeiende kloof tussen Frank en April. Toch, ik vond het stuk lichtelijk gedateerd. Stoppen acteurs echt met werken als ze zwanger worden? **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Eindelijk weer eens echt toneel. Ik zie mensen en hun wederwaardigheden. Teruggebracht tot hun essentie maar nog steeds volbloed mensen. Heerlijk. **Paul van Leeuwen**

Meesterlijke, aangrijpende voorstelling over het jonge echtpaar Frank en April (prachtig gespeeld door Teun Luijckx en Alejandra Theus), dat vastloopt in hun relatie als ze opgeslokt worden door het huisje-boompje-beestje-leven. Even schitterend spelen Jacob Derwig en Malou Gorter die de overige rollen voor hun rekening nemen. Voorstelling begint na de première van een amateurtoneelvoorstelling, die ontluisterend is geweest. We voelen dat verwachtingen in duigen vallen. De enige die nog de waarheid durft te benoemen, de 'gekke' zoon van de burens. Die komt keihard binnen bij April en bij het publiek. **Marijke de Jong**

Prachtig spel, mooie setting. Indrukwekkend. **Hannah Koutstaal**

Prachtige voorstelling en mooi gespeeld.

In de laatste scene was de Belgische actrice slecht te verstaan. **Hillie Kuipers**

Een voltreffer

Verrassend, dat een gekende uitstekende acteur ook in staat blijkt een succesvolle toneelbewerking te maken van een literair boek. Een heel ander métier.

Het voormalige RO Theater, thans Theater Rotterdam zoekt het de laatste jaren met name in voorstellingen, die (ik moet het bekennen – voor de iets oudere kijker) helemaal geen toneel zijn.

Het begon al met het besluit geen klassieke teksten meer te willen spelen. Onder de nieuwe leiding zien je nu wederom allerlei pogingen om het terrein van gewoon ouderwets, verhalend -zeg maar "figuratief"- toneel te ontwijken. Een eigengemaakte bewerking van een al wat langer bestaand boek valt dan mooi buiten het verfoeide kader van klassieke teksten maar is gelukkig wel gewoon toneel zoals toneel bedoeld is. In het begin wordt je helemaal op het verkeerde been gezet. Waar zijn we eigenlijk en waar gaan we naar toe? Gaandeweg gaan de puzzelstukjes een beeld opleveren, dat steeds helderder wordt. Eindelijk weer eens mooie werkgelegenheid voor klassieke acteurs in een (als ik het toch stiekem zo noem) klassiek stuk. Hulde.

De keuze van de regie om het publiek aan twee kanten van het beeld te zetten (je moet toch iedere keer een beetje proberen afstand te nemen - opdat niemand gaat denken, dat we hier gewoon klassiek toneel aan het produceren zijn) geeft behoorlijk schade aan de verstaanbaarheid. Dat zou eigenlijk in het vlakke vloertheater en spelend met versterking niet moeten kunnen. Desalniettemin nogmaals hulde. Echt toneelspel met vakkundige acteurs. Daar komen we voor! **Aart Blom**

Fantastisch initiatief van Jacob Derwig! ik heb het boek niet gelezen en was dus nog niet bekend met deze klassieker. Deze voorstelling was een heel mooie kennismaking.

Volgens de lezers van het boek om me heen is de taal van Richard Yates heel leuk om te lezen. Dus daar ben ik nu wel benieuwd naar. In de bewerking van Derwig kón ik in ieder geval geen fouten ontdekken ;)

Het is een heel goed basisingrediënt geweest om deze voorstelling op te bouwen.

De bijzondere opstelling van een zitkuil met publiek aan weerszijden brengt de voorstelling een interessant aspect en tilt het geheel naar een hoger niveau.

De vier acteurs hoefden 'alleen nog maar' te schitteren in hun rollen. De situaties en discussies zijn heel herkenbaar, zoals was te merken aan de reacties in de zaal. De rollen en scènes wisselden soms in razend tempo door, zonder uitleg. Dat was een vondst, en een goeie manier om het publiek erbij te houden. Er zaten ontroerende en ontzettend grappige scènes in. In de categorieën grappig en herkenbaar moest ik het hardst lachen om de burens die met z'n tweeën een roddelverhaal vertellen.

Bij het nagesprek kregen we achtergrond over regiekeuzes, zoals het schrappen van requisieten als plantjes, en andere franje. Die keuze was de juiste. Alle aandacht voor het stuk. Ik heb niet doorgehadt dat we twee uur geboeid waren geweest. **Jitske Zitman**

Je woont in een mooi huis in een buitenwijk, maar er is een onweerstaanbaar verlangen naar iets anders. Schitterend spel over een tot mislukking gedoemde ontsnappingspoging uit een gouden kooi. **Gerrit Jol**

Wat een ongelooflijk mooie tekst en ongelooflijk goed gespeeld. Hier mag je me anytime voor wakker maken. **Renée Besteman**

Top gespeeld stuk! Boeide me van begin tot einde, goed spel, intrigerend onderwerp (deed ook een beetje denken aan "Who's Afraid of Virginia Woolff) . Hoop op meer van dit soort door Derwig bewerkte stukken! **Janie Kropman**

Hoe sla je een nieuw, onbekend pad in wanneer je vele jaren lang vooral 'zekerheden' in je bestaan hebt gebreid? Die vraag kwelt in 'Revolutionary Road' het echtpaar Frank en April (vooral haar) en je voelt als kijker al snel dat dit niet goed kan aflopen. Het thema krijgt vorm en vaart in de dialogen met een bevriend traditioneel stel voor wie elk idee van een omslag in hun leven dwaas is. De acteurs beelden dit overtuigend uit - waarbij de tekst van het stuk een stevig fundament vormt. Ondertussen wordt het patroon van geijkte onderlinge verhoudingen voor mij het meest principiële onder vuur genomen door John. John is een jongeman met psychiatrische issues die opvalt door ontremd taalgebruik en scherpe observaties. Zijn korte zinnestjes werken bijna als een handgranaat en brengen de onechtheid en conflictstof bij de anderen genadeloos naar de oppervlakte.

Het kille decor in de vorm van een groot, laag wit kader laat de personages goed uitkomen en suggereert tevens iets van een ingesloten bestaan, wat aansluit op het thema.

Ik vind 'Revolutionary Road' een sterke productie. Regisseur Eric Whien en z'n team slagen er vooral in om verwachtingen en spanningen in en tussen individuen indringend vorm te geven. **Jeroen Schoot**

Bijzonder om als publiek 'achter' het podium te zitten en aan de overkant ook publiek te zien. Het verhaal - de ontwikkeling van het leven van een echtpaar in Amerikaanse suburbs - is van alle tijden en van alle plaatsen. De kracht van de voorstelling zijn de dialogen die je meenemen en laten voelen wat de impasse, worsteling, pieken en dalen in een relatie kunnen zijn. Genoten van de vloeiende overgangen naar weer andere scènes in het verhaal. Karakters van de verschillende personages worden door acteurs en de rake teksten in een oogwenk uitgediept. Een klassiek toneel van hoog niveau. **Frans Verberne**

Was het boek net aan het lezen (uit 1960/61?), Vond het boek en het toneelstuk verrassend modern, gefnuikte verlangens en ambities, vastgeroeste rolpatronen.

Voor mij werkte het zo heel dicht op het stuk en de acteurs niet zo goed: ik ging te veel letten of ik misschien de technische aspecten van het acteren door het spel heen kon zien, en dat belemmerde mij om meegesleept te worden. **Martje Verhagen**

Subliem stuk, dito acteurs en spel. Bij voorbaat de absolute topper van deze toneelkijkerserie
Yolande Krullaards

Hier kan ik kort over zijn: top. Super acteurs, zeer fraai decor (zitkuil) en mooi ruimte-gebruik, goede muziek, prachtige regie. Sterke tekst (een prima bewerking van de oorspronkelijke roman). Een lekker stuk dat je met een "doe mij er nog maar een"-gevoel naar huis laat gaan. **Derk Hazekamp**

Een Juweeltje. Totaal overrompeld was ik door dit stuk. Een heerlijk gevoel, Toneel in de breedste zin van het woord. Teksten schitterend verwoord door de acteurs. De triestheid, overrompelt je. De wijze waarop het publiek om het podium zat bracht het spel heel dichtbij. Voelbaar. Het gesprek na afloop met Jacob Derwig en Teun :Luijckx was verhelderend. Een heerlijke toneelavond. **Gerda Heethuis**

Ijzersterk stuk ! 4 topacteurs...
Goeie tekst, snelle karakterwisselingen....

geweldig dus ! **Hubert Coenen**

Romeo en Julia – Toneelgroep Oostpool

Zou het echt zo zijn, dat dit soort modernisering nieuw (en jong) publiek de schouwburg in trekt?

Wanhopig zijn de podiumkunsten op zoek naar nieuw publiek. De oudjes sterven uit en er moet wat gebeuren. Dat een schrijver vier eeuwen stand heeft kunnen houden zegt niet genoeg. Vernieuwing is het motto, zo niet – dan is de ondergang nabij.

Ik hoop voor het toneel, dat ik een zéér goed hart toedraag- dat ik ongelijk heb. Dat goede teksten de eeuwen zullen trotseren en onvermijdelijk geachte modernisering met straattaal, die voor niet-ingewijden in het programmaboekje moet worden uitgelegd, van voorbijgaande aard zal blijken.

Waarom haal je lagen weg uit een sterk stuk? De rol van Fra Lorenzo komt compleet in de lucht te hangen. Is hij één van de straatjongens? Waarom spant hij zich dan zo in om de kwalijke gevolgen van spanningen tussen twee toonaangevende families in Verona uit te wissen? In deze versie blijft dat een raadsel. Wat hebben Romeo en Julia met elkaar? Het wordt verteld maar niet getoond. Waar blijft de vonk waarvan gezegd wordt, dat hij tussen hen overgesprongen is? Zonde van het stuk!

Geef mij maar de modernisering van Jack Nieborg in Diever, die heel wat toegankelijker zijn en waarmee hij makkelijk twintig avonden een volle bak met duizend toeschouwers haalt, die waarschijnlijk lang niet allemaal heel vaak de schouwburg frequenteren.

Toegegeven, de kostuums zijn hoogst origineel, het decor biedt fraaie mogelijkheden tot klim- en klauterwerk en ook tot smijterij. Het spelen met zeer jonge acteurs zou heel goed zijn als ze vakbekwaam waren. Tekstbehandeling was deze keer beneden de maat. Het kan toch niet zo zijn dat als je de grote zaal ontvlucht toch in een situatie terecht komt waarbij heel wat woorden de toeschouwer (op de tweede rij) ontgaan omdat ze half worden ingeslikt en ongearticuleerd schreeuwen de overhand heeft.

De Toneelgroep Oostpool in het algemeen en de Heer Marcus Azzini hebben prachtige dingen laten zien maar deze keer zijn ze voor mij toch de bocht uitgevlogen. **Aart Blom**

Knap hoe men probeerde de middeleeuwen naar de huidige tijd "te vertalen" **Martien Hess**

Verrassende en onderhoudende bewerking van Shakespeares klassieker. Heb me geen moment verveeld en de ogen uitgekeken op het rood en blauwe draaitoneel. De bewerking in eigentijdse straattaal is erg leuk en Dieuwertje Dir speelt een pittige Julia. **Marijke de Jong**

Samenloop van omstandigheden – Saman Amini

Prachtige voorstelling met prima (Iraanse) acteur met soms heel ontroerende tekst.

De "Kleine" die aangespoeld was op het strand van een Grieks eiland....

Vooral het vluchtverhaal is voor mij heel herkenbaar vanwege mijn verleden als medewerker binnen Vluchtelingenwerk.

Geweldig decor met slimme projecties.

Leuke muziek met liveband. **Hubert Coenen**

Deze voorstelling kon weinig boeien. De teksten waren niet bijster origineel en de liedjes van een bedacht rijm en krakend metrum. De motieven hingen van de clichés aan elkaar en leken vooral een ideologisch publieksbehegen te dienen (je kon er op wachten: Palestijnen kwamen voorbij en het was allemaal de schuld van Amerika en het verdorven kapitalistische Westen, houdt toch op!). En waar lag eigenlijk de grens tussen thema en motief? Ook de vorm hebben we vaker gezien: een mannetje houdt een monoloog en zingt er wat bij. Verder stond er wat meubilair niks te doen en werden op de witte achterwand sentimentele plaatsjes vertoond. Het was allemaal nogal gemakzuchtig en getuigde van weinig originaliteit; het geheel had weinig toegevoegde culturele waarde. **Theo Akse**

Mooie voorstelling. Decor prachtig, met een schitterende grafische ondersteuning van het verhaal geprojecteerd op de achterwand. De speler had de zaal met zijn verhalen over de jeugd in - wat was het, Irak? - helemaal in zijn ban. vooral het verhaal over armoede vond ik schitterend. En het verhaal verbinden met het verdronken jongetje was een aangrijpend statement. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Het toneel is helemaal met witte decors-elementen gevuld, achterwand, tafel, stoel en bed. Op het witte achtergordijn verschijnen bij het verhaal passende silhouet-projecties. Saman doet zijn verhalen en liedjes met achter het half-transparante decors drie muzikanten.

Hij speelt de ik-figuur in het relaas van de elfjarige jongen tot aan de dertiger. Eigenlijk zijn het tien liedjes-met-verhaal die elk een sentiment, een gevoel illustreert. Veel geforceerd rijm en engelse krachttermen geven de tekst een populair rap-karakter.

Rode draad is het schrijven van een brief aan een kleine jongen die nog ergens in een opvang in Noord-Afrika vast zit. Schaamte en schuld ten opzicht van die kleine jongen houdt Amini uit zijn slaap.

De verhalen missen dramatische ontwikkeling en waar iets van een boodschap te verwachten is rest alleen het beeld van een afrastering. Ook biedt geen van de verhalen op zich enig uitzicht op hoe het verder moet of kan met het aangedragen schuldgevoel met schaamte, alleen sentiment blijft achter samen met het toeval van de gebeurtenissen. Achtergrond of context zijn overal in het verhaal aanwezig maar worden openlijk genegeerd. Dan rest de mens als slachtoffer van wat hem of haar is overkomen.

Het is van een succesvolle immigrant een wat mij betreft teleurstellende visie :

"Je bent wat je overkomt"

op dit indringend eigentijds wereldprobleem. **Martien Vogelesang**

Samenloop van omstandigheden – Saman Amini/Paradiso Melkweg producties

Saman Amini rapt songteksten op live muziek, gespeeld door zijn muzikanten die achter het grote projectiescherm zitten en de hele voorstelling buiten beeld blijven. Het decor is sober, een bed, een stoel en een tafeltje, alles in smetteloos wit. De achtergrondbeelden van een (berg)landschap met animaties van een kleine jongen en zijn trompet zijn prachtig en stelen de show. Tussen de songs door zingzegt Amini liefdevol en gepassioneerd het vluchtelingenverhaal waar hij zelf deel van uitmaakt. Hij raakte wel aan de andere kant van het hek, vele anderen, waaronder het aangespoelde jongentje, niet. Dat zit hem heel erg dwars, hij heeft er slapeloze nachten van. Op de achtergrond zien we een aangespoelde trompet en kunnen niet anders dan aan "die kleine" denken en aan het beroemd geworden kinderlijkje in de branding. Een triest beeld van een keihard verhaal, warm verteld.

Brigitte Van Mulken

Een van de mooiste voorstellingen van dit jaar!

Amini is een "taalkunstenaar" en brengt ons een indringend, liefdevol en muzikaal verhaal (prachtig gespeeld ook door de 3 musici) versterkt door projecties op doek. **Joske van Duijne Strobosch**

indringend stuk dat indruk maakte en mooi was vormgegeven met mediamiddelen en zang. Complimenten aan Amini! **Janie Kropman**

Saman Amini is een begenadigd verteller, daar ligt zijn kracht. Zijn verhalen slepen mee. Het is duidelijk dat iemand, die solo op het toneel staat behoefte heeft aan rustpunten en overgangen. Die behoefte wordt deze keer vervuld door drie onzichtbare muzikanten.

Saman Amini krijgt dan echter geen rust, hij moet behalve vertellen ook nog zingen. Voor mij (maar dat is dat natuurlijk volledig een persoonlijke mening) is dat geen goede oplossing. De muziekjes drukken met drie man zwaar op de exploitatie, zijn niet interessant en allerm minst meeslepend.

Zij dienen als oprekken van de speelduur en dan krijg je toch nog maar een voorstelling van een schamele één uur en vijf minuten. De vertelkunst van Saman Amini is zonder meer toereikend voor een behoorlijker speelduur. Alleen moet hij dan nog op zoek naar een andere invulling van rust en overgang. Dat moet echter met goedkope middelen zeker op te lossen zijn.

Het goede nieuws is dat je als toehoorder onvoorwaardelijk gelooft dat de belevenissen van het theaterpersonage volledig uit hem zelf komen.

Blijkens de flyer draagt hij een uitgeschreven tekst voor, die volgend seizoen rustig door een andere acteur gespeeld kan worden. Knap! **Aart Blom**

Shop till you drop – Golden Palace

Blijft boeien. Hilarisch en absurd waardoor het rustig kijken is. Humoristische lijn is goed opgebouwd. Einde begreep ik niet. Zeker de moeite waard om te bekijken. **Hanneke Bakker**

Het toneel is helemaal met witte decors-elementen gevuld, achterwand, tafel, stoel en bed. Op het witte achtergordijn verschijnen bij het verhaal passende silhouet-projecties. Saman doet zijn verhalen en liedjes met achter het half-transparante decors drie muzikanten.

Hij speelt de ik-figuur in het relaas van de elfjarige jongen tot aan de dertiger. Eigenlijk zijn het tien liedjes-met-verhaal die elk een sentiment, een gevoel illustreert. Veel geforceerd rijm en engelse krachttermen geven de tekst een populair rap-karakter.

Rode draad is het schrijven van een brief aan een kleine jongen die nog ergens in een opvang in Noord-Afrika vast zit. Schaamte en schuld ten opzicht van die kleine jongen houdt Amini uit zijn slaap.

De verhalen missen dramatische ontwikkeling en waar iets van een boodschap te verwachten is rest alleen het beeld van een afrastering. Ook biedt geen van de verhalen op zich enig uitzicht op hoe het verder moet of kan met het aangedragen schuldgevoel met schaamte, alleen sentiment blijft achter samen met het toeval van de gebeurtenissen. Achtergrond of context zijn overal in het verhaal aanwezig maar worden openlijk genegeerd. Dan rest de mens als slachtoffer van wat hem of haar is overkomen.

Het is van een succesvolle immigrant een wat mij betreft teleurstellende visie :
"Je bent wat je overkomt"
op dit indringend eigentijds wereldprobleem. **Martien Vogelesang**

Het slot was leuk gevonden, maar kwam wat laat. **Theo Akse**

fysiek theater met een humoristische kijk op menselijk gedrag. qua spel, beweging ,tekst en zang een genoeg om naar te kijken en ook een beetje om je te schamen voor je (eigen) gedrag! **Joske van Duijne Strobosch**

Wat een fantastisch leuk stuk!

Het plezier spat ervan af, ondanks dat de personages vaak ernstig labiel en ongelukkig in het leven staan. Hier heeft een regisseur met veel gevoel voor het morbide, en met veel inzicht in de fijne gestoordheid die de mens kan hebben een dikke vinger in gehad. Het maakte het stuk verrassend verrassend en rijk aan menselijke variaties. ik heb er van genoten! **René van Dootingh**

Mooi gespeelde voorstelling en prachtig gezongen door de mannelijke acteur. Vanaf het begin voelde ik droefheid over de tobberige inspanningen van de verkopers en ook de leegheid van de klanten. Mooi gedaan. **Hillie Kuipers**

In een warenhuis worden de diepste wensen van klanten vervuld. Als er een vermoeden is van een wens, dragen de medewerkers van alles aan om precies het juiste kussen/ kledingstuk/ whatever te vinden. Heel veel fysiek theater, mooie zang en dans en hilarische taferelen worden ons voorgeschoteld. een ouderwetse Golden Palace. **Susan de Boer en Geertje van der Waaij**

Top voorstelling van Golden Palace. Weer als vanouds absurdistisch en humoristisch. Er wordt ons een mooie spiegel voorgehouden: shoppen als compensatie voor een "leegte" in ons bestaan? Als troost? Heb er van genoten. **Janie Kropman**

Er is een nieuw Senseo-apparaat binnen met 45 aromamondjes en dat moet uitgelegd worden aan het nieuwe personeelslid. Belangrijk! Bij elke klant die binnenkomt wordt het interieur veranderd. Zoek je een wekker, dan worden alle klokken aangerukt. Wil je kleding? Dan rollen

we de kledingrekken de winkel in. Als je als klant alleen maar bedacht hebt dat je iets wilt kopen kun je al niet meer terug, je wordt gedirigeerd richting de kassa. Je mag helemaal los gaan in de avondjurk die je aan het passen bent of je seksueel uitleven op een hele grote teddybeer. En als je niet weet wat je wilt, dan ruil je toch gewoon? De chaos is pas echt compleet als de Sale begint. Het is het bekende hilarische uitvergroten van allerlei situaties, we krijgen weer eens een spiegel voorgehouden. We kopen tot we er bij neervallen (of veranderen in een etalagepop). Geestige voorstelling, helemaal in de stijl van Golden Palace. **Brigitte Van Mulken**

Vakwerk

In de Toneelkijkersserie hebben we al meer aardige voorstellingen van Golden Palace gezien. Toch zou ik voor dit soort aanbod nooit op eigen initiatief een kaartje kopen. Telkens echter, eenmaal daar toch binnen geraakt- laat ik mij verrassen door de vondsten, het vakwerk, het amusement. Normaal gesproken kom ik voor tekst naar de schouwburg. Bij eerdere producties van Golden Palace kwam die ook wel. Deze keer stond ik versteld hoe je praktisch zonder gesproken woord een avond kunt vullen. Het mooist zijn de ongelofelijk kleine gebaartjes, die heel toch heel duidelijk zijn. Uiteraard kun je zo'n hele avond niet zonder grote gebaren en overdrijving. Het meeste indruk maakt echter het minimale. Vooral de pas kort geleden afgestudeerde Kajetan Uranitsch betoonde zich op dit gebied een meester. Onmisbaar is natuurlijk het concept en de regie van de permanente kracht achter deze groep, Ingrid Kuijpers. Zij weet elke keer weer een nieuwe benadering te vinden voor dit soort theater. Mooi ondersteunend decor, waar ondanks de ongetwijfeld altijd krappe financiële mogelijkheden veel aandacht aan is geschonken en toch enig geld in geïnvesteerd. Kortom tevreden en verrast de zaal verlaten. **Aart Blom**

Grappig, maar minder wervelend dan verwacht. **Hannah Koutstaal**

Het idee van de voorstelling is eigentijds en intrigerend: hoe wordt onze koopverslaving tot het ultieme uitgebuit. Golden Palace geeft daar leuk vorm aan, maar meer dan onderhoudend wordt de avond niet. **Marijke de Jong**

Knappe combinatie van subtiel acteer spel, zang en soms bijna aan fysiek geweld grenzende acrobatiek. Superleuke voorstelling! **Yolande Krullaards**

Ik heb genoten! Hoe veel je kan zeggen met weinig woorden en hoe ongemakkelijk dat aanvoelt. Subtiel decor, geweldige wisselingen, zo soepel ging het allemaal, het was gewoon dansen.

Wat prachtig ook die liedjes van Neil Young; het gaf de voorstelling een heel aparte sfeer. **Marga Swart**

Het is een origineel thema dat goed is uitgewerkt.

Het biedt veel mogelijkheden aan de acteurs om te improviseren. Ze lieten zich af en toe ook lekker gaan, wat veel komische scènes opleverde. De vormgeving was simpel, maar het decor bood veel mogelijkheden om weer iets anders uit te beelden.

De zang van een van de acteurs was heel goed en had ook een heel speciaal effect. Het was een heel vrolijke, licht verteerbare voorstelling.

Hulde! **Joyce Sprong**

Weer een echte Golden Palace voorstelling. De acteurs zijn expressief en het thema wordt indringend neergelegd. Enkele kenmerkende menselijke eigenschappen worden zonder woorden voelbaar gemaakt. Vooral de bevrediging van het geluksgevoel. Dat is tegelijk misschien de zwakte van de voorstelling. Een rijkdom aan thema's is niet aan de orde. Wordt het spel daarom steeds absurder? Maar het spel maakt veel goed. En een prima moment om het stuk te zien zo vlak voor de Sint en de Kerst! **Frans Verberne**

Superleuk, maar voortaan zonder mij - Wunderbaum

Een prachtige satirische voorstelling over de amusementsindustrie. Heerlijke ironie en lekker vet spel zo af en toe. Maar ook prachtige teksten en monologen over maatschappelijk relevante thema's. Knap gedaan!

Rubi Hendriks

Als ik al een cruise overwoog dan is dit een goede manier om daarvan af te zien. Dat krijgt de voorstelling in elk geval voor elkaar. Een toegangskaartje is vele malen goedkoper dan een cruise. Wel jammer is dat ik maar één acteur goed kon verstaan. Dat ligt natuurlijk ook aan mijn gehoor, ik ben perceptiedoof en versterking van het geluid helpt niet, integendeel, meestal wordt het slechter. **Paul van Leeuwen**

Het was wel leuk, maar van Wunderbaum had ik meer verwacht. Gaat het een beetje achteruit bij Wunderbaum? Overigens vond ik een paar personages onvergetelijk leuk. **Heleen Wagenaar**

Ik vind Wunderbaum altijd leuk, en ik weer genoten.

Het spel vond ik af en toe brilliant, en daardoor ook super ontroerend.

En die grap over Joost Zwagerman, die zo gelachen had om het boek waarop het stuk is gebaseerd, brengt tot op de dag van vandaag (3-1-2018) nog steeds een glimlach bij mij teweeg. **Martje Verhagen**

Ik vind 'superleuk' voor 'Superleuk, maar voortaan zonder mij' iets te veel van het goede, maar ik heb me met deze voorstelling wel prima geamuseerd. Van mij mag het in het theater af en toe best wel eens lekker kolderiek zijn (kaliber Golden Palace e.d.). Dus zo'n clubje fijnbesnorde Griekse nep-kapiteins is aan mij wel besteed. 'Superleuk' was vaak grappig, soms flauw, incidenteel iets te makkelijk en inhoudelijk niet bijster interessant. Maar ik vond het leuk om naar te kijken, de combinatie vloer/scherm werkte prima en de muziek was goed. Eigenlijk een 7,5 van mij. **Henk Zwijnenburg**

Hoge verwachtingen en dus meer kans op een tegenvaller: dat gevoel beklijft na het zien van 'Superleuk...'. De keuze voor cruisereizen als onderwerp vind ik treffend want de grootschalige vermaak- en ontspanningsindustrie weerspiegelt het nodige van ons gedrag als consument. Door zelf op een cruise mee te varen en het boek van Wallace als werkdocument te gebruiken, heeft Wunderbaum zich serieus ingeleefd. Jammer genoeg lukt het de groep niet om daaruit een samenhangende productie te bakken. Daarvoor vind ik de meeste scènes te los van elkaar staan en ook te bedoeld-komisch aangezet. De eventuele scherpte van Wunderbaum's commentaar of zijlicht op het cruisewezen blijft daardoor voor mij onzichtbaar. Intussen wordt er wél goed geacteerd en zelfs gezongen, ook de vormgeving vind ik geslaagd.

Al met al een wat gemengd beeld bij dit stuk waarin m.i. de regie het heeft laten liggen. **Jeroen Schoot**

Disclaimer: De welkomst was allerhartelijkst, met iets als ouzo uit een plastic glaasje. dat spul is te smerig om van te nippen, dus snel weggewerkt. Het bleek het laatste tikje om mij over de rand van vermoeidheid te duwen, na mijn uitzwaiborrel van het Spui. ik heb dus slechts fragmenten van de voorstelling gezien.

De premisse/ het concept van Wunderbaum, vond ik ijzersterk. althans als ik het goed begrepen heb was het idee om een stuk te maken over de cruise, met de cruise, en dat dan weer op te voeren tijdens de cruise.

Wat me bijstaat van de verschillende scènes is het naspelen van situaties op de boot, met de verschillende bemanningsleden, veel licht veel kleur.

de apotheose heb ik gelukkig wel gezien: HET optreden door Wunderbaum tijdens de cruise. WAT een ongemak! hulde, je moet het maar durven. in het hol van de leeuw. Toch denk ik niet dat er daadwerkelijk één en ander is ontregeld op de cruise. die stoomt waarschijnlijk onaangedaan door, zonder al te veel met de ogen te knippen over deze poging tot ironie. Want ironie komt kennelijk gewoon niet aan daar op de Prima Aida? De afwijks-brief per email van het cruise-management vond ik verrassend uitgebreid en serieus onderbouwd. Daaruit maakte ik op dat Wunderbaum en de bootmensen op totaal verschillende niveaus communiceren.

Al met al vond ik het heel grappig. Eigenlijk zou ik de voorstelling een keer willen bekijken als er goede kans is dat ik m helemaal zou kunnen zien, maar dit was helaas de laatste in de tour. Volgende keer, Wunderbaum, arrangeer ik mijn schema dusdanig dat al mijn aandacht gericht zal zijn op jullie show, beloofd! **Jitske Zitman**

Treurnis op zee. Dat zou wat mij betreft de ondertitel kunnen zijn van dit stuk. Wat een deprimerende droefheid wordt ons voorgeschoteld. Natuurlijk zie je deels wat je wilt zien, en ga ik met een bevooroordeelde blik (cruises lijken me verschrikkelijk!) de zaal in, maar geef toe: je wordt niet bepaald vrolijk (diepe, diepe zucht invoegen) als je de "u zult hier gelukkig zijn"-sfeer gepresenteerd krijgt, zowel in spel als op beeld. De cruise als metafoor voor de samenleving. We zullen doorgaan, feesten, consumeren en uitbuiten tot we gans de wereld en onszelf aan gort hebben geholpen. Lang leve de roes van de cruise. Ich möchte ein Eisbär sein... **Derk Hazekamp**

Acteursgroep Wunderbaum, ... dat belooft altijd: een heerlijke avond uit met ongelooflijk veel kijkgenot, spitsvondige teksten, theater in de breedste zin van het woord. Zo ook deze voorstelling. Je voelt je inderdaad een van de cruise toeristen, aan het einde van de voorstelling wil je NOOIT meer mee. Origineel gebrachte toneelvoorstelling, je komt ogen te kort. Je ervaart de leegte van zo'n vakantie, je ervaart en accepteert ook dat dit DE VAKANTIE is voor een specifieke groep mensen. Eindconclusie: heerlijk om het van dichtbij op deze wijze te hebben meegemaakt, maar NOOIT VOOR MIJ. **Gerda Heethuis**

Tenzij je een beter plan hebt - Anouk Nuyens en Rebekka de Wit

Geëngageerd toneel. Het is duidelijk de bedoeling van de makers om je aan het denken te zetten en dat lukt ze. Op een indrukwekkende manier. De projectie van onze aarde die uiteindelijk inzoomt op een metropool. De uitstekende muzikale ondersteuning die gelukkig de verstaanbaarheid van de spelers intact laat.

Voor mij is dit als 60plusser een indicatie dat de huidige ontwikkelingen in de wereld de jongere generatie niet onberoerd laat. Fijn om dat te zien en te horen.

De twee speelsters brengen hun tekst gezamenlijk in één grote flow, zo komt dat in elk geval op mij over. Dit is toneel, dit is theater. **Paul van Leeuwen**

Een verfrissend relaas over de zoektocht tot het behoud van de onze planeet de aarde. Met humor, lef en zelfspot reizen we mee met de twee jonge theatermakers op hun zoektocht naar hoe het dan wel zou moeten/kunnen.

Niet dogmatisch maar speels. In een sober doch effectief decor. De teksten waren bijzonder treffend en poëtisch. **Rubi Hendriks**

Idealistisch duo met een wel overtuigend pleidooi voor duurzame economie, waarvoor een paradigmawijziging nodig is.

Een en ander had van mij wat minder expliciet gemogen. Houd het klein en speel meer uit, zoals in de ETOS-scene. **Ronald Visser**

Een leuk stuk, eigentijds, sprak me aan. Ik vind het knap om zelf zo'n stuk te maken dat anderhalf uur kan boeien, met een flinke dosis humor er doorheen. De beeldende schermen als decor vond ik mooi.

Heleen Wagenaar

Een boeiende voorstelling! Mooi opgezet met de sterrenhemel starten en inzoomen naar de aarde tot op straatniveau en aan het einde van de voorstelling uitzoemend tot weer terug in het heelal. Het is wel een serieuze voorstelling met toch af en toe ruimte voor humor.

Ik zou de voorstelling best nog een keer willen zien en ik ben benieuwd naar het eindresultaat (volgend jaar). **Erika Verhulst**

Mooie onderzoeksvragen in een theatersetting met een prachtige achtergrond in de voetsporen van Marjolein van Heemstra. **Renée Besteman**

Deze avond heb ik naar een documentaire gekeken. Over een onderwerp waarover ik al veel heb nagedacht. Als toneelspel heb ik er niet zo van genoten. Te vlak gespeeld. Er had best meer energie in het spel gekund en gemogen. Dan had het ook compacter gespeeld kunnen worden. De boodschap had veel heftiger en korter moeten zijn om beter de spanningsboog van het publiek te behouden. **Frits Brouwers**

Toneel dat actief een direct inspeelt op een of meer maatschappelijke problemen heeft mijn voorkeur. De door beide jonge vrouwen uitgesproken teksten boeiden mij zeer. Door de sobere vormgeving en strakke dialogen was ik in staat geconcentreerd te luisteren (en dat lukt niet altijd bij wat meer wijldopige teksten en een meer overdadige vormgeving). **Marjan Duijm**

Het was niet een echt toneelstuk, maar meer een lezing. Het concept van was in elk geval vertederend: twee jonge mensen die heel gedreven zijn om de wereld te verbeteren, zich oprecht zorgen maken en diepgravend onderzoek doen naar wat daaraan te doen. Ze maakten de indruk echt heel begaan te zijn met de toekomst van ons wereldbolletje. Beide dames kwamen heel overtuigend over. Dit is nog een reden om deze voorstelling te bestempelen tot lezing in plaats van een toneelstuk.

Het decor was mooi. Het stuk/lezing zelf was heel statisch, maar de begeleidende beelden compenseerden dat ruim. Vooral de vliegreis over steden en andere landschappen waren betoverend, in samenhang met de dromerige muziek. Eerlijkheid gebiedt me te bekennen dat ik daar letterlijk bij wegdroomde.

Het leukst van de voorstelling vond ik dat er elementen van humor en zelfspot in zaten. Bijvoorbeeld dat de speelsters zichzelf beschreven als twee jongedames in gekke pakkies met een knopje op hun kop. Dat was een juiste touch op de bij vlagen zware onderwerpen aan te snijden.

Na afloop werd er nagepraat met journalist Jelmer Mommers in de talkshow Optie C. Hij was vol van het bodemleven dankzij een recent onderzoek. **Jitske Zitman**

Wat doe je als jonge theatermaker als je aangesproken wordt om te zorgen dat de planeet niet ten onder gaat door het veranderende klimaat. Anouk Nuyens en Rebekka de Wit besloten de handschoenen op te pakken. Met de nodige zelfspot en zelfkritiek laten ze zien dat ze hun tanden hebben gezet in een onmogelijke en tegelijkertijd noodzakelijke opdracht. Door na de voorstelling het gesprek aan te gaan met verschillende experts en het publiek, wordt er wel iets in beweging gezet. **Andre Smulders**

Anouk Nuyens en Rebekka de Wit onderstrepen in 'Tenzij...' in wisselende monologen de urgentie van zorg voor de planeet in allerlei facetten. Inhoudelijk kan ik op hun teksten weinig afdingen en ik ga er vanuit dat ook de andere kijkers instemmen met de kern van het gesprokene. In zoverre bevestigt 'Tenzij...' vooral opvattingen die het theaterpubliek op voorhand al heeft. Artistiek is dit geen spannende positie en dus liet je extra op de vorm om daarin iets opvallends te vinden. Dat valt wat tegen omdat in dit stuk het presenteren van tekst zonder specifiek acteerwerk, sterk domineert. Bovendien vind ik de beelden die op een groot podiumscherm meelopen, i.h.a. niet speciaal of origineel. Blijft staan dat de presentatie van de twee vrouwen op zich redelijk onderhoudend is en wat mij betreft ook educatieve waarde heeft. Ik denk dat dit stuk, met kleine aanpassingen, in een onderwijsomgeving veel beter 'werkt'.

Zeker als daarin de nazit in de vorm van een podiumgesprek met een journalist van 'De Correspondent' kan worden meegenomen.

Al met al vind ik 'Tenzij...' voor een artistieke productie te mager. Daar heeft m.i. vooral de regie het laten liggen. **Jeroen Schoot**

Een heel interessante, intelligente, persoonlijke voorstelling, die het denken stimuleert. **Martje Verhagen**

De voorstelling bestaat uit twee delen: een bespiegeling van twee meiden voor een (nogal afleidende) videoprojectie met inzoom-uitzoom op de aarde. Beetje saai, bekende paden. Wat langdradig. De boodschap is sympathiek (niet vanuit jezelf denken, want dat staat de paradigma-verandering in de weg). Tempo wat te laag, uitweidingen te langdradig. De "acteurs" (de twee schrijvers/bedenkers/spelers van de voorstelling) zitten aan tafel of staan bij een microfoon. Er is weinig sprake van echt spel of gedetailleerde regie.

Het tweede deel bestaat uit een interview met een Correspondent redacteur en uit vragen van het publiek. Blijft allemaal beetje een incrowd gevoel. Je krijgt geen echte wake-up call/klap in je gezicht waardoor je strijdvaardig en vastberaden de zaal verlaat en de Nieuwe Toekomst tegemoet treedt. **Derk Hazekamp**

The Bright Side of Life – Theater Utrecht

Lekker volle zaal -uitverkocht- weet ik, op het toneel is links achter een provisorische kistjes-keuken ingericht, twee dames zijn al aan het koken en dekken feestelijk de tafel. Rechts een verhogingkje met Perzisch tapijt, waarop een rode sofa en daarop twee personen zitten.

Hoewel ik niets van ze gelezen heb, herken ik Joris Luyendijk & Griet Op de Beeck. Joris zegt in gesprek te gaan met haar met het leidend thema "EERLIJK GEZEGD". Dit gaat geen-toneel worden realiseer ik me. Zit ik hier wel goed [?], keurig in het midden gezeten, ga ik niet meer weg, misschien komen ze nog wel toe aan de "mooie kant van het leven" [?].

Joris is interviewer, waar hij ook boeken mee vult en geeft -cynisch- aan dat hij vanavond meta-mate-riaal gaat aanboren. Later blijkt dat hij het autobiografische van het laatste werk "Vele hemels boven de zevende" wil onderzoeken bij de persoon van de schrijfster.

De altijd weer terugkerende vraag aan elke schrijver : "is het autobiografisch?" Natuurlijk is het dat, alleen geen enkele schrijver gaat vertellen : hoe precies en hoe erg en dat het niet in één zin samen te vatten is, en dat er altijd een berg bagger loskomt als het over het erge - in dit boek misbruik - gaat.

Joris gaat kalmpjes over op zijn (mans-planing) eigen samenvatting en verklaring en eindigt met veel tekst over zijn eigen persoonlijke schrijf-ervaringen. Verder beijvert hij zich in psychologische verklaringen -heeft hij zelf gelezen- van "de gekwetste mens in de wereld". Joris profileert zich tussendoor nog even als degene die zich snel verveelt bij anderen. Anderen die veelal parasiteren op ...Joris zoekt herkenning bij zijn tafelenoot, die hij ook meteen maar in de zelf-re-pre-sentatie-business plaatst.

Eens zijn ze het zeker, daar waar het gaat om het belang van het eigen patroon, gedictieerd door angst-ervaringen, te doorbreken. Geen zelfbedrog, Nicht Warten auf Liebe, Griet besluit met : "D O E - H E T". Toch nog een beetje Bright Side of Life. Bij de kassa toch maar definitief de diagnose gesteld : ik zat in de verkeerde zaal voor Toneelkijker serie Twee. Dus van mij geen beoordeling in cijfers voor de voorstelling The Bright Side of Life.

Besluit in ieder geval geen boeken van deze ijverig en aller-vriendelijkst signerende zelf-representation-business-types te kopen, nooit meer naar gesprekken tussen schrijvers te luisteren en alleen dat te lezen waar persé

geen avonden/kranten/radio/tv-programma's
mee gevuld worden. Me wel laten verrassen
door boeken, en vooral niet door pratende schrijvers. **Martien Vogelezang**

Het podium is niet per se een theater, maar de plek waar ik mijn publiek ontmoet, zijn de woorden van Bright Richards. Deze waarheid is zijn
waarheid en wordt tijdens de voorstelling ook de waarheid van het publiek .
Ik vond het een uitdagende, hartverwarmende voorstelling wat betreft spel, tekst en muziek.

Joske van Duijne Strobosch

De Liberiaanse theatermaker Bright Richards is een sympathieke verteller van verhalen. En dat is dan ook wat hij in deze show doet. Hij vertelt
over zijn afkomst, zijn familie, zijn roem als tv-ster in Liberia, zijn wederwaardigheden tijdens de burgeroorlog in Liberia, zijn komst naar
Nederland en vooral over hoe hij dat allemaal verwerkt heeft. Een persoonlijk verhaal met voor elk wat wils herkenbare elementen. Een en
ander afgewisseld met muzikale intermezzo's en sociaal-maatschappelijk-politiek commentaar. Boeiend? Ach, het geheel maakte meer de
indruk van een inzamelactie of een evangelisatiebijeenkomst van een tv-dominee dan van geacteerd toneel. Het was een preek voor eigen
parochie. Vertel het publiek wat ze verwachten te horen van een vluchteling, maar houdt het algemeen genoeg zodat niemand diep hoeft na
te denken. Strooi er tenslotte persoonlijke anekdotes door zodat je je toehoorders op hun sentiment raakt. En dan eindigde het geheel ook
nog met bedelacties voor jeugdige vluchtelingen(?), die mij uitstekend in staat leken zelf hun broek op te houden. Toneel? Nee! Deze show,
want dat was het, had beter op een andere locatie dan in een theater gepast, bijvoorbeeld in de RAI of de Amsterdam Arena. **Theo Akse**

Een inclusieve samenleving, dat is waar Bright O. Richards voor gaat. Theater is daarbij een hulpmiddel, een ontmoetingsplek van waaruit je
nieuwe mensen ontmoet waardoor je nieuwe kansen kunt creëren. Er zitten voormalige vluchtelingen op de tribune die het publiek om
kansen vragen. Door te vertellen wie ze zijn en wat hun dromen zijn zoeken ze contact met aanwezigen die hun verder kunnen helpen.
Misschien weet iemand wel een stageplek of een werkgever die de weg weet om aan een baan te komen. Bright helpt heel actief bij het
leggen van contacten en rust niet voordat het is gelukt. De intentie vanuit de zaal om te helpen is zeker aanwezig.

Vorige voorstellingen over vluchtelingen waren meestal erg negatief, je kreeg medelijden met ze, maar daar kopen ze niks voor. Brights
benadering is heel positief en dat werkt. Met humor, doorzettingsvermogen en hard werken is hij ver gekomen en daarmee is hij een
voorbeeld voor anderen. Het helpt ongetwijfeld dat hij in zijn thuisland al heel succesvol was als acteur en tv-maker en dat hij veel flair en
humor heeft en dat hij waarschijnlijk een goede opleiding heeft genoten. Daarmee heeft hij een voorsprong, maar hij heeft vooral de wil om
anderen te helpen verder te komen en deel te worden van deze maatschappij. Zijn succesverhaal en de lekkere muziek van de twee
muzikanten werken aanstekelijk. Laten we hopen dat het voor de voormalig vluchtelingen in de zaal ook een succes wordt. **Brigitte Van
Mulken**

Dit soort voorstellingen levert mij altijd een groot Calvinistisch schuldgevoel. Inderdaad, wij leven in een bijna paradijselijk en vrij land. We
hebben kansen, we kennen een behoorlijke mate van gelijkheid, onze overheid is niet corrupt en vervolgt niemand om ideeën of afkomst.
In grote delen van de wereld is dat heel anders. Het kan niet verbazen dat velen zelfs familie, huis en haard willen opgeven om in een vrijere
en welvarender omgeving te leven. Ze hebben daar volkomen gelijk in. Velen van ons zouden ook onrecht en vervolging vanwege opvattingen
of afkomst willen ontvluchten als we in een land leefden waar dat de standaard is.

De ene groep wereldbewoners heeft het goed of zelfs zéér goed, wellicht veel groter groepen hebben het zéér slecht. We kunnen
honderdduizend mensen redden uit zo'n slechte situatie, we kunnen er misschien wel een miljoen of twee miljoen uit redden. Ik ben er sterk
voor, dat we ons daar in hoge mate voor inspanssen.

Tegelijk kunnen we geen tientallen of zelfs honderden miljoenen uit hun slechte situatie redden. Bright O. Richards laat zien hoe het
enkelingen er in slagen op grond van talent, doorzettingsvermogen, schrijnendheid van hun geval, puur geluk of toeval aan al die ellende te
ontsnappen. We staan er bij en kijken er naar.

Het is verschrikkelijk. Waarom heeft de ooievaar ons in een kansrijke, vredige en welvarende maatschappij neergelegd en anderen in het
tegendeel daarvan? Wij kunnen enkelen van hen bescherming en toekomst bieden maar velen niet. Het is iedere keer de vraag die open blijft
liggen na dit soort sympathieke en van grote bekwaamheid getuigende voorstellingen. De conclusie kan niet anders zijn dan deze: ik betaal
graag belasting om meer hulp te kunnen bieden. Daarenboven steun ik graag naar vermogen instellingen en organisaties die trachten te
redden wat er te redden valt.

Over de voorstelling nog dit: Bright O. Richards is een getalenteerde theatermaker, heeft grote inspanning geleverd om zich de Nederlandse
taal eigen te maken en heeft in Ko van den Bosch een prima (en handige) begeleider gevonden om een betoog te houden, dat in onze cultuur
uitstekend stand houdt. Hulde!

Aart Blom

dramatisch verhaal over de, soms zeer tragische belevenissen van de acteur.

Erg goed van hem om zijn stichting New Dutch Connections tijdens de voorstelling onder de aandacht te brengen!
familie van mij heeft ruim drie jaar in Liberia gewoond, daarom sprak mij het verhaal van Bright zeer aan.

Janie Kropman

This can't happen – Frascati Producties

Ik heb gewerkt als ortho-pedagoge en schrijf over deze voorstelling aan mijn veel jongere collega Susan, psychologe.

Dag Susan,

Wij hebben in ons werk veel te maken (gehad) met LSD= luisteren, samenvatten en doorvragen en dat gebeurde vanavond. Ik citeer mijn commentaar op deze voorstelling aan haar.

Vanavond een toneelstuk gezien die de zaal beroerde en uitdaagde. Hou Frascati-producties in de gaten en misschien is het een idee voor je cliënten of om samen met Somaya en/of Hans te zien hoe of een zaal binnen kaders aan het fantaseren te krijgen.

Als je intikt: Recensies This can't happen - lees en zie je er meer over. Ik vond het erg leerzaam en heb geen antwoord. Wat was het? Geleide fantasie? Fatsoen? Wensdromen? In ieder geval: een confronterende avond en een om niet te vergeten.

Tot dinsdag,

Annemarie

Susan over deze voorstelling

Dag Susan,

Vanavond een toneelstuk gezien die de zaal beroerde en uitdaagde. Hou Frascati-producties in de gaten en misschien is het een idee voor je cliënten of om samen met Somaya en/of Hans te zien hoe of een zaal aan het fantaseren te krijgen.

Als je intikt: Recensies This can't happen - lees en zie je er meer over. Ik vond het erg leerzaam en heb geen antwoord. Wat was het? Geleide fantasie? Fatsoen? Wensdromen? In ieder geval: een confronterende avond en een om niet te vergeten.

Tot dinsdag,

Annemarie

Annemarie baronner

Op zich een origineel idee: schets een scene door een verteller, en laat het publiek de invulling maken. Ik voelde me er weinig bij betrokken, ook al was er de mogelijkheid om in te grijpen. Zeker de lachscene vond ik er met de haren bij gesleept. Dit idee heeft mogelijk meer kans bij een kleinere, meer homogene groep mensen, bv een klas van een middelbare school. **Nieske Wedman**

In een mooi strak decor wordt met de hulp van het publiek iets op de planken gezet. Lastig om te beoordelen, omdat het sterk afhangt van waar het publiek mee komt. Vond het knap zoals er telkens werd samengevat en ook gestuurd. Dat droeg bij aan een toch nog enigszins samenhangend verhaal. Was best een spannende voorstelling. **Joukje Bijlsma**

De voorstelling 'This Can't Happen' van Frascati Producties is een spannend avontuur. Een moedig experiment van theatermaker Emke Idema. Sjoerd Meijer zwaait met verve de scepter in deze gezamenlijke fantasie.

Zij beeldende voorzetten dagen het publiek uit een out of the box verhaal te creëren.

Bijzonder is het te zien hoe, net als in het dagelijkse leven, mensen aan de rem trekken, anderen hele positieve visioenen kunnen neerzetten, die vervolgens door iemand anders volledig worden neergesabeld.

Een interessante avond! **Joke Feitsma**

Origineel theater: laten we met z'n alle de fantasie aanzwengelen ! Dat bezorgde mij een verrassende avond. Goed gedaan, knap gespeeld en mooi verbeeld. Bezwaar vond ik dat de gebruikte iconen soms zo bekend zijn dat ze het fantaseren daarbij in de weg zaten. Maar dat kan misschien ook juist de bedoeling zijn. Leuk dat het publiek ook redelijk jong en enthousiast was. **Tiny Hielema**

Deze voorstelling is anders dan gewoonlijk. Sjoerd Meijer staat op het toneel met een soort uitvergroete zandloper. De tekst ligt niet vast, maar wordt gemaakt door het publiek. De voorstelling duurt zolang er zand loopt, het publiek kan extra zand verdienen door eigen inbreng. Sjoerd begint met het beschrijven van een iconische foto: het napalmmeisje. Het publiek mag hierop associëren en verder gaan en mag ook op elkaar reageren. Als er meerdere mensen doorgaan verdient het publiek extra tijd en komt er zand bij. Wie het eerst roept zet de trend. Dat roept wel een spanningsveld op tussen het laten gaan van je eigen herinneringen en fantasie en het verhaal dat verder gaat in een richting die niet overeenstemt met je eigen gedachten. De manier waarop Sjoerd Meijer steeds weer het verhaal samenvat en uitnodigt om verder te gaan is knap. De zandloper wordt tot de maximale tijd bijgevuld. De werkwijze is wel interessant, maar het geheel heeft toch iets onbevredigends doordat het verhaal wringt met je eigen gedachten. **Anne-Mieke Akkermans**

This Can't Be True.

Saaï. Op het infantiele af. Mislukt concept om te veronderstellen dat publiek een boeiende of verrijkende avond kan maken - en de acteur kon daar helaas ook niet veel aan verbeteren.

Een dieptepunt. **Dagmar Halff**

Geen voorbespreking, wel een gevarieerde kring publiek om de hoofdrolspeler van vanavond. Op het toneel liggen 2 witte vierkanten als een bek ons aan te staren. De speler van vanavond legt ons uit hoe en wanneer wij als publiek kunnen fantaseren om het verhaal dat hij start verder te vertellen.

Een grappig idee. En zo geschiedde. Het publiek doet zijn best maar wij zijn natuurlijk geen tekstschrijvers, dus erg veel moois komt er niet uit. De speler vertelt wel heel juist na wat er door het publiek zoal is gezegd, zonder daar enige emotie bij te tonen of nadere sturing te geven. Op zich is het idee achter deze toneelvervulling best aantrekkelijk en doet het me denken aan de pedagogiek van Freinet. Maar ook bij dat type

onderwijs zijn de mogelijkheden sterk afhankelijk van de medevormgevers (publiek of leerling). Helaas is niet iedereen tot fantasierijke tektschrijver uitgerust. Een magere 6 voor de moeite. **Fea Boegborn**

Op het toneel staat een man (Sjoerd Meijer, een soort leraar) bij een groot wit trapezium dat op de grond ligt maar met kabels vanaf het plafond vastzit. Daarnaast staat een zandloper.

Als de zaal stil is dan begint de leraar te beschrijven wat er op het toneel staat. Het trapezium opent zich doordat de kabels vanaf het plafond de voorkant optrekt en er een gapende witte ruimte ontstaat.

De leraar gaat het spel uitleggen: we moeten fantaseren op zijn verhalen: er volgt straf als we het niet (goed) doen en er komt een beloning als we het wel goed doen. De straf en beloning zijn minuten die de duur van het spel verkorten of verlengen. De duur van het spel wordt bepaald door de zandloper die bij goede fantasieën door de leraar wordt aangevuld met enkele minuten.

De leraar vertelt over een foto die we allemaal kennen (zonder hem te benoemen) en vraagt aan de zaal om daar een fantasievol vervolg aan te geven.

Dit mislukt keer op keer, ondanks de goede pogingen van Joris Smit die toevallig ook in de zaal zit.

Het is nou eenmaal moeilijk op bevel te fantaseren en daar in 3 minuten een samenhangend en boeiend verhaal van te maken.

Het vervolg van zo'n fantasie valt dan ook nog eens in het water want de leraar herhaalt het in zijn eigen woorden maar doet er verder niks mee en gaat over tot de volgende vraag.

Alle interventies ten spijt bleef de leraar geheel humorloos, droog, niet anticiperend en niet enthousiasmerend zich aan de regeltjes van het spel houden. Dieptepunt van de voorstelling was wel het "lachen op commando". Eerst zogenaamd met moeite voorgedaan door Sjoerd Meijer en dan de opdracht om de zaal te laten grinniken, een zinloze treurige actie als er niks te lachen valt.

De bedenker van dit spel, Emke Idema heeft hier echt te hoog gegrepen.

Het lesuur duurde mij veel te lang en ik was blij dat na anderhalf uur "de bel ging". **Sjoerd Postma**

Vlaklanders – Theaterproductiehuis Zeelandia

Mooi spel van de senior-Titussen, met een moeilijke, filosofische tekst. En dan vragen ze zich nog af of ze hun tekst nog wel kunnen onthouden.. Hier en daar rake oneliners. Het toneel was een te grote, kale ruimte, die er zo wel voor zorgde dat alle aandacht naar de 2 acteurs ging, met af en toe even naar nummer 3.

Nieske Wedman

Het is hard werken om enig grip te krijgen op de voorstelling Vlaklanders van Theaterproductiehuis Zeelandia. Twee oudere acteurs hebben besloten samen nog een voorstelling te maken. Aanvankelijk lijken ze zich vooral zorgen te maken over hun 'aftakeling'. Kunnen ze de teksten nog wel onthouden? Redden ze het fysiek? Allengs keert het tij en is de angst vooral, hoe grip te houden op het bestaan in een uitdijend heelal, dat overgaat in een nieuwe dimensie. Of moet je je daar gewoon aan overgeven?

In een kakafonie van dikwijls onsamenhangende scènes filosoferen ze erop los. Het enige dat is, is het 'nu'.

De verhaallijnen lopen flink door elkaar: de ene keer heb je het idee dat de acteurs hun voorstelling aan het bedenken zijn, de andere keer lijken ze die al te spelen.

Op de achtergrond zit een jong meisje te spelen met haar telefoon. Haar rol is behoorlijk vaag. Op een gegeven moment is ze ook verdwenen; aan het eind van het stuk, wanneer de acteurs elkaar in de uitdijing kwijt lijken te zijn geraakt, komt ze op om haar enige tekst uit te spreken: "Mijne heren!"

Respect voor de acteurs die dit lastige stuk overtuigend op de planken zetten.

Maar op weg naar huis dacht ik: wie zit er op dit stuk te wachten? **Joke Feitsma**

Dit keer heb ik geen cijfers gegeven. Ik werd wel geboeid door het spel van de acteurs, maar de dialogen/monologen begreep ik niet.

Geen cijfer dus, omdat ik het testtoneel niet kon plaatsen. **Annemarie baronner**

Het stuk ging totaal langs mij heen. Ik begreep het gewoon niet. Dialogen. monologen, het filosoferen? Het was aan mij niet besteed. Daarom kan ik geen cijfers geven aan de voorstelling.

Wel boeide mij het spel van de twee acteurs. **Annemarie baronner**

Sterk thema en idee!

De tekst was voor mij te onsamenhangend om echt te boeien en nog minder om mij te raken.

De inbreng van de jonge vrouw was voor mij onduidelijk en daardoor overbodig. **Plony de Jong**

Helaas geen voorbespreking en we duiken meteen het diepe in, letterlijk een grote leegte met een meisje ver weg. De twee wat oudere toneelspelers (muizenaar en groenestege) die (weer?) met elkaar aan de praat raken worden goed verlicht. Je ziet elke gezichtsuitdrukking. Die geven echter geen extra inzicht in de tekst die nergens te volgen is. Alsof bèta wetenschappers met elkaar over een probleem praten dat ze zelf ook niet goed begrijpen maar wel doen alsof. Soms kun je even aanhaken, maar dan... weg alles weer. Het meisje heeft helaas met haar telefoon in de hand ook geen behulpzame rol. Zelfs niet voor Groenestege die wat te dikwijls last heeft van ongrijpbare driften. Helaas ben ik geen moment onder de indruk geraakt en was blij dat ze het toneel verlieten. **Fea Boegborn**

We komen de grote zaal in en zien dat er een kleine tribune staat op het enorm grote lege toneel.

Ja er zit een vrouw aan de overkant van het toneel die met haar smartphone bezig is.

Dan komen er twee verlopen types op die oude toneelspelers spelen. Ze doen alsof ze niet weten wat ze moeten zeggen, slap geouwehoer van half afgemaakte zinnen en het gebruikelijke elkaar niet begrijpen, door elkaar heen praten en nooit op elkaars vragen ingaan, maar voor zichzelf uit praten.

Dit duurt lang.

Er zit geen schot in.

Er komt geen eind aan.

De vrouw verlaat het toneel omdat haar telefoon gaat.

Een tijdje later verlaten ook de spelers het toneel.

Het is onbegrijpelijk dat de tekst die de spelers uitspreken woord voor woord geschreven moet zijn door Gerardjan Rijnders en door de spelers uit het hoofd geleerd is. Er is immers geen touw aan vast te knopen. "Theater moet schuren", nou dat deed het.

Ik vond er niks aan. **Sjoerd Postma**

Twee mannen, gespeeld door Titus Muizelaar en Titus Tiel Groenestege gaan met elkaar in gesprek over het leven en het theater. Ze voeren dit gesprek in een verder niet aangeklede ruimte en in wat slobberige kleding. Het gesprek waaiert alle kanten uit. Het gaat onder andere over de snaren theorie, de oerknal, de uitdijing van het heelal en de verwijdering die tussen mensen plaats kan vinden. Het gaat ook over theater, of ze nog een nieuw stuk zullen maken en welke thema's dan van belang zijn. Het gaat ook over het geheugen of dat hen niet in de steek zal laten. De zinnen rijgen zich aaneen, soms is het een brei van woorden, waar moeilijk van op is te krijgen. Het maakt allemaal een wat uitgebluste indruk. De tekst is van Gerard Jan Rijnders, die ook de regie heeft gedaan. ik heb destijds zijn voorstelling snaren gezien, dat maakte dat mijn verwachtingen hoog gespannen waren, maar die werden met deze voorstelling niet waargemaakt. **Anne-Mieke Akkermans**

Woiski vs Woiski - Orkater

De geschiedenis van de familie Woisky is schrijnender dan verwacht. Het verhaal gaat over ontworteling en racisme, maar vooral ook over de geschiedenis die zich herhaalt. Max Sr. en zijn voorvaderen zijn slecht behandeld door hun slavendrijver/dictator/voorvader Woisky uit Polen en Max doet hetzelfde met zijn zoon Max Jr. Onder valse voorwendselen haalt hij hem uit Suriname naar Nederland, omdat hij een gitarist nodig heeft. Studeren kan zoonlief wel op zijn buik schrijven, tegen een hongerloontje, als hij al betaald krijgt, moet hij muziek maken terwijl zijn vader de patser uithangt bij de klanten en de vrouwtjes. Ook Alma, niet de moeder van Max Jr., heeft het vaak slecht bij haar man. In een sober decor, een plateau met twee trappen, wordt het verhaal vlot verteld en in beeld gebracht. De muziek en de sfeer zijn lekker, de tijdsbeelden lopen mooi door elkaar en het spel is prima. Heerlijke voorstelling! **Brigitte Van Mulken**

Zeventien – Het Zuidelijk Toneel

Het algehele concept sprak mij aan. Het effect van 'hier zijn 4 meiden die ongedwongen met elkaar praten, lachen dansen'. Ze weten de indruk te wekken dat hun tekst bij elke voorstelling anders kan zijn.

Er zat duidelijk een boodschap in van 'hoelang moeten we nog in Nederland wonen om voor vol te worden aangezien' maar dat was geen bittere of vervelende boodschap. **Dagmar Half**

Dit stuk verdient het om door scholieren van deze leeftijd gezien te worden MET nagesprek over hoe gebodene door de eigen leeftijdsgroep beleefd wordt. De meeste indruk vormden de langere persoonlijke ontboezemingen, waaruit blijkt dat de meiden goed over zichzelf en hun positie in deze maatschappij nadenken. De steeds wisselende scènetjes vond ik minder geslaagd, maar passen wel bij de meiden.

Nieske Wedman

Verrassend, enorm afwisselend, indrukwekkende speelsters en spel, prachtige vormgeving, ik had alleen iets meer van hun achtergronden en dilemma's te weten willen komen. Het stuk vraagt dus om een vervolg.... **Hansi van Wezel**

Eigenlijk wil ik het stuk een zeveneneenhalf geven. Net geen acht omdat het spel niet over de hele linie goed was en ik sommige tekstdelen niet thuis kon brengen.

Al met al, ook dank zij de vormgeving met de blokkenkasten, toch een heel bijzondere voorstelling

Tiny Hielema

Goed spel van enthousiaste jonge vrouwen die hun verwachtingen en ideeën mooi en invoelend neerzetten. Verrassende vorm met de dozen!

Plony de Jong

Leuk idee om de verschillende levens een eigen box te geven. Deed denken aan het liedje van Pete Segers. De boxes met elk een eigen kleurtje, eigenschappen.

De meisjes speelden met een enorm blijde vitaliteit. Dat verhinderde niet dat er heel serieuze onderwerpen aan de orde kwamen die te maken hebben met hun ervaringen in de Nederlandse maatschappij.

Een sprankelende voorstelling met een heel serieuze ondertoon.

Jammer dat er niet meer mensen zijn komen kijken. Men heeft iets gemist **Joukje Bijlsma**

Een voorbespreking vind ik altijd fijn, maar vandaag geniet ik dan toch ook weer van een rustige maaltijd voorafgaand aan het theater bezoek. Meteen de zaal in, met een toneelvloer voorzien van -grappig zeg- geblokte dozen. Op wieltjes blijkt na korte tijd, en we worden via een luidspreker geïnformeerd dat het gaat over meisjes die zich willen uiten op hun manier. Jonge (moslim) meisjes, van zeventien. Een van de dozen wordt naar voren gereden en het bijbehorende meisje verhaalt waar ze vandaan komt en nu mee bezig is. Waar het precies om gaat is niet echt belangrijk, ze is pas zeventien denk ik dan maar. Het volgende meisje heeft een kleiner doosje, maar met een levend wezen: een hanige kip, of kippige haan. Zo komen alle meisjes aan de beurt. Ze kletsen, verkleeden zich en verhalen over tv-series die indruk op hen maken. En daar blijft het vrolijke gebeuren bij. Dat ze moslima zijn blijkt ff niet relevant en hun specifiek culturele achtergrond maakt op dit moment ook niet veel verschil. Ze zijn duidelijk zeventien en in een ont"groenings" fase wellicht. Benieuwd ben ik hoe ze zich verder gaan ontwikkelen. Komt er een vervolg? **Fea Boegborn**

Een lieve voorstelling. De meisjes vertellen een voor een over hun leven, waar ze van houden en hoe ze zich thuis voelen in hun kamer. Het decor is daarvoor heel dynamisch uitgevoerd. Er wordt mee geschoven en gedraaid. De kamers die tevoorschijn komen zijn klein en persoonlijk. Een van de kamers kan zelfs in zichzelf veranderen in een ander kamer. Zelfs de kip heeft een eigen kamer. De meisjes zijn jong, maar hun geschiedenis is soms al lang. De leefwereld is echter nog steeds die van meisjes van zeventien, een enkele uitschieter naar boven daargelaten. Toch is het een aardige boeiende voorstelling omdat de teksten goed zijn, de verhalen kort en soms dramatisch, met een vrolijke tik. Ik heb me geen moment verveeld. **Sjoerd Postma**

Zeventien biedt een inkijk in de gedachten- en leefwereld van enkele allochtone meisjes, adolescenten. In grote dozen, die een voor een onthuld worden, hebben ze elk iets weergegeven van wat hen bezig houdt. Op spontane wijze geven ze zo een intiem inkijkje. Door hun achtergrond wijkt dat deels af van wat de autochtone adolescent in deze leeftijdsfase meemaakt. Des te bewonderenswaardig is deze moedige, sprankelende voorstelling. **Margreet Iskra**

Dit is een voorstelling over en met moslimmeisjes. vier van de vijf zijn op het toneel te zien. Het zijn jongeren zonder toneelopleiding. Ze zitten tussen tafellaken en servet en tussen twee culturen. Ze vertellen elkaar en ons over hun dromen en verwachtingen. op het toneel staan een soort mysterieus verlichte zuilen, waarin de meisjes zitten opgesloten. om de beurt geeft een van de vier meisjes vanuit haar eigen perspectief aan hoe zij naar de wereld en de toekomst kijkt. In hun zuil bevinden zich voorwerpen die dat verder symboliseren Het vijfde meisje is slechts symbolisch aanwezig en op de band die afgespeeld wordt en waarop staat hoe hun verhalen tot stand zijn gekomen. Een slimme oplossing om dit stuk op deze manier met onervaren spelers te brengen. Het is tot een mooi en boeiend geheel gemaakt. Een heel aantrekkelijke voorstelling. **Anne-Mieke Akkermans**

Zonder Toestemming - Theatertroep

Geestige, droge humor, soms pikzwaart, in een fijn decor. Mooi effect gaat uit van de acteurs die een aanzienlijk deel van het stuk ook toeschouwer zijn. Een heerlijke afsluiting van dit toneelkijkerseizoen. **Ronald Visser**

Fijne afsluiting van het seizoen. Goed gelachen. De act na de pauze was fijnproeverig genieten. Wat moet ik meer zeggen. **Paul van Leeuwen**

Ongecompliceerde lach draait vooral om zichzelf. Als je daar (ook) als kijker vanuit gaat, is 'Zonder toestemming' een geslaagde productie. De opvallend informele sfeer aan het begin doet denken aan een verjaardagspartijtje en gaat dan naadloos over in de op te dienen sketches. Vóór de pauze zijn die van allerlei andere artiesten, daarna volgt een langer uitgesponnen, nieuw verhaal rond een verkeerd uitpakkende reservering in een restaurant. Met maar liefst 9 acteurs op het podium is er vrijwel steeds voldoende actie om de voorstelling gaande te houden en zelf lijken de spelers ook lol te hebben in hun verrichtingen. Sterk punt daarbij vind ik de nauw afgestemde motoriek of lichaamstaal, ook in relatie tot de gesproken tekst.

Meer algemeen past het geluid goed bij de divers podiumacties en dat geldt ook voor het decor dat breed inzetbaar blijkt.

Grotendeels als collage opgezet, kent Zonder toestemming weinig interne samenhang en dat vind ik een minder punt. Een samenbindend idee ontbreekt en daardoor kan de herinnering aan deze theateravond vrij snel vervagen.

Wat mij betreft een sympathiek stuk dat jammer genoeg schade lijdt door een gebrek aan regie. **Jeroen Schoot**

Grappig **Martje Verhagen**

Wat een heerlijke afsluiting van het toneelkijkerseizoen. Zoveel droge humor en teksten! Het stukke servies, het gesprek van de wachtenden voor een tafel die niet vrij komt en de andere sketches. Van mij mogen ze terugkomen. Ik kijk uit naar hun volgende voorstelling! **Erika Verhulst**

Het bier bij ontvangst was weliswaar lauw, maar desondanks superleuk om zo binnen te komen bij dit enthousiaste gezelschap. vele acteurs die vele korte scenes afwerken. Het tempo ligt lekker hoog. Na de 'pauze' is het stuk met 4 rollen voor 5 mensen ook erg grappig. leuk avond!
Jitske Zitman

Danskijkersserie

Bending the Walls - Fernando Hernando Magadan | Nederlands Dans Theater, Korzo producties

Alles vrij donker hierdoor haakte ik af en toe af. Geen vrolijk stuk.

De voorvertelling was goed verteld maar tevens ook zwaar psychologisch verteld.

Na afloop zagen we de toch wel vrolijke spaanse groep in de foyer:)) **C van Bree**

Het was een voorstelling waarin alles klopte. De -nagenoeg perfect uitgevoerde - dans, de belichting, de inzet van de stenen, de choreografie en de muziek pasten naadloos in elkaar en versterkten elkaar. Zeer effectief en tegelijk ontroerend. **Marja Langenberg**

de inleiding was erg inspirerend en enthousiast. De dans op zich ook mooi maar ik heb er voor mezelf niet veel uit kunnen halen over wat in de inleiding werd gezegd.

de muziek was mooi en gelukkig niet zo hard.

kortom een goede avond. **Nienke Tolman**

Wat een enerverende voorstelling. Heel mooi en spannend van begin tot het eind! **Miek van Zanten Solleveld**

Prachtige uitvoering van hoogstaand niveau, waarbij danstechniek en timing perfect in elkaar pasten. Verrassende en zeer afwisselende spannende patronen zorgden voor een adembenemende voorstelling van begin tot eind een genot om mee te beleven. Een prachtige afsluiting van dit voor mij dit jaar wat tegenvallende dansprogramma. **Luud Schrauwen**

Zeven dansers op sokken, in broek en shirt vormen in aardtinten een zacht en organisch geheel.

Drie vrouwen en vier mannen dansen op een kaal toneel met wat steenblokken. Muren uit de titel doen mee in de vorm van bruinrode bakstenen, ze liggen los en gestapeld. Dansers dragen ze, leggen ze op elkaar, laten ze vallen, pakken weer op, verplaatsen met de hand netjes op een rij tegen de achtermuur.

De compositie van Luis Hernaiz klinkt in de achtergrond, geeft sfeer en ritme, versnelt, verhoogt drama.

Een onbewust verband houdt de dans aldoor ontwikkeling als een stroom van ervaringen, emoties, herinneringen die zich, soms en hier en daar aan de bakstenen hechten.

Een schitterend duet -van het bekende top-NDT-niveau- legt de dans van vijf dansers even stil om weer als vanzelf in groeps - en grond-dans voort te gaan.

Een intrigerende reeks van zorgvuldig gedanste uitdrukkingen en beelden dansen voorbij, voornaam en vooral onbepaald van aard.

Alle ruimte voor verbeelding is aan de kijker.

Zelf inkleuren van gevoelen, ervaren en eindeloos dromen.

Bending the Walls neemt je zonder enige hoogspanning of wringing helemaal op en mee in de natuurlijk en soepele dans van Fernando. **Martien Vogelesang**

een indringende voorstelling die me diep raakte.

het menselijk verlangen naar geluk, een thema van deze tijd.

een super krachtige dansuitvoering.

kostuums waren mooi, rustig van kleur en kwaliteit.

de dans voor de muur met de lichtvlakken erop beleefde ik als een zinderend schilderij van Rothko. **Rineke Kop**

Dancing Grandmothers – Holland Dance Festival

Aanstekelijk plezier straalde er van af, bij zowel de oudjes als de jeugd.

De muziek was aanvankelijk mooi, maar gaandeweg vooral luid. De film als decor was een goede inleiding op de voorstelling. De snel wisselende en flitsende belichting was niet altijd prettig. Als dit Koreaans is, dan is het net als in Nederland met “alle leeftijden” een avondje onder elkaar. **J.A.L.M. V.d. Beemt**

De belichting lijkt soms stroboscopisch, dat was voor mij storend.

Maar het ongecompliceerde plezier waarmee mijn leeftijdsgenoten daar stonden te dansen was aanstekelijk. De choreografie leek zo simpel dat het bedrieglijk was. De film met de dansende oma's op de achtergrond was een leuke vondst als inleiding op wat er op het toneel ging gebeuren. **I.M. Schicht**

De voorstelling opent met reusachtige filmbeelden van het Koreaanse landschap uit een auto op het achterdoek, het toneel is totaal wit. Van links komt een figuurtje, met een hoog opgetrokken rode rok door de projectie aansjokken, twijfelend danst choreografe Ahn over de dansvloer op druk versierde sokken. Voorzichtig gaat over in vrij en enthousiast, armpjes omhoog en swingen.

Spotlight laat het filmbeeld vervagen, er komen meer dansers op, jeugdiger, beweeglijker, bijna acrobatisch en snel nemen ze het over. Kledingstijl: drukke bloemenprint en links-rechts-verschillende-kleuren-sok. De bloemetjes jurken/hemdjes en broeken wisselen voortdurend met als constante de vrij-vrolijke „happy“-dansstijl. Muziek en licht is intussen in hoog tempo wisselend, gesampeld, felgekleurd, spotlights. Het enige dat mij nog aan oma doet denken zijn de bloemetjesjurken in alle kleuren en maten. Naast de negen [zes mannen en drie vrouwen] jeugdige dansers komen nu de echte oma's op, respectvol begeleid dansen ze kalmpjes mee.

Een film intermezzo toont de start van het project: de zoektocht naar dansende oma's in dorpwinkels en straten. Echt heel grappig in veelvoud achter elkaar gezet.

Na het filmpje komen de oma's weer serieus de dansvloer op, onder begeleiding van 50er jaren west-europese populaire muziek [wel Koreaans ingezongen] danst oma alleen met haar herinneringen in kleurige licht-effecten.

Het gaat sentimenteel zwaar over-de-top met filmbeelden van lieflijk-tropische-vissen naar spetterende kleureffecten en met de jeugd schaterlachend tussen de disco-spiegelbollen.

* * * Dans maakt gelukkig * * *

Afsluitend vraagt de initiatiefneemster Eun-Me Ahn het publiek de dansvloer op en . . . jahoor het raakt er echt vol.

In het nagesprek is de uitleg dat de beweging ontstaan is door de toegenomen welvaart en gezondheid van ouderen, tegen de achtergrond van vervagende patriarchale gezins-hiërarchie.

Oma's voelen zich bevrijd en dansen ontspannen nooit geleerd. Er is geen traditie van stijl- of paar-dans en swingen ze vrij-uit.

Dans emancipeert // bevrijdt op elke leeftijd en levert een uiterst lollige voorstelling op. **Martien Vogelesang**

proloog

wit... vloer zijkanten achter... over hele breedte schuift een landschap voorbij... van links een kale oude dame schuifelt voetje voor voetje...
deel 1

dan kleur.. fel... veel... negen jongelui dansen springen maken feest... kleurrijk licht verandert steeds zodat het niet te saai wordt...

deel 2

film... zonder geluid... oude vrouwen dansen... in hun eigen omgeving bewegen ze handen in lucht... aanstekelijk vrolijk... af en toe een blik van een niet begrijpende toeschouwer... na een tien minuten is lol eraf... maar film duurt voort... lang

deel 3

oma's... komen aan de hand van de jongelui op... dansen in lichtcirkels... in kleur... bevrijd.. vrolijk... aanstekelijk...

epiloog

publiek mag ook... dansen... **Rob Rhuis**

De voorstelling is tegelijkertijd een feest en een monument. Een feest vanwege het plezier van de dansers -zowel van de professionals als van de oudere dames-, en het technisch kunnen van de jongere dansers, in een afwisselende show vol vaart. Een monument omdat de oudere vrouwen volop hun persoonlijkheid en hun levenservaring kunnen vieren. Zij konden uit de schaduw treden, en hoe! De jonge professionele dansers tilden het niveau van de voorstelling tot ver boven het 'makkelijke' sentiment van vrolijke en lieve oudjes. De aankleding met de kleurige kleding, de verrassende attributen en decors en lelijke maar wel goed gekozen muziek zorgen ervoor dat het geen moment verveelt. De filmbeelden geven precies de juiste basis. Ik heb nu veel meer beleving van Zuid-Korea dan hiervoor. **Marja Langenberg**

De voorstelling begon in een hoog tempo op een behoorlijk harde beat, maar werd later afgewisseld met grappige filmpjes van dansende Koreaanse dametjes, echte Koreaanse omaatjes en muziek die wel wat weg had van een Koreaanse versie van Dancing Queen van ABBA. Op de achtergrond waren soms Blue Planet achtige beelden te zien, omdat sommige Koreaanse omaatjes daar rustig van werden. Het herinnerde hen aan het gevoel dat zij als ongeborene hadden in de baarmoeder. De voorstelling was vooral vertederend en feel good. Na afloop mocht iedereen op stage meedansen met de omaatjes. Dat was ook wel heel bijzonder.

Inez Post

Recensie Dancing Grandmothers door Eun-Me Ahn Company

26 januari 2018 in Theater aan het Spui, Den Haag

Hoe blijf je jong en wat maakt gelukkig? Dansen! Kijk maar naar de dames op leeftijd in de dansvoorstelling van de Zuid-Koreaanse choreograaf Eun-Me Ahn, Dancing Grandmothers. Met een brede glimlach op hun gezicht heupwiegen ze met zwaaiende armen in de lucht in hun eigen ritme op Zuid-Koreaanse (pop)muziek.

Toch zet Eun-Me het publiek een beetje op het verkeerde been met de titel van haar 'feel good'-voorstelling, die internationaal een dikke hit is en eind januari te zien was tijdens het Holland Dance Festival in Den Haag.

Na een kleine amuse door de choreograaf zelf (ze beweegt in slowmotion in stilte over het podium, terwijl op de achtergrond videobeelden van haar geboorteland voorbijrazen) klinken opeens harde elektrobeats uit de speakers en wordt het publiek wakker geschud door een groep twintigers die met een explosieve energie over het podium rennen en liggend op de vloer stuiptrekkende bewegingen maken. Het decor lijkt intussen op een lege, witte badkuip waardoor de bont gekleurde en druk gedessineerde outfits van de dansers je tegemoet spetteren. Een visueel spektakel!

Alsof dat nog niet genoeg is, kleden zij zich achter de coulissen vele malen om, waarbij de jongens met een grote vanzelfsprekendheid terugkeren in een bloemetjesjurk om vervolgens acrobatische radslagen en salto's te maken.

Dan gunt Eun-Me het publiek even een adempauze en introduceert ze de 'dansende grootmoeders'. Eerst zijn dat willekeurige oudere vrouwen op straat die (waarschijnlijk door de choreograaf) zijn gevraagd om te gaan dansen op muziek die niet te horen is bij deze 'stomme' filmpjes. Hierdoor valt vooral de vrolijke gezichtsuitdrukking van de vrouwen op. Een enkele aanwezige echtgenoot daargelaten, die het maar raar vindt dat zijn vrouw zich zo laat gaan, kan iedereen die deze vrouwen ziet zich goed voorstellen hoe opwekkend muziek en dansen voor je humeur zijn. Of je nu jong bent of oud. Het is een ontwapende manier om de senioren zich weer jeugdig te laten voelen. Want hoewel ze waarschijnlijk in het dagelijks leven weinig (meer) dansen, zie je aan hun bewegingen en enthousiaste overgave dat ze vroeger wel graag dansten.

Een kleine groep oudere dames laat dat vervolgens ook live op het podium zien, uitgenodigd door de jongere generatie dansers die als wervelwinden om hen heen bewegen, maar ook respectvolle, rustige duetten met ze aangaan.

De finale is nog kleurrijker en uitbundiger dan het publiek in het voorgaande anderhalf uur aan dans en energie op zich afgevuurd heeft gekregen. Wanneer Eun-Me na een luid applaus alle ouderen (en jongeren) uit het publiek uitnodigt om het podium op te komen voor een afterparty, laten de doorgaans nuchtere Nederlanders zich die kans niet ontglippen. En zo ging het feestje nog even door... **José Bernard**

het was een hele bijzondere avond. Ontroerend ook zoals de jonge dansers met de oudere dansers omgingen.

en een enorm energieke dans van de jongere dansers.

de nabespreking was ook erg goed wat een positieve energie straalde Eun-Me-Ahn uit.

kortom een hele fijne avond weer. **Nienke Tolman**

De titel en ook het begin van de voorstelling doen eerlijk gezegd het ergste vrezen over de kwaliteit van de voorstelling, beducht als we zijn na eerdere teleurstellende voorstellingen in deze dansijkerreeks, maar het komt allemaal goed als de jonge dansers in steeds wisselende kleding, samenstelling, bewegingen en formaties opkomen op muziek met stevige beats en momenten van verstillings of zelfs volledige stilte; energiek, respectvol, vertederend; hoewel soms net iets te lang, met name de serie korte filmpjes van dansende grootmoeders, maar al met al

een leuke, afwisselende voorstelling, een genot om naar te kijken; bijzonder is het heel goed getimed samengaan van bewegende lichtvlekken en dansers die er een spel mee spelen, het licht volgen of het 'leiden'; het toneelbeeld van verticaal hangende witte lappen met damastmotief is eenvoudig maar effectief door de combinatie van filmprojecties en de uitgekiende belichting; de choreografe bleek in het nagesprek een leuk, sprankelende persoonlijkheid te zijn, die kan inspireren; een dame met plezier in haar werk en in het leven en die op een mooie en respectvolle manier generaties met elkaar verbindt en in het licht zet. Bravo! **Huub van Heeswijk**

Ik zat een beetje tegen een beoordeling aan te hikken. De voorpubliciteit was zo lovend "Op toneel ontpoppen de grootmoeders zich tot bommen van uitbundige energie, plezier en verleiding," stond in Le Monde. Nou dat vond ik een beetje overdreven. Ik heb heel veel respect voor deze vrouwen en natuurlijk fantastisch dat ze meedoen aan de voorstelling. Maar de stukken met de jongeren vond ik een stuk spetterender.

De film met de dansers was heel boeiend, maar ik vond het jammer dat het zonder geluid was; ik had hun stem wel willen horen, al versta ik geen Koreaans, maar gewoon voor de sfeer. De combinatie tussen jonge en oude dansers was wel mooi, maar niet helemaal uitgewerkt. Ik kreeg de indruk dat basisbewegingen van de ouderen verwerkt werden in de bewegingen door de jongeren, maar in de vluchtigheid van zo'n voorstelling kon ik dat niet herkennen.

De rode draad van het Holland Dance Festival om aandacht te besteden aan oudere dansers is uitstekend, maar je moet wel de vinger aan de pols houden om de prestaties objectief te beoordelen.

Leuk initiatief om iedereen op het podium uit te nodigen om je uit te leven. Een leuke voorstelling uit het festival. **Marty van Welij**

Als dansijker ben ik niet erg blij met in dit geval de dansende oudere medemensen. Ik begrijp de achterliggende gedachte, maar ik vind het geheel wat betreft dansvoorstelling ver onder de maat. Ik doe mee aan de dansijker reeks om kwalitatief goede dansgezelschappen te ontmoeten, die vakkundige en boeiende voorstellingen op de planken zetten. Dat valt in deze serie behoorlijk tegen.

Luud Schrauwen

Sorry maar ik vond dit echt een absoluut dieptepunt van alle Dansijkerseries tot nu toe. Waar hebben we nou naar zitten kijken? Naar mensen die ene beetje heen en weer bewogen op vreselijke muziek. Echt, het is dat ik het gênant vond om weg te lopen maar dit was een ronduit belachelijke voorstelling. Dat hier geld aan wordt besteed is werkelijk van de wilde spinnen. En het feit dat 'men' een staande ovatie heeft gegeven was helemaal onbegrijpelijk. Mensen die een beetje kijk hebben op dans, hadden een duidelijk andere mening. Wel een leuke vakantie voor de mensen uit Zuid-Korea. Dat was misschien het enige aardige. Betaald en al. Maar wat mij betreft: te gek voor woorden en zonde van mijn tijd! **Flora Versloot**

De sfeer aan het begin werd opgeroepen met mooie filmbeelden van Zuid-Korea. Verrassend was de eerste danseres, die versmold met deze filmbeelden.

Uit de hele voorstelling bleek een enorme hoeveelheid van plezier: de dancing grandmothers gingen helemaal op in hun rol, en de dansers begeleiden hen liefdevol.

De nazit met Eun-Me Ahn gaf nog een mooie verduidelijging hoe e.e.a. tot stand was gekomen, en wat de omstandigheden voor deze grootmeesters zijn.

Al met al een mooie voorstelling, waarvan je blij naar huis gaat! **Koos van Tubergen**

grappig hoe vaak ze wisselden van de gebloemde kleding jurken en broeken bij de heren (en dames) en dan natuurlijk het samenspel met de ouderen heel leuk. **Michel Paanakker**

Mooi gebruik van de spontane geïmproviseerde dans op de film in een moderne choreografie. Originele, authentieke dansbewegingen vertaald naar moderne dans in combinatie met de dans van de oma's die iets is opgepoetst en gestuurd door de dans van de jonkies. En dat alles in een doorlopende voorstelling die steeds weer terug grijpt op de oorspronkelijke beweging. Voor mij naast genieten van dans ook een leuke puzzel van welke oma de dans is geleend om op te poetsen en styleren. **SiegfriedSiegfruscheffler**

Prachtig van enscenering. Zeker als je in Azië geweest bent spreekt de combinatie van film en dans je vast aan. Zeer energiek en kleurrijk. **Miek van Zanten Solleveld**

Wat een leuke voorstelling!!!! **Casper van Bree**

Dido Dido – Nicole Beutler

DIDO DIDO roept bij mij direct de bekende aria
in het gehoor van de diepst gevoelde wens
van koningin Dido: haar als persoon Dido te herinneren
en vooral niet, dat wat haar overkomen is :

*Als ik neerdaal,

**neerdaal in het graf,

***Laat mijn ellende

****geen onrust geven in uw borst

*****Gedenk mij toch, maar ach! – vergeet mijn lot.

Een vrouw uit Noord-Afrika die steeds zelf verantwoording
en initiatief heeft genomen voor haar leven en toekomst,
zij ziet zich nu gesteld voor de zelfgekozen dood, op het
achterdoek een zeegezicht, donkere onweerslucht, daarvoor
een vierkant gevuld met een dunne laag fijn zand,
zes stoelen met de performers stil, stil en stil het doek valt.

Adem klinkt van ver, een diep verleden | een heftig heden.

De woorden van de tekst komen één voor één los uit de zes
monden van Maya Alban-Zapata, Raphaela Danksagmüller,
Arnout Lems, Michaela Riener, Tiemo Wang, Heather Ware.
Eerst zonder verband herhaald, in snelle zangtechniek-
zoals bekend- van Glass's-minimal-music, dan langzaam
door naar betekenis, het samen zingen van die bekende zinnen.

Er komen vreemde en verre blaas- of liever wind-
instrumenten bij, performers nemen de ruimte, het zandvlak
in bezit. Dansend, blote voeten stappen samen als bewijs
van laatste eer, strooien rozen uit, een processiegang
langs de stoelen. Alsof daar nog iemand zit.
Muziek vervormt tot hemels gedonder.

Een bijna levensechte pop neemt twee, drie personages
op en speelt Dido's eindscene. Haar persoonlijke worsteling
met de zekerheid dat het definitieve einde,
de dood met het eigen mes, de enige afloop is
die haar toebehoort.

Aangrijpend is het zingen van het koor rondom,
het antwoord op "Remember Me .. "

"Wing, wings wirth droop-ing wings ye Cupids come

And scat-ter roses scat-ter scat-ter

wirth droop-ing wings ye Cupids come.

Roses on her tomb. Soft soft, soft, soft and gentle

soft roses on her tomb, Soft soft, soft, soft and gentle

as her heart:

Keep here, hear your watch,

keep soft, soft and gentle as her heart.

Here, here keep, here your watch

and never, never, never part

and here, here, keep here your watch,

Never, never, never, never part, part."

Het eindkoor verplicht ons na te denken over dat
waar elke mens dubbel voor staat, liefde en erkenning
van de ander en zichzelf.

Zijn/haar keuzes respecteren, zacht zonder oordeel,
zonder ooit verlaten.

Een verhaal zowel groots als subtiel vormgegeven
met elementen uit vele tijden en werelden en zeeën,
vol retoriek en herhaling als compositie van een gebouw,
een gedicht : het mensbeeld eindeloos herhaald.
Ervaren van de essentie van mensenleven en haar
eindbestemming, aanvaardden, omarmen van de dood.

Een onmogelijk ooit te vergeten voorstelling, mijn ervaring, denkspel, paradox van leven en voortleven. **Martien Vogeelzang**

Net goed eennuurtje doms mielijk te begrijpen.
Met de pop was leuk mooi gedaan hierdoor een voldoende. **C van Bree**

De inleiding was een goede voorbereiding voor de avond.
Het stuk was erg mooi opgebouwd. mooie muziekinstrumenten en goed gezongen en gedanst. de pop was een goede aanvulling werd erg goed gedaan waardoor je meegezogen werd. Heel knap dat de danseres en muzikanten uit hen comfortzone kwamen en aan alle onderdelen voortreffelijk meededen.
De grote verassing zat aan het einde toen bleek dat er een koor tussen het publiek zat. Wat een prachtig slot. Kortom een heerlijke avond.
Nienke Tolman

Remember me, but forget my fate.
Een levensgroot doek dat, beschilderd met een donkere wolkenpartij aan een strand een onheilspellende sfeer oproept, valt letterlijk op de grond en daarmee opent een nieuw strandgezicht en een nieuwe scene in de performance Dido Dido. Waarin de slotaria When I'm laid in earth van Purcell's Dido and Aeneas centraal staat.
Op het snijvlak van dans, toneel en muziek echoot het tragisch lot van Dido in een herhaling van klanken en ademzuchten, voortgebracht door loepzuivere stemmen en bijzondere exotische (blaas)instrumenten. Alles draait om ademen, echoën en herhalen. Leven, sterven, weer tot leven wekken en weer sterven.
Wat een geweldige vondst om in de voorstelling een pop als Dido tot leven te wekken en haar in een overweldigend spel, dat eindigt in een hartverscheurend koraal, op welhaast rituele wijze te laten sterven.
Remember me, but forget my fate. Het lot van Dido blijft in de herinnering door de herhaling van het verhaal, de ontroerende aria van Purcell en de krachtige voorstelling van Nicole Beutler & Silbersee. **Carla Touw**

Nicole Butler heeft een geweldige keuze gemaakt met het inzoemen van het beroemde slotaria van Dido.
Een prachtige compositie in de ruimte heeft zij gecreëerd.
Een sterk begin door het publiek en de spelers samen een tijd naar het reusachtige schildersdoek te laten kijken, het leek of op een gegeven moment iedereen gelijk adem haalden.
De herhalingen van de teksten gaven steeds weer opnieuw een intense beleving. Remember me, but forget my fate, treft je in je ziel.
Het poppenspel werd kundig gespeeld maar toch vond ik de aanwezigheid van de de pop te figuratief. De kleding en het licht was jammer genoeg wat matig.
Al met al heeft het stuk mij diep geraakt en liep ik met tranen in de ogen na het applaus de zal uit. **Rineke Kop**

Een fijnzinnige voorstelling met een perfecte harmonie van beweging, muziek, beeld en aankleding. De gedeeltelijk onbekende muziekinstrumenten geven een klankbeeld dat tegelijkertijd vervreemdend en hypnotiserend mooi is. Ook mooi was het gezang vanuit de zaal aan het einde van het stuk. Prachtig poppenspel en mooi 'gebruik' van de muziek van Purcell. Ik heb genoten. **Marja Langenberg**

Tja, is dit een dansvoorstelling?
Qua vormgeving, dans e.d. stelde het niet veel voor.
Het gebruik van een pop als Dido was oké. Na een aarzelende start begon de pop echt te leven.
Maar het meest was ik onder de indruk van de samenzang, en vooral van het effect aan het eind. Ineens zat ik midden in de muziek alsof er boxen onder mijn stoel stonden. Toen ik doorhad dat er levensechte zangers tussen het publiek zaten, heb ik mijn ogen dichtgedaan en me aan de ervaring overgegeven. Prachtig, zo zuiver en overtuigend gezongen. **Huib van Heesewijk**

Dit was WEER een verrassende voorstelling van Nicole Beutler!

De vondst was ongetwijfeld de stervende pop.
Maar er was meer: bijzondere blaasinstrumenten uit alle hoeken van de wereld. Blazen = (Re-) animeren.

De musici en de danseres vervulden 1 geheel door "taken" van elkaar over te nemen. TEAMWORK dus :-).

En hoe lang kan je over 1 muziekdeel doen zonder te "vervallen" in minimal music.

En zo was er meer

Kortom, ook dit stuk zou ik vaker moeten zien om alle details en zorgvuldigheid te doorgronden.
Koos van Tubergen

Tussen het zien van de dansvoorstelling en deze recensie zat wat tijd. Het was dus even zoeken in het geheugen, maar dat maakt wel duidelijk wat er na een tijdje bijblijft van een voorstelling. In dit geval was dat de prachtige muziek, het uitgebreid stilstaan bij een enkel thema, waardoor verstilling optreedt en de bijzondere vormgeving met de muzikanten, danseres en pop. Waar ik na de inleiding niet zo veel zag in iets met een pop, en mij hier ook heel weinig bij kon voorstellen, merkte ik dat tijdens de voorstelling de pop een eigen leven ging leiden en ik meeleeftde met de belevenissen en het sterven van deze pop. Heel verrassend en prachtig vormgegeven. Een hele bijzondere voorstelling, ik ben blij dat deze in de danskijkerserie is opgenomen! **Marijke Bootsman**

Helaas weer weinig dans van hoog niveau in deze voorstelling waargenomen. Gedeelten waar in gezongen werd soms van hoog niveau, maar ook af en toe afschuwelijk. Rommelige voorstelling, welke wederom meer een performance was dan een dansvoorstelling. **Luud Schrauwen**

Fijn dat de uitleg vooraf zo goed was waardoor je kon genieten van het stuk. Prachtige dans door 3 generaties en heel mooi van opbouw. **Miek van Zanten Solleveld**

Mixed Bill – Holland Dance Festival

Eerst zien we de zwartwit film SCALAMARE : 10 min.
van Jiri Kylian met Sabine Kupferberg en Peter Jolesch,
in de enige hoofdrollen.

Zeegezicht van beweeglijke golven, een enorm
brede trap, trap naar zee, trap aan zee, witte
wolken-lucht stapelt hoog op. Herinneringen
van de twee lang-geliefden buitelen over
elkaar heen, nemen vormen aan van de kindertijd
en daarna. Oesters, parels, kauwgum, kleding,
humor maakt het ongrijpbaar, door de niet ingevulde
context grijpt het ondershuids aan. Beeld gaat
van wolkenlucht naar zeegezicht met vogels in vlucht.
Film, samengesteld uit stilstaande foto-abstracties
van licht en donker, werkt onbegrijpelijk mooi.

Gevolgd door AXE van Mats Ek en Ana Laguna
op muziek van Albinoni, het Adagio in G-min.
Stapels hout, strak en kantig gezaagd, hakblok
met bijl en Mats Ek klieft ze in stukken. Dit kan
nog even duren. Ana danst op de muziek, dwars
op de grafmuziek en het hakhout. Pakt tegen
de wil van de houthakker in zijn aandacht en weet
het werk met subtiele tegenkracht om te zetten naar
gedaan en klaar voor vandaag.

Wat een ervaring in het maken van dans.
Direct na de pauze zijn de houtsnippers weg
en volgt de dans MEMORY. In het zwart van
het toneel bouwt zich stukje voor stukje
een idee van een interieur op. Simpele
bewegingen van woonkamerkarakter
krijgen dansaccenten die jaren van samen-
zijn en houden-van en speelsheid in zich
dragen. Alle beweging krijgt een extra twist
en een tik of toets van herinnering.
Bewegingen die getuigen van eenvoud
in denken en dansen en dansenmaken,
accenten die elk moment kunnen botsen
en zich afwenden bij Mats Ek.

Laatste dansstuk is SACRE van Emanuel Gat,
de bekende muziek van Strawinsky uit 1913
krijgt hier een andere -vrijere- choreografie.
Een reprise van zijn eerste versie uit 2004.

Midden op ligt een rood tapijt, zelf weer rood aan-
gelicht, verder is alles donker en leeg.
Dans op het tapijt is salsadans door drie vrouwen
en twee mannen, wat de dynamiek van draaien
en het overnemen van de vloeiende bewegingen
waaninnig opschroeft. En wonderwel het drama
in de muziek goed volgt en zich voegt in de oer-
ritmes die bij het ritueel van de voorjaarsriten
passen zonder echt de verhaallijn te volgen.
Misschien is er wat teveel herhaling, van
wee-eer salsa, bij gebrek aan de veranderende
betekenis los van het verhaal, toch blijft het boeien
en verrassen door steeds meer supersnelheid in salsa-
bewegingen, van het uit de bocht vliegen, in contrast
met de angst van stil afwachtende dansers,
onder de dreiging van de onheilsmuziek.
Een totaal nieuwe ervaring van Strawinsky's
Le Sacre du Printemps in dans, lekker zonder
opgeklopte kostuums en lichteffecten, puur dans.

Een spetterende HDFestivalavond vol danservaren,
genieten van oude rotten, choreografen

in het dansvak. **Martien Vogelezang**

De Film Scalamare was heel vindingrijk met schaduwen heel sereen.

Het duet Axe van Mats Ek was heel bijzonder vanwege de tegenstelling houthakker en danseres.

Het meest onder de indruk was ik wel van Salsa van Emanuel Gat echt fantastisch hoe de 3 of 5 dansers dansparen vormden ik heb ademloos zitten kijken. **Michel Paanakker**

Scalamare is een visueel plezierige film, een mooi gemaakt lichtgewicht entree. Al suggereert de hoogdravende tekst van Jiri Kylian in het programma meer.

Axe is een ingetogen en toch dramatisch stuk.

Memory is de overtreffende trap van dezelfde eenvoud die werd getoond in Axe. Met weinig middelen zitten we tot tranen toe geroerd in het leven en de liefde van de hoofdpersoon. Zo dichtbij en zo ongrijpbaar. Prachtig.

De Sacre van Gat was groots en meeslepend. De muziek is een garantie om op te gaan in de voorstelling. Technisch feilloos gedanst, Er waren vijf dansers, daardoor bleef de beweging geconcentreerd en altijd verrassend. Onbewust verwacht ik drie paren, maar die zijn er niet. **Marja Langenberg**

het was een zeer ontroerende avond zowel de film,(mooi en aangrijpend) als de 2 dansen door de oudere dansers waren erg mooi. Veel respect voor hen.

sacre de muziek erg goed en wat een vondst die Cubaanse salsa ook dit werdt erg mooi uitgevoerd. Op een ontroerende manier gebracht. kortom een heel fijne geslaagde avond. **Nienke Tolman**

Mixed Bill was een voorstelling waar je de hele avond op het puntje van je stoel bleef zitten. Zo ontroerend om oudere dansers zo passie vol en goed te zien dansen zowel in de film als in de voorstelling. Korte bijzondere film van Kylián Scalamare met indrukwekkende trappen, luchten, schaduwen en zee, figuratief maar ook abstract. Axe & Memory wat een fantastisch dans echtpaar, erg genoten van het houthakken precies op de maat van de muziek. Sacre van Emanuel Gat weer een grote verrassing, zo had ik de muziek van Stravinsky nog nooit zo beleefd. Dansers die op top snelheid salsa dansen op de muziek van Stravinsky op een zinderend rood tapijt wat mee ademden. Het was een prachtige avond, wij moesten na de voorstelling even bijkomen met een glaasje wijn om weer in de gewone wereld terug te keren. **Rineke Kop**

Het mooiste onderdeel vond ik Sacre. Prachtig sensueel gedanst met mooie armbeweringen. En de keuze van drie vrouwen twee mannen gaf een extra dynamiek. Mooi hoe alles in elkaar vloeiende. Ook de belichting was prachtig, het rode kleed, de zwarte jurkjes van de vrouwen en de zwarte kleding van de mannen. Heel fraai. De dansprestatie van Emanuel Gat vond ik ook heel goed; voor de voorstelling had hij nog een interview met ons, danskijkers.

Ook Memory was een heel bijzonder. Zo ontroerend dat Mats Ek hier danste met zijn muze in een heel ingetogen, gevoelige choreografie van een Don Juan die door zijn daden zijn vrouw verliest. Heel subtiel gedanst en niet merkbaar dat we hier oudere dansers zagen.

En dat is dan een bruggetje naar Axe, ook een choreografie van Mats Ek. Ik vond dit stuk een hoog Gebr. Grimm gehalte hebben. Deze zelfde Ana Laguna vond ik natuurlijk prachtig dansen, maar het raakte me niet echt. Ik vond haar man (Yvan Auzely) te lang aan het houthakken. Er ging natuurlijk wel een dreiging van de bijl uit, maar dat had, in mijn ogen subtieler gekund.

En dan de film van Jiri Kylian. Heel mooi, vooral de lichtval. Wat zal hij daar lang mee bezig geweest zijn. Ik vond het ook wel een beetje langdradig, veel hetzelfde. In de inleiding hoorden we dat hij zich meer aan film wil wijden omdat dat meer "beklijft" en bewaard blijft. Toch zijn de momenten waarop ik de dansers van het NDT zijn choreografieën zag dansen mij dierbaarder en hebben mij meer geraakt.

Al met al een heel geslaagde avond van het Holland Dance Festival. Ook de inleiding was zeer informatief. **Marty van Welij**

Een collage van werken van 'oude' meesters: vier stukken van Kilian, Ek en Gat, over rituelen in de relaties tussen man en vrouw: filmbeelden, dans- en visuele effecten op een groot scherm weergegeven, op het toneel vervolgens 'huiselijke' tafereelen van houthakken, die spanning oproepen versus de reactie van de partner, een nog huiselijker tafereel (een woonruimte waarin herinneringen boven komen aan een partner die er niet meer is) en tenslotte de Cubaanse salsa waarmee Stravinsky's Sacre door Gat en zijn dansers wordt herschapen in een opzweepende voorstelling die tenslotte alle oerinstincten laat boven komen.

Fascinerend hoe door alle onderdelen als rode draad loopt de tegenstelling tussen hoogte- en dieptepunten, aantrekken en afstoten, offeren en opofferen, geweld en geweldloosheid, bitter en zoet, terugblik en toekomst, wervelend en hortend, bitterheid en verzoening. En hoewel de visuele effecten en vondsten in Kilians Scalamare op een bepaald moment gekunsteld overkwamen, was dit vierluik in zijn totaal een meesterstuk. **Carla Touw**

Met de toelichting nog beter herkenbaar hoe de dans vertelt over stellen en hun leven en beleving. Mooi om te zien hoe de oudere danser anders beweegt dan een jongere. Veel herkenning naar eigen relatie, beleving maar ook de verandering in het bewegen.

Mooie verrassing op welke muziek je salsa kunt dansen. Mooi en "knap" om dat zo te verzinnen en uitvoeren. **Siegfried scheffler**

Een hele bijzondere combinatie die door het dansen tot leven kwam **Miek van Zanten Solleveld**

Eindelijk weer een mooie en boeiende dansavond in de danskijkerreeks. Boeiende afwisseling van de mooie film van Kylián, het oudere maar prachtig dansende paar in Axe en tot slot Sacre van Emmanuel Gat, waarin dansers laten zien dat muziek, timing en danstechniek prachtig en compact samen gaan. Dat was een fijne avond. **Luud Schrauwen**

een speciaal voor het Holland Dance festival samen gesteld programma met vier delen

1. Scalamare

een liefdesduet gespeeld op trappen van een italiaans kustplaatsje... twee oudere mensen kijken terug naar hun samenzijn...

2. Axe

een man hakt hout... een vrouw danst... beide al op "gevoerde leeftijd"... energieke dans in een soort van drama... de man hakt maar wordt langzaam afgeleid door de vrouw... uiteindelijk zal zij met de bijl het podium verlaten...

3. Memory

herinneringen... er worden attributen aangedragen... een tafel... prachtige dans door de oudere man... geheel iets te anekdotisch iets te verhalend...

4.Sacre

muziek Igor Stravinsky Sacre du printemps... drie danseressen twee dansers en een knalrood (ook rood uitgelicht) tapijt... energieke draaiingen, spel tussen de dansers... als dans zich buiten het tapijt begeeft is door te weinig licht soms de dans niet goed te volgen...

een avond waarbij de energieke dans van de senioren het meeste beklijft. **Rob Thuis**

Ik heb de voorstelling op woensdag 7 februari gezien.

Het begon met de film Scalamare. Dat paste wel in het programma, maar de film was ook wel een beetje "gepopulariseerd": gooien van jassen in de lucht, lopen op randjes, kauwgom, etc.

Indrukwekkend waren de (dans-)prestaties van Mats Ek. Dat toont een enorme geest en vitaliteit!

Bijzonder mooi en knap getimed was Sacre. Snelheid, precisie en ruimte was mooi in balans.

De nazit met de 3 choreografen vond ik een gedenkwaardig historisch moment.

Kortom, wat mij betreft had het zonder de film het eindcijfer 9 of 10 mogen krijgen! **Koos van Tubergen**

Ottof – Explore Festival

Overrompend, steeds onverwachts. Knappe mengeling van muziekstijlen. In eerste instantie serieus daarna werd ik er enorm vrolijk van en had moeite op mijn stoel te blijven zitten hoe moeilijk ik ook loop. **I.M. Schicht**

Wat een belediging. Voor mij als onbevungen kijker, voor de degene die dit uitkoos voor het Spui theater, voor het publiek met marokkaanse achtergrond waarbij ik navraag deed, voor de acteurs, en eigenlijk voor de verantwoordelijke mevrouw Bouche. Het begin beloofde nog wat, hoewel kleurloos vaag met elastisch bewegende oudere dames. Dat duurde veel te lang. De explosie leek in niets op wat ik beleefde gedurende vele jaren werkervaring in het middenoosten bij bruiloften en partijen. Ik heb geen zang gehoord en vervolgens wat oude vrouwen die als krioelende pubers een beetje sexistische bewegingen maakten op steeds hetzelfde afgedraaide deuntje. Dit laatste klopt treffend. Er was niets artistieks, cultureel of anderszins smaakvol aan te ontdekken. Helaas, wat een teleurstelling en gemiste kans voor Marokko.. **Dirk van Eijk**

Voor het eerst een niet westers stuk gezien:

Moelijk te begrijpen, aardige oudere dames, momenten van.....

Moet dat nou?

Nee dit zou ik zelf niet gekozen hebben. Toch maar een keer de koningssteden toer doen, kijk op Marokko. **Casper van Bree**

Wat een afschuwelijke voorstelling was dit. Jaren 60 en verschrikkelijk banaal. Dit had echt niets met dans te maken. De boodschap was duidelijk maar dit was zo slecht gedaan. **M. Stadhouder**

Choreografie? Welke choreografie? Onsamenvattend, banaal, met een vaag idee dat ook nog slecht uitgewerkt lijkt. Op de rij achter mij trok iemand de vergelijking met de jaarlijkse bonte avond van een gesloten inrichting... Vier oudere vrouwen, maar wat deed die jonge vrouw (de choreografe!) daarbij, was dat bewust, ging dat over het generatieverschil? Veel gemiste kansen lijkt het.

Dans? Welke dans? Technisch stelde dit allemaal niets voor. Ook de dans was onsamenvattend, banaal, genant.

Muziek? Eerst stilte, daarna moderne muziek en ten slotte Nina Simone, waarom? Ook in het nagesprek werd dat niet duidelijk.

Zang? Er was 1 professionele zangeres. Zonder boventiteling was het volslagen onduidelijk waarover zij zong. In het nagesprek bleek dat het over liefde ging, maar in mijn oren klonk het agressief en als een protest. Jammer dat de vertaling die er volgens de choreografe wel is niet was verstrekt door het theater.

Ook de inleiding was zeer matig tot slecht, wat niet hielp om meer begrip te krijgen voor de voorstelling. Ik heb nog de moed opgebracht om het nagesprek met de choreografe bij te wonen. Maar hier liet de man die ook de inleiding deed de choreografe weggelaten met haar arrogante houding dat ze niet overal een antwoord op hoefde te hebben. Vanaf de eerste vraag klonk ze geïrriteerd, een dame met zeer lange tenen, respectloos naar haar publiek. Iemand uitte haar verbazing over het geringe aantal mannen in het publiek, maar als ze er al waren, dan lieten ze het net als ik wel uit hun hoofd een vraag te stellen en zeker niet een kritische, het risico lopend onder de 'foute onderdrukkende man' geschaard te worden. Opvallend was verder de aanwezigheid in het publiek van de vele vrouwen en kinderen met een Marokkaanse en Turkse achtergrond, die overigens zo te horen een meer traditionele voorstelling hadden verwacht en niet deze op de bevrijding van de Marokkaanse vrouw gerichte. Wie weet heeft de voorstelling hun wel iets positiefs gebracht. **Huib van Heeswijk**

Reisverslag "OTTOF" In het kader van het EXPLORE Festival =grenzeloos theater= werk van Bouchra Ouizguen gezien. Een ontdekkingsreis zonder kaart en zonder tekst. Dankzij voor&nagesprek keerden we "iets wijzer" terug van Ottof, dat 'nijvere mieren' als betekenis heeft.

De voorstelling start met een donker toneel waar heel voorzichtig een persoon naar het midden schuift. Vioolmuziek, gestreken en pizzicato klinkt met wisselende levendig-treurende uitdrukking maar vooral mineur.

Het personage, de vrouw, fors postuur, omhuld met heel veel lappen, stoffen omslagdoeken spreidt de armen langzaam kijkt naar de desolate leegte om zich heen, naar boven, een sterrenhemel? de grond? Nog drie vrouwen komen op, tot een moment van zing-roepen en ze over het gehele toneelvlak door elkaar rennen, zaaldeuren open gooien en kleding als overtollige omhulsels van zich afwerpen. In de wat dunnere kleding schudden ze wellustig - borsten buiken billen heupen - alles los.

Een dame komt op en zingt over liefde ?

en hoop ?

Afsluitend klinkt : "Ny baby just cares for me" van Nina Simone :

My baby don't care for shows

My baby don't care for clothes

My baby just cares for me

My baby don't care for cars and races

My baby don't care for high tone places

De vrouwen nodige het publiek één voor één uit mee te dansen swingen op de muziek.

Afsluitend wordt nog een tekst gezongen

in het ?Marokaans?

Onmiskkenbaar heeft zich een omwenteling mogelijk een bevrijding voorgedaan van kledingvoorschrift alles te bedekken.

In het nagesprek met de theatermaker

Bouchra Ouizguen wordt dit echter niet recht-

streeks bevestigd, maar uitgelegd als de

cultuurbeweging die zich nu in Marokkaanse

steden voordoet als een spontane ontwikkeling

op traditionele muziek en dans die zich voorheen

op besloten feesten en nu in theaters manifesteert.

Vragen van Marokkaanse vrouwen uit

het publiek geven aan dat zij het niet

herkennen [er zijn al moeders met kinderen de zaal uitgelopen] en niet kunnen plaatsen.

De performers zijn wat oudere vrouwen,

die zijn opgeleid als Aïta's en nu met Bouchra

de moderne cultuur van Marokko over

de wereld uitdragen. Naar mijn idee is het doorbreken

van een aantal Marokkaanse taboes in de voorstelling pgenomen :

* geen kledingvoorschriften

* geen partnerkeuzebeperking

* afzetten tegen style- of fashionslank,

* kortom de bevrijding van de vrouw

Dit geeft de maker echter niet toe, maar doet het

af als "de tijd zal leren welk inzicht en begrip blijft".

Een boeiende confrontatie, ook voor de westerse

dans kijker, die toch wat meer dans had willen zien. **Martien Vogelesang**

Veel lawaai en weinig inhoud, in ieder geval voor mij. De eerste helft van de voorstelling was monotoon en lelijk, in beeld en geluid. De tweede helft was totaal anders, veel lawaai, drukte en geschreeuw. Ik zie het contrast, maar het verband of het verhaal? Het zal wel iets met bevrijding van de vrouw te maken hebben. Achteraf bleek dat de teksten van het gezang wel in vertaling aan het theater waren gegeven maar niet aan ons ter hand gesteld. In de tekst van de flyer/website en in de inleiding wordt gezegd dat het over aïta's gaat, maar in de nabespreking bleek het toch anders te zijn. Er is maar 1 aïta. Aïta is blijkbaar meer een techniek van zingen en het verhaal gaat niet zozeer over aïta's en hun positie, maar over vrouwen in het algemeen.

De inleider liet ons eerst 25 minuten wachten, kende Marokko niet en wist niet meer dan in de flyer stond. Vervolgens kwam de multiculturele verwarring omdat er een grote vrouwengroep uit Laak als publiek aanwezig was, waarop het gesprek verder ging dat het publiek in Amsterdam zo anders was (nou en?), en waarom de dames gekomen waren (duidelijk als groepsuitje onder leiding van Nederlandse buurtwerkers). Verder zag de inleider het verschil niet tussen Marokkaanse, Turkse, Somalische en Surinaamse vrouwen. Net zoals bij mij was de verwachting bij het publiek dat het te maken zou hebben met Marokkaanse dans en tradities en de dames uit Laak waren dan ook niet voorbereid op zoveel rennen, uitkleden en scrabeus gezwabber van diverse lichaamsleden. Dat gaf veel onrust en weglopen onder de voorstelling. De choreografe wist na afloop van de voorstelling de Marokkaanse dames die vroegen naar de herkomst van de dans fijntjes op hun plaats te zetten dat dit moderne dans is en dat zij achterlopen omdat in Marokko alles nu anders is dan zij zich kunnen herinneren van vroeger. Paarden voor de zwijnen, want moderne dans, ja, ja! **Marja Langenberg**

de muziek in het begin vond ik lang duren en daardoor irritant worden.

wel veel respect voor de oudere dansers. vooral het verstillde.

verder jammer dat we de tekst van de zang niet hadden gekregen.

Denk dat het dan meer of een andere indruk had achtergelaten.

Het einde van het stuk was wel weer een hele verrassing.

Het brutale aspect tijdens het eerste gedeelte was ook bijzonder, hilarisch af en toe.

kortom een middag om over na te denken. **Nienke Tolman**

Samen met vier oudere Marokkaanse vrouwen treedt hun landgenote en theatermaker Bouchra Ouizguen nu op met de performance Ottof. De vier oudere vrouwen hebben een jarenlange opleiding achter de rug als aïta en treden met hun zang en dans alleen op tijdens feesten en huwelijk voor overwegend mannelijk publiek. In deze voorstelling komt hun zelfbewuste houding in een uitgesproken fysieke en ronduit onbeschaamde vrijmoedigheid tot uiting. En daarmee geven zij in een ode aan de kracht van de vrouw binnen een traditionele maatschappij hun levenslust en fysieke ongeremdheid alle ruimte.

Van top tot teen gehuld in vele lage kleding en deels gesluierd komen ze een voor een in het duister op en beginnen ze tergend langzaam met hun bewegingen. Dan vindt een transformatie plaats en bevrijden zij zich van hun vele lagen. De kledingstukken vliegen in het rond, het wordt bijna een kluchtige vertoning. De lichamen mogen in het volle licht gezien worden, de bevrijding van de lichamen en de seksuele levensenergie ook. De verbindende teksten zouden van tevoren op papier worden uitgereikt, nu was het raden naar de betekenis van de emotionele uitbarstingen van een van de vrouwen. Bouchra zelf verbindt de vrouwen in een uitzinnige dans waarin ook het publiek wordt betrokken. Respect voor de moed van deze vrouwen om zich zo bloot te durven geven, voor het overige schiet deze performance zijn doel toch wel voorbij. Een deel van het Marokkaanse en Turkse publiek zal zich hierbij zeker niet gemakkelijk hebben gevoeld. **Carla Touw**

Deze verrassende voorstelling doorbrak, zo bleek ook uit de nabespreking, de verwachtingen over Marokko en de positie van vrouwen in Marokko. Leuk aan deze voorstelling vond ik dan ook het spelen met de verwachtingen en de twee gezichten die de danseressen lieten zien. Dit maakte de voorstelling dan ook niet makkelijk of comfortabel, maar dat was ook zeker niet de bedoeling van de choreografe. In die zin paste de muziek er ook wel bij; niet comfortabel, wel interessant. Ik heb wel genoten van de prachtige stem van één van de danseressen. Omdat ik zelf weinig bekend ben met de Marokkaanse cultuur, heb ik denk ik veel boodschappen gemist. Maar de bevrijding van de vrouwen, die vele lagen kleden uittrokken en ongegeneerd hun lichaam in al hun facetten lieten zien, was verrassend en stemt tot nadenken. **Marijke Bootsman**

De aanloop naar het op gang komen van dit dansstuk was erg lang voor mijn smaak. Er gebeurde net te weinig met een voor mij erg ongreepbare muziek. Het was al een tijdje onprettig.

Daarna wordt het wel een echt spektakel stuk met mooie bewegingen en ontwikkelingen, mooie zang en onbegrijpelijke teksten. In mijn fantasie was het een soort ontwikkeling van traditioneel introvert via helemaal los met alle moderne indrukken en daarna weer in balans in nieuw evenwicht. De te lange aanloop is dan al bijna vergeven. **Siegfried**

wat viel deze dansvoorstelling tegen.

het begin was nog een beetje spannend een danseres in een donkere kale ruimte maar al gauw verdween de spanning, het duurde te lang en het bleef maar donker. Ook de zogenaamde gedurfdheid had geen diepgang.

jammer dat er geen vertaling was voor de teksten die geschreeuwd werden.

Ik vond het weinig professioneel. **Rineke Kop**

Recensie Ottof van Bouchra Quizguen

19 november 2017 in Theater aan het Spui, Den Haag

Ze zijn dapper, deze oudere zelfverzekerde vrouwen die het publiek verrassen, soms zelfs shockeren. Ook klinkt er af en toe een schaterlach. Compagnie O uit Marokko treedt tijdens het Explore Festival, 'met prikkelend theater door eigentijdse makers uit alle windstreken', op voor een gemeleerd gezelschap: naast het doorsnee Nederlandse theaterpubliek, zijn er Turkse en Marokkaanse vrouwen op deze voorstelling afgekomen.

In Ottof onderzoekt theatermaakster Bouchra Quizguen (37) uit Marrakech de plaats van de vrouw in de Marokkaanse maatschappij. Ze mixt hierbij traditie en moderne, alledaagse elementen. De vier vrouwen met wie Quizguen vier voorstellingen heeft gemaakt, zijn tussen de 55 en 65 jaar. Overdag werken ze op een boerderij of in een winkel en 's avonds treden ze op. Ze zijn aïta's. Aïta ('schreeuw') is een zangkunst die wordt onderwezen door een 'meester' en pas mag worden beoefend als de leerling eerst enkele jaren heeft geluisterd en gekeken naar ervaren zangers. De aïta, een lied dat het verleden oproept, wordt vaak gezongen door vrouwelijke troubadours die door Marokko reizen. Ze worden gevraagd voor bruiloften en festivals en vermaken daar met name het mannelijke publiek met krachtige zang en fysieke vrijmoedigheid.

De voorstelling Ottof ('nijvere mieren') kwam tot stand in overleg, waarbij sommige vrouwen precies wilden horen wat ze moesten doen, en andere liever improviseerden. Hoewel volgens de maakster een choreografie aan de basis ligt, lijkt de uitvoering meer op vrije dans. En zelfs dat is soms te veel gezegd. Eén ding wordt in deze voorstelling wel duidelijk: deze vrouwen accepteren de traditionele rol die ze ooit is toebedeeld niet. En ze zijn voor niets of niemand bang.

Op een podium zonder opsmuk, zwart, kaal en kil, staan de vrouwen van top tot teen dik aangekleed en met de hoofdharen bedekt. Tergend langzaam bewegen zij hun armen en bovenlichaam op nogal hysterische muziek. Een vervreemdend contrast. Ze ogen als straatbloemen: een prostituee, een zwerfster; vrouwen met een rauw randje.

Plots beginnen zij zich, tot veler verbazing, te ontdoen van kledingstukken tot ze niet veel meer aanhebben dan een strakke legging en een wijd T-shirt dat niets aan de verbeelding overlaat. De haren worden losgegooid en daar staan ze: uitdagend oog in oog met een publiek dat niet gewend is aan Marokkaanse vrouwen van middelbare leeftijd die zich zo 'naakt' aan vreemden laten zien.

Ze schreeuwen het uit, grijpen naar hun kruis, pakken hun borsten beet, maken obscene tongbewegingen. Deze vrouwen schamen zich nergens voor en hebben lak aan alles en iedereen. Bevrijd van knellende kleding, maar ogenschijnlijk nog meer van knellende tradities, gaan ze los op een jazznummer van Nina Simone en trekken daarbij kijkers het podium op om mee te dansen. Het oogt allemaal wat geforceerd en voelt ongemakkelijk.

Waar wij vanavond naar hebben zitten kijken is geen dans, maar een statement. Het roept de vraag op of Ottof niet vooral een bevrijdende ervaring is voor de vrouwen op het podium. Wordt hier de enorme kloof zichtbaar tussen twee culturen waarin aan de ene kant vrouwen worden beknot in hun bewegingsvrijheid en lijken te snakken naar meer lucht en aan de andere kant vrouwen voor wie die ultieme (seksuele) vrijheid alweer een gepasseerd station is?

En toch, het is boeiend om te zien dat vooral onder de Turkse en Marokkaanse vrouwen in het publiek ook een tweestrijd gaande is: sommige lopen boos de zaal uit, andere moeten smakelijk lachen en lijken die vrijgevochten vrouwen wel te kunnen waarderen.

Het laat het overige publiek in verwarring achter. **José Bernard**

Ik vond deze voorstelling niet podium waardig. Ik begrijp de achterliggende gedachte van deze voorstelling, maar ik vind dat je dat niet op deze manier vorm moet en kan geven. De waardigheid van deze vrouwen wordt door deze voorstelling aangetast en dat vond ik niet fijn om naar te kijken. Ik denk dat er betere en mooiere wegen zijn om de boodschap over te brengen. Jammer! **Luud Schrauwen**

Wat jammer dat de uitleg pas achteraf kwam. Niet een dansserie waard, maar meer iets voor een muziek spektakel ofzo. Geen prettige ervaring **Miek van Zanten Solleveld**

Regie /choreografie: Geschreven ,niet meteen herkenbaar

Spel/dans: Vakmanschap van de danseressen heel duidelijk

Vormgeving: Humoristisch . Kleding(stukken) combinatie smakeloos

Als deze uitvoering de bedoeling had om de waardering van de normen en waarde van het Marokkaanse volk te bevorderen is dat wat mij betreft mislukt

Nav het voorprogramma werd de vraag gesteld waarom er zo weinig mannen waren M i :niet uitgenodigd Lijkt mij logisch. Het was geen opwaardering van "De Vrouwen " **J V M Kemp-Bakx**

Helaas heeft dit stuk geen positieve indruk bij mij achtergelaten. Het kan zijn, dat ik onvoldoende achtergrondkennis heb om dit stuk op zijn waarde te schatten.

De dans kwam in mijn ogen als geïmproviseerd over, en speelde een ondergeschikte rol. De tekst, die ik achteraf ontving, is niet om door te komen. Het geeft wel een goede impressie, wat met het stuk gezegd wil worden.

De zang heb ik niet als iets bijzonders ervaren.

Kleurrijk waren de doeken en de diverse lagen van de kleding.

Kortom, leuk om een keer kennis mee te maken., maar niet echt voor herhaling vatbaar. **Koos van Tubergen**

Tetris Mon Amour – Club Guy & Roni

Een zeldzaam mooie voorstelling!

Alles klopte: de dans, de muziek, de vormgeving, het decor, de belichting.

Na een boeiende inleiding volgde een dansvoorstelling waarin duidelijk werd wat een verscheidenheid aan indrukken je met dans kunt doorgeven aan je publiek en je als publiek ook kunt ontvangen en, zo je wilt, ondergaan.

Tetris een wereldberoemd computerspel, dat als opzet had van allerlei blokjes die van boven naar beneden over het scherm kwamen sluitende rijen te vormen, die dan van het beeld verdwenen en punten opleverden. Hieraan waren miljoenen mensen toch wel min of meer verslaafd. Dit spel vormde de bron van dit dansspektakel volgens drie basiselementen volgens de inleidster: inspiratie (weet niet helemaal zeker meer of dit het woord was dat ze gebruikte), vervreemding en spanning. De kostuums die voor een deel uit een soort uniform-achtige kleding bestond zou weergeven dat er een ontmenselijkende situatie zich ontwikkelde, waarbij elke eigen persoonlijkheid werd uitgesloten.

Het decor bestond uit een grote kubus met open zijden, die naar behoefte mee bewoog met de dansers. En de belichting maakte het geheel compleet, het Tetris-element, de blokjes, werd op prachtige wijze vorm gegeven.

Een van de meest bijzondere aspecten was wel dat de 3 begeleidende muzikanten (Slagwerk Den Haag) niet alleen de muzikale en vooral ritmische compositie voor hun rekening namen, maar ook nog eens zelf als dansers deelnamen. Hun choreografie was eenvoudiger van opzet dan die van de overige deelnemers (7 dansers en danseres van Club Guy & Roni) maar hun gevoel voor ritme kwam zo ontzettend mooi naar voren! In een woord: geweldig!

En dan de dansers. Wat kan je als choreograaf eisen van je materiaal? Hoever kun je gaan? Deze voorstelling liet zien dat bijna het onmogelijke mogelijk kan worden. Met hoekige, schokkerige, soms supersnelle bewegingen werd inhoud gegeven aan de bedoeling van de choreograaf.

Het riep een mooie spanning op om te zien hoe de dansers van zichzelf als mens vervreemdden en verwerden tot een soort

computergestuurde animatiepoppetjes. Hun ogen waren geen menselijke ogen meer maar starre uitdrukingsloze robotsensoren.

Heel mooi was ook het slot, waarin een stukje menselijkheid bij een van de danseressen terugkeerde, toen zij tot een soort winnares werd gekroond door de computeranimaties. Ze lachte en haar ogen straalden!

Ik kan blijven doorgaan, maar wil eigenlijk alleen nog zeggen dat ik met volle teugen heb genoten. Of is dat een overbodige opmerking na het voorgaande? **Hugo Elbers**

Alle ingrediënten staan al op de dansvloer klaar.

Tien performers, zeven dansers [drie V en vier M]

en drie slagwerk [M] staan op witte sokken in

verschillende kostuums, ecru of grijsgroen, militair

en historisch van karakter, asymmetrisch, met leren

banden en hoepelrokken.

Midden op het zwarte dansvinyl staat een geraamte van een reuze kubus [5x5x5m.] met daarachter over de volle hoogte een wand van doorzichtig folie lichtjes en beweeglijk te spiegelen op de luchtbeweging.

Rechtsachter het slagwerk en in het zijtoneel staan twee rookmachines, mist te maken.

Boven, in en achter de kubus heel veel lichttechniek.

Eénmaal gestart is er een voortstuwende stroom

slagwerkgeluid [van componist Thijs De Vlieger],

dreunend, fris-krakend, knisper-ruisend die de zeven

dansers in beweging zetten en houden. Hoekig

en hakerig, robotachtig met starre blik lopen ze lange

lijnen, korte draaien, botsend, ontwijkend door elkaar,

volgens een precies patroon persé geen improvisatie.

De kubus, de verwijzing naar het rechthoekige tetris-

blokkenspel, heeft onverwachte mogelijkheden: het

beweegt, draait over de vloer, met computerscherm-

groene lichtlijnen. Felle spotlights volgen de beweging

of springen in strakke tetrisrasters.

Het verband van de performance met mijn herin-

nering aan het spelletje dringt zich op door de mee-

slepende afwisseling van muziek/slagwerkgeluid

en complex-emotieloze dansbewegingen.

Van de werkelijkheid losraken en kortsluiting ervaren

van mijn hersens met het schermje via twee duimen,

spanning, inspanning, overspanning tot game-over.

De voorstelling voert de spanning op door die over-

concentratie van beweging, geluid, licht en bovenal

dans. Onontkoombaar vreemd en meeslepend,

ook de drie musici dansen moeiteloos mee, staat

alles in dienst van een complex oververhit spel.

Op de weg naar het winnen of game-over ontstaan

toch - zelfs voor een robot - flirterige ontmoetingen.

Het winnen met een enkele kus, zet de finale van

bokaal, kroning en een super-kermis-explosie van licht en kleur en muziek in.

Het totaalbeeld van 'mijn liefde in tetris' sterft, fading-out naar een duister en leeg vlak.

Het verslavend gegeven is verbeeld en ontmaskerd, zelf overrompeld door het inventief meeslepend spel van dans en muziek door choreografe Roni Haver.

Een wonderlijke ervaring en een nieuwe terugblik op de eigen geschiedenis van spelletjes en computers. **Martien Vogelezang**

In n woord GEWELDIG!. Hoe een spel tot leven komt en hoe verslavend dat kan zijn! Samen met Slagwerk Den Haag is een fantastische voorstelling gemaakt waaraan je verslaafd zou kunnen raken! Geweldig gedanst, fantastische muziek (die ik in het begin maar matig vond, maar al snel overstag ging). Bijzonder aspect was dat de slagwerkers geïntrigeerd zijn in de dans. Een absolute aanrader! **Flora Versloot**

Jammer dat het 1 uur duurde! Spannende muziek leuke groep dansers met wel hele mooie kostuums aan. stoer! Verlichting schitterend

Dit stuk deed mij denken aan: een dansvoorstelling in de toekomst over uhh 30 jaar of zo. **Casper van Bree**

In de ban van nee niet een ring, maar van een blokje, uit het computerspel TETRIS. Ogenschijnlijk simpel om een combinatie van blokjes te plaatsen in willekeurige volgorde binnen een strak omlind kader, in een steeds sneller tempo. Je wordt er gek van, wilt sneller, hoger, meer en meer, valt er buiten, doet weer mee, zoals je ook in het dagelijks leven kunt worden voortgejaagd door een beklemmende prestatiedrang. Hoe ontsnap je aan die drang, kun of wil je nog wel ontsnappen? Choreografe Roni Haver baseert haar dansvoorstelling TETRIS mon Amour op eigen ervaring met het computerspel. Ze heeft er een adembenemende metafoor voor het leven van gemaakt in een continu spel van aantrekken – afstoten, haat – liefde, rust – stress tot je erbij neer valt of zelfs afvalt. En centraal in dit stuk staat het raamwerk van een grote open kubus waarin en waaromheen de dansers en danseressen van Club Guy & Roni zich bewegen en voortstuwen in weergalozes bewegingen die voortdurend in elkaar hoeken, haken, bij elkaar komen en weer wijken, tot het decor zelf met hen op de loop gaat.

De drie mannen van Slagwerk Den Haag ontkomen er evenmin aan. In dezelfde kostuums gestoken als de dansers worden zij in een continu opzwevend ritme op de elektronische muziek van Thijs de Vlieger één met de andere dansers op de vloer, in het spel getrokken en betrokken. Er is geen ontkomen aan. Petje af voor deze geweldige musici met hun fantastisch professionele dansbewegingen.

Petje af voor het decorontwerp met een belichting, die alle kanten op beweegt en de deelnemers gevangen lijkt te houden. En last but not least petje af voor de kostuums, waarvan het lijfje als een strak uniform is ontworpen, terwijl de onderste helft, een broek of hoepelrok, een speelser, lossereffect geeft. Een voorstelling om van in de ban te raken! **Carla Touw**

Een spannend en verrassend ballet! In de degelijke inleiding kregen wij aanwijzingen zoals de thema's intensiteit, vervreemding en stress, en dat het niet ging om het verhaal maar om de 'mood'. Het spel Tetris is mij volledig onbekend. Maar dat deed er allemaal niet toe in het spektakel van de buitengewone eenheid van dans, beweging, licht, muziek/geluid en associaties met militaire precisie. Het totaal was bedreigend en aangrijpend. De dansers leverden een knappe prestatie met hun geconcentreerde aandacht, maar de musici van slagwerk Den Haag waren nog de grootste verrassing met hun optreden op het toneel. Decor en licht speelden ook een onmisbare hoofdrol, alles heel precies op elkaar afgestemd. Wat een bijzondere voorstelling! **Marja Langenberg**

Het bekende computerspelletje Tetris verbeeld... met hoekige bewegingen... geen moment langdradig... een grote meebewegende kubus met groen licht... het licht trouwens prachtig... bewegende lichtbundels versterken sferen... zeer afwisselend... meedansende muzikanten... perfecte muziek **Rob Thuis**

Choereografie: goede opbouw met voldoende afwisseling om de aandacht van het publiek vast te houden, binnen een duidelijk kader, gelukkig zonder de rigiditeit van Thron, de vorige dansvoorstelling in de Danskijker serie; de inleiding, die heel goed was, hielp om te begrijpen wat de bedoeling van de makers is, maar er was sowieso genoeg te genieten en ook - zo nu en dan - te lachen; aan het eind lieten de makers zich toch weer even van hun theaterkant zien, waarbij het voornemen was losgelaten om zich bij deze voorstelling puur op de dans te richten;

Dans: qua bewegingen niet echt vernieuwend, maar heel aangenaam om naar te kijken, goede afwisseling tussen gehoekte en vloeiende bewegingen, mooie interactie tussen de dansers onderling; het fenomeen Popping zei me niet zoveel, maar dankzij de inleiding kon ik het wel redelijk plaatsen; heel veel respect voor het vermogen van de dansers om de bewegingen in te studeren en zo op het oog zonder al te grote fouten uit te voeren;

Enscenering: met relatief eenvoudige middelen is toch een boeiend beeld neergezet, waarbij de belichting een niet onbelangrijke bijdrage leverde; spannend ook hoe de enorme kubus werd ingezet, met en zonder verlichting; de folie als achtergrond oogde wat goedkoop

Kleding: daarover waren de meningen verdeeld, maar ik vond het leuk;

Muziek: na een voorproefje bij de inleiding maakte ik me daar een beetje zorgen over, maar wat een passende muziek, met goede ritmes, fijne afwisseling, onderhoudend, en wat een genot om naar de muzikanten te kijken die zich vol overgave en vakkundig inzetten en zich de toch niet al te alledaagse kostuums lieten welgevallen; ook hun vermogen tot bewegen was bovengemiddeld; en ook bij hun bewonderde ik het vermogen om een dergelijke voorstelling van begin tot eind geconcentreerd te blijven en keurig gelijk op te lopen met de dans; **Huib van Heeswijk**

Alles klopt!

Perfect sluit alles op elkaar aan. Waarschijnlijk sluipt daar ook het gevaar in: 1 danseres had wat tape op haar schouder (om alles bij elkaar te houden ?). Ziekte kan niet; de voorstelling MOET doorgaan.

Indrukwekkend was het decor: een groen verlichte verrijdbare kubus. Maar dat was nog niet alles. Ook de overige belichting deed mee. Dans was ook "kubistisch". Legerachtige kleding (sommige met vierhoeken erop) met hoepel rokken (ronde vorm als contrast) , mooie hedendaagse muziek, dansende musici, en nog meer wat ik niet gezien heb.

Dat ik het spel Tetris niet ken, stoorde mij niet in de voorstelling.
Een uitverkochte dansvoorstelling zegt ook veel. **Koos van Tubergen**

het was een heel indrukwekkende voorstelling, met een goede maar iets te uitgebreide voorbespreking.
Er was veel te zien en te ervaren.

Je moest een keuze maken welke dansers je bleef volgen omdat er zoveel gebeurde.
Respect ook voor de muzikanten die echt opgingen in de voorstelling.
kortom een mooie voorstelling beleefd. **Nienke Tolman**

Wat gebeurt er als digitalisering en robotisering ons leven overnemen? Club Guy & Roni bieden met hun dansvoorstelling TETRIS Mon Amour een sombere blik in de toekomst, maar met een sprankje hoop. Setting van de avond is een lichtgevende, grote transparante kubus. Met een holle, emotionele blik bewegen zeven dansers als mechanische poppen door de ruimte. Ze lijken niet in staat tot menselijk contact. De doordringende elektronische muziek van componist/producer Thijs de Vlieger, live uitgevoerd door Slagwerk Den Haag, onderstreept de kille wereld waarin deze mannen en vrouwen zich staande moeten houden. Een leven als een computerspel, waarin de dansers, gekleed in oogstrelende, legerachtige kostuums ontworpen door Evgeniia Shalimova, worden aangestuurd om zo snel mogelijk een nieuw level te halen. Alleen door hun zelfbeheersing te bewaren kunnen ze daarin slagen.

De duistere choreografie van de Israëliische Roni Haver is gebaseerd op Tetris, het populaire computerspel uit 1984, waarin de gamer kleine, gekleurde blokjes moet zien te stapelen en in elkaar puzzelen. Haver is er naar eigen zeggen verslaafd aan geweest. Voor haar zijn games aantrekkelijk omdat ze regels hebben en dus beperkend zijn. Ze bieden orde in de chaos die het leven soms kan zijn. Tegelijkertijd stimuleren ze de creativiteit en het zoeken naar vrijheid: hoe ontsnap je aan de spelregels en bereik je een volgend level? Maar Haver waarschuwt ook: digitalisering, social media, mobiele telefoons, ze kunnen leiden tot onverschilligheid tegenover de medemens.

Het internationale dansgezelschap Club Guy & Roni, opgericht in Groningen in 2002, voert de intuïtieve voorstelling van Haver perfect uit. Stuk voor stuk intrigeren de dansers zestig minuten lang en voel je met ze mee. 'Aan het eind van het repetitieproces voelde ik me een marionet, steeds minder mens,' aldus een van de hen, de Pool Igor Podsiadly.

Spil in de voorstelling is een frêle jonge vrouw met springerige paardenstaart. Ze doet denken aan een ronddraaiend danseresje op een muziekdoos: aantrekkelijk, maar afstandelijk. Ontroerend is dan ook de voorzichtige toenadering van een van de mannen (Podsiadly) tot een andere jonge vrouw. Hij lijkt de kilheid van hun bestaan te willen doorbreken en probeert haar zachtjes aan te raken. Zij deinst terug en bijt van schrik naar zijn hand.

Maar het verzet is gebroken. Steeds meer zoeken de dansers elkaar op. Ze kijken niet langer star voor zich uit, maar zoeken oogcontact. En dan probeert hij het opnieuw. Zij, die eerder nog verschrikt reageerde op zijn toenaderingspoging, ontdooit. Met een hartstochtelijke kus geeft ze zich over. Game over, het hoogste doel is bereikt! Verrast, maar zichtbaar gelukkig neemt ze een glanzende bokaal in ontvangst.

TETRIS Mon Amour is spannend, meeslepend en maakt een diepe indruk. Alles klopt: dans, muziek, licht, decor en kostuums. Een must see.
José Bernard

De verschillende blokken dans geven voor mij naast hoofdstukken met een eigen karakter ook een soort gretigheid. Wat zou het nieuwe blok opleveren? Elke keer een nieuw hoofdstuk vraagt op het eind naar nog meer stukken, blokken.
De muziek is voor mij bij deze voorstelling niet een aanvulling op de dans maar meer een onderdeel van het geheel. De muzikanten spelen, veplaatsen en bewegen mee in combinatie met de dansers. Ook de muziek sluit in stijl aan bij de verschillende blokken. Samen maakt dat een mooi geheel. **Siegfried**

Fascinerend. Met allemaal tieren ga ik helemaal los. Ik vond het stuk vanaf de eerste seconde boeiend, De prachtige belichting met de kubus en de stralenbundels. Alles klopte steeds, de bewegingen van de dansers, iedere stand van hand, arm alles loopt synchroon: synchroon tussen de dansers onderling, synchroon met de muziek en synchroon met de belichting. Ik heb daar zo van genoten dat ik met ook helemaal niet afgevraagd heb waar het over gaat. Gaat het nu over Tetris, over de verslaving aan een spel, of "een metafoor voor het leven" het was puur genieten. Iets wat Rudi van Danzig ooit ook zei in een inleiding, denk niet te veel na.
Mooi uitgevoerde live muziek van Slagwerk Den Haag. Goed gekozen strakke kostuums, behalve de ballroomrokjes van de slagwerkers, het enige minpuntje dat ik kan verzinnen. **Marty van Welij**

Grappige performance, wel erg rommelig en qua danstechniek niet erg sterk. Weinig variatie, wat meer structuur zou goed zijn geweest om een koppeling met het Tetris-spel tot stand te brengen. Alles duurt daardoor wel wat lang. **Luid Schrauwen**

Prachtig, spannend, energie gevend zowel door de dans als de muziek. een spektakel stuk,
Miek van Zanten Solleveld

diep geraakt **Rineke Kop**

Thron – Krisztina de Châtel

wat was deze dansvoorstelling snel afgelopen.

door het ritme van de dans de herhalingen het minimale in licht en kleding raakte ik in een magische concentratie.

tijdens de voorstelling dacht ik de hele tijd aan het schilderij van Mondriaan: Compositie in lijn 1917.

nu bij het zien van deze afbeelding is de herinnering groot aan Thron.

Thron en Mondriaan zijn een geworden.

het was een super avond **Rineke Rop**

Helemaal van mijn stoel geblazen ben ik door deze 5 dames. Wat een perfectie, wat een ongelofelijke prestatie zetten zij neer. Als kijker moet je je overgeven aan de kadans die maar duurt en duurt zonder ooit te vervelen. Een bravo voor deze voorstelling! **Reno de vette**

Razendknap gedaan, maar een verschrikking om de gehele voorstelling uit te zitten. Het leek meer op topsport en dan van het verkeerde soort. De danskwaliteiten van de individuele dansers kwamen totaal niet tot hun recht. Het kwam neer op discipline, goed tellen, een fenomenaal geheugen, opperste concentratie en waarschijnlijk eindeloos veel oefenen.

Belichting en muziek waren volgens de dame die de inleiding deed verrijkt t.o.v. de uitvoering in 1984. Mogelijk was het toen een nog grotere uitdaging om deze performance bij te wonen.

Het toneelbeeld leek op een abstracte weergave van een mandala, wat goed lijkt aan te sluiten bij de concentratie die het vraagt om een dergelijke figuur te maken. Maar ook dat is interessanter voor de maker/uitvoerder van de geometrische figuur met al zijn kleuren en vormen dan voor de toeschouwer.

De kledingkeuze is weinig flatteus, het geluid van de schoenen wel lekker krachtig het ritme ondersteunend.

Geen idee waarom dit dansstuk de titel Thron draagt.

Ik vraag me af hoe lang de dansers nodig hebben gehad om een dergelijk stuk in te studeren en hoe ze alles kunnen onthouden...

En zijn er fouten gemaakt in de uitvoering? **Huub van Heesewijk**

Een bijzondere voorstelling van Krisztina de Chatel. Bekend van haar werk is het minimalisme en dat kwam in deze voorstelling ook weer erg goed tot uitdrukking. Met een enkele 'danspas' met verschillende variaties op een eigenlijk zeer monotoon muziekstuk. Ik vind het bijzonder te zien hoe knap de nog jonge danseressen op een bijna militaristische wijze hun 'dans;' volbrachten. Knap gedaan!! Er was één kleine opmerking: wat mij betreft had het stuk ook in 60 minuten gemogen; ik vond het net iets te lang. **Flora Versloot**

Thron, een intrigerende voorstelling!

De inleiding gaf een overzicht van de context en het werk van Krisztina de Chatel. Veel moois hebben we al in het TAHS mogen zien. Nu stond een herneming van Thron uit 1984 op het programma met aangepaste muziek en vernieuwd licht.

Het decor bestond uit symmetrisch geordende verlichte rechthoeken op de grond. De 5 danseressen dansten alleen binnen de figuur zonder, volgens mij, over de rechthoeken te komen. Ze waren als het ware gevangen tussen de rechthoeken. Ik heb na een tijdje 3 verschillende kleuren broeken kunnen onderscheiden, maar volgens anderen waren alle 5 kleuren verschillend. Het licht begon donker en eindigde donker. De veranderingen tijdens de voorstelling waren minimaal.

Het decor, de danseressen met donkere broeken, de regelmatige dans met soms 1 been gestrekt naar voren en de monotone muziek deden mij aan de Hauptwache in Berlijn denken. Daar wordt (of werd ?) wacht gelopen bij het graf van de onbekende soldaat. Ook deed het mij denken aan 5 kraaltjes, die in een plastic doosje bewogen kunnen worden tussen muurtjes.

De muziek was minimalistisch, maar zo'n 15 minuten voor het eind was het daarvan bevrijd (dat gold niet voor de danseressen) om toch daarna weer minimalistisch verder te gaan. Het werd zo een 2e stuk in het stuk. Misschien had ik toch liever de oorspronkelijke versie gezien om te ervaren, hoe daar toen over gedacht werd.

Kortom, voor mij was het een boeiend stuk. Ik was nog lang niet uitgekeken. Knap gedaan, en hulde aan de danseressen!!! **Koos van Tubergen**

Zo dat was even zitten.....

ik had het gevoel van intrans raken, meditatie. De hele voorstelling lang 1.5 uur bijna de zelfde muziek en de zelfde passen ongeveer. Dit soort dans is goed voor 45 min max.! Het ging mij licht irriteren, jammer.

De dansers vond ik wel erg goed en met plezier naar gekeken de ernst! **Casper van BREE**

In der Beschränkung zeigt sich der Meister. In een enigszins aangepaste bewerking is dit jaar weer Thron van Krisztina de Châtel te zien. Voor het eerst opgevoerd in 1984 is deze klassieker in de minimalistische danskunst een adembenemende belevenis.

Meesterschap in de choreografie van De Châtel, waarin de vijf danseressen in een bijna militair strak tempo als ogenschijnlijk emotieloze en koele figuren bewegen, samenkomen, uit elkaar gaan, langs elkaar heen schuiven, synchroon of achter elkaar, zelfs tegen elkaar in hun bewegingen uitvoeren. Minieme verschuivingen in de passen, soms even bevriezend in pas of beweging, soms iets versnellend. Eerst doen alleen de benen het werk en hangen de armen licht gebogen bewegingloos langs het lichaam, in de loop van de voorstelling gaan benen en armen met korte hoekige bewegingen en krachtige zwenkingen over in eindeloos zich herhalende passen en figuren. Dit gebeurt langs rechte en diagonale lijnen binnen de lijnen van een summier maar schitterend vormgegeven rechthoekig en bijna doolhofachtig patroon van simpele donkere 'blokken' van slechts enkele centimeters hoog. Soms gloeit licht onder de blokken vandaan terwijl de danseressen in het donker bewegen en als ze in het volle licht dansen vallen hun bewegingen in fraaie schaduwen op het grondvlak.

Meesterschap van VA Wöfl, die voor deze voorstelling een koele en strakke vormgeving, ook in de kostumering, heeft verzorgd. Simpele ruimvallende en bandplooibroeken met scherpe vouw en oversized overhemdblouses. Mode uit de jaren 80 van de vorige eeuw.

Meesterschap in de muziek van Patricio Wang, die voor deze reprise in samenwerking met Huib Emmer een extra elektronische laag heeft gekregen. Een strak basisritme dat allengs wordt aangevuld met fellere staccato klanken, die de bewegingen van de danseressen lijken te versterken.

En bovenal Meesterschap van de vijf danseressen, die over een fenomenaal uithoudingsvermogen beschikken om in opperste concentratie deze meer dan anderhalf uur bewegingenreeks uit te voeren. Een bijna hallucinerende ervaring. **Carla Touw**

Recensie Thron

24 oktober 2017 in Theater aan het Spui, Den Haag

Een voor een betreden vijf danseressen het abstracte vloerdecor dat doet denken aan een schilderij van Mondriaan. Ze zijn als pionnen die pas het spelbord op mogen als de dobbelsteen zes aangeeft. In hun witte overhemden, donkere herenpantalons en klakkende zwarte schoenen ogen ze zelfverzekerd, macho bijna. Als een gedrilde legerenheid lopen zij emotioneel in repeterende pas rondjes binnen de lijnen van de platte vloersculptuur. Droge trommelslagen geven het ritme aan.

Thron is een reprise uit 1984 van Krisztina de Châtel (74). De van oorsprong Hongaarse choreografe woont al tientallen jaren in Nederland en tekende voor meer dan zestig choreografieën. Haar voorstellingen passen in de traditie van de minimalistische moderne dans die is ontstaan in New York in de jaren zestig en zeventig en werd uitgebouwd door onder anderen de Amerikaanse choreografen Lucinda Childs en Merce Cunningham. Tijdgenoten Philip Glass en Steve Reich componeerden de muziek. De stroming was een reactie op de dansbeweging van begin twintigste eeuw, met expressieve dansers als Isadora Duncan. De minimalisten waren wars van emotie. Zij benadrukten vorm en vaste, wiskundige patronen.

In Thron herhalen de danseressen hun strakke bewegingen langdurig en monotoon, wat veel geduld vraagt van het publiek. Maar dan stapt er één heel even uit de pas, zo snel dat je het bijna niet opmerkt. De krachtige vrouwen lijken in opstand te komen, met zwaaiende vuist geven ze eensgezind uitdrukking aan hun onmacht. Alsof ze hun (onzichtbare) leider van de troon willen stoten.

De Duitse choreograaf en avantgardistische kunstenaar VA Wölfl, oud-studiegenoot van De Châtel, ontwierp het decor en de kostuums. Componist Patricio Wang heeft in samenwerking met Huib Emmer zijn oorspronkelijke muziekcompositie speciaal voor deze reprise verrijkt met elektronische, melodieuze klanken. Het lichtplan is eveneens aangepast. Maar ook zonder deze ingrepen zou de tijdloze voorstelling moeiteloos passen in de 21ste eeuw, al zal het publiek in de jaren tachtig waarschijnlijk langer zijn aandacht bij de repeterende, bijna meditatieve dans hebben kunnen houden. Met de introductie van de mobiele telefoon is het concentratievermogen van menigeen ernstig verzwakt. Rest de bewondering voor de vijf danseressen die anderhalf uur een enorme krachtinspanning leveren. In opperste concentratie. Zij wel. **José Bernard**

Een Imponerend, meeslepend en

Meditatief gebeuren van dans, licht en muziek. Het voelde als het zingen van een mantra. Fantastisch en met grote bewondering voor de dansers! **Wilma van Santen**

Een fascinerend spel van beweging, ritme, licht, en steeds wisselende maar altijd harmonieuze patronen van uiteengaan en samenkomen. Met op het oog simpele middelen als een grondplan van een paar rechte lijnen, rechttoe rechtaan kostuums en verlichting en zonder spectaculaire dansbewegingen werd iets adembenemends moois gecreëerd. Het is een onwaarschijnlijke prestatie om anderhalf uur lang - zeker drie maal zo lang als de gemiddelde balletvoorstelling - zonder een moment van verslapping de toeschouwers zo ingezogen te houden. Een diepe buiging voor de vijf danseressen! **Marja Langenberg**

De voorstelling opent in maanlicht, in het halfduister licht het relief op de vloer op. Deze indeling bepaalt de dansruimte: geen lange lijnen, wel veel halve en kwart draaien. De muziek van de Chileen Patricio Wang start met een doorlopend, straf ritme op slagwerk.

De dansers komen één voor één de omliggende ruimte in met een eigenwijs samengestelde pas: grote stap vooruit, achterblijvend heen schuift schuin-achter aan, tegen de kuit en stapt daarna pas door, waarbij de schouders en blikrichting draaien.

Alle dansers doen aanvankelijk steeds dezelfde pas, ruimtelijk in een steeds ander patroon.

De vormen variëren eindeloos door draaien kwart/half/heel en grotere of kleinere stappen.

Elke danser volgt een eigen programma, steeds in een fraaie, geometrische samenhang van de vijf, later soms vier, drie, twee en één danser.

In de voorstelling ontwikkelen zich, naast de gestaag repeterende passen in ruimtelijke patronen, lange lijnen van verandering van de lichtkleur en helderheid: duister-maanlicht > koel-helder-daglicht > warm-daglicht > schemerlicht-violet-blauw > koel-helder-daglicht > warm-daglicht > schemerdonker-licht.

Naast het licht ontwikkelt ook de muziek zich.

Het herhaalde ritme krijgt lange lijnen van harmonieuze tonen, ritme en muziklijnen nemen af, nemen later weer toe samen met piano, samba-

[?]ballen in een frivool Zuid-Amerikaans ritme.

Licht en muziek volgen een golfbeweging, een nacht/dag/nacht-reeks van uiteindelijk 90 minuten.

De dansers tellen continu de zelfde maten, zijn gelijk gekleed: zwarte schoenen, donkere broek, wit overhemd. De lichtkleurverschuiving laat subtiel het verschil van broekkleur zien. Met de lange ontwikkelingslijn komen andere passen in de dans met wisselende patronen aan de orde.

*Grote pas naar voren, achterblijvend been bijtrekken en een klinkende trap schuin naar achter op de vloer, met een draai van het hoofd en bovenlichaam.

**Pas met gestrekt been naar voren en dan op de grond achterblijvend been opgeheven naar voren kruiselings over de knie van het staande been en daarna op de grond met een grote uitdraai van een arm met gebalde vuist voorlangs waarbij het hoofd volgt en opzij kijkt.

***Pas opzij en achterlangs aansluiten, tussen-pas en weer terug.

****[etcetera mijn taal schiet tekort.]

Passen worden afgewisseld in links en rechtse uitvoering, met grote/kleine stappen en alle mogelijke richtingsveranderingen in ruimtelijke patronen.

Driehoeken, lange lijnen, dicht-op-elkaar dansend de mogelijkheden komen - uitputtend - aan bod.

De samengestelde passen, militant van oorsprong, hebben een elegant en verrassend effect door de losse uitvoering in het strakke maar steeds meetkundig patroon. Er is voortdurende verandering op het doorgaand ritme, bij de nachtbelichting wat langzamer, dansers ook even uit de dansruimte op het zijtoneel pauzeren. De combinatie van parade-elementen van een ceremoniële wisseling van de militaire wacht met heel menselijke alledaagse bewegingen in eindeloze herhaling, tilt THRON op een monumentaal niveau van dans met een andere tijds- en ruimte-ervaring. Steeds verrassend voor degene die de aandacht houdt en zich mee laat voeren met de aangenaam licht hypnotiserende voorstelling.

Wat mij betreft is THRON een dansant meesterwerk, dat zich intussen heeft los gemaakt van een ‚minimalisme‘ uit de premiere-tijd het jaar 1984. **Martien Vogelesang**

Naar de voorstelling Thron keek ik uit als liefhebber van moderne en abstracte dans. Ik vond het leuk om te zien dat deze “oude” voorstelling uit 1984 aan de ene kant een duidelijk beeld gaf van deze tijd, maar aan de andere kant nog steeds zeer modern en boeiend was, ook in de huidige tijd. De verstilling en eenvoud van de choreografie spraken mij aan, en spannend vond ik de kleine veranderingen, die soms duidelijk zichtbaar waren (een danser zet een andere beweging in), maar mij soms ook pas later opvielen (hè, er zit opeens iemand aan de kant). Ik vond het heel knap hoe de dansers met weinig houvast aan de muziek of aan elkaar deze voorstelling bijzonder strak neerzetten, wat mijns inzien ook nodig is om dit stuk goed tot zijn recht te laten komen. Belichting en kostuums vond ik de choreografie mooi ondersteunen, ook met kleine nuances (de broeken net niet allemaal dezelfde kleur, het licht langzaam feller en minder fel, de balken op de vloer soms meer en minder uitgelicht). Wellicht dat in de huidige tijd dit stuk al snel als te lang en te saai zou worden gezien om op toneel te brengen, ik heb er van genoten! **Marijke Bootsman**

Muziek brengt rust om de dans te ondergaan. Er gebeurt erg veel op de dansvloer ondanks de ogenschijnlijk eenvoudige choreografie. Hoe meer je focus legt op enkele of een danser hoe rustiger het wordt. Helaas moet je dan wel veel missen van wat er verder nog gebeurt **Siegfried**

Wat een verwarrend stuk. Door de ritmische choreografie en de strakke uitvoering ervan - wat een talent om te tellen en wat een eindeloos geheugen moeten de dansers hebben, en dus wat een eindeloze voorbereiding moeten zij zich getroost hebben voordat je lijf dit als vanzelf lijkt te doen - ga je uiteindelijk letten op de afwijkingen, de a-synchroniciteit. Zoals de verschillende kleuren grijs waarin de dansers gekleed gaan,..

Is het wel dans? Het lijkt, in combinatie met muziek, kostumering en decor, veeleer een performance van bijvoorbeeld Marina Abramovic. Maar je kunt het minder treffen qua vergelijking. **Aletha Steijns**

In Thron wordt geen emotie getoond, de choreografie dateert uit de streng minimalistische periode van Kristina de Châtel. Het werd mooi, strak gedanst met kleine bewegingen van en been of arm. Moeilijk om je als danser zo lang te concentreren met zo weinig aanknopingspunten van de muziek. T.o.v. de uitvoering in 1984 is er nieuwe elektronische muziek. Die vond ik erg vlak en omdat de dans ook strak en niet zo heel spannend is, vond ik de hele voorstelling nogal monotoon en beetje slaapverwekkend. **Marty van Welij**

Mooie reprise van deze klassieker. Heel indringend en heel mooi gedanst. Deed enigszins denken aan de balletten van het Bauhaus. Veel waardering voor het uithoudingsvermogen en de precisie van de dansers.

Lud Schrauwen

Wat een geluk dat dit stuk in reprise is genomen, echt een buitenkansje. heel apart dat er net een verandering kwam als je in een ritme zat!

Miek van Zanten Solleveld

7: Triple Moon – Nicole Beutler

Amper een week na Ottob van de Marrokaanse choreografe Bouchra Ouizgune wordt in Theater aan het Spui opnieuw een (dans)performance uitgevoerd waarin vrouwelijke kracht het thema is. Dit keer is dat 7: Triple Moon van de Duitse kunstenaar Nicole Beutler (48). Een energieke, maatschappijonderzoekende vrouw die is geschoold aan de Kunstacademie in München en zich pas de laatste jaren is gaan focussen op een combinatie van beeldende (bouw)kunst en dans.

7: Triple Moon is het laatste deel in een drieluik waarin de Bauhausstijl een prominente rol speelt. Dat wil zeggen: waren eerder de cirkel en het vierkant het uitgangspunt, in deze voorstelling is dat de driehoek. Waarom? Wegens de 'spirituele betekenis' van deze meetkundige figuur, 'met mannelijke en vrouwelijke aspecten'. En: 'door de driehoek te verbinden aan de mythische drievoudige maangodin, toont Beutler het vrouwelijk perspectief'. Juist. Duidelijker wordt Beutlers conceptuele denkwerk als zij in een inleidend gesprek uitlegt dat ze met haar performance wil inzoomen op drie verschillende generaties: drie danseressen, van jong tot ouder, vertolken één vrouw in verschillende stadia van haar leven.

De voorstelling begint met een solo van de oudste danseres, de IJslandse Hlíf Svavarsdóttir (67), die fysiek de kracht van haar leven voorbij is, maar ervarenheid en wijsheid uitstraalt. Een mentaal sterke vrouw. Marjolein Vogels (33) vertolkt hetzelfde personage in de bloei van haar leven: aantrekkelijk, sensueel, fit. Een fysiek sterke vrouw. De jongste versie wordt tot uiting gebracht door Madelyn Bullard (25). Zij is onbevangen, dartelt energiek rond en zoekt nog naar een plekje in de wereld. Een veelbelovende vrouw.

Het idee achter deze multidisciplinaire voorstelling inspireert en de uitvoering spreekt tot de verbeelding, niet in het minst dankzij het mooie decor van kunstenaarsduo Helena Muskens en Quirine Racké. Ook muziek, licht en kostuums zijn perfect afgestemd. Een dansvoorstelling is 7: Triple Moon zeker niet, als dat al de bedoeling was. Het is eerder een artwork. Wat ook weer niet verbaast, als je het cv van Beutler erop naslaat: met haar eigen organisatie NBprojects realiseert ze naast performances ook installaties, boeken, conferenties, lezingen en festivals. En ze onderzoekt dus de zeggingskracht van dans binnen de context van performance en theater.

Is het publiek hierop voldoende voorbereid, dan beleef het een boeiende avond. **José Bernard**

Dit was een mooie voorstelling, waar veel zorg aan was besteed. Ook de inleiding gaf veel toegevoegde waarde. En het hielp, dat ik al eerder een stuk van Nicole had gezien.

Dit keer ging het over 3, vormgegeven in 3 generaties danseressen. Intigerend was de verschillen te zien tussen deze generaties, met daarnaast toch ook mogelijkheden om samen iets te dansen. Professioneel deden ze NIET voor elkaar onder!
Ook het decor was verrassend.

Veel heb ik niet nog niet gezien; deze voorstelling dus nog eens te mogen zien zou ik best leuk vinden.

Koos van Tubergen

Interessante vormgeving en mooie effecten, wel weer iets teveel rook, maar qua dans erg rommelig en geen hoog niveau. Helaas krijgt de dans steeds minder aandacht en is het zoeken naar extremiteiten in een performance mijns inziens steeds vaker het uitgangspunt. Dit zijn niet de stukken waarin ik als danskijker ben geïnteresseerd. Wellicht is een performancekijker serie te overwegen. **Luud Schrauwen**

De voorstelling opent met de drie projecties van de volle maan, elektronische muziek-geluid komt langzaam op. Langzaam verschuift het licht en drie enorme kaders van ~5 x 5 komen in beeld. Beeld blijft duister.

Drie vrouwen komen in beeld, de oudste [Hlíf Svavarsdóttir] blijft, teksten klinken door de muziek.

Bijna sacrale bewegingen - dansante - laten de indruk van autoriteit en wijsheid ontstaan, grijs haar, alwetend, sprekend van begin en einde, ervaring van wat tijd is, verbonden met de oertijd, niet bang voor de cyclus met onbekende stemming. Op haar rug beweegt een ramskop mee. Het eindbeeld wijst naar een brullende leeuw, als machtsfactor onontkoombaar? Aan weerszijden schijnen dubbelprojecties van het aangezicht spiegelsymmetrisch rondom.

Na een intermezzo van verschuivende panelen, ontstuwige wolken in maanlicht, verschijnt het vrouwtype [Marjolein Vogels] in de vruchtbare fase van het leven. Gekleed in eerst bont en daarna een dun rokje en licht ondergoed dringt zich de macht van

de moeder, de seksuele powerkracht
in de samenleving met de voortplanting als
bestaansvoorwaarde van onze soort, zich op.
Tekst vol respect over vrouwen als strijders,
jagers, slim en sluw, vloeibaar, vat alles.
De dans en bewegingen richten zich op
de seksuele energie, de onderbuik, vulva,
venusheuvel, krijgt -welbedekt- de aandacht
en is het machtig instrument in de samen-
leving en van verovering. Op handen en voeten
met de rug naar onder dringt zich het beeld
van de spin zich op, de vadermoordende moeder
in onze natuur. Eindbeeld van het tweede
vrouwelijk lachend archetype kleedt zij zich in
wit broekpak en als symbool van de leider
van de groep met een vervaarlijk hertengewei.

Na een tussenspel van in het donker
draaiende panelen en projecties komt
de jonge vrouw [Madelyn Bullard] als
spring in het veld in beeld.
Roodhaar, glittergrijze kleding en sport-
schoen, overbeweeglijk en enthousiast
dansend, rent zij in het rond.
Rozenbloemblaadjes tovert ze uit
het shirt, stamp, danst en roept 'jaaaah'.
Met de verleidelijke droom van het jonge
lichaam in vogelfiguren, vol van
bewegingsvrijheid in deze wereld, sluit
zij het Triple-Moon-verhaal af. Dansers
verdwijnen uit beeld achter en door
het publiek in het duister van theater.

Een hoogstaand en beeldend muziektheater
dat zich verbindt met de oerverhalen, de
archetypen van drie godinnen-krachten :
[wijsheid | moederschap | jong initiatief] in
onze verwarrende maan-gestuurde natuur.
Een voorstelling die vragen stelt aan
hedendaagse maatschappelijke ver-
houdingen in gezinnen, tussen de sexen,
naar de macht en kracht van de vrouw.
De overdaad aan donker en duister kleedt
en kleurt het beeld erg suggestief in. Het
oergevoel, van het sacraal en mysterieuze,
sterkt de onderstroom van onbekende
natuur, trekt het accent weg van de logica
dat de centraal symmetrische ordening
en projecties in de voortgaande opeen-
volging van indringende beelden suggereert.
Samengevat : monumentaal en beeldend totaal-muziek-theater **Martien Vogelesang**

Goed te zien dat dit stuk door een beeldende kunstenares is gemaakt.

Mooi decor schitterende belichting en stevige spannende muziek.

De dans op zich ach..... gaat. **Casper van Bree**

Na de interessante inleiding met Nicole Beutler, was ik heel benieuwd naar de voorstelling. Vooral omdat ik niet eerder een voorstelling van Nicole Beutler had gezien. De voorstelling vond ik heel indrukwekkend, vooral door het mooie geheel van decor, licht, dans, kostuums en muziek. Niet vaak zag ik een voorstelling waarin alles klopte en eigenlijk elk moment van de voorstelling ook een mooie foto op zou leveren. Zelfs de muziek, die los van de voorstelling niet echt mijn smaak is, vond ik bijzonder mooi passen, wat bij mij de vraag opriep wat er eerst was, de muziek of de dans. De drie danseressen die elk hun levensfase op dat moment uitbeeldden vond ik een zeer aansprekend optreden geven, waarbij ik bijzonder onder de indruk was van de oudste danseres die misschien met minder kracht of souplesse dan haar twee collega's een bijzonder sprekend optreden gaf. In de inleiding kwam aan de orde dat er in 2019 aan het drieluik van Nicole Beutler aandacht zou worden besteed, en deze voorstelling smaakt zeker naar meer! **Marijke Bootsman**

iets met een driehoek en het Bauhaus... drie schermen met fantastische projecties... muziek dat alles dichtsmeeft... meer rituele installatie..
drie vrouwen... eerste vrouw wat ouder met geit/schaap/wolf kop op achterhoofd... sjamaan... indiaantje spelen...
balletoefeningenbewegingen.. tweede vrouw verleidelijk met vaginale spinnendans... derde jong vitaal met rood haar en rode boezem

bloesem bloemen strooiend... een voice over in engels en veel en niet te volgen... voorstelling blijft op vierkante meter op podium... raakt mij niet genoeg **Rob Thuis**

Hoewel ik in het begin dacht "waar moet dit heen, wat doe ik hier" werd dat na een minuut of 10 langzaam maar zeker anders. De oude wijzere vrouw, de moeder en het meisje. Pracht uitgevoerd en uiting gevend aan jeugd, kracht, en wijsheid. Overdag zonnig, vrij, sensueel. 's Nacht, met de maan in gedachten, omtoverend in beesten. Ik zag een tijger (werkelijk prachtig zoals Hlif Svavarsdottir dat liet zien), een spin (onvoorstelbaar knap hoe Marjolein Vogels hier gestalte aan gaf) en een (jonge) hond (wat ene prachtig lijf Madelyn Bullard). Ons achterafgesprek met een paar collega-danskijkers liet zien hoe ene ieder deze voorstelling had beleefd en hoe je er - alsnog - enorm in werd opgenomen. Mooie, bijzondere voorstelling met een heerlijke nasmaak! **Flora Versloot**

Opnieuw een ode aan de vrouw en aan vrouwelijke kracht en mysterie belicht vanuit oerkrachten, mythologie, heidense rituelen. Nicole Beutler heeft haar voorstelling Triple Moon heel fraai en beeldend uitgewerkt. Met als leidende vorm in decor en verbeelding de driehoek laten drie vrouwen als archetypische godinnen in drie levensfasen op krachtige en prachtige wijze een solo performance zien. Van oud naar jong, van oertijd naar heden, van levenswijsheid naar jeugdige onbezonnenheid en uitdaging. In de verschuivende panelen van het decor komt steeds weer die driehoek vorm terug, soms in duistere geheimzinnige belichting dan weer helder belicht. Een rookgordijn dat verhult en onthult, projecties van grote hologrammen van de gezichten van de danseressen op de schermen. Een voice over en vervormende muzieklanken die prominent aanwezig zijn, de volle maan bij opening en afsluiting op de drie schermen en op de vloer geprojecteerd. Alle onderdelen zijn gedetailleerd uitgedacht maar het hele concept werd daardoor erg bedacht. Ik werd niet echt in de voorstelling meegezogen, alles bij elkaar vond ik het te 'clean'. **Carla Touw**

In de inleiding zei de Nicole Beutler dat zij zocht naar de kern, de essentie. Ik vond de uitvoering niet zo duidelijk, ik kreeg het gevoel dat er erg veel mythes, symbolen in verwerkt zijn, zodat de voorstelling als geheel mij niet zo raakte.

Heel mooi vond ik de filmische beelden; de muziek was rustig, maar krachtig tegelijk. Ik vond dat er in de hele voorstelling weinig gedanst werd, het was vaak heel traag.

In alle solo's was wel een mooi moment: In Solo 1, als de danser met haar rug naar het publiek danst, met een masker (van een bokje?) op haar hoofd.

Het begin van solo 2 was een sterke sensuele dans en bij solo drie moest ik vooral glimlachen om de onschuld van de jeugd, maar ook dit liep niet goed af. Later las ik in het boekje over de onderwereld waar deze Persefone waarschijnlijk in terecht komt.

Jammer vind ik ook dat er Engelse teksten gebruikt worden. Ik vind dat drempelverhogend en naar mijn mening voegt het weinig toe.

In het publiek hoorde ik al verschillende reacties van "prachtig" tot "hier gaan we dus nooit meer naar toe".

Ik ben wel blij dat ik geweest ben en ik begrijp dat kunst zich altijd wil vernieuwen. Dus al met al toch wel positief. **Marty van Welij**

Triple Moon is ambitieus en erg bedacht. De basis van het stuk is een hoogdravende semi-intellectuele en spirituele gedachtegang over de driehoek, drie-eenheden, Bauhaus, matriarchaat, vrouwelijke kracht, ratio versus intuïtie en nog veel meer. Als je dat allemaal weet en je je best doet, kan je dat ook herkennen in het stuk. Maar daarvoor kom ik niet. Wat overblijft zijn drie danseressen met een eigen persoonlijkheid die zowel solo als met elkaar heel mooi dansen en ieder hun eigen rol en leeftijdsfase goed verbeelden. De danseressen zijn goed gecast. De vormgeving is erg mooi en de combinaties van dans en projectie zijn heel bijzonder. Zij tillen de dans naar een hoger niveau. **Marja Langenberg**

het was een bijzondere voorstelling. het decor was erg mooi, de muziek veel te luid, wat erg jammer was vond ik. De oudere danseres was erg verrassend zeker toen ze met de achterkant naar ons toe stond. fantastisch!! de middelste ook heel bijzonder zeker op het moment dat ze wel een spin leek. Wat een elasticiteit. kortom weer een heel bijzondere avond. **Nienke Tolman**

Mooi gegeven om drie fasen van leven uit te beelden met dans, leeftijd en ervaring van de dansers en dan ook met kostuums en licht te benadrukken. Door te spelen met de decor panelen de ruimte steeds spannend gemaakt zo dat de dansers in hun solo de ruimte vullen. Leuk om ook bezig te zijn met het onderzoeken van het hele toneel om te zien wat er nog bij komt zoals de schaduwen, extra inzet van de andere dansers, rood en licht.

De inleiding heeft goed toegelicht en voldoende over gelaten om te verrassen en eenvoudiger te bevatten. **Siegfried**

het beeldend element was zeer verrassend en goed neer gezet.

een hele goede sterke combinatie met de dans en de ruimte.

jammer genoeg kon deze voorstelling mij niet raken er werd goed gedanst, prachtige beelden erbij maar er was iets niet, het bleef aan de oppervlakte we gingen niet de diepte of de hoogte in. **Rineke Kop**